

...seus ex iudea venit in ordine primus ponitur. et post
iudea primus. et post. cuius uocatio ad eum ex publicis. et
duorum in genere. et principia presumens unum sonus
prima circumcisio. et carne alterius. et secundum cor electi
et ex utroque in patribus. xpc. sic. quater de. et numero. et forma
posito. principium. et credendi fide. in electionis tempus. et in
et ex electione usque in transmigrationis diem dirigens. et in
migrationis die usque in eum diffinens. Decursam aduer. et in
et generationem. ut et numero. et satisfaciens et tempori. et se. et ad
et tunc. et di. in se opus. monstrans etiam in his quorum. et
posito xpi operantis a principio testimonium non negaret.
Quorum omnium rerum. tempus. ordo. numerus. dispositio uel ratio.
quod fidei necessarium est. dicitur xpc. est. qui factus est ex muliere. factus
sub lege. natus ex uirgine. passus in carne omnia in cruce fixus. ut
triumphans eum in semetipso. resurgens in corpore. ut patris nomen
in patribus. filio. et filii nomen patri restituens in filius sine principio.
sine fine ostendens unum secum patre esse. quia unus est.
In quo euangelio utile est desiderantibus dm. sic prima uel media
uel perfecta cognoscere. ut et uocationem apostoli. et opus euan
gelii. et dilectionem di. in carne nascentis. p. uniuersa legentes in
tellegant. atq. id in eo in quo adprehensi sunt et adprehendere
expetunt. recognoscant. Nobis enim hoc in studio argumenti
fuit. et fidem fidei retinere. et operantis di. intellegendam
diligenter esse dispositionem querentibus. non tacere.

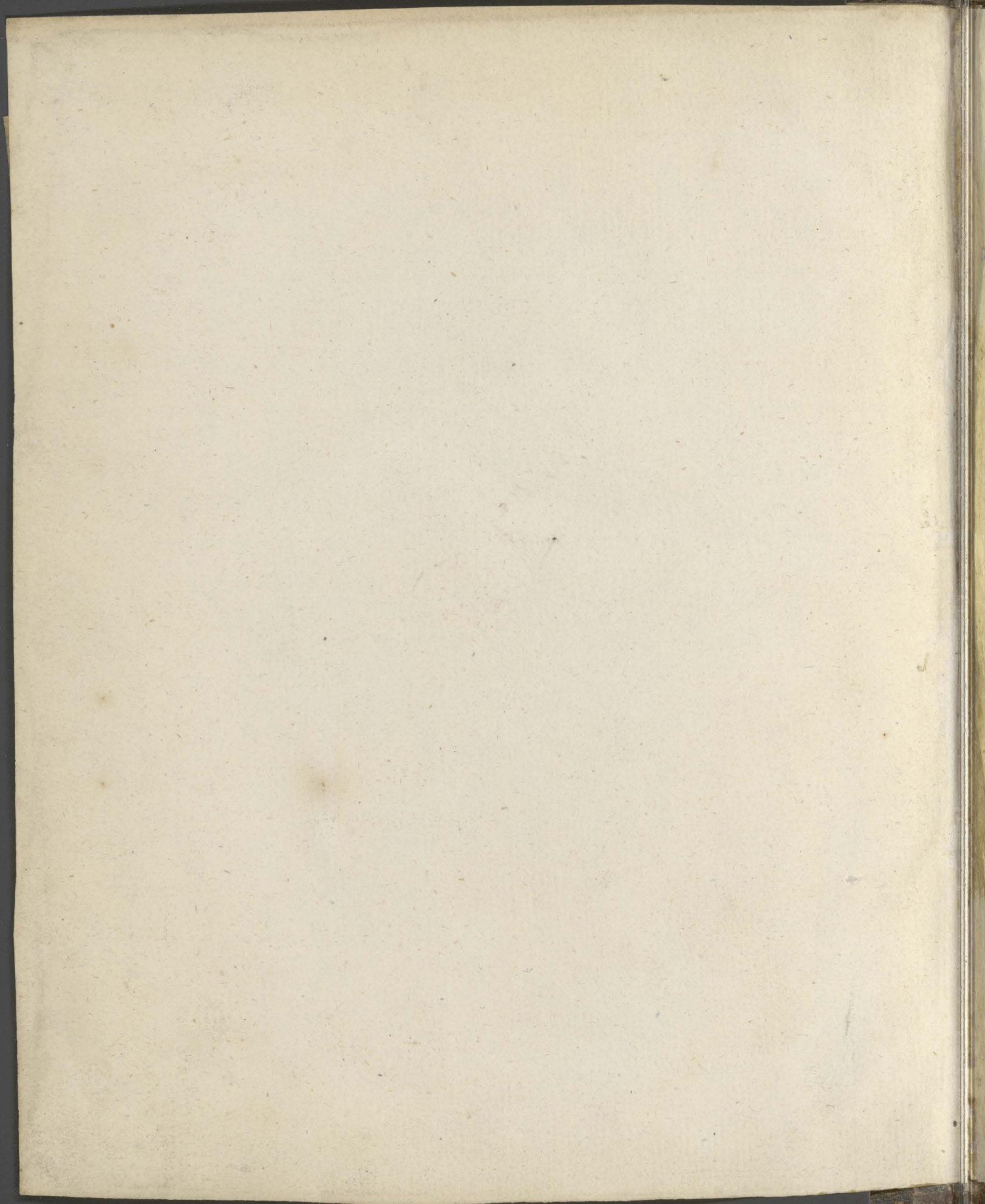
EXPLICIT ARGUMENTUM.

MS. Theol. Lat. Qu 5.

11

ms. Hebr. lat. quark 5.

Liber iste ē scti mauricii magdeburch.

Incipēan

MATHEW

xv
xxii
xxxii
xxxii
l
lxii
lxii
lxiii
lxvii
lxviii
lxxi
lxxii
lxxii
lxxiii
lxxiiii
lxxvi
lxxviii
lxxx
lxxxii
lxxxii
lxxxiii
lxxxiii
lxxxv
lxxxv
lxxxviii
lxxxviii
lxxxviii
xcii
xciii
xciii
cm
cxiii
cxvi
cxcii
cxcii

MARCUS

vi
x
cii
xxxviii
xxxviii
xli
xiii
xiii
xviii
xv
xlvi
xxi
xxii
xxii
xxiii
xlvi
li
xxviii
xxx
liii
liii
liii
liii
lv
lv
exli
exli
xl
lxxxvi
lxxxvi
l
xxiii
xxv
xxxii
xxxiii

LUCAS

xv
xxxii
clxxxv
clxxxiii
lxxviii
lvi
liii
xxiii
xxxiii
xxvi
lxxxiii
xxxviii
xxxviii
clxxxvi
xl
lxxxvi
clxviii
lxxxvi
xliiii
lxxxviii
ex
lxxxviii
cxii
cxiii
lxxxviii
clxviii
celi
lxxx
xcviii
exlvi
lxx
xli
xlii
cxcviii
cxcviii

tres

LUCAS

ce xli
ce xliii
ce xlv
ce xliiii
ce xxxviii
ce xliii
ce xxxviii
ce xlviii
ce xlviii
ce viii
ce liii
ce liiii
ce lvi
ce viii
ce lvi
ce lvi
ce xxxviii
ce xxx
ce lxi
ce lxi
ce lxi
ce lxi
ce lxxx
ce lxxxviii
ce lxxxvi
ce vi
ce xeviii
ce xeviii
ce xevii
ce viii
ce xxxii
ce xxxiv
ce xxxviii
ce xxxiii
ce xxxviii
ce xxx
ce xxxviii
ce xxxviii

4

ІОНАННІ.

l
 lll
 u
 ll
 xxu
 exu
 xxxu
 exuu
 exxxuu
 eu

cxlvi
 xxx
 cxiii
 lxxxviii
 xlviii
 Lxi
 viii
 lxxvi
 xc
 clm
 cxlii
 xlvi

TERTIVS

tres

ИОНАНЫ

xx vi
xcviii
xc vi
li
xxiii

---

lmi
xci
cxxxv
cl
cxxxviii

---

cxxxviii
cxxxiii
xcviii
lxxii
cxxi
clii
cvi
lxx
ciii
clxviii

---

clxxx
cxvii
clxxxviii
clxxxv
clxxxviii
ce iii

QUARTUS

Incipēcā

nonus

Incipēcā. x.

in quo

proprie

6

LUCAS

xxx
xxx
cclxii
cclxii
cclxxiii
cclxxiii
ccc iii
ccc vii
ccc xii
ccc iii
ccc vii
ccc xii
ccc iii
ccc vii
ccc xii
ccc xl
ccc xl
ccc xli
ccc xli

ccc xli

Finit cā

Iohann.

ccxviii
ccxxi
cxiii
cxiiii
ccxxviii
ccxxviii
ccxxxii
xc
xc
cclxxxvi
cclxxxvi
cclxxxvi
cclxxii
cclxxii
cclxxii
ccxiii
ccxviii
ccxxi
ccxxiii

ccxxv

Honus.

MATH

ii
iii
vi
xiii
xxiii
xxvi
xxviii
xxxiii
xxxv
xxxviii
xxxviii
xlii
xlii
lii
lii
lxxv
lxxxii
lxxxviii
xci
xcviii
ci
cviii
cxiii
cxv
cxviii
cxviii
cxvii
cxxxiii
cexl

Finit canon

MATH.

eli
clv
clxviii
clxi
clxxvi
clxxxii
clxxxviii
clxxxvi
clxxxviii
cxci
cxv
cc
ccx
ccxii
ccxviii
ccxxii
ccxxviii
ccxxx
ccxxxiii
ccxxxv
ccxxxviii
ccxli
cclxviii
cclxxiii
cclxxxviii
ccc iii
ccc xviii
cccxxiii
cccxxviii
cccxlvi

cccl
ccclv

decimus.

in quo proprie

Canon

decim²

109

ppne

Iohannes

[illegible]

First canon

Iohannes

[illegible]

Decimus

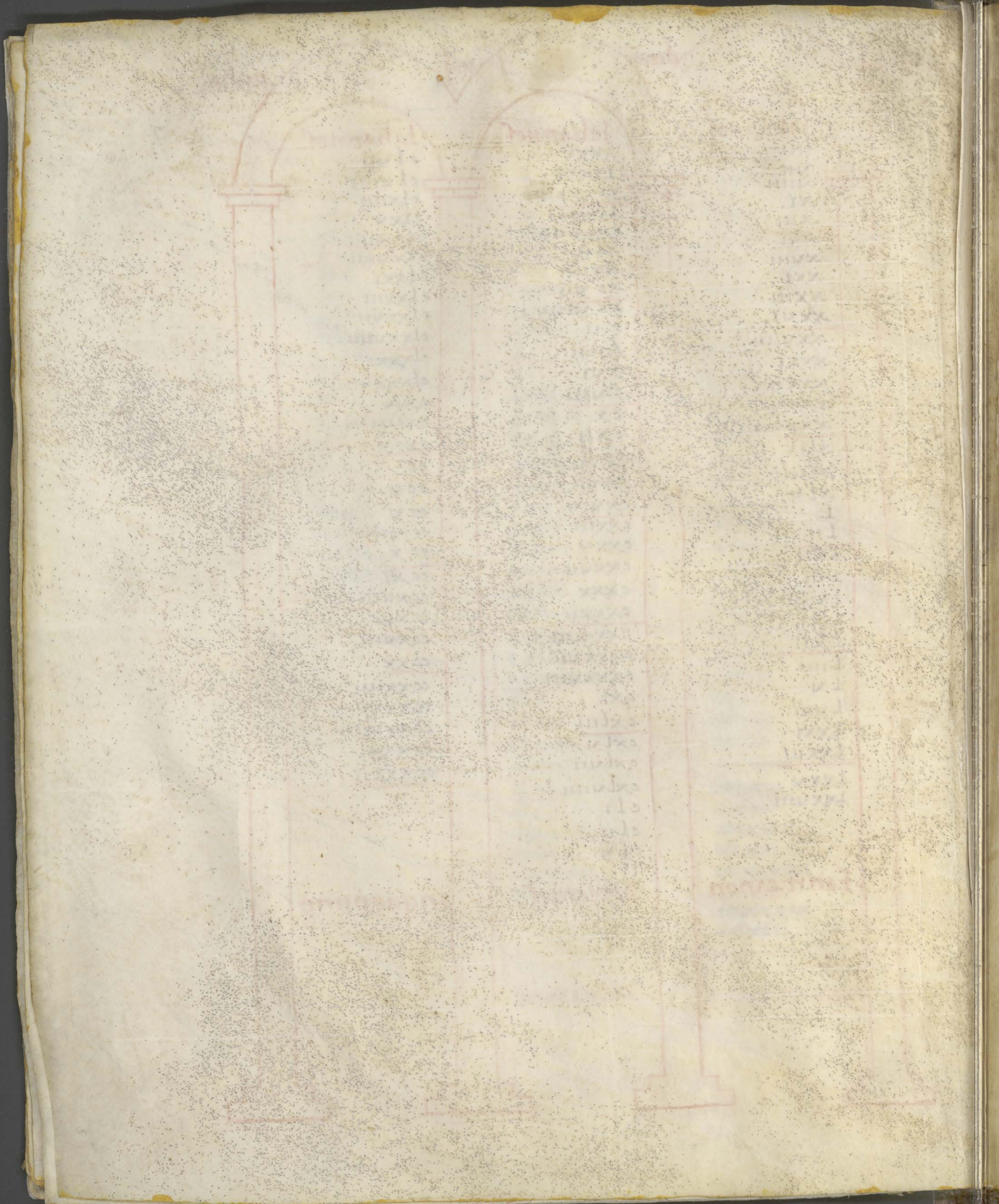
Johannes

clvii
clviii
clxiii
clxiv
clxvii
clxxiiii
clxxxi
clxxviii
clxxxviii
clxxxxi
clxxxviii
cxci
cxcm
cxci
cc
ccii
ccvi
ccviii
ccx
ccxi
ccxiii
ccxvi
ccxviii
ccxx
ccxxiii
ccxxvi
ccxxviii
ccxxx
ccxxxii

in quo p p n e

7

INCIPIIT ARGUMENTUM.

SECUNDUM MATHEUM.

Matheus ex iudaea sicut in ordine primus
ponitur. Ita euangelium in iudaea prim.
scripsit. cuius uocatio ad dm̄ ex publicanis actib.
fuit. Duorum in generatione xpi principia pre
sumens unius cuius prima circumcisio in carne al
terius cuius scdm̄ cor electio fuit: et ex utrisq. in patrib.
xpc. sicq. quater denario numero triformiter posito.
principium a credendi fide in electionis tempus porrigens.
et ex electione usq. in transmigrationis diem dirigens. atq.
a transmigrationis die usq. in xpm̄ diffiniens. Decursum ad
uentus dni ostendit generationē. ut et numero satis faciens.
et tempori. et se qd̄ eet ostenderet. et dū in se opus monstrans
etiā in his quorum genus posuit xpi operantis a principio
testimonium non negaret. Quarum omniū rerum temp.
ordo. numerus. dispositio et ratio. qd̄ fidei necessarium ē.
dī xpc̄ ē. qui factus ē. ex muliere. factus sub lege. natus
ex uirgine. passus in carne om̄a. in cruce fixus. ut trium
phans eā in semet ipso resurgens in corpore. ut patri nom̄
in patrib. filio et filii nom̄ patri restituens in filiis sine principio
sine fine ostendens. unū se cum patre eē. quia unus est.
In quo euangelio utile ē. desiderantib. dm̄. sic primat̄ media
t̄ pfecta cognoscere. ut et uocationē apti. et opus euangelii.
et dilectionē dī in carne nascentis. p̄ uniuersis legentib.
intelligant. atq. id in eo in quo ad p̄hensisunt et app̄hendere
expetunt recognoscant. Nobis enim hoc in studio argum̄ta
fuit. et fidem facte rei tradere. et operantis dī intellegendā.
diligenter eē. dispositionē querentibus non taceret.

EXPLICIT ARGUMENTUM.

INCIPIT
EVGELI
SCD M
MATHEV;

GENERATIO

NIS IHV XPI

FILII DAVID

ET ABRAHAM.

Abraham genuit Isaac. Isaac autem genuit Iacob. Iacob autem
genuit Iudam et fratres eius. Iudas autem genuit Phares et
Zara de Thamar. Phares autem genuit Esrom. Esrom autem genuit
Aram. Aram autem genuit Aminadab. Aminadab autem genuit
Naasson. Naasson autem genuit Salmon. Salmon autem genuit
Booz de Rachab. Booz autem genuit Obed ex Ruth. Obed autem
genuit Iesse. Iesse autem genuit David regem. David autem
rex genuit Salomonem ex ea que fuit urie. Salomon autem
genuit Roboam. Roboam autem genuit Abia. Abia autem ge
nuit Asa. Asa autem genuit Iosaphath. Iosaphath autem genuit
Ioram. Ioram autem genuit Ozius. Ozius autem genuit Ioatham.
Ioatham autem genuit Achaz. Achaz autem genuit Ezechiam.
Ezechias genuit Manassin. Manasses autem genuit Amon.
Amon autem genuit Iosiam. Josias autem genuit Iechoniam
et fratres eius in transmigrationem Babylonis. Et post transmi
grationem Babylonis Iechonias genuit Salithibel. Salithi
bel autem ^{gen}torobabel. Torobabel autem genuit Abiud. Abi
ud autem genuit Eliachim. Eliachim autem genuit Ator.
Ator autem genuit Sadoc. Sadoc autem genuit Achim. Achim
autem genuit Eliud. Eliud autem genuit Eleazar. Eleazar

autem genuit mathan. mathan autem genuit iacob. Iacob autem
genuit ioseph uirum marie. De qua natus est ihc. qui uocatur xpc.

cap. ii.
Sot

Omnes ergo generationes ab abraham usque ad dauid. genera-
tiones quattuordecim. Et ad dauid usque ad transmigrationem
babilonis. generationes quattuordecim. Et a transmigra-
tione babilonis usque ad xpm. generationes quattuordecim.
XPI AUTEM GENERATIO SIC ERAT.

cap. iii.
Sot

ICum esset desponsata mater eius maria ioseph. antequam
conuenirent. inuenta est in utero habens despu sco. Ioseph autem
uir eius cum esset iustus. et nollet eam traducere. uoluit occulte
dimittere eam. Hec autem eo cogitante. ecce angelus dni in
somnia apparuit ei dicens. Ioseph fili dauid. noli timere accipere
maria coniugem tuam. Quod enim in ea natum est. despu sco
est. pariet autem filium. et uocabis nomen eius ihm. Ipse enim
saluum faciet populum suum. a peccatis eorum. Hoc autem
totum factum est. ut adimpleretur quod dictum est ad no p. pro-
phetam dicentem. Ecce uirgo in utero habebit. et pariet filium.
et uocabunt nomen eius emmanuel. quod est interpretatum
nobiscum ds. Exurgens autem ioseph a somno. fecit sicut ei
precepit angelus dni. et accepit coniugem suam. Et non cognosce

cap. iii.
Sot

bat eam. donec peperit filium suum primogenitū. et uocauit
nomen eius ih̄m. **C**um ergo natus esset ih̄s in bethleē iude.
indiebus herodis regis. ecce magi ab oriente uenerunt hiero
soly^{ma} dicentes. Vbi est qui natus est rex iudeorū. Vidimus
enim stellam eius in oriente. et uenimus adorare eum. Audi
ens autem herodes rex turbatus est. et omnis hiero soly^{ma} cū
illo. Et congregans omnes principes sacerdotum et scribas
populi. sciscitabatur ab eis ubi xp̄s nasceretur. At illi dixerunt
q̄. In bethleem iude. Sic enim scriptum est per prophetam.
Et tu bethleem terra iuda. nequaquam minima es in prin
cipibus iuda. Ex te enim exiet dux. qui regat populū meū
israhel. **T**unc herodes clam uocatis magis. diligenter didicit
ab eis tempus stelle. que apparuit eis. Et mittens illos in beth
leem. dixit. Ite. et interrogate diligenter de puero. Et cum
inueritis renuntiate mihi. ut et ego ueniens adorem eum.
Qui cum audissent regem. abierunt. Et ecce stella quam
uiderant in oriente. ante cedebat eos. usque dum ueniens
staret supra ubi erat puer. Videntes autem stellam. gauisi
sunt gaudio magno ualde. Et intrantes domum. inuene
runt puerum cum maria matre eius. Et procidentes.

adorauerunt eum. Et apertis thesauris suis. optulerunt ei mu-
nera. Aurum. thus. et myrram. Et responso accepto in som-
nis. ne redirent ad herodem. per aliam uiam reuersi sunt. in
regionem suam. QUI CUM RECESSISSENT. **E**cce angelus
dñi apparuit in somnis ioseph dicens. Surge et accipe pue-
rum et matrem eius. et fuge in egyptum. et esto ibi. usque dū
dicam tibi. futurum est enim. ut herodes querat puerum. ad
perdendum eum. Qui consurgens. accepit puerum et matrē
eius nocte. et secessit in egyptum. et erit ibi. usque ad obitū
herodis. Ut adimpleretur quod dictum est ad nō. per prophe-
tam dicentem. Ex egypto uocaui filium meum. Tunc hero-
des uidens quō illusus esset amagis. iratus est ualde. Et mit-
tens occidit omnes pueros qui erant in bethleem. et in omnib;
finibus eius. ab imātu et infra. secundum tempus quod ex-
quisierat amagis. Tunc adimpletum est. quod dictum est
per hieremiam prophetam dicentem. Vox in rama audita
est. ploratus et ululatus multus. rachel plorans filios suos.
Et noluit consolari. quia non sunt.

II Defuncto autem herode. ecce angelus dñi apparuit in som-
nis ioseph in egypto dicens. Surge et accipe puerum et

matrem eius. et uade in terram israhel. Defuncti sunt enim. qui
 querabant animam pueri. Qui consurgens. accepit puerum et
 matrem eius. et uenit in terram israhel. Audiens autem quod
 archelaus regnaret in iudea pro herode patre suo. timuit illō
 ire. Et admonitus in somnis. secessit in partes galilee. Et
 ueniens. habitauit in ciuitate. que uocatur nazareth. Ut ad
 impleretur quod dictum est per prophetas. quō nazareus uo
 cabitur. **I**n diebus illis. Venit iohannes baptista. predi
 cans in deserto iudee. et dicens. penitentiam agite. appro
 pinquabit enim regnum celorum. Hic est enim. qui dictus
 est per isaiam prophetam dicentem. **V**ox clamantis in deserto.
 parate uiam dñi. rectas facite semitas eius. Ipse autem iohan
 nes habebat uestimentum depilis camelorum. et zonā pelli
 ciā circa lumbos suos. Esca autem eius. erat locuste. et mel
 siluestre. Tunc exiebat ad eum omnis hierosolyma. et om
 nis iudea. et omnis regio circa iordanem. et baptizabantur
 in iordane ab eo. confitentes peccata sua. **V**idens autem mul
 tos phariseorum. et sadduceorum uenientes ad baptismū suū.
 dixit eis. progenies iuperatarum. quis demonstrauit uobis fu
 gere a futura ira. **F**acite ergo fructum dignum penitentiae.

T. vii.
 E. vi.
 L. i. xxv

T. vii.
 E. vi.
 L. i. x.
 T. vii.
 E. vi.

T. x.
 E. vii

et ne uelitis dicere intra uos. patrem habemus abraham. Dico
 enim uobis. quō potens est dñs de lapidibus istis suscitare filios
 abrahe. Tamenū. securis ad radicem arborum posita est. Omnis
 ergo arbor que non facit fructum bonum. exciditur. et in ignē
 mittitur. **I**go quidem. uos baptizo in aqua in penitentiam. Qui
 autem post me uenturus est. fortior me est. cuius non sum dig-
 nus calciamenta portare. Ipse uos baptizabit. in spū scō et igni.
 Cuius uentilabrum in manu sua. et p mundabit aream suam.
 et congregabit triticum suum in horreum. paleas autem com-
 buret igni inextinguibili. **T**unc uenit ihc a galilee in
 iordanē ad iohannem. ut baptizaretur ab eo. Iohannes autē
 prohibebat eum dicens. Ego ate debeo baptizari. et tu uenis
 ad me. Respondens autem ihc. dixit ei. Sine modo. sic enī
 decet nos implere omnem iustitiam. Tunc dimisit eū. **B**apti-
 zatus autem ihc. confestim ascendit de aqua. Et ecce aperti sunt
 ei celj. et uidit spm dī descendentem sicut columbam. et uenien-
 tem super se. Et ecce uox de celis dicens. hic est filius meus di-
 lectus. in quo mihi complacuit. **T**unc ihc ductus est in deser-
 tum a spū. ut temptaretur a diabolo. **E**t cum ieiunasset qua-
 draginta diebus et quadraginta noctibus. postea esurit.

m. xi.
 m. iiii.
 l. x.
 l. xii.

m. xii.
 l. xi.

m. xiii.
 Sol

m. xiiii.
 m. v.
 l. xiii.
 l. xiv.

m. xv.
 m. vi.
 l. xvi.
III
 m. xvi.
 l. xvi.

14
Et accedens temptator. dixit ei. Si filius dei es. dic ut lapides isti panes fiant. Qui respondens. dixit. Scriptum est. non in solo pane uiuit homo. sed in omni uerbo quod procedit de ore dei. Tunc assumpsit eum diabolus in sanctam ciuitatem. et statuit eum supra pinnaculum templi. et dixit ei. Si filius dei es. mitte te deorsum. Scriptum est enim. quia angelis suis mandabit de te. et in manibus tolent te. ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. At illi ihc. Rursum scriptum est. Non temptabis dominum deum tuum. Iterum assumpsit eum diabolus in montem excelsum ualde. et ostendit ei omnia regna mundi et gloriam eorum. et dixit ei. hec omnia tibi dabo. si cadens adora ueris me. Tunc dicit ei ihc. Vade satanas. Scriptum est enim. dominum deum tuum adorabis. et illi soli seruias. Tunc reliquit eum diabolus. et ecce angeli accesserunt. et ministrabant ei. **C**um autem audisset ihc quod iohannes traditus esset. secessit in galileam. Et relictam ciuitatem nazareth. uenit et habitauit in capharnaum maritimum. in finibus zabulon et neptalim. Ut adimpleretur quod dictum est per isaiam prophetam. Terra zabulon et

Mat. xxiii
Luc. xii

Mat. xxiii
Luc. xii
I. xxvi
Mat. xxiii
I. xxiii

terra neptalim. iuxta maris transiordanen galilee gentium.
populus qui sedebat in tenebris. lucem uidit magnam.
Et sedentibus in regione et umbra mortis. lux orta est eis. Ex
inde cepit ihc predicare et dicere. penitentiam agite. appro-
pinquabit enim regnum celorum.

Ambulans autem iuxta mare galilee. uidit duos fratres. sy-
monem qui uocatur petrus. et andream fratrem eius. mittentes
rete in mare. Erant enim piscatores. Et ait illis. Venite post me.
et faciam uos fieri piscatores hominum. At illi continuo relictis
retibus. secuti sunt eum. Et procedens inde. uidit alios duos frs.
iacobum zebedei. et iohannem fratrem eius in nauis cum zebedeo
patre eorum. reficientes retia sua. et uocauit eos. Illi autem statim
relictis retibus et patre. secuti sunt eum.

Et circumibat ihc totam galileam. docens in synagogis eorum.
et predicans euangelium regni. et sanans omnem languorem.
et omnem infirmitatem in populo. Et abiit opinio eius in totam
syriam. Et optulerunt ei omnes male habentes. uariis languori-
bus et tormentis comprehensos. et qui demonia habebant. et lu-
naticos et paralyticos. et curauit eos. Et secute sunt eum turbe
multe de galilea. et decipoli. et hierosolymis. et iudex. et de transiordanen

Mat. xxiii
Sol
Mat. xxv
L. xlv
Mat. xxvi
Sol
Mat. xxvii
L. xlvii
Mat. xxviii
L. xlviii
Mat. xxix
Sol

Videns autem turbas. ascendit in montem. Et cum sedisset. accesserunt ad eum discipuli eius. **E**t aperiens os suum docebat eos dicens. **B**eati pauperes spiritu. quoniam ipsorum est regnum celorum. **B**eati mitres. quoniam ipsi possidebunt terram. **B**eati qui lugent. quoniam ipsi consolabuntur. **B**eati qui esuriunt et sitiunt iustitiam. quoniam ipsi saturabuntur. **B**eati misericordes. quoniam ipsi misericordiam consequentur. **B**eati mundo corde. quoniam ipsi deum uidebunt. **B**eati pacifici. quoniam filii dei uocabuntur. **B**eati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam. quoniam ipsorum est regnum celorum. **B**eati estis cum maledixerint uobis. et persecuti uos fuerint. et dixerint omne malum aduersum uos. mentientes propter me. **G**audete et exultate. quoniam merces uestra copiosa est in celis. Sic enim persecuti sunt prophetas. qui fuerant ante uos;

Mat. xxxi
L. lvi
Mat. xxxii
L. lxxii
Mat. xxxiii
L. lxxviii

Vos estis sal terre. Quod si sal euanuerit. in quo salietur. Ad nihilum ualet ultra. nisi ut mittatur foras. et concalcetur ab hominibus. **V**os estis lux mundi. Non potest ciuitas abscondi. super montem posita. Neque accendunt lucernam. et ponunt eam sub modio. sed super candelabrum. ut luceat omnibus qui in domo sunt. Sic luceat

or. xxxiii
Sot

or. xxxiiii
L. exxiii

or. xxxv.
Sot

lux u^a coram hominibus. ut uideant opera u^a bona. et glo
rificent patrem u^rm qui in celis est. **N**olite putare. qu^o
ueni soluere legem. aut prophetas. Amen quippe dico uob.
donec transeat celum et terra. iota unum aut unus apex non
preteribit a lege. donec omnia fiant. **Q**ui ergo soluerit unu
demandatis^{istis} minimis. et docuerit sic homines. minimus
uocabitur in regno celorum. Qui aut^{em} fecer^t & docuer^t. hic magn^{us} uocabit^{ur} in regno
Dico autem uobis. quia nisi habundauerit iustitia u^a plus^{celorum}
quam scribarum et phariseorum. non intrabitis in regnum
celorum. Audistis quia dictum est antiquis. Non occides.
Qui autem occiderit. reus erit iudicio. Ego autem dico uob.
Quia omnis qui irascitur fratri suo. reus erit iudicio. Qui aut^{em}
dixerit fratri suo racha. reus erit concilio. Qui autem dixerit
fatue. reus erit gehenne ignis. Si ergo offers munus tuum
ad altare. et ibi recordatus fueris. quia frater tuus habet ali
quid aduersum te. relinque ibi munus tuum ante altare.
et uade prius reconciliare fratri tuo. Et tunc ueniens. offe
res munus tuum. **E**sto consentiens aduersario tuo cito.
dum es in uia cum eo. ne forte tradat te aduersarius iudici.
et iudex tradat te ministro. et in carcerem mittaris.

or. xxxvi
L. clxii

16
Amen dico tibi. non exies inde. donec reddas nouissimū
quadrantem. Audistis quia dictum est antiquis. non me-
chaberis. Ego autem dico uobis. Quō omnis qui uiderit
mulierem ad concupiscendam eam. iam mechatus est eā
in corde suo. Quod si oculus tuus dexter scandalizat te.
erue eum. et proice abste. Expediit enim tibi. ut pereat
unum membrorum tuorum. quam totum corpus tuū
mittatur in gehennam. Et si dextera manus tua scanda-
lizat te. abscede eam. et proice abste. Expediit enim tibi.
ut pereat unum membrorum tuorum. quam totū corp⁹
tuum eat in gehennam. **D**ictum est autem. Quicumq;
dimiserit uxorem suam. det illi libellum repudiij. Ego
autem dico uobis. Quia omnis qui dimiserit uxore sua.
excepta fornicationis causa. facit eam mechari. Et dimis-
sam duxerit. adulterat. Iterum audistis quia dictum
est antiquis. non periurabis. Redes autem dño iuramen-
ta tua. Ego autem dico uobis. non iurare omnino neque
per celum. quia thronus dī est. neque per terram. quia
scabellum est pedum eius. neque per hierosolimam.
quia ciuitas est magni regis. neque per caput tuū iurans.

quia non potes unum capillum album album facere aut
nigrum. Sit autem sermo ur̄. est est. non non. quod autem
his abundantius est. amalo est. Audistis quia dictum est
antiquis. oculum pro oculo. et dentem pro dente. Ego
autem dico uobis. non resistere malo. **S**ed si quis te percussit
rit in dexteram maxillam tuam. prebe illi et alteram.

ῥ. xxxviii
l. lvi

Et ei qui uult tecum iudicio contendere. et tunicam tuam
tollere. dimitte ei et pallium. **E**t quicumque te angari
auerit mille passus. uade cum illo alia duo. Qui petit atē
daq. et uolenti mutuari atē. ne auertaris.

ῥ. xxxviii
Sol

ῥ. xl
l. lvi

Audistis quia dictum est. diliges proximum tuum. et
odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico uobis.
Diligite inimicos uros. bene facite his qui oderunt uos.
Et orate pro persequentibus et calumniantibus uos. ut
sitis filii patris ur̄i qui in celis est. Qui solem suum oriri
facit. sup bonos et malos. et pluit sup iustos et iniustos.
Si enim diligitis eos qui uos diligunt. quam mercedem
habebitis. Nonne et publicani hoc faciunt. Et si salu
taueritis fr̄s uros tantum. Quid amplius facitis. Nonne
et ethnici hoc faciunt. Et stote ergo uos pfecti. sicut

ῥ. xli
l. lvi

et pater ur̄ celestis perfectus est. **A**dtendite ne iustitiam
ur̄m facitis coram hominibus. ut uideamini ab eis. Alioquin.
mercedem non habebitis apud patrem ur̄m qui in celis est.
Cum ergo facis elemosinam. noli tuba canere ante te.
sicut hy-pocrite faciunt in synagogis et in uicis. ut hono-
rificentur ab hominibus. Amen dico uobis. receperunt
mercedem suam. Te autem faciente elemosinam. nesci-
at sinistra tua quid faciat dextera tua. ut sit elemosina
tua in absconso. Et pater tuus qui uidet in absconso. red-
det tibi. **E**t cum oratis. non eritis sicut hy-pocrite.
qui amant in synagogis et in angulis platearum stan-
tes orare. ut uideantur ab hominibus. Amen dico uob.
receperunt mercedem suam. Tu autem cum orabis.
intra cubiculum tuum. et clauso ostio tuo. ora patre
tuum in absconso. et pater tuus qui uidet in absconso.
reddet tibi. **O**rantes autem nolite multum loqui
sicut ethnici. putant enim. quia in multiloquio suo
exaudiantur. Nolite ergo adsimilari eis. Scit enim
pater ur̄ quid opus sit uobis antequam petatis eum.
Sic ergo uos orabitis. Pater nr̄ qui es in celis. sc̄i ficetur

nomen tuum. aduenit regnum tuum. fiat uoluntas tua
sicut in celo et in terra. Panem nr̄m sup̄ substantialem da
nobis hodie. et dimitte nobis debita nr̄a. sicut et nos dimittimus
debitoribus nr̄is. et ne nos inducas in temptationē.
sed libera nos a malo. **S**i enim dimiseritis hominibus pec
cata eorum. dimittet et uobis pater ur̄ celestis delicta ur̄a.
Si autem non dimiseritis hominibus. nec pater ur̄. dimittet
uobis peccata ur̄a. **C**um ieiunatis. nolite fieri sicut
hypocrite tristes. Exterminant enim facies suas. ut pare
ant hominibus ieiunantes. Amen dico uobis. quia recepe
runt mercedem suam. Tu autem cum ieiunas. unge caput
tuum et faciem tuam laua. ne uidearis hominibus ieiunans.
sed patri tuo qui est in absconso. Et pater tuus qui uidet in
absconso. reddet tibi. Nolite thesaurizare uobis thesau
ros in terra. ubi erugo et tinea demolitur. et ubi fures effo
diunt et furantur. Thesaurizate autem uobis thesauros in
celo. ubi neque rugio neque tinea demolitur. et ubi fures
non effodiunt nec furantur. Vbi enim est thesaurus tuus.
ibi est et cor tuum. **L**ucerna corporis. est oculus tuus.
Si fuerit oculus tuus simplex. totum corpus tuum lucidū

Mat. xlii
L. cxxxvi

Mat. xlv
Sot

Mat. xlvii
L. cliii

Mat. xlviii
L. cxxxviii

18
erit. Si autem oculus tuus nequā fuerit. totum corpus
tuum tenebrosum erit. Si ergo lumen quod in te est. te
bre sunt. ipse tenebre. quante erunt.

Mat. xlviii
Le. xxi

Nemo potest duobus dominis servire. Aut enim unum
odio habebit. et alterum diliget. Aut unū sustinebit. et
alterum contempnet. Non potestis dō servire et māmonē.

Mat. xlviii
Le. xl.

Ideo dico uobis. ne solliciti estis anime ur̄e quid mandu-
cetis. neque corpori ur̄o quid induamini. Nonne anima
plus est quam esca. et corpus plus quam uestimentum.
Respicite uolatilia celi. quō non serunt neque metunt.
neque congregant in horrea. et pater ur̄ celestis pascit illa.
Nonne uos magis pluris estis illis. Quis autem uir̄m cogi-
tans potest adiciere ad staturam suam cubitum unum.
Et de uestimento quid solliciti estis. Considerate lilia agri
quomodo crescunt. non laborant neque nent. Dico autem
uobis. quō nec Salomon in omni gloria sua coopertus est
sicut unum ex istis. Si autem fenum agri quod hodie est.
et cras in clibanum mittitur. dñs sic uestit. quāto magis uos
minime fidei. Nolite ergo solliciti esse dicentes. quid
manducabimus. aut quid bibemus. aut quo operiemur.

hec autem omnia. gentes inquirunt. Scit enim pater ur.
quia his omnibus indigetis. Querite ergo primum regnu
di et iustitiam eius. et omnia hec adicientur uobis.

Nolite ergo esse solliciti in crastinum. Crastinus enim dies.
sollicitus erit sibi ipse. Sufficit diei malitia sua.

Nolite iudicare. ut non iudicemini. In quo enim iudi
cio iudicaueritis. iudicabimini. Et in qua mensura men
si fueritis. remetietur uobis. **Q**uid autem uides festu
cam in oculo fratris tui. et trabem in oculo tuo non uides.
Aut quomodo dicis fratri tuo. sine. eiciam festucam
de oculo tuo. et ecce trabis est in oculo tuo. **H**ic poenitentia
eice primum trabem de oculo tuo. et tunc uidebis eicere
festucam. de oculo fratris tui. **N**olite dare sem canib;
neque mittatis margaritas uestras ante porcos. ne forte
conculcent eas pedibus suis. et conuersi dirumpant uos.
Petite. et dabitur uobis. Querite. et inuenietis. Pulsate.
et aperietur uobis. Omnis enim qui petit accipit. et qui que
rit inuenit. et pulsanti aperietur. Aut quis est ex uobis
homo. quem si petierit filius suus panem. numquid lapi
dem porriget ei. Aut si piscem petierit. numquid serpente

3. l.
5. xl
6. lvi

7. li
8. lvi

9. li
10. sot

11. lvi
12. lxxii

19
porriget ei. Si ergo uos cum sitis mali. nostis bona dare
filis uiris. quanto magis pater uir qui in celis est da
bit bona petentibus se. ^{ergo} Omnia quecumque uultis ut fa
ciant uobis homines. et uos facite eis. hec est enim lex et
propheta. Intrate per angustam portam. quia lata porta
et spatiosa uia que ducit ad perditionem. et multi sunt
qui intrant per eam. Quam angusta porta et arcta uia que
ducit ad uitam. et pauci sunt qui inueniunt eam.

Attendite a falsis prophetis. qui ueniunt ad uos in uesti
mentis ouium. intrinsecus autem sunt lupi rapaces. A fruc
tibus eorum cognoscetis eos. Numquid colligunt de spinis
uiuas. aut de tribulis ficus. Sic omnis arbor bona. fructus
bonos facit. Mala autem arbor. fructus malos facit.
Non potest arbor bona fructus malos facere. neque arbor
mala fructus bonos facere. Omnis arbor que non facit
fructum bonum. excidetur. et in ignem mittetur. Igitur
ex fructibus eorum cognoscetis eos. Non omnis qui dicit
mihi dñe dñe. intrabit in regnum celorum. Sed qui facit
uoluntatem patris mei qui in celis est. ipse intrabit in
regnum celorum. Multi dicent mihi in illa die. dñe dñe.

ms. l. viii
l. l. viii

ms. l. vi
l. l. c. lxx

ms. l. vi
l. l. c. lxx

ms. l. viii
l. l. c. lxx
ms. l. viii
l. l. c. lxx

ms. l. viii
l. l. c. lxx
l. l. c. lxx

ms. l. vi
l. l. c. lxx

nonne in nomine tuo prophetauimus. et in nomine tuo
demonia eiecimus. et in tuo nomine uirtutes multas feci
mus. Et tunc confitebor illis. quia numquam noui uos. disce
dite a me qui operamini iniquitatem. **O**mnis ergo qui
audit uerba mea hec. et facit ea. assimilabitur uiro sapi
enti. qui edificauit domum suam supra petram. Descen
dit pluuia. et uenerunt flumina. et flauerunt uenti. et
inruerunt in domum illam. et non cecidit. fundata eni
erat supra petram. Et omnis qui audit uerba mea hec.
et non facit ea. similis erit uiro stulto. qui edificauit do
mum suam super harenam. Descendit pluuia. et uenerunt
flumina. et flauerunt uenti. et inruerunt in domum illam
et cecidit. et fuit ruina eius magna. **VII**

Et factum est cum consummasset ihc uerba hec.
admirabantur turbe super doctrinam eius. Et tunc enim docens eos
sicut potestatem habens. non sicut scribe eorum et pharisei.

Cum autem descendisset de monte. secute sunt eum turbe
multe. Et ecce leprosus ueniens. adorabat eum dicens.
Dne. si uis. potes me mundare. Et extendens ihc manu.
tetigit eum dicens. Volo. mundare. Et confestim mun

l. lxi
l. lxii

l. lxii
l. lxiii
l. lxiiii

l. lxiii
l. lxiiii
l. lxv

data est lepra eius. Et ait illi ih̄c. Vide nemini dixeris.
 sed uade ostende te sacerdoti. et offer munus quod prece-
 pit moyses in testimonium illis. **C**um autem introisset
 capharnaum. Accessit ad eum centurio. rogans eum et
 dicens. Dñe. puer meus iacet in domo paralyticus. et
 male torquetur. Et ait illi ih̄c. Ego ueniam. et curabo eū.
 Et respondens centurio. ait. Dñe. non sum dignus ut in-
 tres sub tectum meum. sed tantum dic uerbo. et sanabitur
 puer meus. Nam et ego homo sum sub potestate. habens
 sub me milites. Et dico huic uade. et uadit. Et alio. ueni.
 et uenit. Et seruo meo. fac hoc. et facit. Audiens autem
 ih̄c miratus est. et sequentibus se dixit. Amen dico uobis.
 non inueni tantam fidem in israhel. Dico autē uob. quod
 multi ab oriente et occidente ueniunt. et recumbent
 cum abraham et isaac et iacob in regno celorum. filij
 autem regni. eicientur in tenebras exteriores. ibi erit fletus
 et stridor dentium. Et dixit ih̄c centurioni. Vade. et sicut
 credidisti fiat tibi. Et sanatus est puer. in illa hora.

Et cum uenisset ih̄c in domum petri. uidit socrum eius
 iacentem et febricitantem. et tetigit manuum eius.

an. lxviii
 l. lxv
 l. lxxviii

an. lxv
 l. lxxvii

an. lxvi
 l. lxxvi

an. lxviii
 m. xxv
 l. lxxvi

et dimisit eam febris. et surrexit. et ministrabat eis.

Vespere autem facto. obtulerunt ei multos demonia habentes. et aciebat sps uerbo. et omnes male habentes curauit. Ut adimpleretur quod dictum est p isaia propheetam dicentem. Ipse infirmitates nras accepit. et egrotationes portauit. Vides autem ihc turbas multas circūse. ^{discipulos suos} iussit ire transfretum. Et accedens unus scriba. ait illy. Magister. sequar te. quocumque ieris. Dicit ei ihc. Vulpes foueas habent. et uolucres celi nidos. filius autem hominis non habet ubi caput reclinet. Alius autē de discipulis eius. ait illy. Dñe. pmitte me primum ire. et sepelire patrem meum. Ihc autem. ait illy. Sequere me. et dimitte mortuos. sepelire mortuos suos. **VIII**

Et ascendente eo in nauiculā. secuti sunt eum discipuli eius. Et ecce motus magnus factus est in mari. ita ut nauicula operiretur fluctibus. Ipse uero. dormiebat. Et accesserunt. et suscitauerunt eum dicentes. Dñe. salua nos. perimus. Et dicit eis. Quid timidi estis modice fidei. Tunc surgens imperauit uentis et mari. et facta est tranquillitas magna. Porro. homines mirati sunt dicentes.

7. lxviii
1. elu

7. lxviii
1. xliii
2. lxxxiii

Qualis est hic. quia uenti et mare. obediunt ei.

21

Et cum uenissent trans fretum. in regione gerasenorum. occurrerunt ei duo habentes demonia demonum entis exeuntes. seu nimis. ita ut nemo posset transire per uiam illam. Et ecce clamauerunt dicentes. Quid nobis et tibi ihu fili di. uenisti huc ante tempus torquere nos. Erat autem non longe ab illis grex porcorum multorum pascens. Demones autem. rogabant eum dicentes. Si ei cis nos. mitte ^{nos} in gregem porcorum. Et ait illis. Ite. At illi exeuntes abierunt in porcos. et ecce impetu abiit totus grex p preceptis in mare. et mortui sunt in aquis. Pastores autem fugerunt. Et uenientes in ciuitatem. nuntiauerunt omnia. et de his qui demonia habuerant. Et ecce tota ciuitas exiit obuiam ihu. et uiso eo. rogabant. ut transiret a finibus eorum. **E**t ascendens in nauiculam. trans fretum. et uenit in ciuitatem suam. Et ecce offerebant ei paralyticum. in lecto iacentem. Videns autem ihu fidem illorum. dixit paralytico. Confide fili. remittuntur tibi peccata tua. Et ecce quidam describis. dixerunt intra se. hic blasphematur. Et cum uidisset ihu cogitationes

VIII

cc. lxx
di. xx
l. xxxviii
l. xxxviii

eorum. dixit. Ut quid cogitatis mala in cordibus uestris. Quid est
facilius dicere dimittantur tibi peccata aut dicere. surge et
ambula. Ut sciatis autem. quod filius hominis habet potes-
tatem in terra dimittendi peccata. Tunc ait paralytico. Surge
tolle lectum tuum. et uade in domum tuam. Et surrexit. et
abiit in domum suam. Videntes autem turbe. timuerunt.
et glorificauerunt dm̄. qui dedit potestatem tale hominibus.

Et cum transiret inde ih̄c. uidit hominem sedentem in celo
neo. matheum nomine. et ait illi. Sequere me. Et surgens.
secutus est eum. Et factum est discumbente eo in domo. ecce
multi publicani et peccatores uenientes. discumbebant cum
ihu. et discipulis eius. Et uidentes pharisei. dicebant discipu-
lis eius. Quare cum publicanis et peccatoribus manducatis
magister ur̄. At ih̄c audiens. ait. Non est opus ualentibus
medicus. sed male habentibus. Euntes autem. discite quid
est. misericordiam uolo et non sacrificium. Non enim ueni
uocare iustos. sed peccatores. Tunc accesserunt ad eum
discipuli iohannis. dicentes. Quare nos et pharisei ieiunamus
frequenter. discipuli autem tui non ieiunant. Et ait illis ih̄c.
Numquid possunt filii sponsi lugere. quamdiu cum illis

τ. lxxi
σ. lxxi
ε. xxxviii

τ. lxxii
σ. lxxii
ε. xxxviii
ζ. lxxxvi

τ. lxxiii
σ. lxxiii
ε. xl

est sponsus. Venient autem dies. cum auferetur ab eis spon-
sus. et tunc ieiunabunt. Nemo autem inmittit commissuram
panni rudis in uestimentum uetus; tollit enim plenitudi-
nem eius a uestimento. et peior scissura fit. Neque mittunt
uinum nouum in utres ueteres. Alioquin. rumpuntur
utres. et uinum effunditur. et utres pereunt. Sed uinum
nouum in utres nouos mittunt. et ambo conseruantur.

Hec eo loquente ad eos. Ecce princeps unus accessit.
et adorabat eum dicens. Filia mea modo defuncta est.
sed ueni. inpone manum tuam super eam et uiuet. Et sur-
gens ihc sequebatur eum. et discipuli eius. Et ecce mulier
que sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis. accessit
retro. et tetigit fimbriam uestimenti eius. Dicebat enim intra
se. Si tetigero tantum uestimentum eius. salua ero. At ihc
conuersus et uidens eam. dixit. Confide filia. fides tua te
salua fecit. Et saluata est mulier. ex illa hora.

Et cum uenisset ihc in domum principis. et uidisset tibi cines.
et turbam tumultuantem. dicebat; recedite. Non est enim
mortua puella. sed dormit. Et deridebant eum. Et cum
eiecta esset turba. intrauit. et tenuit manum eius. et surrexit

puella. Et exiit fama hec. in uniuersam terram illam.

m. lxxv
Sot

Et transeunte inde ihu. secuti sunt eum duo cæci. clamantes et dicentes. Misere nri fili dauid. Cum autem uenisset domum. accesserunt ad eum cæci. et dixit eis ihc. Creditis. quia hoc possum facere uobis. Dicunt ei. utique dñe. Tunc tetigit oculos eorum dicens. Secundum fidem uram fiat uob; Et aperti sunt oculi eorum. et cōminatus est illis ihc dicens. Videte. ne quis sciat. Illi autem exeuntes. diffuserunt eum in tota terra illam. Egressis autem illis. ecce obtuler ei hominem mutum. demonium habentem. Et eiecto demone locutus est mutus. et mirate sunt turbe dicentes. Numquam apparuit sic in isrl. Pharisei autem dicebant. In principe demoniorum. eicit demones.

m. lxxvi
m. lu
le. lxxviii

Et circumibat ihc ciuitates omnes et castella docens in synagogis eorum. et predicans euangelium regni. et curans omnem languorem. et omnem infirmitatem.

m. lxxvii
m. lxiii

Videns autem turbas. misertus est eis. quia erant uexati. et iacentes sicut oues. non habentes pastorem.

m. lxxviii
le. c. viii

Tunc dicit discipulis suis. Messis quidem multa. operarii autem pauci. Rogate ergo dñm messis. ut eiciat operarios

in messem suam. **Et conuocatis duodecim discipulis.**

dedit illis potestatem spuum immundorum. ut eicerent
eos. et curarent omnem languorem. et omnem infirmitate.

Duodecim autem apostolorum nomina sunt haec.

Primus simon qui dicitur petrus. et andreas frater eius;
Iacobus rebede. et iohannes frater eius;
Philippus et bartholomeus. Thomas. et matheus publican.
Iacobus alphei. et thaddeus. Simon chananeus;
Et iudas scariothes. qui et tradidit eum;

Hos duodecim misit ihc. precipiens eis et dicens.

In uiam gentium ne abieritis. et in ciuitates samaritanorum
ne intraueritis. sed potius ite ad oues que perierunt domus ist.

Euntes autem predicate dicentes. quia appropinquabit
regnum celorum. Infirmos curate. mortuos suscite.
Leprosos mundate. demones eicite. Gratis accepistis. gratis
date. Nolite possidere aurum. neque argentum. neq; pecu
niam in torisuris. non petam inuia. neque duas tunicas.
neque calciamenta. neque uirga. Dignus est enim operarius. cibo suo.

**Inquamcumque autem ciuitatem aut castellum intraue
ritis. interrogate quis in ea dignus sit. et ibi manete. donec**

τ. lxxxiii
m. lxxi
l. exi

exeat. **I**ntrantes autem in domum. salutate eam dicentes.
pax huic domui. Et si quidem fuerit domus digna. ueniet
pax ur̃a sup̃ eam. Sin autem non fuerit digna. pax ur̃a ad
uos reuertetur. **E**t quicumque non receperint uos. neq;
audierint sermones ur̃os. exeuntes foras de domo uel ciui
tate. Excute puluerem de pedibus ur̃is. Amen dico uobis.
tolerabilius erit terre sodomorum et gomorreorum in die
iudicii. quam illi ciuitati.

τ. lxxxv
m. lxxii
l. exii
l. lxxxviii

τ. lxxxvi
m. lxxiii
l. exiii

Ecce ego mitto uos. sicut oues in medio luparum. Estote
ergo prudentes sicut serpentes. et simplices sicut columbe.

τ. lxxxvii
m. lxxiiii
l. exiiii

Cauete autem ab hominibus. Tradent enim uos in conciliis.
et in synagogis suis flagellabunt uos. Et ad presides et reges
ducemini propter me. in testimonium illis et gentibus. Cum
autem tradent uos. nolite cogitare quomodo aut quid loqua
mini. Dabitur enim uobis in illa hora. quid loquamini.
Non enim uos estis qui loqui mini. sed sp̃s patris ur̃i. qui loqui
tur in uobis. Tradet autem fr̃ fratrem in mortem. et pater fi
lium. Et insurgent filii in parentes. et morte eos afficient.
Et eritis odio omnibus. propter nomen meum. Qui autem
perseuerauerit usque in finem. hic saluus erit.

τ. lxxxviii
m. lxxv
l. exlv
l. celi

Cum autem persequerentur uos in ciuitate ista

fugite in aliam: Amen dico uobis. non consummabitis ciuitates israel donec ueniat filius hominis.

Non est discipulus super magistrum. nec seruus super dominum suum. Sufficit discipulo. ut sit sicut magister eius. Et seruus. sicut dominus eius. Si patrem familias beelzebub uocauerunt. quanto magis domesticos eius. Non ergo timueritis eos;

Nihil enim opertum quod non reuelabitur. et occultum. quod non sciatur. Quod dico uobis in tenebris. dicite in lumine. Et quod in aure. auditis. predicite super tecta. Et nolite timere eos qui occidunt corpus. animam autem non possunt occidere. Sed potius eum timete. qui potest et animam et corpus perdere in gehennam. Nonne duo passeret assidue ueniunt. et unus ex illis non cadet super terram. sine patre uro. Vri autem et capilli capitis omnes numerati sunt. Nolite ergo timere. multis passeribus meliores estis uos. Omnis ergo qui confitebitur me coram hominibus. confitebor et ego eum coram patre meo. qui in celis est. Qui autem negauerit me coram hominibus. negabo et ego eum coram patre meo. qui in celis est.

Nolite arbitrari. quia uenerim mittere pacem in terram.

Non ueni pacem mittere sed gladium. Veni enim separare
 hominem aduersus patrem suum. et filiam aduersus matrem
 suam. et nurum aduersus socrum suam. et inimici hominis
 domestici eius. Qui amat patrem aut matrem plus quam me.
 non est me dignus. Et qui amat filium aut filiam super me.
 non est me dignus. Et qui non accipit crucem suam. et sequi
 tur me. non est me dignus. Qui inuenit animam suam. perde
 cam. Et qui perdidit animam suam propter me. inueniet eam.
 Qui recipit uos. me recipit. Et qui me recipit. recipit eu
 qui me misit. Qui recipit propheta in nomine prophete.
 mercedem prophete accipiet. Et qui recipit iustum in no
 mine iusti. mercedem iusti accipiet. Et quicumque potum
 dederit uni ex minimis istis. calicem aque frigide tantum
 in nomine discipuli. Amen dico uobis. non perdet mercedem suam.

†
m. xcxi
l. c. lxxxi

†
m. xcxi
l. c. xi
l. c. vi

†
m. xcxi
l. c. xi
l. c. xxi
l. c. xcxi
Sot

†
m. g.
m. xcxi

xi
†
m. c. i.
Sot

†
m. c. ii.
l. c. lxxxi

ET factum est cum consummasset ihc
 precipiens duodecim discipulis suis. transit inde. ut doce
 ret. et predicaret in ciuitatibus eorum.

Iohannes autem cum audisset in uinculis opera xpi. mit
 tens duos de discipulis suis ait illi. Tu es qui uenturus es. an
 alium expectamus. Et respondens ihc. ait illis. Eunt

renuntiate iohanni. que audistis et uidistis. Ceci uident.
 claudi ambulant. repto si mundantur. Surdi audiunt. mor-
 tui resurgunt. pauperes euangelizantur. Et beatus est. qui
 non fuerit scandalizatus in me. Illis autem abeuntibus.
 cepit ihc dicere ad turbas de iohanne. Quid existis in deser-
 tum uidere harundinem uento agitatam. Sed quid existis
 uidere hominem mollibus uestitum. Ecce qui mollibus
 uestiuntur. in domibus regum sunt. Sed quid existis ui-
 dere prophetam. etiam dico uobis. et plus quam propheta.
 hic est enim. de quo scriptum est. Ecce mitto angelm meum
 ante faciem tuam. qui pparabit uiam tuam. ante te.

Amen dico uobis. non surrexit inter natos mulierum.
 maior iohanne baptista. Qui autem minor est. in regno
 celorum maior est illo. Adiebus autem iohannis baptiste
 usque nunc. regnum celorum uim patitur. et uiolenti ra-
 piunt illud. Omnes enim prophete et lex. usque ad iohan-
 nem prophetauerunt. Et si uultis recipere. ipse est helias
 qui uenturus est. Qui habet aures audiendi. audiat.

Qui autem similem estimabo generationem istam. Simi-
 lis est pueris sedentibus in foro. qui clamantes coequalibus

m. ciii
l. lxx

m. ciii
l. lxx

m. cii
l. xcxi

m. cii
l. xcxi

m. cii
l. xcxi

dicunt. Cecinimus uobis. et non saltastis. Lamentauimus.
et non planxistis. Venit enim iohannes. neq; manducans.
neque bibens. et dicunt. demonium habet. Venit filius
hominis manducans et bibens. et dicunt. ecce homo uorax.
et potator uini. publicanorum et peccatorum amicus. et
iustificata est sapientia a filiis suis.

T
m. ciii
l. cxv

Tunc coepit exprobrare ciuitatib. in quib. facte sunt
plurime uirtutes eius. quia non egissent penitentia. Ne tibi
corozaim. ue tibi bethsaida. Quia si in tyro et sidone. facte
essent uirtutes. que facte sunt in uobis. Olim in cilicio et
cinere penitentiam egissent. Verumtamen dico uobis.
Tyro et sidoni remissius erit in die iudicii. quam uobis.
Et tu capharnaum. Numquid usq; in celum exaltaberis.
usque in infernu descendes. Quia in sodomis facte fuissent
uirtutes. que facte sunt in te. forte mansissent usque in
hunc diem. Verumtamen dico uob. quia terre sodomoru
et gomorreorum remissius erit in die iudicii quam tibi.

T
m. cxviii
l. cxi

In illo tempore. Respondens ihc. dixit.

T
m. cx
l. cxviii

Confiteor tibi dñe pater celi et terre. quia abscondisti
hec a sapientibus et prudentibus. et reuelasti ea paruulis.

Ita pater: quō sic fuit placitum ante. Omnia mihi tradita
sunt a patre meo. Et nemo nouit filium nisi pater: neque
patrem quis nouit nisi filius: et cui uoluerit filius reuelare.

Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis: et ego
reficiam uos. Tollite iugum meū sup uos: et discite a me
quia mitis sum et humilis corde: et inuenietis requiem
animabus uris. Iugū enim meū suauē ē: et onus meū leue.

In illo tempore. Abiit ihc sabbato per sata.

Discipuli autem eius esurientes: ceperunt uellere spicas:
et manducare. Pharisei autē uidentes: dixerunt ei. Ecce
discipuli tui faciunt: quod non licet eis facere sabbatis.
At ille dixit eis. Non legistis quid fecerit dauid quando
esurit et qui cum eo erant: quomodo intrauit in domum
dī: et panes propositionis comedit: quos non licebat ei
edere: neque his qui cum eo erant: nisi solis sacerdotibus.
Aut non legistis in lege: quia sabbatis sacerdotes in tēplo
sabbatum uiolant: et sine crimine sunt. Dico autem
uobis: quia tēplo maior est hic. Si autem sciretis quid ē:
misericordiā uolo et non sacrificium: numquā condemp
nassetis innocentes. Dñs ē enī filius hominis etiā sabbatq.

† m. exi
l. exxiii
7 exliiii
† m. exii
l. exxiiii
l. lxxxviii

† m. exiii
Sot

XII
† m. exiiii
l. exxv
l. xli

† m. exv
Sot

7
m. exxi
f. lxxv
le. xli

Et cum inde transisset. uenit in synagogam eorum. et ecce
homo manum habens aridam. Et interrogabant eum dicen
tes. Si licet sabbatis curare. ut accusarent eum. Ipse autē
dixit illis. Quis erit ex uobis homo qui habet ouem unam.
et si ceciderit hec sabbatis in foueam. nonne tenebit et leua
bit eam. quanto magis melior est homo oue; Itaque. licet
sabbatis beneficare. Tunc ait hominibus. Extende manum
tuam. et extendit. et restituta est sanitati. sicut altera.

7
m. exxii
f. lxxvi
le. exxiii
7. xc. v

Exeuntes autem pharisei. consilium faciebant aduersus
eum. quomodo eum perderent.

7
m. exxiii
f. lxxvii
le. exxiiii
7. xc. vi
Sot

Ihesus autem sciens recessit inde. et secuti sunt eum multi.
et curauit eos omnes. Et precepit eis ne manifestum facerent.
ut adimpleretur quod dictum est per esaiam prophetā
dicentem. Ecce puer meus quem elegi. dilectus meus.
in quo bene cōplacuit anime mee. Pona spm meum
sup eum. et iudicium gentibus nuntiabit. non conten
det neque clamabit. neque audiet aliquis in plateis
uocem eius. Arundinem quassatam non confringet.
et linum fumigans non extinguet. donec eiciat ad uictō
riam iudicium. et in nomine eius gentes sperabunt.

Mat. exxiiii
L. cxxxi

Tunc oblatuſ eſt ei demonium habens. cecus et mutus. et eu-
rauit eum. ita ut loqueretur et uideret.

Mat. cxx
L. lxxxii

Et ſtupebant omnes turbe. et dicebant. Numquid hic
eſt filius dauid. **P**harifei autem audientes dixerunt.
hic non eicit demones. niſi in beelzebub principe demonioru.

Mat. cxxi
L. lxxxii
L. cxxiiii

Mat. cxxii
L. lxxxiii
L. cxxviii

Iheſus autem ſciens cogitationes eoru. dixit eiſ. Omne
regnum diuiſum contra ſe. deſolabitur. Et omnis
ciuitas uel domus diuiſa contra ſe. non ſtabit. Et ſi ſa-
naſ ſatanan eicit. aduerſum ſe diuiſum ſe diuiſum eſt.
Quomodo ergo ſtabit regnum eiſ. Et ſi ergo in be-
elzebub eicio demones. filii uiri in quo eiciunt. Ideo
ipſi iudices erunt uiri. Si autem ego in ſpū dī eicio de-
mones. igitur peruenit in uoſ regnum dī. Aut quomo-
do poteſt quiſquam intrare in domū fortis. et uafa eiſ
diripere. niſi priuſ alligauerit fortem. et tunc domū
illiuſ diripiet. **Q**ui non eſt mecum. contra me eſt.
Et qui non congregat mecum. ſpargit. Ideo dico uob.
Omne peccatum et blaſphemia remittetur hominibuſ.
ſpſ autem blaſphemie non remittetur. Et quicumq;
dixerit uerbum contra filiū hominiſ. remittetur ei.

qui autem dixerit contra spm scm. non remittetur ei.
neque in hoc seculo. neque in futuro.

7.
m. cxxiii
Sot

Aut facite arborem bonam. et fructum eius bonum.
aut facite arborem malam et fructum eius malum;
Siquidem ex fructu arbor agnoscitur. Progenies
iuperarum. quomodo potestis bona loqui. cum sitis
mali. Ex abundantia enim cordis. os loquitur.

7.
m. cxxv
le. cxxviii

Bonus homo. de bono thesauro profert bona. &
malus homo. de malo thesauro profert mala.

7.
m. cxxvi
le. cxxviii

Dico autem uobis. quo omne uerbum otiosum. quod
locuti fuerint homines. reddent rationem de eo in die
iudicii. Ex uerbis enim tuis iustificaberis. et ex uerbis
tuis condemnaberis.

7.
m. cxxvii
le. cxxviii

Tunc responderunt ei quidam descibis et pharisaeis.
dicentes. Magister. uolumus a te signum uidere.

7.
m. cxxviii
le. cxxxii

Qui respondens. ait illis. Generatio mala et adultera
signum querit. et signum non dabitur ei. nisi signum
ionae prophetae. Sicut enim fuit ionas in uentre
ceti. tribus diebus. et tribus noctibus. sic erit filius
hominis in corde terre. tribus diebus et tribus noctibus.

Viri nunc et surgent in iudicio cum generatione
 ista et condemnabunt eam. quia paenitentiam
 egerunt in predicatione iohannis. Et ecce plus quam
 hic. Regina austri surget in iudicio cum generatione
 ista et condemnabit eam quia uenit a finibus terre
 audire sapientiam salomonis. Et ecce plusquam
 salomon hic. **C**um autem in mundus spiritus exierit
 ab homine. ambulat per loca arida querens requiem
 et non inuenit; tunc dicit. Reuertar in domum meam
 unde exiui. Et ueniens inuenit uacantem. scopis
 mundatam et ornata. Tunc uadit et assumit
 septem alios spiritus secum nequiores se. et intrantes
 habitant ibi. Et fiunt nouissima hominis illius.
 peiora prioribus. Sic erit et generationi huic pessime.
Ad huc eo loquente ad turbas. ecce mater eius et
 fratres stabant foris. querentes loqui ei. Dixit autem
 ei quidam. Ecce mater tua et fratres tui. foris stant.
 querentes te. At ipse respondens. dicens sibi ait.
 Quis est mater mea et qui sunt fratres mei. Et exten
 dens manum in discipulos suos. dixit. Ecce mater

or. cxxxiii
 l. cxxx

or. cxxx
 or. cxxxii
 l. lxxxii

mea et fratres mei. Qui cumq; enim fecerit uoluntatem
patris mei qui in celis est. ipse meus et frater. et soror
et mater est.

m. cxxxix
ii
m. cxxxvii
l. cxxxviii

IN ILLO DIE EXIENS IHC XIII

de domo. sedebat secus mare. et congregati sunt ad
eum turbe multe. ita ut in nauicula ascendens sederet.
Et omnis turba stabat in litore. et locutus est multa
in parabolis dicens. Ecce exiit qui seminat. seminare.
Et dum seminat. quedam ceciderunt secus uiam. et
uenerunt ^{uolucres} et comederunt ea. Alia autem ceciderunt
in petrosa. ubi non habebat terra multa. et continuo
exorta sunt. quia non habebat altitudinem terrae.
Sole autem orto. aestuauerunt. et quia non habebant
radicem aruerunt. Alia autem ceciderunt in spinas.
et creuerunt spine. et suffocauerunt ea. Alia uero
cecidit in terram bonam. et dabant fructum. aliud
centesimum. aliud sexagesimum. aliud tricesimum.
Qui habet aures audiendi. audiat. Et accedentes
discipuli. dixerunt ei. Quare in parabolis loqueris
es. Qui respondens. ait illis. Quia uobis datum est

29
nosse mysteria regni celorum. illis autem non est datum.

Qui enim habet dabitur ei. et abundabit. qui autem non habet. et quod habet. auferetur ab eo.

Ideo in parabolis loquor eis. quia uidentes non uident. et audientes non audiunt. neque intellegunt. et adimpletur in eis propheta isaię dicentis. Auditui audietis et non intellegatis. et uidentes uidebitis. et non uidebitis. incassatum est enim cor populi huius. et auribus grauitate audierunt. et oculos suos cluserunt. nequando uideant oculis. et auribus audiant. et corde intellegant. et conuertantur. et sanentur eos.

Vni autem beati oculi quia uident. et aures uirę. quia audiunt. Amen quippe dico uobis. quia multi prophete et iusti cupierunt uidere que uidetis. et non uiderunt. et audire que auditis. et non audierunt.

Vos ergo. audite parabolam seminantis. Omnis qui audit uerbum regni. et non intellegit. uenit malus et rapit quod seminatum est in corde eius. hic est qui secus uiam seminatus est. Qui autem super petrosa seminatus est. hic est qui uerbum audit.

et continuo cum gaudio accipit illud. non habet
autem in se radicem. sed est temporalis. Facta autem
tribulatione et persecutione. propter uerbum conti-
nuo scandalizatur. Qui autem est seminatus in
spinis. hic est qui uerbum audit. et sollicitudo
seculi istius. et fallacia diuitiarum suffocat uerbum.
et sine fructu efficitur. Qui uero in terram bonam
seminatus est. hic est qui audit uerbum. et intellegit
et fructum adfert. et facit aliud quidem centesimum.
aliud autem sexagesimum. aliud uero tricesimum.

T. cxxxvi
Sot

Aliam parabolam proposuit illis dicens. Simile
factum est regnum celorum. homini qui semina-
uit bonum semen in agro suo. Cum autem dormi-
rent homines. uenit inimicus eius. et super seminauit
titzania in medio tritici et abiit. Cum autem cre-
uisset herba. et fructum fecisset. tunc apparuerunt
et titzania. Accedentes autem serui patris familias.
dixerunt ei. Domine. nonne bonum semen seminasti
in agro tuo. unde ergo habet titzania. Et ait illis.
Inimicus homo hoc fecit. Serui autem. dixerunt ei.

30
Visimus. et colligimus ea. Et ait. Non. Ne forte
colligentes titania. eradicetis simul cum eis et tritu-
cum. Sint utraque crescere. usque ad messem.
Et in tempore messis. dicam messoribus. Colligite
primum titania. et alligate ea fasciculos ad combu-
rendum. Triticum autem. congregate in horreum meum.

Th. cxxxviii
Jo. xl iiii
Le. cxxviii

Aliam parabolam proposuit illis dicens. Simile est
regnum celorum grano sinapis. quod accipiens ho-
mo. seminavit in agro suo. quod minimū quidem
est omnibus seminibus. Cum autem creverit. maius
est omnibus holeribus. et fit arbor. ita ut volucres
celi veniant. et habitent in ramis eius.

Th. cxxxviii
Le. cxxviii

Aliam parabolam locutus est eis. Simile est regnum
celorum fermento. quod acceptum mulier abscon-
dit in farine satis tribus. donec fermentatum est totum.

Th. cxxxviii
Jo. xl iiii
Le. cxxviii

Hec omnia locutus est ih̄s in parabolis ad turbas.
et sine parabolis non loquebatur eis. ut impleretur
quod dictum erat p̄ prophetam dicentem.
Aperiam in parabolis os meum. eructabo abscon-
dita a constitutione mundi.

Tunc dimissis turbis. uenit in domum. et accesserunt
ad eum discipuli eius dicentes. Dissere nobis para-
bolam titianorum agri. Qui respondens. ait. Qui
seminat bonum semen. est filius hominis. ager
autem est mundus. Bonum uero semen. hi sunt filii
regni. Titania autem. filii sunt nequam. Inimicus
autem qui seminauit ea. est diabolus. Messis uero
consummatio seculi est. messores autem angeli sunt.
Sicut ergo colliguntur Titania. et igni coburentur.
sic erit in consummatione seculi. Mittet filius ho-
minis angelos suos. et colligent de regno eius omnia
scandala. et eos qui faciunt iniquitatem. et mittet
eos in caminum ignis. ibi erit fletus et stridor den-
tium. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris
eorum. Qui habet aures audiendi. audiat.
Simile est regnum celorum. thesauro abscondito
in agro. Quem qui inuenit homo abscondit. et pro
gaudio illius uadit et uendit uniuersa que habet.
et emit agrum illum. Iterum simile est regnorum
homini negotiatori. querenti bonas margaritas.

Inuenta autem una pretiosa margarita abiit et
 uendidit omnia que habuit. et emit eam. Iterum
 simile est regnum celorum. sagene misse in mare.
 et ex omni genere ^{pisciu} congreganti. Quam cum imple
 ta esset. educentes et secus litus sedentes. elegerunt
 bonos in uasa. malos autem foras miserunt. Sic erit
 in consummatione seculi. Exibunt angeli. et sepa
 rabunt malos de medio iustoru. et mittent ^{eos} in cami
 num ignis. ibi erit fletus. et stridor dentium.
 Intellexistis hec omnia. Dicunt ei etiam. Attillis.
 Ideo omnis scriba doctus in regno celoru. similis e homini
 patri familias. qui profert de thesauro suo. noua & uetera.

Et factum est cum consummasset ih̄s parabolas
 istas. transiit inde. Et ueniens in patriā suā. doce
 bat eos in synagogis eorum. ita ut mirarentur et
 dicerent. Unde huic sapientia hec et uirtutes.
 Nonne hic est fabri filius. nonne mater eius dicit̃
 maria. et fratres eius iacobus et ioseph. et symon
 et iudas. et sorores eius nonne omnes apud
 et nos sunt. Unde ergo huic omnia ista.

in exli
 ch. l.
 le. xiiii
 lo. l.iiii

Et scandalizabantur in eo.

in. exlu
di. li
le. xxi
lo. xxxu

Ihs autem dixit eis. Non est propheta sine honore. nisi in patria sua et in domo suo. Et non fecit ibi uirtutes multas. propter incredulitatem illorum.

in. exlin
di. lvi
lo. xc

IN ILLO TEMPORE AUDIUIT. XIIIJ. herodes tetrarcha famam ihu. et ait pueris suis. Hic est iohannes baptista. ipse surrexit a mortuis. et ideo uirtutes operantur in eo.

in. exlin
di. lvi
lo. xii

Herodes enim tenuit iohannem. et alligauit eum. et posuit in carcere. propter herodiadem uxorem fratris sui. Dicebat enim illi iohannes. Non licet tibi habere eam. Et uolens illum occidere. timuit populum; quia sicut propheta eum habebant.

in. exlu
di. lxi

Die autem natalis herodis. saltauit filia herodidis in medio. et placuit herodi. Unde cum iuramento pollicitus est ei dare. quodcumque postulasset ab eo. At illa premonita a matre sua. da mihi inquit hic in disco. caput iohannis baptiste. Et contristatus est rex. propter iuramentum autem. et eos qui pari bono ter recubebant.

32
iussit dari. Misitque. et decollauit iohannem in car-
cere. et adlatum est caput eius in disco. et datum est
puelle. et tulit matris sue. Et accedentes discipuli
eius. tulerunt corpus. et sepelierunt illud. et
uenientes. nuntiauerunt ihu.

Quodcum audisset ihs. secessit inde in nauicula
in locum desertum seorsum. Et cum audissent
turbe. secute sunt eum pedestres decurritibus;
Et exiens uidit turbam multam. et misertus est
eius. et curauit languidos eorum.

Vespere autem facto. accesserunt ad eum discipuli
eius dicentes. Desertus est locus. et hora iam preterit.
dimitte turbas. ut euntes in castella. emant sibi escas.
Ihs autem dixit eis; Non habent necesse ire. date illis
uos manducare. Responderuntq. Non habemus
hic nisi quinque panes. et duos pisces. Qui ait illis.
Adferte illos mihi huc. Et cum iussisset turba
discumbere supra fenum. accepit quinque panib;
et duobus piscibus. aspiciens in celum benedixit
et fregit. et dedit discipulis panes. discipuli autē

turbis. Et manducauerunt omnes. et saturati sunt.
Et tulerunt reliquias. duodecim cophinos fragmen-
torum plenos. manducantium autem fuit nume-
rus. quinque milia hominum. exceptis mulierib;
et paruulis. **E**t statim iussit discipulos ascen-
dere in nauiculam. et precedere eum trans fretum.
donec dimitteret turbas.

^{t. c. lxxviii}
^{m. lxxv}

^{t. c. lxxviii}
^{m. lxxv}
^{l. xliii}
^{l. xxxi}
^{m. lxxviii}
^{l. lxxviii}
^{l. lxxviii}

Et dimissa turba. ascendit in montem solus orare.
Uespere autem facto. solus erat ibi. Nauicula autem.
in medio mari iactabatur fluctibus. Erat enim
contrarius uentus. Quarta autem uigilia noctis.
uenit ad eos ambulans sup mare. Et uidentes eum
supra mare ambulantem. turbati sunt dicentes.
quia fantasma est. Et pre timore clamauerunt.
Statimque ih̄s. locutus est eis dicens. habete fidu-
tiam. ego sum. nolite timere.

^{t. c. lxxviii}
^{Sot}

Respondens autem petrus. dixit ei Dñe. si tu es.
iube me uenire ad te super aquas. At ipse ait.
Veni. Et descendens petrus de nauicula.ambu-
labat sup aquam. ut ueniret ad ih̄m. Videns uero

uentum ualidum. timuit. Et cum cepisset mergi.
clamauit dicens. Dñs. saluum me fac. Et continuo
ih̄c extendens manum. apprehendit eum. et ait illi.
modice fidei. quare dubitasti.

Et cum ascendissent in nauiculam. cessauit uentus.
qui autem in nauicula erant. uenerunt. et adorauerunt
eum dicentes. Vere. filius di es;

Et cum transfretassent. uenerunt in terram genesar.
Et cum cognouissent eum uiri loci illius. miserunt
in uniuersam regionem illam. et obtulerunt ei om
nes male habentes. et rogabant eum. ut uel fimbria
uestimenti eius tangerent. Et quicumque tetige
runt. salui facti sunt.

TUNC ACCESSERUNT AD EUM. XV.
ab hierosolymis scribe et pharisei. dicentes. Quare
discipuli tui transgrediuntur traditione seniorum.
Non enim lauant manus suas. cum panem mandu
cant. Ipse autem respondens. ait illis. Quare et
uos transgredimini mandatum di. propter traditi
onem uram. Nam dñs dixit. honora patre et matre.

Et qui maledixerit patri uel matri. morte moriatur.
Vos autem dicitis. quicumque dixerit patri uel matri.
munus quodcumque est ex me tibi proderit. et non
honorificauit patrem suum aut matrem suam. & irritū
fecistis mandatum dī. propter traditionem uram.
Hic pochriz. bene prophetauit de uobis esaias dicens.
Populus hic labiis me honorat. cor autem eorum longe est
a me. Sine causa autem colunt me. docentes doctrinas
mandata hominum. Et conuocatis ad se turbis. dixit
eis. Audite. et intellegite. Non quod intrat in os coin
quinat hominem. sed quod procedit ex ore. hoc
coinquinat hominem.

τ. clv
Sot

TUNC ACCEDENTES DISCIPULI EIVS.
dixerunt ei. Scis quia pharisei audito uerbo. scandali
tati sunt. At ille respondens. ait. Omnis plantatio. quā
non plantauit pater meus celestis. eradicabitur.

τ. clvi
le. lvi

Sinite illos. ceci sunt. duces cecorum. Cecus autem
si ceco ducatum prester. ambo in foueam cadunt.

τ. clvii
Sot

Respondens autem petrus. dixit ei. Edissere nob para
bolam istam. At ille dixit. Adhuc et uos sine intellectu estis.

^{grat}
Nuntell^{grat} quia omne quod in os intrat in uentrem uadit. 34

et in secessum emittitur. Que autem procedunt de ore.
de corde exeunt. et ea coinquinant hominem. De corde
enim exeunt cogitationes male. homicidia. adulteria.
fornicationes. furta. falsa testimonia. blasphemie. hec
sunt que coinquinant hominem. Non lotis autem manibus
manducare. non coinquinat hominem.

Et egressus inde ih̄s. secessit in partes tiri et sardonis.

Et ecce mulier chananæ a finibus illis egressa. clama
uit dicens ei. miserere mei dñe fili dauid. filia mea male
ademonio uexatur. Qui non respondit ei uerbum. Et
accedentes discipuli eius. rogabant eum dicentes. Di
mitte eam. quia clamat post nos.

Th. clauu
le. cccxxvii

Ipsē autem respondens. ait. Non sum missus. nisi ad oues
que perierunt domus isrl̄.

Th. clauu
le. cccxxviii

At illa uenit. et adorabat eum dicens. Dñe. adiuua
me. qui respondens. ait. Non est bonum sumere panē
filiorum. et mittere canibus. At illa dixit. Etiam dñe.
Nam et catelli edunt de micis. que cadunt de micis do
minorum suorum. Tunc respondens ih̄s. ait illi.

Omnia mulier. magna est fides tua. fiat tibi sicut uis. Et
sanata est filia illius. ex illa hora.

cap. c. lx
an. lxxvi

ET cum transisset inde ih̄c.

uenit secus mare galilee. et ascendens in montem. sede
bat ibi. Et accesserunt ad eum turbe multe. habentes
secum multos. clodos. cecos. debiles. et alios multos. et
proiecerunt eos ad pedes eius. et curauit eos. ita ut turbe
mirarentur. uidentes multos loquentes. clodosambu
lantes. cecos uidentes. et magnificabant dñm isrl̄.

IH̄C AUTEM CONVOCATIS **XVI**

discipulis suis. dixit. Misereor turbe. quia triduo iam
perseuerant mecum. et non habent quod manducant.
Et dimittere eos ieiunos nolo. ne deficiant in uia. &
dicunt ei discipuli. Unde ergo nobis in deserto panes tan
tos. ut saturemus turbam tantam. Et ait illis ih̄s.
Quot panes habetis. At illi dixerunt. septem. et paucos
pisciculos. Et precepit turbe. ut discumberent super
terram. Et accipiens septem panes et pisces. et gratias
agens fregit. et dedit discipulis suis. et discipuli dederunt
populo. et comederunt omnes. et saturati sunt. Et

35

quod superfuit de fragmentis tulerunt. septem spor-
tas plenas. Erant autem qui manducauerunt. quae
tuor milia hominum. extra paluulos et mulieres.
Et dimissa turba. ascendit in nauiculam. et uenit in
fines magedan.

^{I. clxi.}
^{R. lxxviii.}
^{I. xxiii.}
^{7 lxi.}
^{ch. clxi.}
^{L. clx.} **E**t accesserunt ad eum pharisei et sadducei temptantes.
et rogauerunt eum. ut signum de celo ostenderet eis.
At ille respondens. ait eis; facto uespere dictis. serenu
erit. rubicundum est enim celum. Et mane. hodie
tempestas. rutilat enim triste celum. faciem ergo celi
diuicare nosteris. signa autem temporum non potestis.

^{I. clxiii.}
^{R. lxxviii.}
^{VI.}
^{ch. lxxviii.} **G**eneratio mala et adultera signum querit. et signum
non dabitur ei. nisi signum ioue. Et relictis illis.
abit. Et cum uenissent discipuli eius trans fretum.
obliti sunt panes accipere.

^{I. clxiii.}
^{R. lxxviii.}
^{E. exliii.} **Q**ui dixit illis. Intuemini et caute a fermento pha-
riseorum. et sadduceorum.

^{I. clxv.}
^{R. lxxix.}
^{VI.} **A**t illi cogitabant inter se dicentes. quia panes non
accepimus. **S**ciens autem ihs. dixit. Quid cogitatis
inter uos modice fidei. quia panes non habetis.

Nondum intellegitis neque recordamini quinque panū
et quinque milia hominum. et quot cophinos sumpsistis.
neque septem panum et quattuor milia hominum. et
quot sportas sumpsistis. Quare non intellegitis. quia
non de pane dixi uobis. Cauete a fermento phariseorum
et sadduceorum. Tunc intellexerunt quia non dixit
cauendum a fermento panum. sed a doctrina phariseorū
et sadduceorum.

h. clxvi.
h. lxxxii.
l. xciii.
i. lcciiii.

Venit autem ih̄s in partes cesarie philippi. et interrogabat
discipulos suos dicens. Quem dicunt homines esse filiū
hominis. At illi dixerunt. Alii iohannem baptistam.
Alii autem heliam. alii uero hieremiam. aut unum ex
prophetis. Dicit illis ih̄s. Vos autem. quem me esse
dictis. Respondens s̄mon petrus. dixit. Tu es xp̄s
filius dī uiuī.

h. clxviii.
x
sol

Respondens autem ih̄s. dixit ei. Beatus es s̄mon bar
ioni. quia caro et sanguis non reuelauit tibi. sed pater
meus qui in celis est. Et ego dico tibi. quia tu es petrus.
et sup hanc petram edificabo eccliam meam. et portae
infernī non preualebunt aduersus eam. Et tibi dabo

36
clauēs regni celorum. Et quodcumque ligaueris sup
terram. erit ligatum in celis. Et quodcumque solueris
super terram. erit solutum in celis.

^{In. clxxviii}
^{In. lxxviii}
^{In. lxxviii}
Tunc precepit discipulis suis. ut nemini dicerent. quia ipse
esset ih̄s xp̄s. Exinde cepit ih̄s ostendere discipulis suis.
quia oportere eum ire hierosolymam. et multa pati a sen
ioribus et scribis. et principibus sacerdotum. et occidi.
et tertia die resurgere.

^{In. clxxviii}
^{In. lxxviii}
Et adsumens eum petrus. coepit increpare illum dicens.
Absit ate dñe. non erit tibi hoc. Qui conuersus. dixit petro.
Uade post me satanas. Scandalum es mihi. quia non
sapis ea que di sunt. sed ea que hominum.

^{In. clxxviii}
^{In. lxxviii}
^{In. lxxviii}
Tunc ih̄s dixit discipulis suis. Siquis uult post me uenire.
abneget semetipsum. et tollat crucem suam. et sequat
me. Qui enim uoluerit animam suam saluam facere.
p̄det eam. Qui autem p̄diderit animam suam propter
me. inueniet eam. Quid enim prodest homini. si mundū
uniuersum lucretur. anime uero sue detrimentum pati
atur. Aut quā dabit homo cōmutationē p̄ animā suā.

^{In. clxxviii}
^{SOL}
Filius enim hominis uenturus est in gl̄a patris sui. cum

Jo. clxxii.
Ch. lxxxviii.
Lxx. viii

angelis suis. et tunc reddet unicuique secundum opera eius.
Amen dico uobis. sunt quidam de his stantibus qui non
gustabunt mortem. donec uideant filium hominis.
uenientem in regno suo.

ET POST DIES SEX. ASSUMPSIT IHC

petrum et iacobum et iohannem fratrem eius. et ducit
illos in montem excelsum seorsum. et transfiguratus est
ante eos. Et resplenduit facies eius sicut sol. uestimenta
autem eius facta sunt alba sicut nix. Et ecce apparuit
illis moyses et elias. cum eo loquentes. Respondens
autem petrus. dixit ad ihm. Dne. bonum est nos hic
esse. si uis faciamus hic tria tabernacula. Tibi unum.
et moysi unum. et elie unum. Adhuc eo loquente.
ecce nubes lucida obumbravit eos. et ecce uox de nube
dicens. hic est filius meus dilectus. in quo mihi bene
complacui. ipsum audite. Et audientes discipuli. ceci
derunt in faciem suam. et timuerunt ualde. Et acces
sit ihm. et tenuit eos. dixitque eis. Surgite. et nolite
timere. Leuantes autem oculos suos. neminem uiderunt.
nisi solum ihm. Et descendit ab eis de monte.

37
precepit ih̄s dicens. Nemini dixeritis uisionem. donec
filius hominis. a mortuis resurgat.

^{Jo. c. lxxv. lxxviii.} Et interrogauerunt eum discipuli dicentes. Quid ergo
scribe dicunt. quod heliam oportet primum uenire.

At ille respondens. ait eis. helias quidem uenturus
est. et restituet omnia. Dico autem uobis. quia helias
iam uenit. et non cognouerunt eum. sed fecerunt
in eo quaecumque uoluerunt. Sic et filius hominis.
passurus est ab eis. Tunc intellexerunt discipuli.
quia de iohanne baptista dixisset eis.

^{Jo. c. lxxviii. lxxxi. lxxxviii.} Et cum uenisset ad turbam. accessit ad eum homo
genibus pro uolutus ante eum dicens. Dñe. mise
rere filio meo. quia lunaticus est et male patitur.
Nam sepe cadit in ignem. et crebro in aquam. et ob
tuli eum discipulis tuis. et non potuerunt curare
eum. Respondens ih̄s dixit. O generatio incredula
et perversa. quo usque ero uobiscum. usquequo patiar
uos. Adferre huc illum ad me. Et increpauit illū
ih̄s. Et exiit ab eo demoniū. et curatus est puer ex illa hora.

^{Jo. c. lxxxi. lxxx.} Tunc accesserunt discipuli ad ih̄m secreto. et dixerunt.

Quare^{nos} non potuimus eicere illum. dicit eis. Propter incre-
dultatem uram. Amen quippe dico uobis. si habueritis
fidem sicut granum sinapis. dicetis monti huic transi hinc
et transibit. et nihil impossibile erit uobis. Hoc autem
genus non eicitur. nisi p orationem et ieiunium.

h. clxxvi.
m. xliii.
l. ci

Conuersantibus autem eis in galilea dixit illis ihs.
filius hominis tradendus est in manus hominum. et oc-
cident eum. et tertia die resurget. Et contristati
sunt uehementer.

h. clxxvii.
sol

Et cum uenissent capharnaum. accesserunt qui didragma
accipiebant ad petrum. et dixerunt ei. Magister ur non
solut didragma. At. Etiam. Et cum intrasset in do-
mum. preuenit eum ihs dicens. Quid tibi uidetur
simon. reges terre a quibus accipiunt tributum uel cen-
sum. a filiis suis. an ab alienis. Et ille dixit. Ab alienis.
Dixit illi ihs. Ergo liberi sunt filii. Ut autem non scan-
dalizemus eos. uade ad mare. et mitte hamum. et
eum piscem qui primus ascenderit tolle. et aperto
ore eius. inuenies staterem. Illu sumens. daci spme etc.

viii
h. clxxviii.
m. xlv.
l. cii.

IN ILLA HORA. ACCESSERUNT DISCIPULI

ad ihm dicentes. Quis putas maior est in regno celoru.
 Et aduocans ihs paruulum. statuit eum in medio eoru
 et dixit. Amen dico uobis. nisi conuersi fueritis. et effi-
 ciamini sicut paruuli. non intrabitis in regnu celorum.
 Quicumque ergo humiliauerit se sicut paruulus iste.
 hic est maior in regno celorum. & qui suscepit unu
 paruulum talem in nomine meo. me suscipit.

h. clxxxviii
 h. clxxxviii
 l. clxxxviii

Qui autem scandalizauerit unum de pusillis istis qui in me
 credunt. expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo
 eius. et dimergatur in profundum maris. Ne mundo
 absconditis. Necesse est enim. ut ueniant scandala.
 Uerumtamen. ue homin. p quem scandalu uenit.

h. clxxxix
 h. clxxxix
 l. clxxxix

Si autem manus tua uel pes tuus scandalizat te.
 abscide eum. et proice abste. Bonum tibi est ad uitam
 ingredi debilem uel clodum. quam duas manus uel
 duos pedes habentem. mita in ignem aeternum.
 Et si oculus tuus scandalizat te. erue eum et proice
 abste. bonum tibi est unum oculum habentem. in uitam
 intrare. quam duos oculos habentem. mita in gehennam ignis.

h. clxxxix
 h. clxxxix
 l. clxxxix

Videte. ne contempnatis unu ex his pusillis. Dico eni

uobis. quia angeli eorum in celis semp uident faciem
patris mei. qui in celis est. Venit enim filius hominis
saluare quod perierat.

Th. clxxxvii.
L. clxxxvii.

Quid uobis uidetur. si fuerint alicui centum oues. et erra-
uerit una ex eis. nonne relinquet nonaginta nouem in
montibus. et uadet querere eam que errauit. Et si con-
tigerit ut inueniat eam. Amen dico uobis. quia gaudet
sup eam magis quam supra nonaginta nouem. que non
errauerunt. Sic non est uoluntas ante patrem ur̃m qui
in celis est. ut pereat unus de pusillis istis.

Th. clxxxviii.
L. clxxxviii.

Si autem peccauerit inter frater tuus. uade et corripe
eum inter te et ipsum solum. Si te audierit. lucratus
eris fratrem tuum.

Th. clxxxix.
Sol.

Si autem non te audierit. adhibe tecum adhuc unū
uel duos. ut in ore duorum testium uel trium. stet oñe
uerbum. Quod si non audierit eos. dic eccl̃e. Si autē
eccl̃am non audierit. sit tibi sicut ethnicus et publican⁹.

Th. clxxxix.
L. clxxxix.

Amen dico uobis. quecumque alligaueritis sup terrā
erunt ligata et in celo. Et quecumque solueritis sup
terram. erunt soluta et in celo.

Iterum dico uobis. quia si duo ex uobis consenserint sup
 terram de omni re quamcumque petierint. fiet eis a patre
 meo qui in celis est. Vbi enim sunt duo uel tres congre
 gati in nomine meo. ibi sum in medio eorum.

Tunc accedens petrus ad eum. dixit. Dñe. quotiens pec
 cabit in me frater meus. et dimittam ei usque septies.
 Dicit illi ihs. Non dico tibi usque septies. sed usque
 septuagies septies.

XVIII.

IDEO AD SIMILITUDINEM EST
 regnum celorum homini regi. qui uoluit ratione po
 nere cum seruis suis. Et cum cepisset ratione ponere.
 oblitus est ei unus. qui debebat decem milia talenta.
 Cum autem non haberet unde reddere. iussit eum
 dñs uenundari. et uxorem et filios. et omnia que habe
 bat. et reddi. Procidens autem seruus ille. orabat eu
 dicens. Patientiam habe in me. et omnia reddam tibi.
 Misertus autem dñs serui illius. dimisit eu et debitum
 dimisit ei. Egressus autem seruus ille. inuenit unum
 de corseruis suis. qui debebat ei centum denarios. Et
 tenens suffocabat eum dicens. Redde quod debes.

Et procidens conseruus eius. rogabat eum dicens. Pati
entiam habe. et omnia reddam tibi. Ille autem noluit.
sed abiit et misit eum in carcerem. donec redderet debi
tum. Uidentes autem conserui eius que fiebant. contrista
ti sunt ualde. Et uenerunt. et narrauerunt domino
suo. omnia que facta fuerant. Tunc uocauit illum do
minus suus. et ait illi. Serue nequa. omne debitum dimisi
tibi. quo rogasti me. Non ergo oportuit et te misereri
conserui tui. sicut et ego tui misertus sum. Et iratus do
minus eius. tradidit eum tortoribus. quo adusque red
dere uniuersum debitum. Sic et pater meus celestis
faciet uobis. si non remisertis unusquisque fratri suo.
de cordibus uestris.

In. clxxxviii.
Sol.

Et factum est cum consummasset ih̄s sermones istos.
migravit a galilea. et uenit in fines iudee transiordanen.
et secute sunt turbe multe et curauit eos ibi. Et accesserunt
ad eum pharisei. temptantes eum et dicentes.
Si licet homini dimittere uxorem suam. quacumque
ex causa. Qui respondens. ait eis. Non legis. quia
qui fecit ab initio masculum et feminam fecit eos.

& dixit. Propter dimittet homo patrem et matrem: et
adherebit uxori sue. et erunt duo in carne una. Itaque.
iam non sunt duo sed una caro. Quod ergo dñs coniunxit.
homo non separet. Dicunt illi. Quid ergo moyses
mandauit dari libellum repudij. et dimittere. At
illis. Quo moyses addunciam cordis ur̃i. p̃misit uob̃
dimittere uxores uias. Ab initio autē non fuit sic.

Dico autem uob̃. Quia qui cumque dimiserit uxore
suam. nisi ob fornicationem. et aliam duxerit. mechatur.
Et qui dimissam duxerit. mechatur.

Dicunt ei discipuli ei. Si ita est causa homini. cū uxore.
non expedit nubere. Qui dixit. Non omnes capiunt
uerbum istud. sed quibus datum est. Sunt enim eu
nuchi. qui de matris utero sic nati sunt. et sunt eunu
chi. qui facti sunt ab hominibus. Et sunt eustichi.
qui se ipsos eunuchizauerunt. propter regnum ce
lorum. Qui potest capere. capiat.

Tunc obliti sunt ei paruuli. ut manus ^{ei} imponere
et orare. Discipuli autem. increpabant eos. Ihs uero.
ait eis. Sinite paruulos. et nolite eos prohibere.

ad me uenire. Talium est enim regnū celorum.

Et cum imposuisset eis manus. abiit inde.

Et ecce unus accedens. ait illi. Magister bone. quid boni faciam. ut habeam uitam eternam. Qui dixit ei. Quid me interrogas de bono. Unus est bonus dñs.

Si autem uis ad uitam ingredi. mandata serua. Dicit illi. Que.

Ih̄c autem. dixit. Non homicidium facies. non adulterabis. non facies furtum. non falsum testimonium dices. honora patrem tuum et matrem.

Et diliges proximum tuum. sicut te ipsum. Dicit illi adolescens.

Omnia hæc custodiu. Quid adhuc mihi deest. Ait illi ih̄c. Si uis p̄fectus esse. uade.

uende que habes. et da pauperibus. et habebis thesaurum in celo. et ueni sequere me.

Cum audisset autem adolescens uerbum. abiit tristis. Erat enim. habens multas possessiones.

Ih̄c autem. dixit discipulis suis. Amen dico uobis. quia diues difficile intrabit in regnum celorum.

Et iterum dico uob. Facilius est camelum p̄ foramen acus transire. quā diuitē intrare in regnū celorū.

Th. cccxii.
M. cccxii.
L. cccxi
I. cccxiii.

Th. cccxiii.
M. cccxiii.
L. cccxiiii
I. cccxv

Th. cccxv.
M. cccxv.
L. cccxvi

41
Auditis autem his discipuli. mirabantur ualde di-
centes. Quis ergo poterit saluus esse. Aspiciens autē
ihc. dixit eis. Apud homines hoc impossibile est.
Apud dñm autem. omnia possibilia sunt.

IN HOC RESPONDENS PETRVS. DIXIT;

Eccē nos reliquimus omnia. et secuti sumus te. quid
ergo erit nobis. Ihc autem dixit eis; Amen dico uob.
quod uos qui secuti estis me. in regeneratione cum
sederit filius hominis in sede maiestatis sue. sedebitis
et uos sup sedes duodecim. iudicantes duodecim
tribus isrl. Et omnis qui reliquit domum. uel fra-
tres aut sorores. aut patrem. aut matrem. aut uxore.
aut filios. aut agros propter nomen meum. centu-
plum accipiet. et uitam eternā possidebit.

Multa enī er̄ primi nouissimi. et nouissimi primi.

SIMILE EST REGNUM CELORVM

homini patrifamilias. qui exiit primo mane. con-
ducere operarios in uineam suam. Conuentione
autem facta cum operariis ex denario diurno. misit
eos in uineam suam. Et egressus circa horam tertā.

uidit alios stantes in foro ociosos. et illis dixit. Ite &
uos in uineam. et quod iustum fuerit dabo uob. Illi autem
abierunt. Iterum autem exiit circa sextam et nonam
horam. et fecit similiter. Circa undecimam uero exiit.
et inuenit alios stantes. et dicit illis. Quid hic statis
totadie ociosi. Dicunt ei. quia nemo nos conduxit.
Dicit illis. Ite et uos in uineam. Cum sero autem factum
esset. dicit dominus uinea procuratori suo. Voca ope
rarios. et redde illis mercedem. Incipiens a nouissimis.
usque ad primos. Cum uenissent ergo. qui circa undeci
mam horam uenerant. acceperunt singulos denarios.
Venientes autem et primi. arbitrati sunt. quod plus
essent accepturi. Acceperunt autem et ipsi singulos
denarios. Et accipientes. murmurabant aduersus pa
trem familias dicentes. Hi nouissimi una hora fecerunt.
et pares illos nob fecisti. qui portauimus pondus diei
et estus. At ille respondens. uni eorum dixit. Amice.
non facio tibi iniuriam. Nonne ex denario conuenisti
mecum. tolle quod tuum est et uade. Volo autem
et huic nouissimo dare. sicut et tibi. Aut non licet

mihī quod uolo facere. An oculus tuus nequam est. quia
ego bonus sum. Sic erunt nouissimi primi. et primi
nouissimi. Multi enim sunt uocati. pauci uero electi.

ET ASCENDES IHC HIERSOLYMAM.

assumpsit duodecim discipulos secreto. et ait illis.
Ecce ascendimus hiersolymam. et filius hominis tra-
detur principibus sacerdotum et scribis. et condempna-
bunt eum morte. Et tradent eum gentibus ad deluden-
dum. et flagellandum. et crucifiendum. Et tertia die resurget.

TVHC ACCESSIT AD EV MATER FILIORV TEBE DEI

cum filiis suis. adorans. et petens aliquid ab eo. Qui dixit ei.
Quid uis. Ait illi. Dic ut sedeant hi duo filii mei. unus
ad dexteram tuam. et unus ad sinistram in regno tuo.
Respondens autem ihs. ait illis. Nescitis quid petatis.
Potestas bibere calicem. quem ego bibiturus sum. Dicunt
ei. possumus. Ait illis. Calicem quidem meum bibetis.
sedere autem ad dexteram meam uel sinistram. non est
meum dare uobis. sed quibus paratum est a patre meo.

Et audientes decem. indignati sunt de duobus fratribus.
Ihc autem uocauit eos ad se. et ait. Scitis quia principes

gentium dominantur eorum. et que maiores sunt. potestatem exercent in eos. Non ita erit inter uos. Sed qui cumque uoluerit inter uos maior fieri. sit uir minister. Et quicumque uoluerit inter uos primus esse. erit uir seruus. Sicut filius hominis non uenit ministrari. sed ministrare. Et dare animam suam. redemptionem pro multis.

Th. ccliii
A. cclv.
L. xxi
709999

ET EGREDIENTIBUS EIS AB HIERICHO.

Th. ccv
A. cclvi
L. ccxxiii

secute sunt eum multe. Et ecce duo cæci sedentes secus uia. audierunt quia ihc transiret. et clamauerunt dicentes. Dne. miserere nri fili dauid. Turba autem. increpabat eos ut tacerent. At illi. magis clamabant dicentes. Dne. miserere nri fili dauid. Et statit ihc et uocauit eos. et ait. Quid uultis ut faciam uobis. Dicunt ei. Dne. ut aperiantur oculi nri. Misertus autem ihc. ^{cori} tetigit oculos eorum. et confestim uiderunt. et secuti sunt eum. XXI

Th. ccvi
A. cclvii
L. ccxxvii

ET CUM APPROPINQUASSENT HIEROSOLYMIS
et uenissent bethfage ad montem oliue. tunc ihc misit duos discipulos. dicens eis. Ite in castellum quod contra uos est. et statim inuenietis asinam alligatum. et pullum cum ea. Soluite. et adducite mihi. Et si quis uobis ali

43
quid dixerit. dicite. quia dñs hīs opus habet. et confestim
dimittite eos. Hoc autem totum factum est. ut adimple
retur quod dictum est p prophetam dicentem. Dicite
filie syon. ecce rex tuus uenit tibi mansuetus. et sedens
sup asinam. et pullum filium sub iugalis. Cunctes autē
discipuli. fecerunt sicut precepit eis ihc. Et adduxerunt
pullum et asinam. et imposuerunt sup eos uestimenta sua.
et eum desup sedere fecerunt. Plurima autem turba. tra
uerunt uestimenta sua in uia. Alij autem cedebant ramos
de arboribus. et sternebant in uia. Turbe autem que pro
cedebant et que sequebantur. clamabant dicentes. O sanna
filio dauid. benedictus qui uenit in nomine dñs. O sanna in altissimis.

Et cum intrasset hierosolimā. commota ē.

uniuersa ciuitas dicens. Quis est hic. Populi autem dice
bant. Hic est ihc propheta. ananias galileae.

Et intrauit ihc in templum dñi. et eiciebat omnes uendentes
et ementes in templo. et mensas nummulariorum. et ca
thedras uendentium columbas euerit. Et dixit eis. Scrip
tum est. quia domus mea. domus orationis uocabitur.
Uos autem. fecistis illam speluncam latronum. Et

7. cexiii
V
l. cexxxv

7. cexiiii
VI
m. cxx.

7. cexv
VII
m. cxxiii

7. cexvi
Sot
m. cxxvii
II
m. cxxviii
l. cexl

acceserunt ad eum cæci et claudi in templo. et sanauit eos.

^{Escribe}
Videntes autem principes sacerdotum ^{Escribe} mirabilia que fecit.
et pueros clamantes in templo et dicentes. osanna filio dauid.
indignati sunt et dixerunt ei. Audis quid isti dicunt.

Ih̄c autem. dicit eis. Vtique. Numquam legistis. quia
ex ore infantium et lactantium p̄fecisti laudem. Et relic-
tis illis. abiit foras extra ciuitatē in bethania. ibiq; mansit.

Mane autem reuertentes in ciuitatem. esunt.

Et uidens fici arborem unam secus uiam. uenit ad eam.
et nihil inuenit in ea. nisi folia tantum. Et ait illi. Nūquā
ex te fructus nascatur in sempiternum. Et arefacta est con-
tinuo ficulnea. Et uidentes discipuli. mirati sunt dicentes.
Quomodo continuo aruit. Respondens autem ih̄c. ait
eis. Amen dico uobis. si habueritis fidem. et non hesita-
ueritis. non solum deficulnea facietis. sed et simonti huic
dixeritis. tolle. et iactate in mare sic.

Et omnia quecumque petieritis in oratione credentes. accipietis.

Et cum uenisset in templum. accesserunt ad eū docentes
principes sacerdotum et seniores populi dicentes. In qua
potestate hec facis. et quis tibi dedit hanc potestatem.

44

Respondens ih̄c. dixit eis. Interrogabo uos et ego unū
sermonem. quem si dixeritis mihi. et ego uobis dicam. in
qua potestate hec facio. baptismum iohannis unde erat.
ecelo. an ex hominibus. At illi cogitabant inter se dicen
tes. Si dixerimus ecelo. dicet nobis. Quare ^{ergo} non credidistis
illy. Si autem dixerimus ex hominibus. timemus turbā.
Omnes enim habebant iohannem sicut prophetam. Et
Respondentes ih̄u dixerunt. Nescimus. At illi et ipse.
Nec ego uobis dico. in qua potestate hec facio.

^{m. cxxviii}
^{Sot} Quid autem uobis uidetur.

Homo quidam habuit duos filios. et accedens ad primū
dixit. fili. uade hodie operari in uinea mea. Ille autem
respondens. ait. Nolo. Postea autem penitentia motus.
abit. Accedens autem ad alterum. dixit similiter. At
ille respondens. ait. Ego dñe. et non uiro. Quis ex duob;
fecit uoluntatem patris. Dicunt eq. Primus. Dicit illis
ih̄c. Amen dico uobis. quia publicani et meretrices. pre
cedunt uos in regnum dī. Venit enim ad uos iohannes
in uia iustitie. et non credidistis eq. Publicani autem
et meretrices. crediderunt eq. Vos autē uidentes. neo

penitentiam habuistis postea: ut crederetis ei.

Aliam parabolam audite.

Homo erat paterfamilias. qui plantauit uineam. et sepe
circumdedit eam. et fodit in ea torcular. et edificauit turrem.
et locauit eam agricolis. et peregre profectus est. Cum
autem tempus fructuum appropinquasset. misit seruos
suos ad agricolas. ut acciperent fructus eius. Et agricolae
apprehensis seruis. alium ceciderunt. alium occiderunt.
alium uero lapidauerunt. Iterum misit alios seruos. plu-
res prioribus. et fecerunt illis similiter. Nouissime autem.
misit ad eas filium suum dicens. Verebuntur filium meum.
Agricolae autem uidentes filium. dixerunt intra se. Hic est
heres. uenite occidamus eum. et habebimus hereditatem eius.
Et adprehensum eum. eiecerunt extra uineam. et occiderunt.
Cum ergo uenerit dominus uineae. quid faciet agricolis
illis. ^{suam} Auiunt illi. Malos male p^{ro}de. et uineam locabit
aliis agricolis. qui reddant ei fructum temporibus suis.
Dicit illis ihc. Numquam legistis in scripturis. Lapidem
quem reprobauerunt edificantes. hic factus est in caput
anguli. ad no^{stru}m factum est istud. et est mirabile in oculis

m. cxxviii
p. ii
m. xxviii
l. c. xli

45
nr̃is. Ideo dico uobis. quia auferetur a uobis regnū dī
et dabitur genti facienti fructus eius. Et qui ceciderit
sup lapidem istum. confringetur. Sup quem uero ceci
derit. conteret eum. Et cum audissent principes sacer
dotum et pharisei parabolas eius. cognouerunt quod
de psis diceret. Et querentes eum tenere. timuerunt
turbas. Quō sicut prophetam. eum habebant.

Et respondens ih̃c. dixit iterū in parabolis eis dicens.

Simile factum est regnum celorum

homini regi. qui fecit nuptias filio suo. Et misit ser
uos suos. uocare inuitatos ad nuptias. et nolebant uenire.
Iterum misit alios seruos dicens. Dicite inuitatis. ecce
prandium meum parauī. Tauri mei et attilia occisa
et omnia parata. uenite ad nuptias. Illi autē neglexer.
et abierunt. alius in uillam suam. alius uero ad negoti
ationem suam. Reliqui uero tenuerunt seruos eius.
& contumeliis affectos occiderunt. Rex autem cū
audisset. iratus est. Et missis exercitibus suis. p̃didit
homicidas illas. et ciuitatem illorum succendit. Tunc
ait seruis suis. Nuptie quidem paratę sunt. sed qui

inuitati erant. non fuerunt digni. Ite ergo ad extus ui-
arum. et quoscumque inueneritis uocate ad nuptias.
Et egressi serui eius in uias. congregauerunt omnes quos
inuenerunt malos et bonos. et implete sunt nuptie discum-
bentium. **I**ntrauit autem rex. ut uideret discumbentes.
Et uidit ibi hominem non uestitum ueste nuptiali. et
ait illi. Amice. quomodo huc intraisti. non habens uestem
nuptialem. At ille obmutuit. Tunc dixit rex minis-
tris. Ligatis pedibus eius et manibus. mittite eum in
tenebras exteriores. ibi erit fletus et stridor dentium.

Multa autem sunt uocati. pauci uero electi. **XXIII.**
Tunc abeuntes pharisaei consilium inierunt
ut caperent ihm in sermone. Et mittunt ei discipu-
los suos. cum herodianis dicentes. Magister. scimus
quia uerax es. et uiam diuinitate doces. et non est tibi
cura de aliquo. Non enim respicis personam hominum.
Dic ergo nobis. quid tibi uidetur. Licet census dare cesari.
an non. Cognita autem ihc nequitia eorum. ait.
Quid me temptatis hypocrite. Ostendite mihi nomis-
macensus. At illi. obtulerunt ei denarium. Et ait illis

m. cxxii
x
sot

m. cxxiii
p. ii
m. cxxx
l. cxxliii

ihc. Cui est imago hec. et superscriptio. dicunt ei. cesaris.

Tunc ait illis. Reddite ergo que sunt cesaris cesari.

et que sunt di do. Et audientes mirati sunt. et relicto eo. abierunt.

In illo die accesserunt ad eum sadducei.

quid dicunt non esse resurrectionem. et interrogauerunt eum dicentes. Magister. moyses dixit. Siquis mortuus fuerit non habens filium. ut ducat frater eius uxorem uxorem illius. et suscitet semen fratri suo. Erant autem apud nos septem fratres. Et primus uxore ducta defunctus est. Et non habens semen. reliquit uxorem suam fratri suo.

Similiter secundus et tertius. usque ad septimum. Novissime autem omnium. et mulier defuncta est. In resurrectione ergo. cuius erit de septem uxor. Omnes enim habuerunt eam. Respondens autem ihc. ait illis. Erratis. nescientes scripturas. neque uirtutem di. In resurrectione enim. neque nubent neque nubentur. sed sunt sicut angeli di in celo. De resurrectione autem mortuorum non legistis. quod dictum est ad d. dicente uobis. Ego sum ds abraham. et ds isaac. et ds iacob. non est ds mortuorum.

sed uiuorum. Et audientes turbe. mirabantur in doctrina ei.

T. cccxiii
R. 41
M. cccxi

Pharisaei autem audientes quod silentium

imposuisset sadduceis. conuenerunt in unum. et interro-
gauit eum unus ex eis legis doctor. temptans eum.
Magister. quod est mandatum magnum in lege. Att
illi ihc. Diliges dñm dñm tuum ex toto corde tuo. et
intota anima tua. et intota mente tua. Hoc est maxi-
mum. et primum mandatum. Secundum autem. si-
mile est huic. Diliges proximum tuum. sicut te ipsum.
In his duobus mandatis. uniuersa lex pendet et pphete.

T. cccxvi
R. 11
M. cccxiii
L. cccxi

Congregatis autem phariseis. interrogauit eos ihc dicens.
Quis uobis uidetur de xpo. cui filius est. dicunt ei. dauid.
Att illis. Quomodo ergo dauid in spū. uocat eum dñm
dicens. dixit dñs dño meo. sede adextris meis. donec
ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Si ergo
dauid uocat eum dñm. quomodo filius eius est. Et
nemo poterat respondere ei uerbum. neque ausus fuit
quisquam ex illa die. eum amplius interrogare.

T. cccxvii
R. 11
M. cccxiii
L. cccxi

Tunc ihc locutus est ad turbas

et ad discipulos suos dicens. Sup cathedra moysi. seder
scribe et pharisei. Omnia ergo quaecumq; dixerint uob.

seruate et facite. Secundum opera uero eorum. nolite
facere. Dicunt enim. et non faciunt. Alligant enim onera
grauia et inportabilia et inponunt in humeros hominu.
digito autem suo. nolunt ea mouere. Omnia uero opera
sua faciunt. ut uideantur ab hominibus. Dilatant eni
phylacteria sua et magnificant fimbrias. Amant autem
primos recubitus in cenis. et primas cathedras in syna
gogis. et salutationes in foro. et uocari ab hominibus rabbi.
Vos autem. nolite uocari rabbi. Unus est enim magister
ur. Omnes autem uos. fratres estis. Et patrem. nolite
uocare. ^{uob} sup terram. Unus est enim pater ur. qui in celis
est. Nec uocemini magistri. quia magister ur unus
est xpc. Qui maior est urm. erit minister ur. Qui
autem se exaltauerit. humiliabitur. Et qui se humi
liauerit. exaltabitur.

XX 1111.

Vae autem uobis scribe et pharisaei hy pocritae.
qui clauditis regnum celorum ante homines. Vos eni
non intratis. nec intro euntes sinitis intrare. Ne uob
scribe et pharisaei hy pocrite. qui comeditis domos ui
duarum. Orationes longas orantes. propter hoc am

7
m. cccxxxiii
Sot

plus accipietis iudicium. **V**e uobis scribe et pharisei
hypochrite. quia circūtis mare et andam. ut faciatis
unū p̄selitum. Et cum fuerit factus. facitis eum filiū
gehenne. duplo quam uos. **V**e uobis duces cecj. qui dicitis
quicumque iurauerit p̄ templum nihil est. Qui autem
iurauerit in auro templi. debet. Stulti et cecj. Quid enim
maius est. aurum an templum. qđ sc̄ificat aurum. Et
quicumque iurauerit in altare. nihil est. Quicumque
autem iurauerit in domo quod est sup̄ illud. debet.
Cecj. quid enim maius est. donum an altare. quod sc̄ifi
cat donum. Qui ergo iurat in altari. iurat in eo. et in
omnibus que sup̄ illud sunt. Et quicumque iura
uerit in templo. iurat in illo. et in eo qui habitat in ipso.
Et qui iurat in celo. iurat in throno dī et in eo. qui sedet
sup̄ eum. **V**e uobis scribe et pharisei hypochrite. qui
decimatis mentam. et anetum. & ciminum. et reliquistis
que grauiora sunt legis. iudicium. et misericordiam.
et fidem. hec oportuit facere. & illa non omittere.
Duces cecj. excolantes culicem. camelum autem glut
tientes. **V**e uobis scribe et pharisei hypochrite.

m. cccxxxiiii
Sot
le. cccxxvi

m. cccxxv
Sot
m. cccxxvi
le. cccxxvii

qui mundatis quod deforis est calicis. et parapsidis. intus
autem pleni sunt rapina et inmundicia. Pharisee cece.
munda prius quod intus est calicis & parapsidis. ut fiat
& id quod deforis est mundum. **V**e uobis scribe et pha
risei hy-pocrite. quia similes estis sepulcris dealbatis.
Que a foris parent hominibus speciosa. intus uero plena
sunt ossibus mortuorum. et omni spurcicia. Sic et uos
a foris quidem paretis hominibus iusti. intus autem pleni
estis hy-pocrisi. et iniquitate. **V**e uob scribe et pharisei
hy-pocrite. quia edificatis sepulcra prophetarum. &
ornatis monumenta iustorum et dicitis. Si fuissetis
in diebus patrum nrorum. non essemus socii eorum.
in sanguine prophetarum. Itaque. testimonio estis
uosmetipsos. quia filii estis eorum. qui prophetas occi
derunt. Et uos implete mensuram patrum uororum.
Serpentes genimina uiperarum. quomodo fugietis
a iudicio gehenne.

Ideo ecce ego mitto ad uos prophetas
et sapientes. et scribas. et ex illis occidetis et crucifigatis.
et ex eis flagellabitis in synagogis uis. Et persequemini

ccxxxviii
ccxxxviii

ccxxxviii
Sot

ccxxxviii
Sot

ccxli
ccxli

xxv
m. c. xli
v
l. c. lxxv

de ciuitate in ciuitatem. ut ueniat sup uos omnis sanguis
iustus. qui effusus est sup terram. A sanguine abel iusti.
usque ad sanguinem zacharie filii barachie. quem oc
cidistis inter templum et altare. Amen dico uobis.
uenient hec omnia sup generationem istam. Hierusa
lem. hierusalem. que occidis prophetas. et lapidas
eos. qui ad te missi sunt. Quotiens uolui congregare
filios tuos. quem admodum gallina congregat pullos
suos sub alas. et noluit. Ecce. relinquetur uobis
domus ura deserta. Dico enim uob. Non me uide
bitis amodo. donec dicatis. Benedictus qui uenit.
in nomine dni

τ. c. c. xlii
m. c. c. xxxviii
l. c. c. xxxviii
l. c. c. xlii

Et egressus ihc de templo. ibat. Et accesserunt discipuli ei.
ut ostenderent ei edificationes templi. Ipse autem respon
dens. dixit illis. Videtis hec omnia. Amen dico uob.
non relinquetur. ^{hic} lapis sup lapidem. qui non destruatur.
Sedente autem eo sup montem oliue. accesserunt ad
eum discipuli secreto. dicentes. Dic nob quando hec erunt.
et quod signum aduentus tui. et consummationis seculi.
Et respondens ihc. dixit eis. Videte. ne quis uos seducat.

τ. c. c. xlii
m. c. c. xxxviii
l. c. c. xlii

Multa enim uenient in nomine meo dicentes. ego sum
xpc. et multos seducunt. Audituri enim estis prelia
et opiniones preliorum. Videte. ne turbemini.
Oportet enim hec fieri. sed nondum est finis. Con
surget enim gens ingentem. et regnum in regnum.
et erunt pestilentie et fames. et terremotus per loca.
Hec autem omnia initia sunt dolorum. Tunc tra
dent uos in tribulationem. et occident uos. et eritis
in odio omnibus gentibus propter nomen meum.
Et tunc scandalizabuntur multi. et inuicem tradunt.
et odio habebunt inuicem. Et multi pseudo prophete
surgent et seducunt multos. Et habundabit iniquitas.
refrigescet caritas multorum. Qui autem perseuerauerit
usque in finem. hic saluus erit.
Et predicabitur hoc egypti regni. in uniuerso orbe.
in testimonium omnibus gentibus. Et tunc ueniet consummatio.
Cum ergo uideritis abominationem
desolationis que dicta est. Adaniele propheta.
stantem in loco sco. qui legit intellegat. Tunc qui
in iudea sunt. fugiant ad montes. & qui in iecto.

ccxlii
ccxliii
cc l
cc xli
cc lvi

ccxlii
Sot

ccxlii
vi
cc l

ccxlii
vi
cc lvi

ccxlii
Sot

non descendat tollere aliquid de domo sua. Et qui
 in agro. non reuertatur tollere tunicam suam. **N**e autē
 pregnantibus et nutriendis. in illis diebus. **O**rate
 autem. ut non fiat fuga ur̄a hieme uel sabbato. **E**rit
 enim tunc tribulatio magna. qualis non fuit ab initio
 mundi usque modo. neque fiet. **E**t nisi breuitati fuisset
 dies illi. non fieret salua omnis caro. Sed propter
 electos. breuiabuntur dies illi. **T**unc si quis uobis dixe-
 rit. ecce hic xpc aut illic. nolite credere. **S**urgent
 enim pseudo xpi. et pseudo prophete. et dabunt signa
 magna et prodigia. ita ut in errorem inducantur
 si fieri potest etiam electi. **E**cce predixi uobis. **S**i ergo
 dixerint uobis. ecce in deserto est. nolite exire. **E**cce
 in penetrabilibus. nolite credere. **S**icut enim fulgur
 exit ab oriente. et patet usque in occidentem. ita erit
 et aduentus filii hominis. **U**bicumque fuerit corpus.
 illuc concrebuntur aquile. **S**tatim autem post tri-
 bulationem dierum illorum. sol obscurabitur. et luna
 non dabit lumen suum. Et stelle cadent de celo. et
 uirtutes celorum commouebuntur. Et tunc parebit

m. cclviii
 R. cclviii
 L. cclviii

m. ccl
 R. ccl
 L. ccl

m. ccl
 R. ccl
 L. ccl

m. ccl
 R. ccl
 L. ccl

m. ccl
 R. ccl
 L. ccl

m. ccl
 R. ccl
 L. ccl

m. ccl
 R. ccl
 L. ccl

m. ccl
 R. ccl
 L. ccl

m. ccl
 R. ccl
 L. ccl

signum filii hominis in celo. Et tunc plangent omnes
tribus terre. et uidebunt filium hominis uenientem
innubibus. ^{iceli} cum potestate magna et maiestate. Et mit-
tet angelos suos cum tuba et uoce magna. et congregabunt
electos eius. a quattuor uentis. a summis celorum. usq;
ad terminos eorum.

Ab Arbore autem fici. discite parabolam.

Cum iam ramus eius tener fuerit. et folia nata. scitis
quia prope est estas. Ita et uos cum uideritis hec omnia.
scitote. quia prope est inianus. Amen dico uobis. quia
non preteribit hec generatio. donec hec omnia fiant.
Celum et terra transibunt. uerba autem mea. non preteribunt.

O die autem illa et hora nemo scit. neque angeli celoru.
nisi pater solus. Sicut autem in diebus noe. ita erit et
aduentus filii hominis. Sicut enim erant in diebus ante
diluuium. comedentes et bibentes. nubentes. et nuptu
tradentes. usque ad eum diem. quo introiuit in arcam
noe. et non cognouerunt. donec uenit diluium. et tulit
omnes. Ita erit et aduentus filii hominis. Tunc duo
erunt in agro. unus adsumetur. et unus relinquetur.

Due molentes in mola: una adsumetur. et una relin-
quetur. Duo in lecto. unus adsumet. et unus relinquet.

VIGILATE ERGO QUIA NESCITIS

qua hora dñs ur uenturus sit.

Illud autem scitote. quò si sciret paterfamilias. qua
hora fur uenturus esset. uigilaret utique. et non sineret
p fodi domum suam. Ideo et uos estote parati. quia
qua nescitis hora. filius hominis uenturus est.

Quis putas est fidelis seruus et prudens. quem consti-
tuit dñs suus sup familiam suam. ut dæ illis cibum in tēpore.

Beatus ille seruus. quem cum uenerit dñs eius. inue-
nerit sic facientem. Amen dico uobis. quoniam sup
omnia bona sua. constituet eum.

Si autem dixerit malus seruus ille in corde suo.
moram facit dñs meus uenire. et cepit pcutere con-
seruos suos. manducet autem et bibet cum hebriosis.
ueniet dñs serui illius. in die qua non sperat. et hora
qua ignorat. Et diuidet eum. partemq; eius ponet
cum hypocritis. illic erit fletus et stridor dentium.

TUNC SIMILE ERIT REGNŪ CELO RŪ.

m. cclxiii
v
l. cl iii

m. cclxiiii
v
l. cl u.

m. cclxv
v
l. cl vi

m. cclxvi
v
l. cl vii

m. cclxvii
v
l. cl viii

m. cclxviii
v
l. cl ix

decem uirginibus. Que accipientes Lampades suas.
 exierunt obuiam sponso et sponse. Quinque autem ex
 eis erant fatue. et quinque prudentes. Sed quinque
 fatue. acceptis Lampadibus. non sumpserunt oleum secum.
 Prudentes uero. acceperunt oleum in uasis suis cum Lam
 padibus. Moram autem faciente sponso. dormitauerunt
 omnes et dormierunt. Media autem nocte. clamor
 factus est. ecce sponsus uenit. exite obuiam ei. Tunc
 surrexerunt omnes uirgines ille. et ornauerunt Lam
 pades suas. Fatue autem. sapientibus dixerunt. Date
 nobis de oleo uro. quia Lampades nre extinguuntur.
 Responderunt prudentes dicentes. Ne forte non suf
 ficit nobis et uobis. ite potius aduendentes. et emite
 uobis. Dum autem irent emere. uenit sponsus. Et
 que parate erant intrauerunt cum eo ad nuptias. et
 clausa est ianua. Nouissime uero. ueniunt et relique
 uirgines dicentes. Dne. dne. aperi nobis. At ille respon
 dens. ait. Amen dico uobis. nescio uos. Vigilate itaq;
 quia nescitis diem. neque horam.

in. cclxxviii
 h. eliii
 l. cxxviii

Sicut enim homo peregre proficiscens.

uocauit seruos suos. et tradidit illis bona sua.

Et uni dedit quinque talenta. alii autem duo. alii uero unum. Unicuique secundum propriam uirtutem. et profectus est statim. Abiit autem qui quinque talenta acceperat. et operatus est in eis. et lucratus est alia quinque. Similiter et qui duo acceperat. lucratus alia duo. Qui autem unum acceperat. abiens fodit in terra. et abscondit pecuniam domini sui. Post multum uero temporis. uenit dominus seruorum illorum. et posuit rationem cum eis. Et accedens qui quinque talenta acceperat. obtulit alia quinque talenta dicens. Domine. quinque talenta mihi tradidisti. ecce alia quinque super lucratus sum. At illi dominus eius. Euge bone serue et fidelis. quia super pauca fuisti fidelis. super multa te constituam. intra in gaudium domini tui. Accessit autem et qui duo talenta acceperat. et ait. Domine. duo talenta mihi tradidisti. ecce alia duo lucratus sum. At illi dominus eius. Euge serue bone et fidelis. quia super pauca fuisti fidelis. super multa te constituam. intra in gaudium domini tui. Accedens autem et

qui unum talentum acceperat. ait. Dñe. scio quia hō
mo durus es. metis ubi non seminasti. et congregas. ubi
non sparsisti. Et timens. abiit. et abscondi pecuniam
tuam in terra. Ecce habes quod tuum est.

Respondens autem dominus eius. dixit ei. Serue male
et piger. Sciebas quia meto ubi non semino. et congrego.
ubi non sparsi. Oportuit ergo te cōmittere pecuniā
meā nummulariis. et ueniens ego recepissem utique
quod meum est cum usura. Tollite itaque ab eo talen
tum. et date ei. qui habet decem talenta.

Omnium enim habenti dabitur. et habundabit. Et autē
qui non habet. et quod uidetur habere. auferetur ab eo.

Et inutilem seruū eice in tenebras exteriores. illic
erit fletus. et stridor dentium.

Cum autem uenerit filius hominis
in maiestate sua. et omnes angeli cum eo. Tunc sede
bit sup sedem maiestatis sue. et congregabuntur
ante eum omnes gentes. et separabit eos ab inuicem.
sicut pastor segregat oues ab edis. Et statuit oues
quidem ad dextris suis. edos autem a sinistris. Tunc

an. cclxxi.
m. xlii.
l. cccxx.

an. cclxxii.
l. cccxxi.

an. cclxxiii.
sot

dicet rex his qui ad dextris eius erunt. Venite benedi-
dicti patris mei. possidete paratum uobis regnum.
a constitutione mundi. Esuriui enim. et dedistis mihi
manducare. Sitiui. et dedistis mihi bibere. hospes
eram. et collegistis me. Nudus. et cooperuistis me.
Infirmus. et uisitastis me. In carcere eram. et uenistis
ad me. Tunc respondebunt ei iusti dicentes. Dñe.
quando te uidimus esurientem et pauperem. sitientem.
et dedimus tibi potum. Quando autem te uidimus
hospitem. et collegimus te. aut nudum. et cooperuimus.
Aut quando te uidimus infirmum aut in carcere.
et uenimus ad te. Et respondens rex. dicet illis.
Amen dico uobis. quam diu fecistis uni de his fratrib;
meis minimis. mihi fecistis. Tunc dicet et his qui
ad sinistris erunt. Discedite a me maledicti in ignem
aeternum. qui paratus est diabolo & angelis eius.
Esuriui enim. et non dedistis mihi manducare.
Sitiui. et non dedistis mihi potum. hospes eram.
et non collegistis me. Nudus. et non operuistis
me. Infirmus et in carcere. et non uisitastis me.

Tunc respondebunt ei et ipsi dicentes · Dñe. quando te
uidimus esurientem aut sitientem · aut hospitem ·
aut nudum · aut infirmum uel in carcere · et non mi
nistrauimus tibi · Tunc respondebit illis dicens ·
Amen dico uobis · quamdiu non fecistis ^{his} de minorib;
his · nec mihi fecistis · Et ibunt hi in supplicium eter
num · iusti autem · in uitam eternam · *disceptis suis.*

xxvi
celxxviii
elvi
celx
xx.
celxxv
elvi

Et factu ē · cū ē sūmasset ih̄c sermones hos om̄s · dix
Scitis quia p̄ biduū pascha fiet · et filius hominis tradetur ut crucifigat̄.

Tunc congregati sunt principes sacerdotum et senio
res populi in atrium principis sacerdotū · qui dicebat
caiphas · Et consilium fecerunt · ut ih̄m dolo tenerent ·
& occiderent · Dicebant autem · Non in die festo · ne
forte tumultus fieret in populo ·

celxxvi
elvi
lxxviii
xviii

Cum autem eēt ih̄c in bethania · in domo symonis
leprosi · accessit ad eum mulier · habens alabastrū
unguenti preciosi · et effudit sup̄ caput ipsius recubentis ·
Videntes autem discipuli · indignati sunt dicentes ·
Ut quid p̄ditio hec · Potuit enim istud uenundari
multo · & dari pauperibus · Sciens autem ih̄c ·

ait illis. Quid molesti estis mulier. opus bonum. ope-
rata est in me. Nam semper pauperes habetis uobiscum.
me autem. non semper habetis.

*T. cclxxviii
H. clxviii
L. cxviii*

Mittens enim hec unguentum hoc in corpus meum.
ad sepeliendum me fecit. Amen dico uobis. ubicumq;
predicatum fuerit hoc euangelium in toto mundo.
dicetur. et quod hec fecit in memoriam eius.

*T. cclxxviii
H. clxviii
L. cclxxviii*

Tunc abiit unus de duodecim qui dicitur iudas sca-
rioth ad principes sacerdotum. et ait illis. Quid
uultis mihi dare. et ego uobis eum tradam. At illi.
constituerunt ei triginta argenteos. Et exinde que-
rebat oportunitatem. ut eum traderet. Prima autem
a timorum. accesserunt discipuli. ad ihm dicentes.
Vbi uis paremus tibi comedere pasca. At ih̄s dixit.
Ite in ciuitatem ad quendam. et dicite ei. Magister
dicit. tempus meum prope est. apud te facio pasca
cum discipulis meis. Et fecerunt discipuli sicut
constituit illis ih̄c. et parauerunt pasca.

*T. cclxxviii
H. clxviii
L. cclxxviii*

Vespere autem facto. discumbebat cum discipu-
lis suis. Et edentibus illis. dixit. Amen dico uobis.

quia unus ur̃m. me traditurus est.

Et contristati ualde. ceperunt singuli dicere.

Numquid ego sum dñe.

At ipse respondens. ait. Qui intinguit mecum manu
in papside. hic me tradet. Filius quidem hominis
uadet. sicut scriptum est de illo.

No autem homini illi. p quem filius hominis tra
detur. Bonum erat ei. si natus non fuisset homo ille.

Respondens autem iudas qui tradidit eum. dixit.

Numquid ego sum rabbi. Ait illi. Tu dixisti.

Cenantibus autem eis. accepit ih̃c panem. et bene
dixit ac fregit. deditque discipulis suis et ait.
Accipite et comedite. hoc est corpus meum.

Et accipiens calicem. gratias egit. et dedit illis
dicens. Bibite ex hoc omnes. hic est enim sanguis
meus noui testamenti. qui pro multis effundetur.
in remissionem peccatorum. Dico autem uobis.
Non bibam amodo de hoc genimine uitae. usque
indiem illum. cum illud bibam uobiscum nouu.
in regno patris me.

Th. cclxxxvi.
Ch. clxxvii

Th. cclxxxviii
Ch. clxxviii
Le. clxii

Th. cclxxxix
Ch. clxxix

Th. cclxxxviii
Ch. clxxx
Le. clxxvi.
L. clxxvi

Th. cclxxx
Ch. clxxxi

Th. cclxxx
Ch. clxxxii
Le. cclxxxviii
L. clxvi

Th. cclxxx
Ch. clxxxiii

Th. cclxxxiii
Ch. clxxxiii
Le. clxvii

Th. cclxxxiii
Ch. clxxxiv
Le. cclxxxvii
L. clxvi

Et hymno dicto. exierunt in montem oliueq.

Tunc dicit illis ihc.

xxviii.

Omnes uos. scandalum patiemini in ista nocte.

Scriptum est enim. Percutiam pastorem. & dispergen-
tur oues gregis. Postquam autem resurrexero. pre-
cedam uos in galileam.

Respondens autem petrus. ait illi. Et si omnes
scandalizati fuerint in te. ego numquam scandali-
zabor. Ait illi ihc. Amen dico tibi. quia in hac
nocte. ante quam gallus cantet. ter me negabis.

Ait illi petrus. Etiam si oportuerit me mori tecum.
non te negabo. Similiter et omnes discipuli dixerunt.

Tunc uenit ihc cum illis in uillam que dicitur
gethsemani. et dixit discipulis suis. Sedete hic.
donec uadam illuc et orem. Et assumpto petro.
et duobus filiis zebedei. cepit contristari. et mestus ee.

Tunc ait illis. Tristis est anima mea usque ad mortem.
Sustinete hic. et uigilate mecum.

Et progressus pusillum. procidit in faciem suam.
orans & dicens. Mi pater. si possibile est. transset

ame calix isto.

Verumtamen. non sicut ego uolo. sed sicut tu.

Et uenit addiscipulos suos. et inuenit eos dormientes.

Et dicit petro. Sic non potuisti una hora uigilare
mecum. Vigilate et orate. ut non intretis in temptationem.

Sp's quidem promptus est. caro autem in firma.

Iterum secundo abiit. et orauit dicens. Pater mi.

si non potest hic calix transire nisi bibam illum. fiat
uoluntas tua. Et uenit iterum. et inuenit eos dor-
mientes. Erant enim oculi eorum grauati. Et relictis
illis. iterum abiit et orauit tertio. eundem sermonem dicens.

Tunc uenit addiscipulos suos. & dicit illis. Dormite
iam. et requiescite. Ecce appropinquabit hora. et
filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite.
eamus. Ecce appropinquabit. qui me tradet.

Adhuc ipso loquente. ecce iudas unus deduo decim
uenit. & cum turba multa cum gladiis et fustibus.
missi a principibus sacerdotum. et senioribus populi.

Qui autem tradidit eum. dedit illis signum dicens.
Quemcumque osculatus fuero. ipse est. tenete eum.

h. cccxii
h. cccxiii
e. cccxii
l. iiii

h. cccxii
h. cccxiii
e. cccxii
l. cccxiii

h. cccxii
h. cccxiii
l. lxx

h. cccxii
h. cccxiii

h. cccxii
h. cccxiii
l. ccc

h. ccc
h. cccxii
l. cccxii
l. cccxiii
l. lxxii

h. ccc
h. cccxii
l. cccxii

Et confestim accedens ad ihm. dixit. Ave. Rabbi.
Et osculatus est eum. Dixitq; illi ihc. Amice. ad
quod uenisti. Tunc accesserunt. et manus iniecerunt
ineum. et tenuerunt eum.

Et ecce unus ex his qui erant cum ihu. extendens ma-
num. exemit gladium suum. et percussit seruum
principis sacerdotu. amputauit auriculam eius.

Tunc ait illi ihc. Conuertere gladium tuum in locum suum.
Omnes enim qui acceperint gladium. gladio peribunt.
An putas. quia non possum rogare patrem meum.
& exhibebit mihi modo. plus quam duodecim legio-
nes angelorum. Quomodo ergo implebuntur
scripture. quia sic oportet fieri.

In illa hora. dixit ihc turbis. Tamquam ad latro-
nem existis cum gladiis et fustibus comprehendere me.
Cotidie apud uos sedebam in templo docens. et
non me tenuistis.

Hoc autem totum factum est. ut implerentur scrip-
ture prophetarum. Tunc discipuli omnes. relic-
to eo. fugerunt.

7. cccii
6. clxxxiii
5. cclxxxiiii
4. clxxv

7. cccii
6. clxxxiii
5. cclxxxiiii
4. clxxv

7. cccii
6. clxxxiii
5. cclxxxiiii
4. clxxv

7. cccii
6. clxxxiii
5. cclxxxiiii
4. clxxv

At illi tenentes ihm. duxerunt ad caiphan principem

sacerdotum. ubi scribe et seniores conuenerant.

Petrus autem. sequebatur ^{eu} a longe. usque in atrium
principis sacerdotum. Et ingressus intro. sedebat
cum ministris. ut uideret finem.

Principes autem sacerdotum et omne concilium.
querebant falsum testimonium contra ihm. ut eum
morti traderent. Et non inuenerunt. cum multi falsi
testes accessissent.

Novissime uero. uenerunt duo falsi testes et dixerunt.

Hic dixit. Possum destruere templum di. et post
triduum. reedificare illud. Et surgens princeps sa
cerdotum. ait illi. Nihil respondes ad ea que isti
aduersum te testificantur. Ihc autem. tacebat.
Et princeps sacerdotum. ait illi. Adiuro te per dm
uiuum. ut dicas nob. si tu es xpc filius di. Dicit
illi ihc. Tu dixisti.

Verumtamen. dico uob. A modo uidebitis filium
hominis. sedentem adextris uirtutis. & uenientem in nubib. celj.

Tunc princeps sacerdotum. scidit uestimenta sua

dicens. Blasphemauit. Quid adhuc egemus testibus.
Ecce. nunc audistis blasphemiam. Quid uobis uidetur.
At illi. respondentes dixerunt. Reus est mortis.

Th. cccxiii
Ch. cccxiii
Le. cccxiii
L. cccxii

Tunc expuerunt in faciem eius. et colaphis eum ceciderunt.

Alii autem. palmas in faciem ei dederunt dicentes.
Propheta nobis xpe. quis est qui te percussit.

Th. cccxiiii
Ch. cccxiiii
Le. cccxiiii
L. cccxiiii

Petrus uero. sedebat foris in atrio. Et accessit ad eum
una ancilla dicens. Et tu cum ihu galileo eras. At
ille. negauit coram omnibus dicens. Nescio quid dicis.

Th. cccxv
Ch. cccxv
Le. cccxv
L. cccxv

Exente autem illo ianuam. uidit eum alia ancilla
et ait his qui erant ibi. Et hic erat cum ihu nazareno.

Et iterum negauit cum iuramento. quia non noui
hominem. Et post pusillum. accesserunt qui sta
bant. & dixerunt petro. Vere. et tu ex illis es. Nam
et loquela tua. manifestum te facit. Tunc cepit
detestari et iurare. quia non nouisset hominem.
Et continuo. gallus cantauit.

Th. cccxvi
Ch. cccxvi
Le. cccxvi
L. cccxvi

Et recordatus est petrus uerbi ihu quod dixerat.
prius quam gallus cantet. ter me negabis.
Et egressus foras. fleuit amare.

Mane autem facto. consilium inierunt omnes princi-
pes sacerdotum et seniores populi. aduersus ih̄m. ut
eum morti traderent.

Et uinctum adduxerunt eum. et tradiderunt pontio pilato p̄sidi.

Tunc uidens iudas qui eum tradidit. quod damnatus
esset. penitentia ductus. retulit triginta argenteos prin-
cipibus sacerdotum. et senioribus dicens. Peccaui. tra-
dens uobis sanguinem iustum. Et illi dixerunt. Quid
ad nos. Tu uideris. Et proiectis argenteis in templo.
recessit. Et abiens. laqueo se suspendit.
Principes autem sacerdotum acceptis argenteis. dixerunt.
Non licet eos mittere in carbanan. quia precium sanguinis est.
Consilio autem inito. emerunt ex illis agrum figuli.
in sepulturam peregrinorum. Propter hoc uocatus est ager
ille acheldemagh. hoc est ager sanguinis. usque
in hodiernum diem.

Tunc impletum est. quod dictum est p̄ prophetam
dicentem. Et acceperunt triginta argenteos. p̄cium
ad pretia. que adpretiauerunt a filiis isrl̄. et dederunt
eos in agrum figuli. sicut constituit mihi dñs.

h. cccxx
h. cc
le. cccii
l. clxxxviii

h. cccxxi
h. ccc
le. cccii
l. clxxxix

h. cccxxii
h. ccii
le. ccciiii
h. cccxxiii
h. ccciii
le. clxxxix

h. cccxxiii
Sot

h. cccxxiii
h. cciiii

h. cccxxiv
h. ccv.

Ih̄c autem. stetit ante presidem. Et interrogauit eū
preses dicens. Tu es rex iudeorum. Dicit illi ih̄c. Iudicis.
Et cum accusaretur a principibus sacerdotum et seni
oribus. nihil respondit. Tunc dicit illi pilatus. Non
audis. quanta aduersum te dicunt testimonia. & non
respondit ei adullum uerbum. ita ut miraretur p̄ses uehement̄.
Per diem autem sollemnem. consueuerat preses dimit
tere populo unum uinctum. quem uoluissent.
Habebat autem tunc uinctum in signem. qui diceba
tur barabbas. Congregatis ergo illis. dixit pilatus.
Quem uultis dimittam uobis. barabban. an ih̄m. qui
dicit̄ x̄pc. Sciebat enim. qđ p̄ inuidiā tradi dissent eū.
Sedente autem illo pro tribunali. misit ad eū uxor
eius dicens. Nihil tibi. et iusto illi. Multa enim passa
sum hodie p̄ uisum. propter eum.
Principes autem sacerdotum et seniores. p̄suaserunt
populis. ut peterent barabban. ih̄m uero p̄derent.
Respondens autem preses. ait illis. Quem uultis
uobis deduoibus dimitti. At illi dixerunt. Barabban.
Dicit illis pilatus. Quid igitur faciam de ih̄u. qui

dictur xpc. Dicunt om̃s. crucifigatur. At illis
preses. Quid enim mali fecit. At illi. magis clama-
bant dicentes. Crucifigatur.

Videns autem pilatus quia nihil proficeret. sed magis
tumultus fieret. accepta aqua. lauit manus corā populo
dicens. Innocens ego sum a sanguine iusti huius. uos uidetis.
Et respondens uniuersus populus. dixit.
Sanguis eius sup nos. et super filios nros.

Tunc dimisit illis barabban. Ih̃m autem. flagella-
tum tradidit eis. ut crucifigeretur. **XXVIII**

TU NC MILITES PRESIDIS. SVSCIP-
ientes ih̃m. in pretorio. congregauerunt ad eum uni-
uersam cohortem. Et exuentes eum. clamidem coc-
cineam circum dederunt ei. Et plectentes coronā de
spinis. posuerunt super caput eius. et arundinē in
dexteram eius. Et genu flexo ante eum. includebant
dicentes. haue. rex iudeorū.

Et expuentes in eum. acceperunt arundinem. et percu-
ebant caput eius. Et postquam illuserunt ei. exuerunt
eum clamide. et induerunt eum uestimentis eius.

ut a
ho
et fa

Non

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

cccxvii
507

cccxviii
508
cccxviii
509
cccxviii
510

cccxviii
511
cccxviii
512
cccxviii
513

cccxix
514
cccxix
515

9
& duxerunt eum ut crucifigerent.

Exeuntes autem. inuenerunt hominem cireneū. nomine simonē. hunc angariauerunt. ut tolleret crucem eius.

Et uenerunt in locum quid dicitur golgotha. qd ē caluarie loc.

Et dederunt ei uinum bibere. cum felle mixtum; & cum gustasset. noluit bibere.

Postquam autem crucifixerunt eum. diuiserunt uestimenta eius. sorte mittentes. Et sedentes. seruabant eum.

Et inposuerunt sup caput eius. causam ipsius scriptam. h'c est ih'c. rex iudeorum.

Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones. unus ad dextris. et unus a sinistris.

Pretereuntes autem blaphemabant eum. mouentes capita sua & dicentes. Nuah. qui destruit templum dī. et in triduo illud reedificat. Salua te & ipsum. Si filius dī es. descende de cruce.

Similiter & principes sacerdotum inludentes eum cū scribis et senioribus. dicebant. Alios saluos fecit. se ipsum non potest saluum facere. Si rex isrl est. descendat nunc de cruce. et credimus ei. Confidit

m. cccxxxi
h. ccviii
l. cccxii
l. cccxiii

m. cccxxxii
h. ccx
l. cccxiiii
l. cccxv

m. cccxxxiii
h. ccxi
l. cciii

m. cccxxxiiii
h. ccxii
l. cccxxxi
l. cc i

m. cccxxxv
h. ccxiii
l. cccxxii
l. cccxiiii

m. cccxxxvi
h. ccxii
l. cccxxiii
l. cccxv

m. cccxxxvii
h. ccxiii
l. cccxxiiii

m. cccxxxviii
h. ccxiv
l. cccxxv

59
in dō. liberat nunc eum si uult. Dixit enī. quia dī filius sū.

h. cccxxviii
h. cccxxviii
t. cccxxv

Idip sū autem & latrones qui crucifixerant cum eo.

in properabant q.

h. cccxli.
h. cccxli.
l. cccxxviii

A sexta autem hora. tenebre facte sunt sup̄ uniuersā
terram. usque in horam nonam.

h. cccxli.
h. cccxli.

Et circa horam nonam. clamauit ih̄c uoce magna dicens.
heli. heli. lamazaphani. hoc est; D's meus. d's meus. Ut
quid me dereliquisti. Quidam autem illic stantes. et
audientes. dixerunt. heliam uocat iste.

h. cccxli.
h. cccxli.
l. cccxxviii

Et continuo currens unus ex eis. acceptam spongiam
impleuit aceto. et inposuit arundini. & dabat ei bibere.

h. cccxli.
h. cccxli.
l. cccxxviii
l. cccxli.

Ceteri uero. dicebant. Sine. iudeam? an ueniat helias. libe
rans eum. Ih̄s autē iterū clamans uoce magna. emisit sp̄m.

h. cccxli.
h. cccxli.
l. cccxxviii

Et ecce uelū tēpli scissū ē in duas partes. a sūmo. usq. deorsū.

h. cccxli.
h. cccxli.
l. cccxxviii

Et terra mota est. & petre scisse sunt. et monumenta ap̄ta
sunt. et multa corpora scōrū qui dormierant. surrexerunt.

Et exeuntes de monumentis post resurrectionem eius.
uenerunt in scām ciuitatē. et apparuerunt multis.

h. cccxli.
h. cccxli.
l. cccxxviii

Centurio autem et qui cum eo erant. custodientes ih̄m.
uiso terremotō. et his qui fiebant. timuer̄ ualde dicentes.

Vere. dī filius erat iste.

In eccl. l. vi.
In eccl. l. vi.

Erant autem ibi mulieres multe alonge. que secute erant
ihū a galilea ministrantes ei. Inter quas erat maria magda
lena. et maria iacobi et ioseph mater. et mat' filiorū zebedei.

In eccl. l. vi.
In eccl. l. vi.
In eccl. l. vi.
In eccl. l. vi.

Cum autem sero factum ēē. uenit quidam homo diues
abarimathia nomine ioseph. qui et ipse discipulus erat ihū.
hic accessit ad pilatum. et petiit corpus ihū. Tunc pilatus.
iussit reddi corpus.

In eccl. l. vi.
In eccl. l. vi.
In eccl. l. vi.
In eccl. l. vi.

Et accepto corpore ioseph. inuoluit illud in sindone
mundo. et posuit illud in monumento suo nouo. quod
exciderat in petra. Et aduoluit saxum magnum. ad
hostium monumenta. et abiit.

In eccl. l. vi.
In eccl. l. vi.

Erant autem ibi maria magdalena. et altera maria.
sedentes contra sepulchrum. **CONVENERUNT**

In eccl. l. vi.
Sol.

ALTERA AUTEM DIE. QUE EST POST PARASCEVEN.
principes sacerdotum et pharisei. ad pilatū dicentes.
Dñe. recordati sumus. quia seductor ille dixit adhuc
uiuens. post tres dies resurgam. Iube ergo custodiri
sepulchrum. usq; in diem tertium. Ne forte ueniant
discipuli eius. & furentur eum. et dicant plebi. surrexit

amortuis. Et erit nouissimus error. peior priore. At
illis pilatus. Habetis custodiam. ite. custodite sicut scitis.
Illi autē abeuntes. muner sepulchū. Signantes lapidē. cū custodib;

VESPERE AUTEM SABBATI. QUAE LUCESSIT

in prima sabbati. uenit maria magdalena. et altera maria
uidere sepulchrum. Et ecce tremotus factus ē magnus.
Angelus enim dñi descendit de celo. et accedens reuoluit
lapidem. et sedebat sup eum. Erat autem aspectus eius
sicut fulgur. uestimenta autem eius sicut nix. Pre timore
autem eius exterriti sunt custodes. et facti sunt uelut mortui.

Respondens autem angelus. dixit mulieribus. Nolite
timere uos. Scio enim. quod ih̄m qui crucifixus est quertis.
Non est hic. Surrexit enim. sicut dixit. Venite et uidete
locum. ubi positus erat dñs. Et cito euntes dicite discipu
lis eius. quia surrexit. Et ecce p̄cedit uos in galilea.
Ibi eum uidebitis. ecce dixi uobis.

Et exier̄ cito de monum̄to cū timore. et gaudio magno.
currentes. nuntiare discipulis ei.

Et ecce. ih̄c occurrit illis dicens. hauc̄te. Ille autē
accesserunt. et tenuer̄ pedes ei. et adorauerunt eum.

Tunc ait illis ihc. Nolite timere. Ite nunciate fratrib. meis.
ut eant in galileam. ibi me uidebunt. Que cu abissent.
ecce quidam de custodibus uenerunt in ciuitate. et nuntia
uerunt principib; sacerdotu. omnia que facta fuerant.
Et congregati cum senioribus. consilio accepto. pecu
nia copiosi dederunt militib; dicentes. Dicite. quia disci
puli eius nocte uener. et furati sunt eum nob dormientib;
Et si hoc auditu fuerit ap sde. nos suadebim ei. et securos
uos faciam. At illi accepta pecunia. fecer sic erant docti.
Et diuulgatu e uerbu istud apud iudeos. usq. in hodiernu die.

VND ECA AUTEM DISCIPULI.

abier in galileam. in montem. ubi constituerat eis ihc.
Et uidentes eum adorauerunt. quidam aut dubitauer.
Et accedens ihc. locutus est eis dicens. Data est mihi
omnis potestas. in celo. et in terra. Eunt ergo. docete
omnes gentes. baptizantes eos in nomine patris. et filij.
et sps scj. Docentes eos seruare omnia. quecumque
mandavi uob. Et ecce ego uobiscum sum omnibus
diebus. usque ad consummationem seculi. **AMEN**
EXPLICEVQ. SECVNDIOH

MATH

INCIPIT ARGUMENTUM. SECUNDUM MARCUM.

MARCUS euangelista dicitur et petri in baptismo filius. atque in diuino sermone discipulus. sacerdotium in se habuit agens. secundum carnem leuita. conuersus ad fidem christi. euangelium in italia scripsit. ostendens in eo quid et genere suo deberet et christo. Nam initium principii in uoce prophetice exclamationis instituens. ordinem leuitice electionis ostendit. ut predicans predestinatum iohannem filium zacharie in uoce angeli annuntiantis emissum. Non solum uerbum caro factum. sed corpus domini in omnia puerbum diuine uocis animatum. Initio euangelice predicationis ostenderet. ut qui hec legens sciret cui initium carnis in domino et ibi aduenientis habitaculum caro deberet agnoscere. atque in se uerbum uocis quod in consonantibus perdidit inueniret. Denique et perfecti euangelii opus intrasset. ad baptismum domini predicare dominum inchoans. non laborauit naturam carnis quam in prioribus uiderat dicere. sed totus in exprimendis expositionem deserti. ieiunium numeri temptatione diaboli. congregationem bestiarum. et ministerium protulit angelorum. ut instituens nos ad intellegendum singula in breui conpingens. Hec auctoritatem facite ridemere. et perficiendo operi plenitudinem non negaret. Denique amputasse sibi post fidem pollicem dicit. ut sacerdotio reprob. haberetur. sed tantum consentiens fidei predestinata potuit electio. ut nec sic in opere uerbi perderet. quod prius meruerat in genere. Nam alexandrie episcopus fuit. cui per singula opera scire. et euangelium in sedecta disponere. et disciplinam in se legis agnoscere. et diuinam incarnati intellegere naturam. que in nos primum requiri debuit in quibus uolumus agnosci. Habentes mercedem exhortationis quam qui plamatur et quingit unum est. qui uite incrementum prestat. disce. **EXPLICIT ARGUMENTUM.**

INCIPI ARGUMENTVS COM MARC

Marcus euangelista di et petri in baptismo filius. atq. in diuino sermo
ne discipuli. sacerdotiū in ista agens. sed in carnem leuita. conuersus ad fi
dem xpi. euanglīm in italia scripsit. ostendens in eo quid et genere suo
deberet et xpo. Nam initium principii in uoce prophetie exclamatio
nis instituens. ordinem leuitice electionis ostendit. ut predicans predi
caturum iohannem filium zacharie in uoce angeli annuntians emissum.
Non solum uerbum caro factum. sed corpus dñi in omnia per uerbu di
uine uocis animatum. Initium euangelice predicationis ostendere.
ut qui hec legens sciret. cui initium carnis in dño et ihu aduenientis
habituaculum caro deberet agnoscere. atq. in se uerbum uocis quod
in consonantibus perdidit inuenire.

Deniq. et perfecta euangelii opus intrasset. ad baptisma dñi predica
re dñm inchoans non laborauit naturam carnis. quam in priorib.
uidet dicere. sed totus in exprimens expositionem deserta. ieiunium
numeri temptatione diaboli. congregationem bestiarum. et ministe
rium protulit angelorum. ut instituens nos ad intellegendum sin
gula in breui conpingens. Nec auctoritatem facile redimeret. et
perficiendo operi plenitudinem non negaret.

Deniq. amputasse sibi post fidem pollicem dicitur. ut sacerdotio
reprobis haberetur. sed tantum consentiens fidei predestinata
potuit electio. ut nec sic in opere uerbi pderet. quod prius merue
rat in genere. Nam alexandrie episcopus fuit. cuius per singula
opus scire. et euangelii in se dicta disponere. et disciplinam in
se legis agnoscere. et diuinam in carne dñi intellegere naturam
que in nos primum requiri dehinc inquisita uolumus agnosq.
habentes mercedem exhortationis. quo qui plantat et qui rigat
unum sunt. qui autem incrementum prestat dñs est.

EXPLICIT ARGUMENTVM.

SICUT SCRIP

TVM EST

INGSAIA

PROPHETA:

ECCE MITO ANGELUM MEUM

64

ante faciem tuam. qui preparabit uiam tuam. Vox claman-
tis in deserto. parate uiam dñi. rectas facite semitas ei.

Fuit iohannes in deserto baptizans. et predicans bap-
tismi penitentis. in remissionem peccatorum. Et egredi-
ebatur ad illum omnis iude regio. et hierosolymite uni-
uersi. & baptizabantur ab illo in iordane flumine.
confitentes peccata sua.

Et erat iohannes uestitus pilis cameli. et zona pellitina.
circa lumbos eius. Et locustas et mel siluestre edebat.
et predicabat dicens. Venit fortior me post me. cui
non sum dignus. procubens soluere corrigiam calciamentorum eius.
Ego uos baptizavi aqua. ipse uero baptizabit uos spiritu sancto.

Et factum est in diebus illis. Venit ihesus anazar & galilee.
et baptizatus est a iohanne in iordane. Et statim ascendens
de aqua. uidit apertus celos. et spiritum tamquam colubam
descendentem. et manentem in ipso. Et uox facta est de celis.
Tu es filius meus dilectus. in te complacui.

Et statim spiritus expulit eum in desertum. Et erat in de-
serto. quadraginta diebus. & xli. noctibus. et temptabatur a satana.

R. vii.
M. xii.

R. viii.
M. xiii.

R. xxi.
M. xxvi.

R. xxi.
M. xxvi.

R. x.
M. xxi.

R. xxi.
M. xxvi.

R. xxi.
M. xxvi.

R. xxi.
M. xxvi.

R. xxi.
M. xxvi.

R. xxi.
M. xxvi.

R. xxi.
M. xxvi.

R. xxi.
M. xxvi.

Eratq. cum bestis. et angeli ministrabant ei.

Postquā autē traditus ē iohannes. uenit ih̄s in galileam.

Predicans euangelii regni dī et dicens. Quō impletū est
tempus. et appropinquabit regnū dī. penitemini. et cre-

dite euangelio. Et preteriens secus mare galilee. uidit
simonē et andrea fratre eius. mittentes retia in mare.

Erant enim piscatores. Et ait illis ih̄s. Venite post me.

et faciam uos fieri piscatores hominum. Et protinus re-
lictis retibus. secuti sunt eum.

Et progressus inde pusillū. uidit iacobū zebedei. et io-
hannem fratre eius. & ipsos in nauī cōponentes retia.

& statim uocauit eos. Et relicto patre suo zebedeo in
nauī cum mercennariis. secuti sunt eum.

Et ingrediuntur capharnaum. et statim sabbatis ingres-
sus in synagogam. docebat eos.

Et stupebant sup doctrinā eius. Erat enim docens eos.
quasi potestatem habens. et non sicut scribe.

Et erat in synagoga eorum homo in spū in mundo. et ex-
clamauit dicens. Quid nob̄ et tibi ih̄u nazarene. uenisti
perdere nos. Scio quī sis sc̄s dī. Et cōminatus est ei ih̄c

dicens. Obmutesce. et exi de homine. Et discerpens eum
 sps in mundus. et exclamans uoce magna: exiit ab eo.
 Et mirati sunt omnes. ita ut conquierent inter se dicentes.
 Quidnam est hoc. que doctrina hec noua: quia in potestate.
 et spiritibus inmundis imperat. et obediunt ei. Et pcessit
 rumor eius statim. in omnem regionem galilee. Et protin
 egredientes desi'nagoga uenerunt in domu' si'monis. et an
 drae. cu' iacobo et iohanne. Decumbebat autem socrus
 si'monis febris itans. Et statim dicunt ei de illa. Et acce
 dens eleuauit eam. apprehensa manu eius. et continuo
 dimisit eam febris. et ministrabat eis. Vespere autem facto.
 cum occidisset sol. afferebant ad eum omnes male haben
 tes. et demonia habentes. Et erat omnis ciuitas congregata
 ad ianuam. et curauit multos. qui uexabantur uariis languo
 ribus. et demonia multa eiciebat.

R. xv.
 L. xxvii.
 L. xxvii.

R. xvi.
 L. xxviii.

R. xvii.
 L. xxix.

Et non sinebat loqui ea. quo sciebant eum.
 Et diluculo ualde surgens. egressus abiit in desertu' locu'.
 ibique orabat. Et psecutus est eum si'mon. et qui cum illo
 erant. Et cum inuenissent eum. dixerunt ei. Quia omnes
 querunt te. Et ait illis. Eamus in proximos uicos et ciuitates.

ut et ibi predicem. ad hoc enim ueni. Et erat predicans in
synagogis eorum. et omni galilea & decemania ciens.

ET VENIT ADEU LEPROSUS. DE PHARISEVM

et genu flexo ante eum dixit. Si uis. potes me mundare. ^{Ihs autem misertus}
Extendens manu sua et tangens eum. ait illi. Volo. mundare.
Et cum dixisset. statim discessit ab eo lepra. et mundatus est.
Et comminatus est. statimque eiecit illum. et dixit ei. Vide. ne
mini dixeris. sed uade. ostende te principi sacerdotum.
Et offer pro emundatione tua. que precepit moyses in testi
monium illis. Et ille egressus. cepit predicare et diffamare
sermonem. ita ut iam non possit manifeste in ciuitatem
introire. sed foris in desertis locis esset. Et conueniebant ad eum undique.
Et iterum intrauit capharnaum post dies. Et auditum est.
quod in domo esset. Et conuenerunt multi. ita ut ^{non} caperent
neque ad ianuam. Et loquebatur eis uerbum. Et uenerunt ferentes
ad eum paralyticum. qui a quatuor portabatur. Et cum
non possent offerre eum. ^{illi} precurba. nudauerunt tectum ubi
erat. & patefacientes. summisserunt grabattum. in quo para
lyticus iacebat. Cum uidisset autem ihc fidem illorum. ait
paralytico ^{fili.} Dimittuntur tibi peccata. Erant autem

¶. xxiii.
¶. lxxiii.
l. xxxviii.

¶. xxiii.
¶. lxxiii.
l. xxxviii.

¶. xx.
¶. lxx.
l. xxxviii.
l. xxxviii.

illic quidam describis sedentes. et cogitantes in cordib. suis.
 Quid hic sic loquitur. Blasphemat. Quis potest dimittere
 peccata nisi solus ds. Quo statim cognito ihu. spu suo.
 quia sic cogitarent intrase. dicit illis. Quid ista cogitatis
 in cordib. uris. Quid e facilius dicere paralytico. dimitte
 tui peccata. aut dicere. surge tolle grabatum
 tuum et ambula. Ut aut sciat. quia potestate habet
 filius hominis. interra dimittere peccata. At paralytico.
 Tibi dico. surge tolle grabatum tuum. et uade in
 domum tua. Et statim ille surrex. Et sublato grabato.
 abiit coram omnibus. ita ut admirarentur omnes. et ho
 norificarent dm dicentes. quia nuqua sic uidimus.

E T E G R E S S U S E S T R U R S U S A D M A R E.

Omnisq. turba ueniebat ad eu. & docebat eos. Et cum
 preteriret. uidit leui alphaei. sedentem ad teloneum.
 & ait illi. Sequere me. Et surgens. secutus est eum.

Et factum est cu accumberet in domo illius. multi
 publicani & peccatores. simul discubebant cu ihu. &
 discipulis eius. Erant enim multi. qui & sequebant eu.
 Et scribe et pharisei uidentes. quia manducaret cum

h. lxxi.
l. xxxviii.

h. lxxii.
l. xxxviii.
l. lxxxvii.

5. xxiii.
ch. lxxviii.
f. xl.

publicanis et peccatoribus. dicebant discipulis eius. Quare
cum publicanis et peccatoribus manducat et bibit. ^{magist' ihs.} hoc
audito ihs. ait illis. Non necesse habent sani medico.
sed q̄ male habent. N̄ enī ueni uocare iustos. sed peccatores.
Et erant discipuli iohannis et pharisei ieiunantes. et
ueniunt. et dicunt ei. Quare discipuli iohannis et pharise
orum ieiunant. tui autem discipuli non ieiunant. Et ait
illis ihs. Numquid possunt filii nuptiarū. quam diu
sponsus cum illis est ieiunare. Quanto tempore habent
secum sponsum. non possunt ieiunare. Venient autē
dies. cum auferetur ab eis sponsus. et tunc ieiunabunt.
in illis dieb; Nemo ad sumtū panni rudis. assuit uesti
mento ueteri. alioquin. aufert supplementū nouum
a uetere. Et maior scissura fit. Et nemo mittit uinū
nouum in utres ueteres. alioquin. dirumpit uinū utres.
& uinū effundetur. et utres peribunt. Sed uinū nouū.
in utres nouos mitti debet. 111

5. xxiiii.
ch. lxxix.
f. xli.

Et factum est iterū. cum sabbatis ambularet p̄ sata.
& discipuli eius ceperunt progredi. et uellere spicas.
Pharisei autem. dicebant ei. Ecce quid faciunt sabbatis

quod non licet. Et ait illis. Numquam legistis. quid
fecerit dauid quando necessitatem habuit. et esurit
ipse et qui cum eo erant. quomodo introiit in domū
dī. sub abiat̃har principe sacerdotum. et panes propo-
siti manducauit. quos non licebat manducare nisi sa-
cerdotibus. et dedit eis qui cum eo erant.

Et dicebat eis. Sabbatū propter hominē factum est.
et non homo propter sabbatum. Itaq. dñs est filius ho-
minis. etiam sabbatq. Et introiit iterū in synagogam.
et erat ibi homo habens manum aridā. Et obseruabant
eum. si sabbatis curaret. ut accusarent illum. Et ait
homini habenti manum aridam. Surge in medium.
Et dicit eis. Licet sabbatis bene facere. an male. Animā
saluā facere. an p̃dere. At illi tacebant. Et circūspi-
ciens eos. cum ira contristatus. sup̃ cecitate cordis eorū.
dicit hominī. Extende manum tuā. Et extendit. et
restituta est manus illi.

Exeuntes autem statim pharisei. cum herodianis consi-
lium faciebant aduersus eum. quomodo eū p̃derent.
Et ih̃s cum discipulis suis. secessit ad mare.

En. xxv
Jo. ex. vi
L. xlii.

En. xxv
Jo. ex. vi
L. xlii.

h. xxvii.
h. xxviii.
l. xli.
l. xlii.

Et multa turba galilea et iudea secuta est eum.
Et ab hierosolymis. et ab idumea. et transiordanen.
et qui circa tyrum et sidonem. multitudo magna
audientes que fiebant. ueniebant ad eum. Et dixit
discipulis suis. ut nauicula sibi deseruirent. propter
turbam. ne comprimerent eum. Multos enim sanabat.
ita ut irruerent in eum. ut illum tangerent. quotquot ha
bebant plagas. Et spiritus immundi cum illum uidebant. percutiebant ei.
Et clamabant dicentes. Tu es filius dei. Et uehementer
cominabatur eis. ne manifestarent illum.

h. xxviii.
l. xxvii.

h. xxxviii.
h. lxxxviii.
l. lxxxvii.

Et ascendens in montem. uocauit ad se quos uoluit ipse.
et uenerunt ad eum. Et fecit. ut essent duodecim cum illo.
et ut mittere eos predicare. Et dedit illis potestatem
curandi infirmitates. et eiciendi demonia.

h. xxx.
h. lxxx.
l. xliii.

Et inposuit symoni nomen petrus. & iacobum zebedei.
et iohannem fratrem iacobi. Et inposuit eis nomina boa
nerges. quod est filii tonitruum. Et andream & philippum.
et bartholomeum et matheum. et thomam. et iacobum
alpei. et taddeum. et symonem chananeum. Et
iudam scarioth. qui tradidit illum.

h. xxxxi
sol

ET CONVENIUNT ADDOMV. ET CONVENIT ITERN
turba. ita ut non possent neque panem manducare.
Et cum audissent sui. exierunt tenere eum. Dicebant
autem. quo in furorem uersus est.

h. xxxxi
h. cxi
l. cxxxi

Et scribe qui ab hierosolymis desce. derant. dicebant.
Quo beelzebub habet. et quia in principe demonioru
eicit demonia.

h. xxxxi
h. cxi
l. cxxxi

Et conuocatis eis. in parabolis dicebat eis. Quomodo
potest satanas satan eicere. Et si regnum in se diuidat.
non potest stare regnum illud. Et si domus sup ipsam
disputatur. non poterit domus illa stare. Et si satanas
consurrexerit in semetipsum. disputatus est. et non poterit
stare. sed finem habet. Nemo potest uasa fortis ingres
sus in domum di riperet. nisi prius fortem alligat. et
tunc domu eius diripiat.

h. xxxxi
h. cxi
l. cxxxi

Amen dico uobis. quo omnia dimittentur filius hominu
peccata et blasphemie. quibus blasphemauerint. Qui
autem blasphemauerit in spm scm. non habet remissi
onem in eternum. sed reus erit eterni delicti.
Quo dicebant. spm inmundum habet.

h. xxxv
h. xxxv.
l. lxxvii

Et ueniunt mater eius et frs. et foris stantes. miserunt
ad eum. uocantes eum. Et sedebat circa eum turba et dicuntq.
Ecce mater tua et frs tui. foris. querunt te. Et respondens.
ait eis. Que est mater mea et frs meq. Et circumspiciens
eos. qui incircutu eius sedebant. ait. Ecce mat mea
Qui enim fecerit uoluntatem di. hic frater meus. et soror
mea. et mater est.

h. xxxvi
h. xxxvi
l. lxxviii

ET IERUSA CEPIT DOCERE AD MARE. ET CONGREGATA
est ad eum turba multa. ita ut in nauem ascendens. sederet
in mari. Et omnis turba circa mare sup terram erat. et
docebat illos in parabolis multa. et dicebat illis in doctrina
sua. Audite. Ecce exiit seminans. ad seminandum.
Et dum seminat. aliud cecidit secus uiam. et uenerunt
uolucres. et comederunt illud. Aliud uero cecidit super
petrosa. ubi non habuit terram multam. Et statim exortu
est. quo non habebat altitudinem terre. Et quando exort
est sol. et estuauit. et eo quod non haberet radice exaruit.
Et aliud cecidit in spinas. et ascender spine. et suffocauer
illud. et fructum non dedit. Et aliud cecidit in terram
bonam. et dabit fructum. ascendentem et crescentem.

Et afferebat unum triginta et unum sexaginta et unum
centum. Et dicebat. Qui habet aures audiendi. audiat.
Et cum eēt singularis. interrogauerunt eum hi qui cum
eo erant duodecim parabolam. et dicebat eis.

Vobis datum est scire misterium regni di.

R. xxxviii
Th. cxxxviii
L. lxxxviii
I. cxxxviii

Illis autem qui foris sunt. in parabolis omnia fiūt. ut
uidentes uideant. et non uideant. Et audientes audiant.
et non intellegant. nequando conuertantur. et dimitt
tantur eis peccata. Et ait illis. Nescitis parabolā hanc.

R. xxxviii
Th. cxxxviii
L. lxxxviii

Et quomodo omnes parabolas cognoscitis. Qui seminat.
uerbum seminat. hi autem sunt qui circa uia. ubi semi
natur uerbum. Et cum audierint. confestim uenit satanās.
et aufert uerbum quod seminatum est. in cordib. eorū.
Et hi sunt similiter. qui supra petram seminantur.
Qui cum audierint uerbum. statim cum gaudio accipi
unt illud. Et non habent radicem in se. sed tēporales sunt.
Deinde orta tribulatione et psecutione. propter uerbū.
confestim scandalizantur. Et alii sunt. qui in spinis semi
nantur. hi sunt qui uerbum audiunt. et erūne seculi
et deceptio diuitiarum. et circa reliqua concupiscentie

introcuntes suffocant uerbum: et sine fructu efficiuntur.
Et hi sunt qui sup bonam terram seminati sunt. qui
audiunt uerbum et suscipiunt. et fructificant. Unū
triginta. et unum sexaginta. et unum centum.

ch. xxxviii
ch. xxxix
l. cxxxi

ch. xl
ch. xli
l. cxxx

Et dicebat illis. Numquid uenit lucerna ut sub modio
ponatur. aut sub lecto. Nonne ut supra candelabru ponat.
Non enim est aliquid absconditum. quod non mani
festetur. nec factum est occultum. sed ut in palā ueniat.
Siquis habet aures audiendi. audiat.

ch. xli
ch. l
l. lvi

Et dicebat illis. Videte quid auditis. In qua men
sura mensi fueritis. remetietur uobis. et adicietur uobis.

ch. xlii
ch. cclxi
l. cxxx

Qui enim habet. dabitur illi. Et qui non habet. etiam
quod habet. auferetur ab illo.

ch. xliii
sol

Et dicebat. Sic est regnum di. quemadmodum si homo
iaceat sementem in terram & dormiat. et exurgat nocte
ac die. et semen germinet. & increseat. dum nescit ille.
Ultra enim terra fructificat. Primum herbā. deinde
spicam. deinde plenum frumentum in spica. Et cum
se produxerit fructus. statim mittit falce quo ad e messis.

ch. xliiii
ch. cxxxvii
l. clxxii

Et dicebat. Cui ad similibimus regnū di. Aut cui

parabole comparabimus illud. Sicut granum sinapis
quod cum seminatum fuerit in terra minus est om-
nibus seminibus. que sunt in terra. Et cum seminatum
fuerit ascendit. et fit maius omnibus holeribus. et
facit ramos magnos. ita ut possint sub umbra eius
aves celi habitare.

Et talibus multis parabolis. Loquebatur eis uerbum.
pro ut poterant audire. Sine parabola autem. non loquebatur eis.

Secusum autem discipulis suis. disserebat omnia.

Et ait illis. Indie illa. Cum sero esset factum. transeamus extra.

Et dimittentes turbam. assumunt eum. ^{ita} ut in nauis erat.

& alie naues erant cum illo. Et facta est procella
magna uenti. et fluctus mittebat in nauim. ita ut
impleretur nauis. Et erat ipse in puppi supra cerui-
cal dormiens. et excitant eum. et dicunt ei. Magister.
non ad te pertinet. quia perimus. Et exurgens comi-
natus est uento. et dixit mari. Tace. obmutescere.

Et cessauit uentus. et facta est tranquillitas magna.

Et ait illis. Quid timidi estis. necdum habetis fidem.

Et timuerunt magno timore. et dicebant ad alterutrum.

Quis putas est iste. Quia uentus et mare. obediunt ei.
Et uenerunt trans fretum maris. in regione gerasenoru.
Et exeunti ei denaui. statim occurrit demonum entis
homo. in spu immundo: qui domiciliu habebat in mo
numentis. Et neque catenis iam quisquam eu poterat
ligare. quo sepe copedibus et catenis uinctus. disrum
pisset catenas. et copedes cominuisset. Et nemo poterat
eum domare. Et semp nocte ac die in monumentis. et
in montibus erat. clamans. et concidens se lapidibus.
Videns autem ihm alonge. cucurrit & adorauit eu.
et clamans uoce magna dixit. Quid mihi et tibi ihu.
fili di summi. Adiuro te p dm. ne me torques.
Dicebat enim illi. Exi sps inmunde ab homine.
Et interrogabat eum. Quod tibi nomen est. Et dicit ei.
Legio mihi nomen est. quia multi sumus. Et depreca
batur eum multum. ne se expelleret extra regione.
Erat autem ibi circa montem grex porcoru magni pascens.
Et deprecabantur eum sps dicentes. Mitte nos in por
cos. ut in eos introeamus. Et concessit eis statim ihu.
Et exeuntes sps immundi. introierunt in porcos.

& magno impetu grex precipitatus est in mare. Ad duo milia
 & suffocati sunt in mare. Qui autem pascebant eos. uenerunt
 et nunciauerunt in ciuitate. & in agros. Et egressi sunt ui
 dere. qđ esset factū. Et uenerunt ad ihm. et uident illum
 qui ad demonio uexabatur. sedentem uestitū. et sane mentis.
 Et timuerunt. Et narrauerunt illis qui uiderant. qualiter
 factum esset ei. quid demonium habuerat. et de porcis. Et
 rogare eum ceperunt. ut discederet a finibus eorum.

ch. xliiii
 l. lxxxiii

Cumq. ascenderet nauim. cepit illum deprecari. qui
 ad demonio uexatus fuerat. ut esset cum illo. Et non
 amisit illum. sed ait illi. Vade in domum tuam
 ad tuos. et adnuncia illis. quanta tibi dñs fecerit. et
 misertus sit tibi. Et abiit. et cepit predicare. in decapoli.
 quanta sibi fecisset ih̄s. et omnes mirabantur.

ch. xliiii
 l. lxxxiii
 l. lxxxv.

Et cum transcendisset ih̄s in nauim rursus trans fretū.
 conuenit turba multa ad illum. et erat circa mare.
 Et uenit quidam de archisyrnagogis. nomine iabirus.
 Et uidens eum prociuit ad pedes eius. et deprecabatur
 eum multum dicens. Quo filia mea in extremis est.
 ueni. inpone manum super eam. ut salua sit et uiuat.

Et abiit cum illo. et sequebatur eum turba multa. et
conprimebant illum. Et mulier que erat in fluxu
sanguinis annis duodecim. et fuerat multa perpeſſa
a conpluribus medicis. & erogauerat omnia ſua. nec
quicquam profecerat. ſed magis deterius habebat.
Cum audiſſet de ihu. uenit in turba retro. et tetigit
ueſtimentum eius. Dicebat enim. Quia ſi uel ueſti
mentum eius tetigero. ſaluſ ero. Et conſeſſum ſcⁱcatu
eſt fons ſanguinis eius. Et ſenſit corpore. quod
ſana eſſet a plaga. Et ſtatim ihſ cognosceſſens in ſemetipſo.
uirtutem que exierat de eo. conuerſus ad turbam
aiebat. Quiſ tetigit ueſtimenta mea. Et dicebant
ei diſcipuli ſui. Vides turbam comprimentem te.
& dicis. quiſ me tetigit. Et circumſpiciebat uidere
eam. que hoc fecerat. Mulier autem timens et tremens.
ſciens quod factum eſſet in ſe. Venit et procidit ante
eum. et dixit ei omnem ueritatem. Ille autē dixit ei.
Filia. fides tua te ſaluam fecit. Vade in pace. et eſto
ſana a plaga tua. Adhuc eo loquente. ueniunt
ad archiſtr^{na}gogū dicentes. Quia filia tua mortua eſt.

Quid ultra uexas magistrum. Ihs autem uerbo quod
dicebatur auditto. att archisynagogo. Noli timere.
tantummodo crede. Et non ammisit quemquam sequi
se. nisi petrum. et iacobum. et iohannem fratrem iacobi.
Et ueniunt in domum archisynagogi. & uidit tumultum
et flentes. et ciulantes multum. Et ingressus. att illis.
Quid turbamini. et ploratis. Puella non est mortua
sed dormit. Et irridebant eum. Ipse uero eiectis om-
nibus. assumit patrem et matrem puelle. et qui secu-
erant. Et ingrediuntur ubi erat puella iacens. et te-
nens manum puelle. att illi. Tabitha cumi. quod est
interpretatum. puella. tibi dico surge. Et confestim
surrexit puella. et ambulabat. Erat autem annorum
duodecim. Et obstupuerunt stupore maximo.
Et precepit illis uehementer. ut nemo id sciret.
Et dixit dari illi manducare.

an. l.
hex. l.
ex. l. iiii.
i. l. viii.

E T P R O G R E S S U S I N D E. A B I L L I N P A T R I A S V A.
Et sequebantur illum discipuli sui. Et facto sabbato.
cepit in synagoga docere. Et multi audientes. admi-
rabantur in doctrina eius. dicentes. Unde huic hec

omnia. Et que est sapientia que data est illi. et uir-
tutes tales. que p manus eius efficiunt. Nonne hic est
faber filius marie. frater iacobi et ioseph. iude et simo-
nis. Nonne et sorores eius hic nobiscum sunt.
Et scandalizabantur in illo.

h. li
h. lxxlii
f. xxi
l. xxxv

Et dicebat eis ihc. Quia non est propheta sine honore.
nisi in patria sua. & in cognatione sua. et in domo suo.
Et non poterat ibi uirtutem ullam facere. nisi paucos
infirmos. inpositis manibus curauit.

Et mirabatur propter incredulitatem illorum.

h. lxx.
h. lxxxi
f. lxxxi
h. lxxxii
l. lxxxiii

7 ex

Et circuibat castella. incircuitu docens.

Et conuocauit duodecim. & cepit eos mittere binos.
Et dabat illis potestatem spirituum inmundoru. et pre-
ceptis eis. nequid tollerent in uia. nisi uirgam tantum.
Non peram. non panem. neq. in zona es. Sed calciatos
scandalis. et ne induerentur duabus tunicis.

h. lxxx
h. lxxxii
l. lxxxiii
7 exii

Et dicebat eis. Quocumque introieritis in domum.
illic manete. donec exatis inde.

h. lxx
h. lxxx
l. lxxxii
7 lxxxiii

Et quicumq. non receperint uos. nec audierint uos.
exeuntes inde. excutite puluerem de pedibus uris.

intestimonium illis.

73

Et exeuntes predicabant ut penitentiam agerent.
et demonia multa eiciebant. et unguebant oleo mul-
tos egros. et sanabantur.

Et audiuit herodes rex. manifestum enim factum
est nomen eius. et dicebat. quia iohannes baptista: resur-
rexit a mortuis. Et propterea operantur uirtutes in illo.
Alii autem dicebant. quia helias est. Alii autem dice-
bant quia propheta est. quasi unus ex prophetis.

Quo audito herodes. ait. Quem ergo decollaui iohanne.
hic a mortuis resurrexit.

Ipse enim herodes misit. et tenuit iohannem. et uinxit
eum in carcere. propter herodiaden. uxorem philippi fra-
tris sui. quia duxerat eam.

Dicebat enim iohannes herodi. Non licet tibi habere
uxorem fratris tui. Herodias autem insidiebatur
illi. et uolebat occidere eum nec poterat.
Herodes enim metuebat iohannem. sciens eum
uirum iustum et sanctum. et custodiebat eum. Et audito
eo multa faciebat. et libenter eum audiebat.

Et cum dies oportunus accidisset. herodes natali suo.
cenam fecit principibus et tribunis. et primis galilee.
Cumq; introisset filia illius herodiadis. & saltasset.
et placuisset herodi. simulq; recumbentibus. Rex ait
puelle. Sete ame qđ uis. et dabo tibi. Et iurauit illi.
quia quicquid petieris dabo tibi. licet dimidiū regni mei.
Que cum exisset. dixit matri sue. Quid petam. et illa
dixit. Caput iohannis baptiste. Cumq; introisset
statim cum festinatione ad regem. petiuit dicens. Volo.
ut ptinus des mihi in disco. caput iohannis baptiste.
Et contristatus est rex propter iusiurandū. et propter
simul discumbentes. noluit eam contristare. sed misso
spiculatore. precepit afferi caput eius in disco. Et
decollauit eum in carcere. et attulit caput eius in disco.
et dedit ^{illud} puelle. Et puella. dedit matri sue. Quo au
dito discipuli eius. uenerunt et tulerunt corpus ei.
& posuerunt illud in monumento. ¶

ch. lxx
e. xxi

Et conuenientes apti ad ih̄m. renuntiauerunt illi
omnia que egerant et docuerant.

ch. lxxii
sol

Et ait illis. Venite seorsum. in desertum locum.

& requiescite pusillum. Erant enim qui ueniebant
et rediebant multi. et nec manducandi spatiū habebant.

Jo. I. xliii
Jo. I. xliii

Et ascendentes in nauim. abierunt in desertū locū seorsū.
Et uiderunt eos abeuntes. et cognouerunt multq. Et
pedestres de omnibus ciuitatibus concurrerunt illuc.
et preuenerunt eos. Et exiens uidit turbam multa
ihc. & misertus est sup eos. quia erant sicut oues. non
habentes pastorem. Et cepit docere illos multa.

Jo. I. xliii
Jo. I. xliii
L. xliii
L. xliii

Et cum iam hora multa fieret. accesserunt discipuli
eius dicentes. Desertus est locus hic. etiam hora pre
terijt. Dimitte illos. ut euntes in proximas uillas
et uicos. emant sibi cibos quos manducent. Et respon
dens. ait illis. Date illis uos manducare. Et dixerunt ei.
Euntes emamus denarius ducentis panes. et dabimus
eis manducare. Et dicit eis. Quot panes habetis. ite
et uidete. Et cum cognouissent. dicunt. Quinque.
et duos pisces. Et precepit illis. ut accumbere facerent
omnes. scdm contubernia sup uiride fenum. Et discu
buerunt in partes. p centenos & quinquagenos. Et ac
ceptis quinq. panibus. et duob. piscibus. intuens in

celum. benedixit et fregit panes. et dedit discipulis
suis. ut ponerent ante eos. Et duos pisces diuisit omnib;
Et manducauerunt omnes. et saturati sunt. Et sustu-
lerunt reliquias fragmentorum. duodecim cophinos
plenos. et de piscibus. Erant autem qui manducauer.
quinque milia uirorum.

h. lxxv.
h. cclii

Et statim coegit discipulos suos ascendere nauim.
ut precederent eum trans fretum abethsaida. dum ipse
dimitteret populum.

h. lxxvi
h. ccliiii
l. xliii
7 xxxv.
q. lxxvii
h. lli
l. li

Et cum dimisset eos. abiit in montem orare.

Et cum sero esset. erat nauis in medio mari. et ipse solus
inter terra. Et uidens eos laborantes in remigando. erat enim
uentus contrarius eis. Et circa quartam uigilia noctis.
uenit ad eos. ambulans super mare. Et uolebat preterire
eos. At illi ut uiderunt eum ambulantem super mare.
putauerunt fantasma esse. et exclamauerunt. Omnes enim
eum uiderunt. et conturbati sunt. Et statim locutus
est cum eis. et dixit illis. Confidite. ego sum. nolite timere.
Et ascendit ad illos in nauem. et cessauit uentus. Et
plus magis intra se stupebant. Non enim intellexerant

h. lxxviii
h. llii

de panib. erat enim cor eorum obcecatum. Et cum
trans fretaissent. puenierunt in terram genesareth. et applicuer.

ch. lxxviii
p. clviii
l. xxxvii

Cumq. egressi essent denaui. continuo cognouerunt eum.
Et percurrentes regionem illam. ceperunt increpare eos
qui se male habebant circumferre. ubi audiebant eum esse.
Et quocumq. introibat in uicos et in uillas. aut ciuitates.
in plateis ponebant infirmos. et deprecabantur eum.
ut fimbriam uestimenti eius tangerent. Et quotquot
tangebant eum. salui fiebant.

ch. lxxix
sol

Et conueniunt ad eum pharisaei & quidam de scribis
uenientes ab hierosolymis. Et cum uidissent quosdam
ex discipulis eius communibus manibus. id est non lotis
manducare panes. uituperauerunt. Scribae enim & omnes
iudei. nisi crebro lauent manus. non manducant.
tenentes traditiones seniorum. Et a foro nisi bapti-
tentur. non comedunt. Et alia multa que tradita
sunt illis seruare. baptismata calicum. & urceorum
& eramentorum. et lectorum. Et interrogabant eum
pharisei et scribae. Quare discipuli tui non ambulant
iuxta traditionem seniorum. sed communibus manibus.

ch. lxxxi
p. clviii

manducant panem. At ille respondens dixit^{ias}. Bene
prophetauit de uob isaias hy pocritas. sicut scriptu est.
Populus hic labijs me honorat. cor autem eoru longe abest
a me. In uanum autem me colunt. docentes doctrinas
precepta hominum. Relinquentes enim mandatu di.
tenetis traditionem hominum. Baptismata urceorum.
& calicu. & alia similia his facitis multa. Et dicebat
illis. Bene irritum facitis preceptu di. ut traditionem
uam seruetis. Moyses enim dixit. honora patrem
tuum. et matrem tuam. Et qui maledixerit patri
aut matri. morte moriatur. Vos autem dicitis.
si dixerit homo patri aut matri corban quod e donu.
quodcumq. ex me tibi profuerit. & ultra non dimit
tatis eum quicquam facere patri suo aut matri. rescin
dentes uerbum di propter traditionem uam. qua
tradidistis. Et similia huiusmodi multa facitis.
Et aduocans iterum turbam. dicebat illis.
Audite me oms. et intellegite. Nihil extra homi
nem introiens in eum. quod possit eum coinquinare.
Sed que de homine procedunt. illa sunt. que co mu

nicant hominem. Siquis habet aures audiendi. audiat.

76

ch. lxxii
ch. clviii

Et cum introisset in domum a turba interrogabant eum discipuli eius parabolam. et ait illis. Sic et vos imprudentes estis. non intellegitis. quia omne extrinsecus introiens in hominem. non potest eum communicare. quia non introit in cor ei. sed in uentre. et in secessum exit. purgans omnes escas. Dicebat autem. Quo de homine exeunt. illa communicant hominem. Abintus enim de corde hominum cogitationes male procedunt. adulteria. fornicationes. homicidia. furti. auaritie. nequiti. dolus. impudicia. oculus malus. blasphemia. supbia. stulticia. Omnia hec mala abintus procedunt. et communicant hominem. Et inde surgens. abiit in fines tyri et sidonis. Et ingressus in domum. neminem uoluit scire. et non potuit latere. Mulier enim statim ut audiuit de eo. cui habebat filia spiritum inmundum. intrauit.

ch. lxxiii
ch. clviiii

et prostravit ad pedes eius. Erat autem mulier gentilis. et reproba in genere. Et rogabat eum. ut demonium eiceret de filia eius. Qui dixit illi. Sine

prius saturari filios. Non est enim bonum sumere panem
filiorum. et mittere canibus. At illa respondit.
et dicit ei. Vtique domine. Nam et catelli sub mensa
comedunt. de micis puerorum. Et ait illi. Propter
hunc sermonem uade. exiit demonium de filia tua.
Et cum abiisset domum suam. inuenit puellam iacentem
supra lectum. et demonium exisse.

ch. lxxviii
sol

Et iterum exiens de finibus tyri. uenit per sidonem ad
mare galilee. inter medios fines decapoleos. Et ad
ducunt ei surdum et mutum. et deprecabantur eum.
ut inponat illi manum. Et adprehendens eum de
turba seorsum. misit digitos suos in auriculas eius.
Expuensque tetigit linguam eius. Et suspiciens in celum.
ingemuit. et ait illi. Eppheta quod est ad aperire.
Et statim aperte sunt aures eius. et solutum est uin
culum lingue eius. et loquebatur recte. Et precepit
illis. ne cui dicerent. Quanto autem eis precipiebat.
tanto magis plus predicabant. et eo amplius admi
rabantur dicentes. Bene omnia fecit. et surdos
fecit audire. et mutos loqui.

ch. lxxv
f. 67

ch. lxxvi
an. clxx

In illis diebus. Iheru cum turba multa
 esset. et nec haberent quod manducarent. conuocatis
 discipulis. ait illis. Misereor sup turbam. quia ecce iam
 triduo sustinent me. nec habent quod manducant. Et si
 dimisero eos ieuunos indomum suam. deficient in uia.
 Quidam autem ex eis de longe uenerunt. Et responderunt
 ei discipuli sui. Unde istos poterit quis hic saturare
 panibus in solitudine. Et interrogauit eos. Quot panes
 habetis. Qui dixerunt. septem. Et precepit turbe.
 discumbere sup terram. Et accipiens septem panes.
 gratias agens. fregit. et dabat discipulis suis ut ap
 ponerent. et apposuerunt turbe. Et habebant pisci
 culos paucos. et ipsos benedixit. et iussit apponi.
 Et manducauerunt. et saturati sunt. Et sustulerunt
 quod superauerat de fragmentis. septem sportas.
 Erant autem qui manducauerunt quasi quattuor
 milia. et dimisit eos. Et statim ascendens in nauim
 cum discipulis suis. uenit in partes dalmanutha.

R. lxxviii
 ch. cxi
 i. xxiii
 7 lvi

Et exierunt pharisei. et ceperunt conquerere eum.
 querentes ab illo signum de celo. temptantes eum.

ch. lxxvii
ch. clxiii

Et ingemiscens spū ait · Quid generatio ista signum
querit · Amen dico uob · fidabitur generationi ista signū ·
Et dimittens eos · ascendens iterum in nauim · abiit
trans fretum · Et obliti sunt sumere panem · & nisi
unum panem · non habebant secum in nauī

ch. lxxviii
ch. clxiiii
l. clxxviii

Et precipiebat eis dicens · Videte · cauete a fermento
phariseorum · et a fermento herodis ·

ch. lxxx.
ch. lxxv

Et cogitabant ad alterutrum dicentes · Quia panes n̄ habem⁹ ·
Quo cognito ihs · ait illis · Quid cogitatis quia panes non
habetis · nondum cognoscitis · nec intellegitis · Adhuc
cecatum habetis cor ur̄m · Oculos habetis · non uiditis ·
et aures habentes non auditis · Nec recordamini · quan
do quinque panes fregi · in quinq · milia · & quot cophi
nos fragmentorum plenos sustulistis · Dicunt ei · Duo
decim · Quando septem panes in quattuor milia ·
quot sportas fragmentorum tulistis · Et dicunt ei ·
Septem · Et dicebat eis · Quomodo nondū intellegitis ·

ch. lxxxv
sol

Et uenerunt bethsaida · et adducunt ei cecum · et
rogabant eum · ut illum tangeret · Et apprehensa
manu cecī · eduxit eum extra uicum · et expuens in

oculos eius in positis manib. suis. interrogauit eum.
 si aliquid uideret. Et aspiciens ait. Video homines.
 uelut arbores ambulantes. Deinde iterum inposuit man^{us}
 sup oculos eius. et cepit uidere. Et restitutus est. ita
 ut uideret clare omnia. Et misit illum in domum suam
 dicens. Vade in domum tua. et si in uicu introieris. ne
 mini dixeris. **E**t egressus est ih^s et discipuli eius in
 castella cesarie philippi. Et in uia interrogabat disci
 pulos suos. dicens eis. Quem me esse dicunt homines.
 Qui responderunt illi dicentes. Iohanne baptista.
 alii heliam. alii uero. quasi unum ex prophetis. Tunc
 dicit illis. Vos uero. quem esse me dicitis.
 Respondens petrus. ait ei. Tu es xpc. Et cominatus
 est eis. ne cui dicerent de illo. Et cepit docere illos.
 qm oportet filium hominis multa pati. Et reprobari
 a senioribus. et a summis sacerdotibus. et scribis. et occidi.
 et post tres dies resurgere. Et palam uerbum loquebat.
Et apprehendens eum petrus. cepit increpare eum.
 Qui conuersus. et uidens discipulos suos. cominatus
 est petro dicens. Vade retro. ^{me}satanas. qm non sapi

h. lxxxii.
 m. cxxii
 l. xxi
 i. lxxxiii

h. lxxxii
 m. cxxii
 l. xxi

h. lxxxiii
 m. cxxiii

que di sunt. sed que sunt hominum.

h. lxxxix
h. lxxx.
l. xcvi

Et conuocata turba cum discipulis suis. dixit eis.
Siquis uult me sequi. denegat semetipsum. et tollat cru-
cem suam. et sequatur me. Qui enim animam suam saluam
facere. perdet eam. Qui autem perdidit animam suam propter
me. & eugtm. saluam eam faciam. Quid enim prodest homini.
si lucretur mundum totum. et detrimentum faciat anime
sue. Aut quid dabit homo commutationis per animam suam.

h. lxxxvi
h. lxxv
l. xcvi
7 ex lvi

Qui enim me confusus fuerit. et uerba mea in generati-
one ista. et adultera et peccatrice. et filius hominis
confundetur eum. cum uenit iuxta patris sui. cum angelis suis.

h. lxxxviii
h. lxxxvii
l. xcvi

Et dicebat illis. Amen dico uobis. quia sunt quidam
de hic stantibus qui non gustabunt mortem. donec ui-
deant regnum dei ueniens in uirtute.

Et post dies sex. assumpsit ihesus petrum. et iacobum. et io-
hannem. et duxit illos in montem excelsum seorsum
solos. et transfiguratus est coram ipsis. Et uestimenta
eius facta sunt splendentia. et candida nimis uelut
nix. quia fullo super terram. non potest candida facere.
Et apparuit illis helias cum moyses. et erant loquentes

79
cum ihu. Et respondens petrus. ait ihu. Rabbi. bonu
est nos hic esse. et faciamus tria tabernacula. Tibi unu.
et moysi unum. et elie unum. Non eni scribebat quid
dicere. erant enim timore exterriti. Et facta est nubes
obubrans eos. Et uenit uox de nube dicens. hic est fili
us meus karissimus. audite illum. Et statim circumspecti
entes. neminem amplius uiderunt. nisi ihm tantu secu.
Et descendentes illis de monte. precepit illis. necui
que uidissent narrarent. nisi cum filius hominis amor

Et uerbu continuet. apud se con
quirentes quid esset. cum amonius resurrexerit.

Et interrogabant eum dicentes. Quid ergo dicunt pha
risei et scribe. quia heliam oportet primum uenire.

Qui respondens. ait illis. Helias cum uenerit. primo
restituere omnia. Et quomodo scriptu est in filiu homi
nis. et multa patiatur. et contematur. Sed dico uob. quia et
helias uenit. et fecit ei. quecumq. uoluerunt. Sicut
scriptum est de eo. Et ueniens ad discipulos suos. uidit
turbam magnam circa eos. et scribas conquirentes cum
illis. Et confestim omnis populus uidens eu. stupefactus e.

cap. xci.
m. clxxxiii
l. xcvi

& expauer. occurrentesq. salutabant eum. Et interro-
gavit eos. Quid inter uos conquiritis? Et respondens un de turba
dixit. Magister. attuli filiū meū ad te. habentem
sp̄m mutū. Qui ubicumq. eū apprehenderit. allidit
eū et spumat. et stridet dentib. et arescit. Et dixi disci-
pulis tuis. ut eicerent illū. et non potuer. Qui respon-
dens eis. dicit. O generatio incredula. quādiu apud
uos ero. quādiu uos patiar. afferte illum ad me.
Et attulerunt eum. Et cū uidisset illū. statim sp̄s con-
turbauit eum. et elisus interea uolutabatur spumans.
Et interrogauit patrem eius. Quantum tēporis est. ex
quo hoc ei accidit. At ille ait. Ab infantia. Et frequē
eū in ignem et in aquas misit. ut eum pderet. Sed siquid
potest. adiuua nos. misertus nr̄. Ih̄s autem. ait illi.
Si potes credere. omnia possibilia ^{sunt} credentq. Et conti-
nuo exclamans pater pueri. cū lacrimis aiebat. Credo
dñe. adiuua incredulitatem meam. Et cū uideret ih̄s
concurrentē turbam. cōminatus est sp̄ui in mundo.
dicens illi. Surde et mute sp̄s. ego tibi precipio. exi
ab eo. et amplius ne intro eas in eum. Et clamans.

et multum discerpens eum. exiit ab eo. Et factus est
 sicut mortuus. ita ut multi dicerent. quia mortuus est.
 Ihs autē tenens manū eius. delevit eum. et surrexit.
 Et cum introisset domū. discipuli eius secreto. intro-
 gabant eum. Quare nos non potuimus eicere eum.
 Et dixit eis. Hoc genus in nullo non potest exire. nisi
 in oratione et ieiunio. VIII

h. xxi
 ch. lxxxi
 l. ci

Et inde pfecti pretergredebantur galileam. nec uolebat
 quemquā scire. Docebat autē discipulos suos. et dicebat
 illis. Qm̄ filius hominis tradetur in manus hominum.
 et occident eū. et occisus. tertia die resurget. At illi
 ignorabant uerbū. et timebant eum interrogare.

h. xxi
 ch. lxxxi
 l. ci

Et uenerunt capharnaū. Qui cum domi eēnt. interro-
 gabat eos. Quid in uia tractabatis. At illi tacebant.
 Siquidē inter se in uia disputauerunt. quis eēt illorū
 maior. Et residens uocauit duodeci. ait illis.
 Siquis uult p̄timus eē. erit omniū nouissimus. et om-
 nium minister. Et accipiens puerū. statuit eū in me-
 dio eorū. Quem cum cōplexus eēt. ait illis. Quisquis
 unum ex huiusmodi pueris receperit in nomine meo.

th. xcvi
th. xcvi
l. cxxi
l. cxx
l. xl
th. xcvi
l. ciii

me recipit. Et quicumq. me suscepit. non me susci-
pit. sed eum qui me misit.

Respondit illi iohannes dicens. Magister. uidim'
quendam in nomine tuo eicientem demonia: qui non
sequi non sequitur nos. et phibum' eum. Ih's autē.
ait. Nolite phibere eum. Nemo est enim qui faciat
uirtutē in nomine meo. et possit cito male loqui de me.
Qui enī non est aduersum uos. p' uobis est.

th. xcvi
th. c

Quis enī potū dederit uob. calicē aque in nomine meo.
quia xpi estis. amen dico uobis. non pd& mercedē suā.

th. xcvi
th. cxxvi
l. cxxvi

Et quisquis scandalizauerit unū ex his pusillis
credentib. in me. bonū est ei magis. si circūdaret
mola asinaria collo eius. et in mare mitteretur.

th. c.
th. cxxix

Et si scandalizauerit te manus tua. abside illā.
Bonū est tibi debilem introire in uitā. quā duas
manus habentem. ire in gehennā in ignē inextinguibilē.

th. ci
sol

Ubi uermis eorū non moritur. et ignis n̄ extinguit.
Et si pestius te scandaliz&. amputa illū. Bonū
tibi est claudum intrare in uitā eternā. quā duos
pedes habentem mitti in gehennā ignis inextinguibilis.

ubi uermis eorum non moritur. et ignis non extinguitur.
 Quod si oculus tuus scandalizat te. eice eum. Bonum est
 tibi luscum introire in regnū dī. quā duos oculos habentē
 mitte in gehennā ignis. ubi uermis eorum non moritur.
 et ignis non extinguitur. Om̄s enim igne salletur. et
 omnis uictima sale salletur. Bonū est sal. Quod si sal
 insulsum fuerit. in quo illud condietis. Habete in uobis
 salem. et pacem habete inter uos.

h. cii
 h. lxxxii
 l. clxxxv

Et inde exurgens. uenit in fines iudee. ultra iordanen.
 et conueniunt iterū turbe ad eum.
 Et sicut consueuerat. iterū docebat illos. Et accedentes
 pharisei interrogabant eum. scilicet uiro uxore dimittere.
 temptantes eum. At ille respondens dixit eis. Quid uob̄
 precepit moyses. Quid dixer̄. Permisit libellum repudii
 scribere. et dimittere. Quib. respondens ih̄s. ait. Adduri
 ciam cordis ur̄i. scripsit uob̄ preceptū istud. Ab inicio
 autē creature. masculinum et feminā fecit eos d̄s. ^{et dixit} Propter
 hoc relinquet homo patrē suum et matrē suam. et adhe
 rebit ad uxorem suā. et erunt duo in carne una. Itaq̄
 iam non sunt duo. sed una caro. Quod ergo d̄s iunxit.

h. ciii
 h. lxxxviii

homo non separat.

di. ciii
Sol
di. ex
di. ex
L. cxxv

Et in domo iterum discipuli eius. de eodem interrogauerunt eum.
Et ait illis. Quicumque dimiserit uxorem suam. et aliam
duxerit. adulterium committit super eam. Et si uxor dimi
serit uirum suum. et alium nupsit. mechatur.

di. cxi
di. cxi
L. cxxvi

Et offerebant illi paruulos. ut tangeret illos. Discipuli
autem. comminabantur offerentibus. Quos cum uideret ih̄s.
indigne tulit. Et ait illis. Sinite paruulos uenire ad
me. et ne prohibueritis eos. Talius est enim regnum dei.
Amen dico uobis. quisquis non receperit regnum dei uel
ut paruulus. non intrabit in illud. Et complexans eos.
et inponens manus super illos. benedicebat eos.

di. cxii
di. cxii
L. cxxvii
L. cxxvii

Et cum ingressus esset in uiam. percurrentis quidam genu
flexo ante eum. rogabat eum. Magister bone. quid fa
ciam. ut uitam eternam percipiam. Ih̄s autem. dixit ei. Quid
me dicis bonum. Nemo bonus. nisi unus deus. Precepta
nostra. Ne adulteres. ne occidas. ne fureris. ne falsum
testimonium dixeris. ne fraudem feceris. honora patrem
tuum et matrem. At ille respondens. ait illi. Magister.
omnia hec obseruaui. a iuuentute mea. Ih̄s autem.

di. cxiii
di. cxiii
L. cxxviii

intuitus in eum dilexit eum. et dixit illi. Unum tibi deest.

Vade. quaecumque habes uende. et da pauperibus. et habebis
h. ex viii
 h. ex cxi
 l. cccxx thesaurum in celo. et ueni sequere me. **Q**ui contristatus
 in uerbo. abiit merens. Erat enim habens possessiones
 multas. Et circumspiciens ihs. ait discipulis suis. Quam diffi-
 cile qui pecunias habent in regnum dei introibunt. Disci-
 puli autem. ob stupescabant in uerbis eius. Et ihs. rursus
 respondens ait illis. Filioli. quam difficile est confiden-
 tes in pecuniis. in regnum dei introire. Facilius est came-
 lum per foramen acus transire. quam diuites introire in regnum dei.
 Qui magis admirabantur. dicentes ad semetipsos. Et
 quis potest saluus fieri. **C**ircumspiciens illos ihs. ait. Apud
 homines impossibile est. sed non apud deum. Omnia
 enim. possibilia sunt apud deum. Et cepit ei petrus dicere.
 Ecce nos dimisimus omnia. et secuti sumus te.

h. ex
 h. ex cxi
 l. cccxxi **R**espondens ihs. ait. Amen dico uob. nemo est qui
 reliquerit domum. aut fratres. aut sorores. aut patrem
 aut matrem. aut filios. aut agros. propter me. et propter
 euangelium. qui non accipiat centies tantum. nunc. in
 tempore hoc. Domos. et fratres. et sorores. et matres.

et filios et agros. cum persecutionibus. et in secula futuro uitā etnā.

di. cxi

h. cxcviii

l. clxxviii

h. cxii

h. cci

l. cccxii

Multa autem erunt primi nouissimi. et nouissimi primi. viii

Erant autē in uia ascendentes in hierosolymā. et precebat illos ihs. et stupebant. et sequentes timebant.

Et assumens iterum duodecim. cepit eis dicere. quæ eent ei euentura. Quia ecce ascendimus hierosolymā. et filius hominis tradetur principibus sacerdotum. et scribis et seniorib. et damnabunt eum morte. Et tradent eum gentibus. et illudent eum. et conspuent eum. et flagellabunt eum. et interficient eum. et tertia die resurget.

h. cxiii

h. cci

Et accedunt ad eum iacob; et iohannes. filii zebedei. dicentes. Magister. uolumus ut quodcumq. petierim. facias nob. At ille dixit eis. Quid uultis ut faciam uob. Et dixer. Da nobis. ut unus ad dexteram tuā. et alius ad sinistram tuam. sedeamus in gloria tua. Ihs autē. ait eis. Nescitis quid petatis. Potestis calicē bibere. aut baptismum. quod ego baptizor baptizari. At illi dixer. q. Possumus. Ihs autem. ait eis. Calicē quidē quē ego bibo bibetis. et baptismum quo ego baptizor baptizabimini. sedere autem ad dexterā meā & sinistrā non

est meum dare. sed quibus paratum est.

h. cxiii
h. cxii
l. cclxx

Et audientes decem. ceperunt indignari. de iacobo et iohanne. Ihs autem uocans eos. ait illis. Scitis quia hi qui uidentur principari gentibus. dominantur eis. et principes eorum. potestate habent ipsorum. Non ita est autem in uobis. Sed quicumque uoluerit fieri maior. erit uerum minister. Et quicumque uoluerit in uobis primus esse. erit omnium seruus.

h. cxii
h. cxiii
l. xii
l. cxxxii

Nam et filius hominis non uenit ut ministraret ei. sed ut ministraret. Et daret animam suam. redemptionem pro multis.

h. cxii
h. cxiii
l. cxxxii

Et ueniunt hierichum. Et proficiente eo de hiericho. et discipulis eius. et plurima multitudine. filius tamen barchimeus. cecus sedebat iuxta uiam mendicans. Qui cum audisset. quia ihs nazarenus est. cepit clamare et dicere. Fili dauid ihu. miserere mei. Et comminabantur ei multi. ut taceret. At ille multo magis clamabat. fili dauid miserere mei. Et stans ihs. precepit illum uocari. Et uocant cecum. dicentes ei. Anime quior esto. surge. uocat te. Qui proecto uestimento suo. exiliens. uenit ad eum. Et respondens ihs. dixit illi. Quid tibi uis faciam. cecus

autem. dixit ei Rabboni. ut uideam. Ihs autē. ait
illy. Vade. fides tua te saluum fecit. Et confestim
uidit. et sequebatur eum in uia.

h. cxxvii
h. cxxviii
l. cxxviii

Et cum appropinquassent hierosolyme et bethanie
ad montē oliueti. mittens duos ex discipulis suis. et
ait illis. Ite in castellum quod est contra uos. et statim
introeuntes illuc. inuenietis pullum ligatum. sup
quem nemo adhuc hominū sedit. Soluite illū. et ad
ducite. Et si quis uobis dixerit. quid faciatis. dicite
quia dño necessarius est. Et continuo illū dimittet huc.

h. cxxviii
h. cxxviii
l. cxxviii

Et abeuntes. inuenerunt pullum ligatum. ante ianuā
foris in biuio. et soluunt eum. Et quidā de hic^{ill} stan
tibus. dicebant illis. Quid facitis. soluentes pullū.
Qui dixerunt illis sicut preceperat illis ihs. et dimi
serunt eis. Et duxerunt pullum ad ih̄m. et inponunt
illi uestimenta sua. et sedit sup eum. Multi autem
uestimenta sua strauerunt in uia. Alii autem frondes
cedebant de arboribus. et sternebant in uia.

h. cxxviii
h. cxxviii
l. cxxviii
i. c

Et qui prehibant. et qui sequebantur. clamabant
dicentes. O sanna benedictus qui uenit. in nomine dñi.

Benedictum quod uenit regnum patris nri dauid.

84

O sanna in excelsis.

ch. cxxx
ch. cxxxiii

Et introiit hierosolymam in templum. Et circum
spectis omnibus. cum iam uespera eet hora. exiit in betha
nam cu duodecim. Et alia die. cu exirent abethania. esurito.
Cumq. uidisset a longe ficum habente folia. Venit.
siquid forte inueniret in ea. Et cum uenisset ad eam.
nihil inuenit preter folia. Non enim erat tempus ficoru.
Et respondens. dixit ei. Iam non amplius in eternu
quisquam fructum ex te manducet. Et audiebant discipuli.

ch. cxxxi
ch. cxxxi
l. cxxxviii
l. xxxi

Et ueniunt hierosolymam. Et cu introisset templu.
cepit eicere uendentes et ementes in templo. et mensas
numularioru. et cathedras uendentiu colubas euerit.
Et non sinebat. ut quisqua transferret uas p templu.
Et docebat dicens eis. Nonne scriptu est. quia domus
mea domus orationis uocabitur omnib. gentib.

ch. cxxxi
ch. cxxxi
l. cxxxviii
l. lxxxvii

Vos autem. fecistis eam spelunca latronu. Quo audito
principes sacerdotu et scribe. querebant quomodo
eum pderent. Timebant enim eum. quo uniuersa
turba admirabantur sup doctrina eius.

dh. cxxxi
sol

Et cum uespera facta eēt. egrediebatur de ciuitate.

Et cum mane transirent. uider^{est petrus} ficum aridū factū aradi
cibus. Et recordatus. dixit ei. Rabbi. ecce ficus. cui

dh. cxxxi
dh. cxxxi

maledixisti aruit. Et respondens ih̄s. ait illis. Habete
fidem dī. Amen dico uobis. quia quicumq.

huic monti tollere. et mittere in mare. et non hesita
uerit in corde suo. sed crediderit. quia quodcumque

dixerit fiat. fiat ei. Propterea dico uobis. Omnia que

cumq. orantes petitis. credite quia accipietis. et eue
nient uob̄. Et cum stabitis adorandum. dimittite

siquid habetis aduersus aliquem. ut et pater ur̄ qui
in celis est. dimittat uobis peccata ur̄a. Quod si uos
non dimiseritis. nec pater ur̄ qui in celis est. dimit
tet uobis peccata ur̄a. X

dh. cxxxi
dh. cxxxi
le. cl
I cxxxi
dh. cxxxi
dh. cxxxi

dh. cxxxi
dh. cxxxi
le. cxxxi

Et uenerunt rursus hiero solymam.

Et cum ambulare in templo. accedunt ad eum

summi sacerdotes. et scribe et seniores. et dicunt ei.

In qua potestate hec facis. & quis tibi dedit ^{hanc} potestatem
ut ista facias. Ih̄s autē respondens. ait illis. Interro

gabo uos et ego unū uerbū. et respondete mihi. et

dicam uobis. in qua potestate hec facio. Baptismū
 iohannis de celo erat. an ex hominibus. Respondete
 mihi. At illi. cogitabant secum dicentes. Si dixerimus
 de celo. dicit. Quare ergo non credidistis illi. Si dixerim
 ex hominibus. timebant populum. Omnes enim habe
 bant iohannem. quia uere propheta eēt. Et respondentes.
 dicunt ad ihm. Nescim. Respondens ihs. ait illis. Neq.
 ego dico uobis. in qua potestate hec facia.

ch. cxxviii
 ch. cxxviii
 l. cxxli

Et cepit illis in parabolis loqui. Vineam pastinauit
 homo. & circumdedit sepem. et fodit lacū. et edifica
 uit turrim. et locauit eam agricolis. et peregre pfectus est.
 Et misit ad agriculas in tempore seruum. ut ab agrico
 lis acciperent de fructu uinee. Qui apprensū eum
 cecider. et dimiserunt uacuum. Et iterum misit ad
 illos alium seruum. et illum in capite uulnerauerunt.
 et contumelias affecer. Et rursus alium misit. et
 illū occider. Et plures alios quosdam cecidentes.
 alios uero occidentes. Ad huc ergo unum habens
 filium karissimum. et illum misit ad eos nouissi
 mum dicens. Quia reuerbuntur filium meum.

Coloni autem. dixerunt ad inuicem. hic est heres. uenite
occidamus eum. et nostra erit hereditas. Et apprehenden-
tes eum. occiderunt. et eiecerunt eum extra uineam. Quid ergo
faciet dominus uineam. ueniet. et perdet colonos. et dabit uineam
aliis. Nec scripturam hanc legistis. lapidem quem repro-
bauerunt edificantes. hic factus est in caput anguli. ad domino fac-
tum est istud. et est mirabile in oculis nostris. Et querebant
eum tenere. timuerunt turbam. Cognouerunt enim. quoniam
ad eos parabolam hanc dixerat. Et relicto eo. abierunt.
Et mittunt ad eum quosdam et phariseis. et herodia-
nis. ut eum caperent in uerbo. Qui uenientes. dicunt ei.
Magister. scimus quia uerax es. et non curas quemquam.
Nec enim uides in faciem hominum. sed in ueritate. uiam
dei doces. Licet dari tributum cesari. an non dabimus.
Qui sciens uersutiam eorum. ait illis. Quid me temptatis.
afferte mihi denarium ut uideam. At illi. obtulerunt ei.
Et ait illis. Cuius est imago hec et scriptio. Dicunt illi.
cesaris. Respondens autem ihesus. ait illis. Reddite igitur
quod sunt cesaris cesari. et quod sunt dei deo. Et mirantur super eo.
Et uenerunt ad eum sadducei. qui dicunt resurrectionem

cap. cxxxi
ch. cxxxi
l. cxxxi
l. cxxxi

cap. cxxxi
ch. cxxxi
l. cxxxi

86

non esse. Et interrogabant eum dicentes. Magister.
moyses nobis scripsit. ut sicut frater mortuus fuerit. et
dimiserit uxorem. et filios non reliquerit. accipiat frater
eius ipsius uxorem. et resuscitet semen fratri suo. Septem
ergo fratres erant. Et primus accepit uxorem. et mortuus est.
non relicto semine. Et secundus accepit eam et mortuus est.
et nec iste reliquit semen. Et tertius similiter. et accepit
eam similiter septem. et non reliquit semen. Nouissima
omnium defuncta est et mulier. In resurrectione ergo cum
resurrexerint. cuius debet erit uxor. septem enim habuerunt
eam uxorem. Et respondens ihesus. ait illis. Nonne ideo
erratis. non scientes scripturas. neque uirtutem dei. Cum enim
a mortuis resurrexerint. neque nubent. neque nubentur. sed
sunt sicut angeli in celis. De mortuis autem quod resur-
gant. non legistis in libro moysi. super rubum. quomodo
dixit illi deus inquit. ego sum deus abraham. et deus isaac.
et deus iacob. Non est deus mortuorum. sed uiuorum. Nos ergo
multum erratis.

h. xxviii
h. cccxiii

Et accessit unus de scribis. qui audierat illos conquiren-
tes. et uidens quomodo bene illis responderit. interrogauit

eum. quod esset primum omnium mandatu. Ihs autē
respondit ei. Quia primum omnium mandatum est.
audiuit. dñs dñr. unus dñs est. Et diliges dñm dñm
tuum. ex toto corde tuo. et ex tota anima tua. et ex
tota mente tua. et ex tota uirtute tua. Hoc est primum
mandatu. Secundum autem. simile est illi. Diliges
proximu tuum. tamquam te ipsum. Maius horum.
aliud mandatum non est.

¶. cxxxi
Sol

Et ait illi scriba. Bene magister in ueritate dixisti.
quia unus est dñs. et non est alius preter eum. Et ut dili
gatur ex toto corde. ^{et ex toto intellectu} et ex tota anima. et ex tota fortitu
dine. et diligere proximum tuum tamquam te ipsum.
Maius est omnib. holocaustis et sacrificiis.
Ihs autem uidens quod sapienter respondisset. dixit
illi. Non es longe a regno dñi.

¶. cxxxi
¶. cxxxi
¶. cxxxi

Et nemo iam audebat eum interrogare.

¶. cxxxi
¶. cxxxi
¶. cxxxi

Et respondens ihs. dicebat docens in templo.
Quomodo dicunt scribe. xpm esse filium dauid. ipse
enim dauid. dicit in spū scō. Dixit dñs dño meo. sede
adextris meis. donec ponam inimicos tuos scabellu

pedum tuorum. Ipse ergo dauid dicit eum dñm. et unde
est filius eius. Et multa turba eum libenter audiuit.

th. cxxxv
ch. cxxxviii
l. cxxxvi
7 cxxxvii

Et dicebat eis in doctrina sua. Cauete ab scribis. qui
uolunt in stolis ambulare. et saluari in foro. et in pri
mis cathedris sedere in synagogis. et primos recubare
in cenis. Qui deuorant domos uiduarum. sub optentu
plexu orationis. hi accipiunt plexius iudicium.

th. cxxxvi
ch. cxxxviii
l. cxxxvi
7 cxxxvii

Et sedens ibi contra gazophylatium. aspiciebat. quo
modo turba iactaret es in gazophylacium; Et multi di
uites. iactabant multa. Cum uenisset autem una uidua
paup. misit duo minuta. quod esset quadrans. Et con
uocans discipulos suos. ait illis. Amen dico uob. qm
uidua hec paup. plus omnib. misit. qui miser in gazo
phylatium. Omnis enim. ex eo qd habundat illis miser.
hec uero depenuria sua omniaque habuit. misit
totum uictum suum.

th. cxxxvii
ch. cxxxviii
l. cxxxvi
7 cxxxvii

Et cum egrederetur de templo. ait illi unus ex disci
pulis suis. Magister. aspice quales lapides. et quales
structure. Et respondens ih̄s. ait illis. Nonne uides has
magnas edificationes. Non relinquetur lapis super

lapidem · qui non destruitur ·

¶

¶. cxxxviii
¶. cxxxviii
¶. cxxxviii

Et cum sederet in monte oliuariū contra templum ·
interrogabant eum separatim · petrus et iacob; et io
hannes · et andreas · Dic nob · quando ista fient · et
quod signum erit · quando hec omnia incipiunt con
sumari · Et respondens ihs · cepit dicere illis ·

Videte · ne quis uos seducat · Multi enim ueniunt
in nomine meo dicentes · ego sum · et multos seducunt ·

Cum audieritis autē bella et opiniones bellorum ·
nec timueritis · Oportet enim fieri · sed nondum finis ·
Exurget enim gens sup gentem · et regnum sup regnū ·
et erit terremotus p loca et fames · Inciū dolorū hec ·

¶. cxxxviii
¶. cxxxviii
¶. cel
¶. celi
¶. celi

Videte autem uosmetipsos · Tradent enim uos in con
cilis · et in synagogis uapulabitis · Et ante reges et
presides stabitis propter me · in testimonium illis ·

¶. cel
¶. celi

Et in omnes gentes · primū oportet p̄dicari euglm ·

¶. celi
¶. celi
¶. celi
¶. celi

Et cum duxerint uos tradentes · nolite premeditare ·
quid loquamini · Sed quod datum uob fuerit in illa
hora · illud loquamini · Non enim uos estis qui loqui
mini · sed sp̄s sc̄s · Tradet autem frater fratrem in mortē ·

& pater filium. Et consurgent filii in parentes. et
morte afficient eos. Et eritis odio omnib. propter
nomen meum. Qui autem sustinuerit in fine. hic salu' erit.

h. exlii
h. cexliiii

Cum autem uideritis abominatione' desolationis
stantem ubi non debet. qui legit. intellegat.

h. exlii
h. cexliiii
l. cexliiii
7 celii

Tunc qui in iudea sunt fugiant in montes. et qui sup
tectum. non descendat in domum. nec introeat. ut
tollat quid de domo sua. Et qui in agro erit. non
reuertatur retro. tollere uestimentum suum.

h. exlii
h. cexliiii
l. cexliiii

Ne autem pregnantibus. et nutrientib. in illis dieb;

h. exlii
h. cexliiii

Orate ergo. ut hieme non fiant.

h. exlii
h. cexliiii
l. cexliiii

Erunt enim dies illi tribulationes. tales. quales
non fuerunt ab initio creature quam condidit d's
usq. nunc. neq. fiet.

h. exlii
h. cexliiii

Et nisi breuiasset d'ns dies. non fuisset salua om
nis caro. Sed propter electos quos elegit. breuiavit dies.

h. exlii
h. cexliiii
l. cexliiii

Et tunc si quis uobis dixerit. ecce hic est xpc. ecce
illic. ne credideritis.

h. exlii
h. cexliiii

Exurgent enim p seudo xpi. et p seudo pphete.
et dabunt signa et portenta. ad seducendos si fieri

h. cl
h. celum
l. celum

potest etiam electos. Vos ergo uidete. ecce predixi uobis omnia.
Sed in illis diebus post tribulationem illam. sol non
tenebrabitur. Et luna non dabit splendorem suum.
Et stelle celi erunt decedentes. et uirtutes que sunt in celis mouebuntur.

h. cl
h. celum
l. celum

Et tunc uidebunt filium hominis uenientem in nubibus.
cum uirtute multa et gloria. Et tunc mittet angelos suos.
et congregabunt electos suos. A quattuor uentis. a summo
terre. usque ad summum celum. A ficu autem discite para
bolam. Cum iam ramus eius tener fuerit. et nata
fuerint folia cognoscitis. quia in proximo sit aestas.
Sic et uos cum uideritis hec fieri. scitote. quod in
proximo sit in hostis. Amen dico uobis. quod non tran
sibit generatio hec. donec omnia ista fiant. Celum
et terra transibunt. uerba autem mea non transibunt.

h. cl
h. celum

Dedic autem illo uel hora nemo scit. neque angelus in ce
lis. neque filius nisi pater.

h. cl
h. celum

Videte. uigilate et orate. Nescitis enim. quando tempus sit.

h. cl
h. celum
l. celum

Sicut homo qui peregre profectus. reliquit domum
suam. et dedit seruis suis potestatem. cuiusque operis
et ianitori precipiat. ut uigilet.

an. clai
an. clxxiii
le. clai

Vigilate ergo. nescitis enim. quando dñs domus ueniat.
sero. an media nocte. an gallicantu. an mane. Ne cum
uenerit repente. inueniat uos dormientes. Quod autē
uobis dico. omnibus dico. uigilate. XI

an. clai
an. clxxiii
le. clai
f. xx
an. clai
an. clxxiii

ERAI AVLEA PASCA VII MA POST BID V V MA

Et querebant summi sacerdotes. et scribe. quomodo deū
dolo tenerent. et occiderent. Dicebant enim. Non in
die festo. ne forte tumultus fieret populi.

an. clai
an. clxxiii
le. clai
l. xxiii

Et cum esset bethanie in domo symonis leprosi. et recū
beret. uenit mulier habens alabastrum unguenta. nardi
spicati preciorq. Et fracto alabaastro. effudit sup caput
eius. Erant autem quidam indigne ferentes intra semet
ipsos. et dicentes. Ut quid ^{uenundari} peditio ista unguenti facta ē.
Poterat enim unguentum istud. plus quā trecentis denariis.
et dari pauperibus. Et fremebant in eam. Ihs autē. dix.
Sinite eam. Quid illi molesti estis. Bonum opus. ope
rata est in me. Semp enim pauperes habetis uobiscum.
et cum uoluertis. potestis illis bene facere. me autē.
non semp habetis.

an. clai
an. clxxiii
f. xxiii

Quod habuit hec fecit. preuenit unguere corpus meum

in sepultura. Amen dico uobis. ubicumq. predicatum fuerit euangelium istud in uniuerso mundo. et quod fecit hec. narrabitur in memoriam eius.

ch. clx
ch. clxxviii
p. cclxxiii

Et iudas scariothes. unus deduo decim abiit ad sumos sacerdotes. ut pderet eum illis. Qui audientes gauisi sunt. et promiserunt ei pecuniam se daturos. Et querebat. ^{illum} quo modo oportune traderet. Et primo die azimorum. quando pasca immolabant. dicunt ei discipuli. Quo uis eamus. et paremus tibi. ut manduces pasca. Et mittit duos ex discipulis suis. et dicit eis. Ite in ciuitate. et occurret uobis homo. languenam aque baiulans. Sequimini eum. et quocumq. introierit. dicite domino domus. Quia magister dicit. Vbi est refectio mea. ubi pasca cum discipulis meis manducem. Et ipse uobis demonstrabit cenaculum grande stratum. et illic parate nobis. Et abierunt discipuli ei. et uenerunt in ciuitatem. et in uenerunt sicut dixerat illis. et parauerunt pasca.

ch. clxi
ch. clxxviii
p. cclxxii
p. cclxxii

Vespere autem facto. uenit cum duodecim. Et discubentibus eis et manducantibus. ait ih's. Amen dico uobis. quia unus ex uobis tradet me. qui manducet mecum.

h. elxxi
h. celxxx
l. elxxiii
l. cxxii
h. elxxiii
h. celxxx
l. celxxiii

At illi ceperunt contristari. et dicere ei singulatim.

h. elxxiii
h. celxxxv

Numquid ego. Quia illis. Unus ex duodecim. qui intinguit mecum in catino. Et filius quidem hominis

uadit. sicut scriptum est de eo. Ne autem homini illi. p quem filius hominis tradetur.

Bonum erat ei. sinatus non fuisset homo ille.

h. elxxv
h. celxxxviii
l. celxxv
l. lxxv
l. lxxv

Et manducantibus illis. accepit ihs panem. et benedicens fregit. et dedit eis et ait. Sumite. hoc est corp' meu.

h. elxxv
h. celxxxviii
l. celxxv
l. lxxv

Et accepto calice. gratias agens dedit eis. et biberunt ex illo omnes. Et ait illis. hic est sanguis meus noui testamenti. qui p multis effundetur. Amen dico uob. quod iam non bibam de genimine uitae. usq. in diem illu

h. elxxv
h. celxxxviii

cum illud bibam. uobiscu. nouum in regno d. Et hymno dicto.

h. elxxv
h. celxxxviii
l. elxxv
h. elxxviii
h. celxxxviii

Exier in montem oliuarum. Et ait illis ihs. Om's scan dalitabimini in nocte ista. Quia scriptu est. Percutia

pastorem. et dispergentur oues. Sed postea cu surrexero.

h. elxxv
h. celxxxviii
l. celxxv
l. lxxv

precedam uos in galileam. Petrus autem. ait ei.

Et si omnes scandalizati fuerint. sed non ego.

Et ait illi ihs. Amen dico tibi. quia tu hodie in nocte hac. prius qua bis gallus uocem dederit. ter me es negatur.

ch. clxxi
ch. clxxe

At ille amplius loquebatur. Et si oportuerit me simul
comori tibi. non te negabo. Similiter autem et omnes dicebant.

ch. clxxii
ch. clxxxi
le. clxxxi
le. clxx
ch. clxxiii
ch. clxxii

Et ueniunt in predium. cui nomen gethsemani.

Et ait discipulis suis. Sedete hic. donec orem.

Et assumit petrum et iohannem et iacobum secum. et cepit
pauere et tedere. Et ait illis. Tristis est anima mea.
usque ad mortem. Sustinete hic. et uigilate.

ch. clxxiiii
ch. clxxiii
le. clxx

Et cum processisset paululum. procidit super terram et
orabat. ut si fieri posset. transiret ab eo hora.

ch. clxxv
ch. clxxiiii
le. clxxxi
le. clxxi

Et dixit. Abba pater. Omnia tibi possibilia sunt.
transfer calicem hunc a me.

ch. clxxvi
ch. clxxv
le. clxxxi
le. clxxii
7. clxxii

Sed non quod ego uolo. sed quod tu. Et uenit. et inuenit eos
dormientes. et ait petro. Symon dormis. non potuisti
una hora uigilare.

ch. clxxvii
ch. clxxvi
le. clxxxi
7. clxxxi
ch. clxxviii
ch. clxxvii
le. clxx
ch. clxxviii
ch. clxxviii

Vigilate et orate. ut non intretis in temptationem.

Spiritus quidem promptus. caro autem infirma.

Et iterum abiens. orauit eundem sermonem dicens.

Et reuersus denuo. inuenit eos dormientes. Erant
enim oculi eorum grauati. et ignorabant quid responderent.

ch. clxxix
ch. clxxviii
le. clxxii

Et uenit tertio. et ait illis. Dormite iam. et requiescite.

91

Sufficit. uenit hora. ecce tradetur filius hominis. in
manus peccatorum. Surgite. eamus. Ecce qui me tradet. ppe e.

Et adhuc eo loquente. uenit iudas scarioth. unus
ex duodecim. et cum eo turba multa. cu gladiis et lignis.
a summis sacerdotib. et scribis. et a senioribus.

Dederat autem traditor ei signu eis. dicens. Quemcuq.
osculatus fuero. ipse est. tenete eu. et ducite eum.

Et cum uenisset. statim accedens ad eum. ait. Rabbi.
et osculatus est eum. At illi man' iniecer' in eu. et tenuer' eu.

Unus autem quidam decircu stantib. educens gladium.
p'cusit seruu summi sacerdotis. et amputau' illi auriculā.

Et respondens ihs. ait illis. Tamqua ad latronem
existis cum gladiis et lignis co'prehendere me. Cotidie
eram apud uos in templo docens. et non me tenuistis.

Sed ut ad impleantur scripture.

Tunc discipuli eius relinquentes eum. omnes fugerunt.

Adolescens autem quidam sequebatur eum. amictus sindone
sup nudo. et tenuerunt eum. At ille reiecta sindone.
nudus ^{fu}git ab eis.

Et adduxer' ih'm ad sumu sacerdotem. et conuenerunt

omnes sacerdotes et scribe. et seniores.

af. clxxxviii
m. cccviii
l. cxi

Petrus autem alongo secutus est eum. usque intro in atrium.

Et sedebat cum ministris. et calefaciebat se ad ignem.

h. clxxxviii
m. cccviii
l. cxi

Summi uero sacerdotes et omne conciliū. querebant aduersus ih̄m testimonium. ut eum morti traderent.

ne inueniebant. multi enim testimonium falsū dicebant aduersus eum. et conuenientia testimonia non erant.

h. cxc
m. cccviii

Et quidam surgentes. falsum testimonium ferebant aduersus eum dicentes. Quō nos audiuius eū dicentē.

Ego dissoluam templū hoc manufactū. et per triiduum aliud non manufactū edificabo. Et non erat cōueniens

testimonium eorum. Et exurgens sūmus sacerdos xii in medium. interrogauit ih̄m dicens. Non respon-

des quicquam ad ea que tibi obiciuntur ab his.

Ille autem tacebat. et nihil respondit.

Rursum sūmus sacerdos interrogabat eum. et dixit ei.

Tu es xp̄o filius benedicti.

h. cxc
m. cccviii
l. cxi

Ih̄s autem. dixit illi. Ego sum. Et uidebitis filium hominis ad dextris sedentem uirtutis. et uenientē cū nubib. celj.

h. cxc
m. cccviii

Sūmus autē sacerdos. scindens uestimenta sua. ait.

Quid ad huc desideramus testes. Audistis blasphemiam.

Quid uobis uidetur. Qui omnes condemnauerunt eum.

Ere reum mortis. Et ceperunt quidam conspuere eum. et uelare faciem eius. et colaphis eum cedere. et dicere ei. Prophetiza. Et ministri alapis eum cedebant.

Et cum esset petrus in atrio deorsum. uenit una ex ancillis summi sacerdotis. Et cum uidisset petrum calefacientem se. aspiciens illum ait. Et tu cum ihu nazareno cras. At ille. negauit dicens. Nescio. neq.

noui quid dicas. Et exiit foras ante atrium. & gallus cantauit. Rursus autem cum uidisset illum ancilla cepit dicere circumstantibus. quia hic ex illis est. At ille. iterum negauit. Et post pusillum. rursus qui adstabant. dicebant petro. Vere. ex illis es. Nam et galileus es. Ille autem cepit anathematizare et iurare. quia nescio hominem ^{istum} quem dicitis.

Et statim iterum gallus cantauit.

Et recordatus est petrus uerbi quod dixerat ei ihu. prius quam gallus cantet bis. ter me negabis.

Et cepit flere. Et confestim mane consilium

facientes summi sacerdotes cum seniorib. et scribis. et
uniuerso concilio.

Vincentes ihm duxer. et tradiderunt pilato.

Et interrogauit eum pilatus. Tu es rex iudeoru.
At ille respondens. ait illy. Tudicis.

Et accusabant eum summi sacerdotes in multis. Pilat^{us}
autē. rursus interrogauit eum dicens. Non respondes
quicquā. uides in quantis te accusant. Ihs autē amplius
nihil respondit. ita ut miraretur pilatus.

Per diem autem festum. dimittere solebat illis unum
ex uinctis. quemcumq. petissent.

Erat autem qui dicebatur barabbas. qui cū seditiosus erat
uinctus. qui in seditione fecerat homicidiū. Et cū ascen
disset turba. cepit rogare. sicut semp faciebat illis.
Pilatus autem. respondit eis et dixit. Vultis dimittam
uob regem iudeorum. Sciebat enim. qđ p inuidiam tra
didissent eum summi sacerdotes.

Pontifices autem concitauerunt turbam. ut magis barab
ban dimitteret eis.

Pilatus autem iterū respondens. ait illis. Quid ergo uultis

93
faciā regi iudeorum. At illi. iterum clamauer. Crucifige eū.
Pilatus uero. dicebat eis. Quid enī mali fecit. At illi.
magis clamabant. Crucifige eum.

h. cccxi
h. cccxxxi
l. cccxliii
l. cccxvi
Pilatus autem uolens populo satis facere. dimisit illis ba
rabbā. et tradidit ih̄m flagellis cesū. ut crucifigeretur.

h. cccxii
h. cccxxxi
l. cccxliii
l. cccxvi
Milites autem duxer. eum intro in atrium pretorii. et
conuocant totam cohortem. Et induunt eū purpurā
et in ponunt ei plectentē spinā coronā. Et ceperunt
salutare eum. haue. rex iudeorum. Et percutiebant caput
eius harundine. et conspuebant eum. et ponentes genua
adorabant eum.

h. cccxiii
h. cccxxx
Et postquam illuserunt ei. exuer. illum purpurā et
induer. illum uestimentis suis. et educunt illū. ut crucifigerent eū.

h. cccxiiii
h. cccxxxi
l. cccxliii
l. cccxvi
Et angariauer. pretereuntem quēpiā s̄r monē cireneū.
uenientem de uilla. patrem alexandri et rufi. ut tollerēt crucē ei.

h. cccxv
h. cccxxxi
l. cccxliii
l. cccxvi
Et pducunt illum in golgotha locum. qđ ē int̄ptatū caluarię loc.

h. cccxvi
h. cccxxxi
l. cccxliii
l. cccxvi
Et dabant ei bibere uinum myrratum. et non accepit.

h. cccxvii
h. cccxxxi
l. cccxliii
l. cccxvi
Et crucifigentes eum. diuiserunt uestimenta eius.
mittentes sortem sup eis. quisquid tollerēt.

h. cccxviii
h. cccxxxi
l. cccxliii
l. cccxvi
Erat autem hora tertia. et crucifixerunt eum.

h. cccxiii
h. cccxxxvii
l. cccxxxviii
l. cccxlii

Et erat titulus cause eius in scriptus. rex iudeorum

h. cccxv
h. cccxxxv
l. cccxxxv
l. cccxlii

Et cum eo crucifigunt duo latrones. unum ad dextris et alium a sinistris

h. cccxv
h. cccxxxv
l. cccxxxv
l. cccxlii

Et ad impleta est scriptura que dixit. & cum iniquis reputatus est.

h. cccxv
h. cccxxxv
l. cccxxxv
l. cccxlii

Et pretereuntes blasphemabant eum. mouentes

capita sua et dicentes. Vuah. qui destruit templum. et in tribus diebus edificat. saluum fac te metipsum. descendens de cruce.

h. cccxv
h. cccxxxv
l. cccxxxv
l. cccxlii

Similiter et summi sacerdotes ludentes ad alterutrum

cum scribis. dicebant. Alios saluos fecit. seipsum non potest saluum facere. Christus rex israel descendat nunc de cruce. ut uideamus et credamus.

h. cccxv
h. cccxxxv
l. cccxxxv
l. cccxlii

Et qui cum eo crucifixi erant. conuiciabantur ei.

h. cccxv
h. cccxxxv
l. cccxxxv
l. cccxlii

Et facto hora sexta. tenebre facte sunt per totam terram usque in horam nonam.

h. cccxv
h. cccxxxv
l. cccxxxv
l. cccxlii

Et hora nona. exclamauit ihesus uoce magna dicens.

HELOI. HELOI. lama sabachani. quod est interpretatum.

Deus meus. deus meus. ut quid dereliquisti me. et quidam

de circumstantibus. audientes. dicebant. Ecce. helias uocat.

h. cccxv
h. cccxxxv
l. cccxxxv
l. cccxlii

Currens autem unus. et implens spongiam aceto.

circumponensque calamo. potum dabat ei dicens.

Sinite. uideamus si ueniat helias. ad deponendum eum.

h. cccxv
h. cccxxxv
l. cccxxxv
l. cccxlii

Ihesus autem emissis uoce magna. exspirauit.

Et uelum templi scissum est in duo. a sursum usque deorsum.

Videns autem centurio. qui ex aduerso stabat. quia sic clamans expirasset. ait. Vere hic homo. filius dei erat.

Erant autem ^{ibi} et mulieres. de longe aspicientes. inter quas erat maria magdalena. et maria iacobi minoris. et ioseph mater. et solome. Et cum esset in galilea sequebantur eum. et ministrabant ei. Et alie multe. que simul cum eo ascenderant hierosolimam.

Et cum iam sero esset factum. quia erat parasceue quod est ante sabbatum. uenit ioseph ab arimathia nobilis decurio. qui et ipse erat expectans regnum dei. Et audacter introiit ad pilatum. et petit corpus ihesu. Pilatus autem. mirabatur si uobisset. et accersito centurione. interrogauit eum si iam mortuus esset.

Et cum cognouisset a centurione. donauit corpus ioseph.

Ioseph autem mercatus sindonem. et deponens eum. inuoluit sindone. Et posuit ^{eum} in monumento. quod erat excisum de petra. Et aduolu lapide ad ostium monumenti.

Maria autem magdalena. et maria ioseph. aspiciabant. ubi poneretur.

di. cccccc.
iiii
le. cccccc.

ET CUM TRANSISSET SABBATUM. MARIA

MAGDALENA. ET MARIA IACOBI. ET SALOME.

emerunt aromata. ut uenientes unguerent ihm.

di. cccccc.
di. cccccc.
le. cccccc.
f. cccccc.

Et ualde mane una sabbatorum. ueniunt ad monu-
mentum. orto iam sole. Et dicebant ad inuicem.

Quis reuoluit nob lapidem. ab ostio monumenti.

Et respicientes. uiderunt reuolutum lapidem.

Erat quippe magnus ualde. Et intro euntes in mo-
numentum. uiderunt iuuenem sedentem in dextris.

di. cccccc.
di. cccccc.
le. cccccc.

co opertum stola candida. et ob stupuerunt. Qui dixit illis.

Nolite expauescere. Ihm queritis natarenu. crucifixu.

surrexit. non est hic. Ecce locus. ubi posuerunt eu.

Sed ite dicite discipulis eius. et petro. quia pcedit
uos in galileam. Ibi eum uidebitis. sicut dixit uobis.

di. cccccc.
di. cccccc.
le. cccccc.

At ille exeuntes. fugerunt de monumento. Inuaserat

enim eas tremor et pauor. et nemini quicqua dixerunt.

Timebant enim. Surgens autem mane prima sabbatq.

apparuit primo marie magdalene. de qua eiecerat
septem demonia. Illa uadens. nuntiavit his. qui cu

ea fuerant. lugentib; et flentib; Et illi audientes quia

95
uiuere. et uisus esset ab eis. non crediderunt.

Post hec autem duobus ex eis ambulanti-
bus. ostensus est. in alia effigie euntibus in uillam.

Et illi euntes. nuntiauerunt ceteris. nec illis crediderunt.

NOVISSIME RECVMBENTIBVS

illis undecim. apparuit ih̄s. et exprobrauit incredu-
litatem illorum. et duriciam cordis. Quia his qui
uiderant eum resurrexisse. non crediderunt.

Et dixit eis. Euntes in mundum uniuersum uni-
uersum. predicate euangeliū omni creature.

Et qui crediderit. et baptizatus fuerit. saluus erit.

Qui uero non crediderit. condemnabitur. Signa
autem ^{eorum} qui crediderint. hec sequentur. In nomine
meo demonia eicient. linguis loquentur nouis.

Serpentes tollent. Et si mortiferū quid biberint.
non eos nocebit. Super egros manus inponent. et bene
abebunt. Et dñs quidem ih̄s. postquam locutus est

eis. assumptus est in celum. et sedit adexteris dī.

Illi autem profecti. predicauerunt ubiq; Dño coope-
rante. et sermone confirmante. sequentib. signis.

EXPLICIT EVGTM SCDM MARC

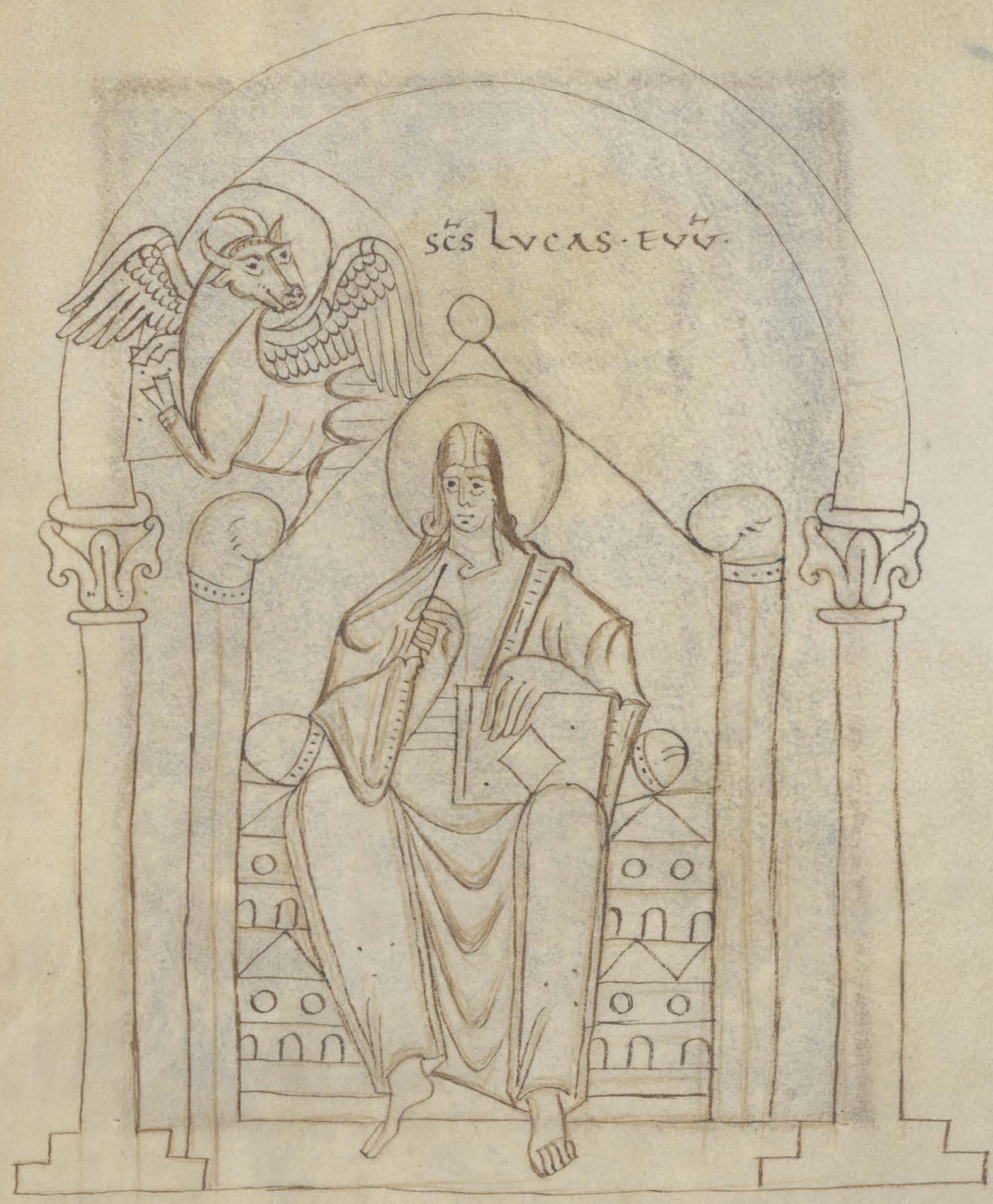
INCIPIIT ARGUMENTVM SCDM LUC.

Lucas syrus antiochensis arte medicus. discipulus apostolorum. postea paulum secutus. usq. ad confessionem eius. seruens dō sine crimine. Nam neq. uxorem umquam habens neq. filios. Septuaginta et quattuor annorum obiit in bithinia plen' spū scō. Qui cum iam scripta essent eugta. p. matheum qui dem in iudea. p. marcum autem in italia scō infatigante spū. in achais partibus hoc scripsit euangtm signifi cans etā ipse in pri. incipio ante alia cō descripta. cui extra ea que ordo euangelice dispositionis exposcit. ea maxime necessitas laboris fuit. Ut primum crecis fidelib. omni pphettione uenturū incarnē dī xpī manifesta humanitas. Ne iudaicis fabulis atenta. in solo legis desi derio tenerent. ne uel hereticis fabulis. et stultis solli citationib. seducti excederent. aueritate elaboraret.

Obiunc ut in principio eugta iohannis natiuitate presumpta. cui eugtm scribere. et in quo deet scribere indicaret. Contestans infecōpleta et que eēt ab aliis incharta. Cui deo p. baptis mū fili dī apfectione generationis in xpo inplete. repetende a prin cipio natiuitatis humane potestas pmissa est. ut requētib. de monstraret. In q. ad p. hēdēnt erat p. nathan filium introitū recur rentis in dīm. generationis admissio indisparabilis dī. predicans in hominib. xpm suum p. fectū opus hominis redire in se p. fi lium facere. qui p. dauid patrem. uenientib. iter p. beb. it in xpo. Cui lucē non inmerito etiā scribendorū apostolicorum actū potestas in ministerio datur. ut dō in dīm pleno. et filio p. ditionis exancto. oratione ab aptis facta. sorte dñi. electionis numer. compleretur. Sicq. paulus consumationem apostolicis actib. daret. quem diu contra stimulum recalcitrantem dñs elegisse. Quod et legētib. ac requētib. dīm. et si p. singula expediri anōt uale fuerat. sciens tamen. quod operantem agricolam oportet defructib. suis edere. utraū publicā curiositate. ne nō uolentib. dīm uiderem. quā fistidientib. prodesse.

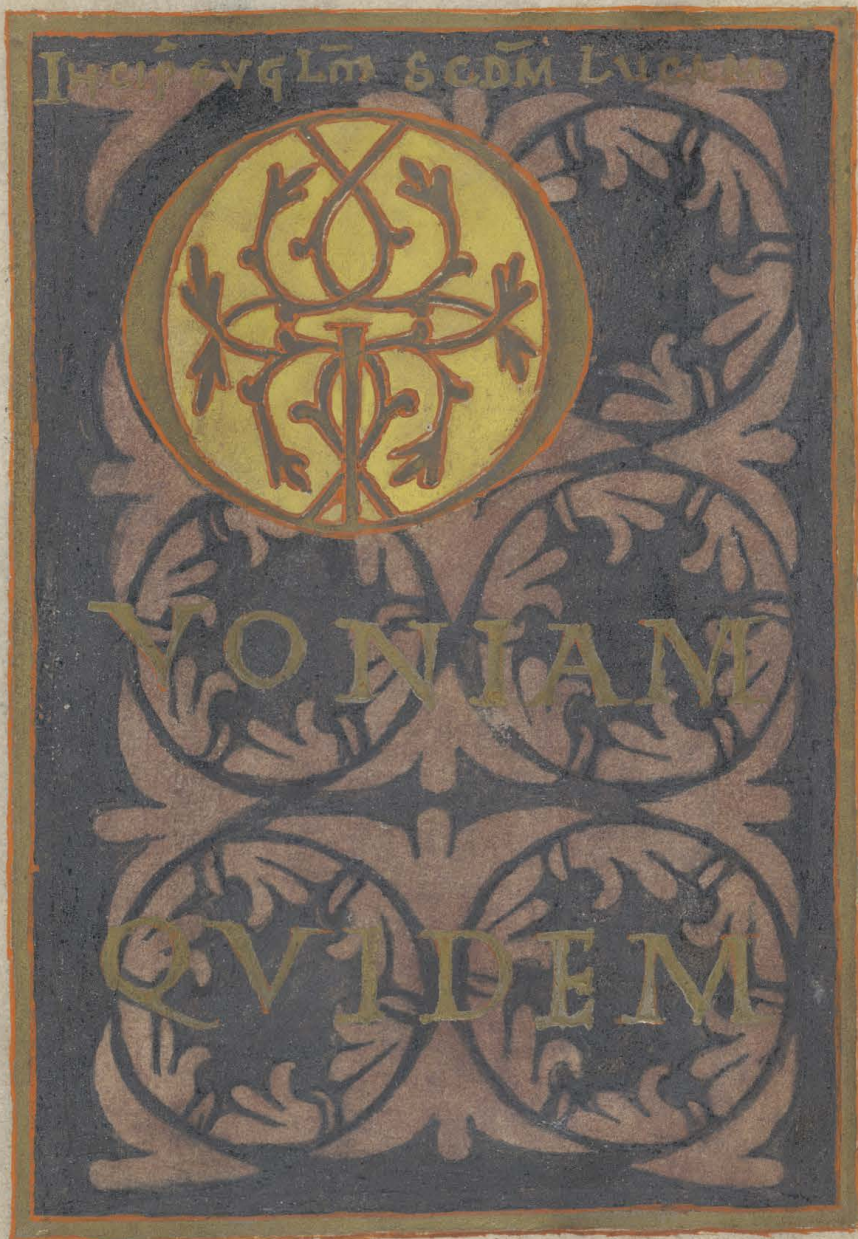
EXPLICIT PROLOGVS

s^cs LUCAS EV^g

NARRATI^oNE.

QVAEⁱNO^b

COMPLETEⁱS.

sicut tradiderunt nobis quia ab initio ipsi uiderunt. et ministri
fuerunt sermonis. Visum est et mihi. asscuto a princi-
pio omnibus diligenter ex ordine tibi scribere. optime
theophile. ut cognoscas eorum uerborum. de quibus
eruditus es ueritatem.

FUIT IN DIEBUS HERODIS REGIS IUDEE

sacerdos quidam. nomine zacharias. de uice abia. et
uxor illi defiliabus aaron. et nomen eius elisabeth.

Erant autem ambo iusti ante dominum. Incedentes in
omnibus mandatis. et iustificationibus domini sine querela.
Et non illis filius. eo quod esset elisabeth sterilis.
et ambo processissent in diebus suis.

Factum est autem cum sacerdotio fungeretur zacha-
rias in ordine uicis sue ante dominum. secundum consue-
tudinem sacerdotum. sorte exiit. ut incensum poneret.
ingressus in templum domini. Et omnis multitudo
erat populi. orans foris. ora incensum. Apparuit autem
illi angelus domini. stans ad dextris altaris incensum.
Et zacharias turbatus est uidens. et timor irruit

sup eum. At autem ad illum angls. Ne timeas zacharia. qm exaudita est deprecatio tua. et uxor tua elisabeth. pariet tibi filium. et uocabis nomen eius iohanne. Et erit gaudium tibi et exultatio. et multi innatiuitate eius gaudebunt. Erunt enim magnus coram dno. et uinum et siceram non bibet. Et spu sco replebitur adhuc ex utero matris sue. et multos filioru israhel conuertet ad dnm dnm ipsorum. Et ipse precedet ante illum. in spu et uirtute helie. ut conuertat corda patrum in filios. et incredibiles ad prudentia iustorum. latere dno. plebem pfectam. Et dixit zacharias ad angelum. Vnde hoc sciam. ego enim sum senex. et uxor mea processit in diebus suis.

l. ii
ch. iii

Et respondens angelus. dixit ei. Ego sum gabriel. qui sto ante dnm. Et missus sum loqui ad te. et hec tibi euangelizare.

l. iii
sol

Et ecce eris tacens. et non poteris loqui. usq. in diem. quo hec fiant. p eo quod non credidisti uerbis meis. que implebuntur in tempore suo. Et erat plebs expectans zachariam. et mirabantur. quod tardaret

ipse in templo. Egressus autem. non poterat loqui
ad illos. Et cognouit quod uisione uidisset in templo.
& ipse erat innuens illis. et permansit mutus. Et factum
est. ut impleti sunt dies officii eius. abiit in domum suam.
Post hos autem dies. concepit elisabeth uxor eius. et
occultabat se mensibus quinque. dicens. Quia sic mihi
fecit dominus. in diebus. quibus respexit auferre obprobrium
meum inter homines.

I N M E N S E A N T E M S E X T O

Missus est angelus gabriel ad o. in ciuitatem galilee.
cui nomen nazareth. ad uirginem desponsatam uiro.
cui nomen erat ioseph de domo dauid. et nomen uirgi
nis maria. Et ingressus angelus ad eam. dixit. haue.
gratia plena. dominus tecum. benedicta tu in mulieribus.
Que cum audisset. turbata est in sermone eius. et cogi
tabat. qualis esset ista saluatio. Et ait angelus ei.
Nec timeas maria. inuenisti enim gratiam apud dominum.
Ecce concipies in utero. et paries filium. et uocabis
nomen eius ihesum. Hic erit magnus. et filius altissimi
uocabitur. Et dabit illi dominus deus sedem dauid patris eius.

et regnabit in domo iacob in eternū. et regni eius.
non erit finis. Dixit autem maria ad angelum. Quo
modo fiet istud. qm̄ uirum non cognosco. Et respon
dens angelus. dixit ei. Sp̄s sc̄s sup̄ueniet in te. et
uirtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoq; et quod
nascetur sc̄m. uocabitur filius dī. Et ecce elisabeth
cognata tua. et ipsa concepit filium in senectute sua.
Et hic mensis est sextus. que illi uocatur sterilis.
quia non erit impossibile apud d̄m omne uerbum.
Dixit autem maria. Ecce ancilla d̄ni. fiat mihi se
cundum uerbum tuum. Et discessit ab illa angelus.

EXURGENS AUTEM MARIA IN DIEBUS ILLIS.

Abiit in montana cum festinatione. in ciuitatem
iuda. et intrauit in domum zacharie. et salutauit
elisabeth. Et factum est ut audiuit salutationem marie
elisabeth. exultauit infans in utero eius. Et repleta
est sp̄u sc̄o elisabeth. et exclamauit uoce magna
et dixit. Benedicta tu inter mulieres. et benedictus
fructus uentris tui. Et unde hoc mihi. ut ueniat
mater d̄ni mei ad me. ecce enim ut facta est uox

100
salutationis tue in auribus meis. exultavit in gau-
dio in fons in utero meo. Et beata quę credidit.
quę perficiuntur ea. quę dicta sunt ei a dñō. Et ait maria.
Magnificat anima mea dñm. et exultavit sp̄s meus
in dō salutaris meo. Quia respexit humilitatē ancillę
sue. ecce enim ex hoc beatā me dicent omnes generati-
ones. Quia fecit mihi magna qui potens est. et sc̄m
nomen eius. Et misericordia eius in p̄genies et proge-
nies. timentib. eum. Fecit potentiā in brachio suo.
disp̄sit sup̄bos mente cordis sui. Deposuit potentes
desede. et exultavit humiles. Esurientes inpleuit
bonis. et diuites dimisit inanes. Suscepit isrl̄ puerū
suum. memorari misericordię sue. Sicut locutus
est ad patres nr̄os. abraham. et semini eius in secula.
Mansit autem maria cum illa. quasi mensib. trib.
et reuersa est in domum suam.

ELISABET IMPLETUM EST

tempus pariendi. et peperit filium. Et audier̄ vicini
et cognati eius. quia magnificauit dñs misericordiā
suam cum illa. et congratulabantur ei. Et factū est

indie octauo. uenerunt circumcidere pueru. et uoca-
bant eum nomine patris sui zachariam. Et respondens
mater eius. dixit. Nequaquam. sed uocabitur iohannes.
Et dixerunt ad illam. Quia nemo est in cognatione tua.
qui uocetur hoc nomine. Innuiebant autem patri eius.
quem uellet uocari eum. Et postulans pugillarem.
scripsit dicens. iohannes est nomen eius. Et mirati sunt
uniuersi. Apertum est autem ilico os eius et lingua
eius. et loquebatur benedicens dñm. Et factus est timor
sup omnes uicinos eorum. et sup omnia montana iudee.
diuulgabant omnia uerba hec. Et posuerunt omnes
qui audierant in corde suo. dicentes. Quis putas.
puer iste erit. et enim manus dñi erat cum illo.
Et zacharias pater eius impletus spū scō. et prophe-
tauit dicens. benedictus dñs dñs isrl. quia uisitauit.
et fecit redētionem. plebi sue. Et erex cornu salutis
nobis. in domo dauid pueri sui. Sicut locutus est pos-
scōrum. quia seculi sunt prophetari ei. Salutem ex
inimicis nr̄is. et de manu omnium qui oderunt nos.
Ad faciendam misericordiam cum patribus nr̄is. et

101
memorari testamenti sui scj. Iusiurandum quod iurauit
ad abraham patrem nrm. daturum se nobis. Ut sine
timore de manu inimicorum nrorum liberati. serui
amus illi. In scitate et iusticia coram ipso. omnibus
diebus nrjs. Et tu puer propheta altissimi uocaberis.
preibis enim ante faciem dni parare uias eius. Addan
dam scientiam salutis plebi eius. in remissionem pec
catorum eorum. Seruiscera misericordie di nri. in quib;
uistauit nos oriens ex alto. In luminare his qui in
tenebris et in umbra mortis sedent. ad dirigendos
pedes nros in uiam pacis. Puer autem crescebat et con
fortabatur spu. et erat in desertis. usq; in diem osten
sionis sue ad israhel. factu est aut in diebus illis.

EXII EDICTVM ACESARIS AVGVSTO.

ut describeretur uniuersus orbis. hec descriptio prima
facta est a preside syrie cirino. Et ibant oms. ut pro
ficerentur. singuli in suam ciuitatem. Ascendit aut
et ioseph. agalilea. de ciuitate nazareth. in iudeam.
ciuitatem dauid. que uocatur bethleem. eo qd eet
de domo et familia dauid. ut proficeretur cum maria

desponsata sibi uxore pregnantē. Factum est autem
cum ēent ibi. impleti sunt dies ut parerē. Et peperit
filium suum primogenitum. et pannis eum inuoluit.
& reclinauit eum in presepio. quia non erat eis locus
indiuersorio. Et pastores erant in regione eadem uigi-
lantes. et custodientes uigilias noctis supragregē suū.
Et ecce angelus dñi stetit iuxta illos. et claritas dīi circum-
fulsit illos. et timuer̄ timore magno. Et dixit illis
angelus. Nolite timere. Ecce enim euangelizo uobis
gaudium magnum. quod erit omni populo. quia
natus est uobis hodie saluator. qui est xpc dñs. in
ciuitate dauid. Et hoc uob̄ signū. Inuenietis infante
pannis inuolutum. et positum in presepio. Et subito
facta est cum angelo. multitudo militie celestis. lau-
dantium dñm et dicentium. Gloria in altissimis dō. et
in terra pax in hominibus. bone uoluntatis.
Et factū est ut discesser̄ ab eis angeli in celum.
Pastores loquebant̄ adinuicem. Transeam̄ usq. beth-
leem. et uideamus hoc uerbum quod factū est. qđ
dñs ostendit nobis. Et uener̄ festinantes. et inuenerunt

102
mariam et ioseph. et infantem positum in presepio.
Videntes autem. cognouerunt de uerbo. quod dictum
erat illis. de puero hoc. Et omnes qui audierunt. mi-
rati sunt. et de his que dicta erant a pastoribus ad ipsos.
Maria autem conseruabat omnia uerba hec cōferens
in corde suo. Et reuersi sunt pastores. glorificantes.
et laudantes dñm. In omnibus que audierant et uide-
rant. sicut dictum est ad illos.

Et postquam consummati sunt dies octo. ut circū-
cideret. ^{puer} uocatum est nomen eius ih̄s. Quod uoca-
tū est ab angelo. prius quam in utero conciperetur.

ET POSTQUAM IMPLETIS VITI DIES
purgationis eius. secundum legem moysi. tulerunt
illum in hierlm. ut sisterent eum dño. sicut scriptū
est in lege dñi. Quia omne masculinū. adaperiens
uuluam. sc̄m dño uocabitur. Et ut darent hostiā.
sec̄dm qđ dictum ē in lege dñi. parturiturum. aut
duos pullos columbarum.

11

Et ecce homo erat in hierlm. cui nomen symeon.
et homo iste iustus et timoratus. expectans consolationē

isrl. et sps scs erat in eo. Et responsum acceperat aspū
sco. non uisum se mortem. nisi prius uideret xpm dñj.
Et uenit in spū intemplum. Et cum inducerent puerū
ihm parentes eius. ut facerent scdm consuetudinem
legis p eo. et ipse accepit eum in ulnas suas. et benedixit
dm et dixit. Nunc dimittis seruum tuū dño. secun
dum uerbum tuum in pace. Quia uideri oculi mei
salutare tuum. quod parasti ante faciem omnium
populorum. Lumen ad reuelationem gentium. et
gloriam plebis tue. israhel.

Et erat pater eius et mater mirantes. sup his. que
dicebantur de illo. Et benedixit illis simeon. et dixit
ad mariam matrem eius. Ecce positus ē hic in ruinā.
et in resurrectionem multorū in isrl. et in signum.
cui contradicetur. Et tuam ipsius animā pertransibit
gladius. ut reuelentur ex multis cordibus cogitationes.
Et erat anna prophetissa filia fanuhel. de tribu aser.
hec processerat in dieb; multis. et uixerat cum uiro
suo annis septem a uirginitate sua. Et hec uidua usq.
ad annos octoginta quattuor. que non discedebat

de templo . ieiunius et obsecrationib . seruens . nocte
 ac die . Et hec ipsa hora supueniens confitebatur dño .
 et loquebatur de illo . omnib . qui expectabant redēp
 tionem hierlm . Et ut p fecerunt omnia . secundum
 legem dñi . reuersi sunt in galileam . in ciuitatē suam
 nazareth . Puer autem crescebat et confortabatur .
 plenus sapientia . et gratia dī erat in illo .
 Et ibant parentes ei p om̃s annos in hierusalem .
 in die sollempni pasce .

ET CUM FACTVS ESSET ANNO RŪ DVODECIM .

ascendentibus illis hierosolymam . secundū con
 suetudinem diei festi . Consumatusq ; dieb . cū redirent .
 remansit puer ih̃s in hierlm . et non cognouer̃ paren
 tes eius . Existimantes autem illum esse in comitatu .
 uener̃ iter diei . et requirebant eum inter cognatos
 et notos . Et non inuenientes . regressi sunt in hierlm .
 requirentes eum . Et factum est post tridui . inuener̃
 illum in templo sedentem in medio doctorū . audientē
 illos . et interrogantem eos .

l. iiii
 ch. lxi.
 h. xiii

Stupebant autem omnes qui eum audiebant . sup

prudencia et responsis eius. Et uidentes. ^{ad} mirati sunt.

Et dixit mater eius ad illum. fili. quid fecisti nobis. ecce pater tuus et ego. dolentes querebamus te. Et ait ad illos. Quid est quod me querebatis. nesciebatis. quia in his que patris mei sunt oportet me esse. Et ipsi non intellexerunt uerbum. quod locutus est ad illos. Et descendit cum eis. et uenit nazareth. et erat subditus illis. Et mater eius conseruabat omnia uerba hec. in corde suo. Et ih̄s proficiebat sapientia et etate et gratia apud dñm et homines. **III**

^{autem}
A N N O Q V I N T O D E C I M O I M P E R II

tiberii cesaris. procurante pontio pilato iudeam. tetrarcha autem galilee herode. philippo autem fratre eius tetrarcha. ituree et trachonitidis regionis. et lisania abiline tetrarcha. sub principibus sacerdotum anna et caipha. factum est uerbum dñi sup iohanne tacharie filium in deserto.

Et uenit in omnem regionem iordanis. predicans baptismum penitentie. in remissionem peccatorum. sicut scriptum est in libro sermonum isaie prophete.

Vox clamantis in deserto. parate uiam dñi. rectas
 facite semitas eius. Omnis uallis implebitur. et om
 nis mons et collis humiliabitur. Et er̃ praua indirecta.
 et aspera in uias planas. Et uidebit omnis caro. salutare dñi.
 Dicebat ergo ad turbas. que exiebant. ut baptizarent̃
 ab ipso. Genimina uiperarum. Quis ostendit uob
 fugere. auentura ita. facite ergo fructus dignos pe
 nitentie. et neceperitis dicere. patre habem̃ abraham.
 Dico autem uobis. qui potest dñs de lapidib. istis.
 suscitare filios abrahe. Iam enim. securis ad radicem
 arborum posita est. Omnis enim arbor. non faciens
 fructum bonum. excidetur. et in ignem mittetur.
 Et interrogabant eum turbe dicentes. Quid ergo
 facimus. Respondens autem. dicebat illis. Qui habet
 duas tunicas. det non habenti. Et qui habet escas.
 similiter faciat. Vener̃ autē et publicani. ut baptiza
 rentur. et dixer̃ ad illum. Magister. quid faciem̃.
 At ille dixit ad illos. Nihil amplius. quam quod
 constitutum est uob facitis. Interrogabant autē illi.
 & milites dicentes. Quid faciem̃ & nos. et ait illis.

l. viii.
 m. 2

l. viii.
 sol

Neminem concutatis. neque calumniam faciatis.
& contenti estote stipendii uris. Existimante autē
populo. et cogitantibus omnibus de iohanne. ne forte
ipse esset xpc. Respondit iohannes. dicens omnibus;

l. x
ch. xi
h. iiii
l. xii

Ego quidem aqua baptizo uos. ueniet autē fortior
me. cui non sum dignus. soluere corrigiā calciamen
torum eius. Ipse uos baptizabit. in spū scō et igni.

l. xi
ch. xii

Cuius uentilabrum in manu eius. et purgabit arēā
suam. et congregabit triticum in horreum suū. Paleas
autem. comburet igni inextinguibili. Multa quidē
et alia exortans. euangelizabat populo.

l. xii
ch. xliii
h. lvi

Herodes autem tetrarcha. cum corripere tur ab illo.
de herodiade. uxore fratris sui. et de omnibus malis.
que fecit herodes. adiecit et hoc supra omnia. et in
clusit iohannem in carcere.

l. xiii
ch. xliii
h. v
l. xii

Factum est autem cum baptizaretur omnis populus
et ihu baptizato et orante. apertum est celum. et descen
dit sps scs corporali specie. sicut columba in ipsum.
Et uox de celo facta est. Tu es filius meus dilectus.
in te complacuit mihi.

Et ipse ih̄s erat incipiens. quasi annorū triginta.
ut putabatur filius ioseph.

Qui fuit beli. Qui fuit matthan. Qui fuit leui.

Qui fuit melchi. Qui fuit ianne. Qui fuit ioseph.

Qui fuit mathathie. Qui fuit amos. Qui fuit naum.

Qui fuit esli. Qui fuit nagge. Qui fuit maxth.

Qui fuit mathathie. Qui fuit semei. Qui fuit ioseph.

Qui fuit iuda. Qui fuit ioanna. Qui fuit resa.

Qui fuit torobabel. Qui fuit salathibel. Qui fuit neri.

Qui fuit melchi. Qui fuit addi. Qui fuit cosan.

Qui fuit helmadan. Qui fuit her. Qui fuit biesu.

Qui fuit helier. Qui fuit iorim. Qui fuit matchath.

Qui fuit leui. Qui fuit symeon. Qui fuit iuda.

Qui fuit ioseph. Qui fuit iona. Qui fuit elrachim.

Qui fuit melex. Qui fuit menna. Qui fuit mathata.

Qui fuit nathan. Qui fuit dauid. Qui fuit iesse.

Qui fuit obed. Qui fuit booz. Qui fuit salmon.

Qui fuit naasson. Qui fuit aminadab. Qui fuit aram.

Qui fuit esrom. Qui fuit phares. Qui fuit iudex.

Qui fuit iacob. Qui fuit isaac. Qui fuit abrahe.

Qui fuit thare. Qui fuit nachor. Qui fuit seruth.
Qui fuit ragau. Qui fuit phalee. Qui fuit eber.
Qui fuit sale. Qui fuit canan. Qui fuit arphaxat.
Qui fuit sem. Qui fuit noe. Qui fuit lamech.
Qui fuit mathusale. Qui fuit enoc. Qui fuit iared.
Qui fuit malalehel. Qui fuit canan. Qui fuit enos.
Qui fuit seth. Qui fuit adam. Qui fuit dñs. IIII

l. xv
ch. xii
d. vi

IHC ANTEM PLENIUS SPUS SCO.

regressus est a iordane. et agebatur in spu. in deserto.
dieb; quadraginta. et temptabatur a diabolo.

l. xvi
ch. xiii
d. vii

Et nihil manducauit in dieb; illis. et consumma-
tis illis. esurito. Dixit autem illi diabolus. Si
filius dñs. dic lapidi huic. ut panis fiat. Respon-
dit ad illum ih̄s. Scriptum est. quia non in pane
solo uiuit homo. sed in omni uerbo dñi. Et duxit
illum diabolus. et ostendit illi omnia regna orbis
terre. in momento temporis. et ait illi. Tibi dabo
potestatem hanc uniuersam. et gloria illorū. quia
tradita sunt mihi. et cui uolo do illa. Tu ergo.
si adoraueris coram me. erunt tua omnia.

Et respondens ih̄s. dixit illi. Scriptum est. dñm
 dñm tuum adorabis. et illi soli seruiēs. Et duxit
 illum in hierl̄m. et statuit eum supra pinna tēpli.
 et dixit illi. Si filius dī es. mitte te hinc deorsum.
 Scriptum est enim. quod angelis suis mandauit
 de te. ut conseruent te. & quia in manib; tollent
 te. ne forte offendas ad lapidem pedē tuū. Et respon
 dens ih̄s ait illi. Dicitum est. non temptabis dñm
 dñm tuum. Et consummata omni temptatione. dia
 bolus recessit ab illo. usq; ad tempus.

l. xxii
 m. xxii
 p. xxii
 l. xlii

Et regressus est ih̄s in uirtute sp̄s in galileam.
 et fama exiit p̄ uniuersam regionem de illo. Et ipse
 docebat in sinagogis eorum. et magnificabāt ab omnib;

l. xxiii
 fol

Et uenit nazarēh ubi erat nutritus. et intrauit
 secundum consuetudinem suam die sabbati in s̄na
 gogam. et surrexit legere. Et traditus est ei liber.
 prophete esaię. Et ut reuoluit librum. inuenit
 locum. ubi scriptum erat. Sp̄s dñi sup me. propter
 quod unxit me. euangelizare pauperib. misit me.
 Sanare contritos corde. predicare captiuis remissionē.

et cecis uisum. Dimittere confractos in remissionem.
predicare annum dñi acceptum. et diem retributionis.
Et cum plicuisset librum. reddidit ministro et sedit.
Et omnium in synagoga oculi. erant intendentes in eū.
Cepit autem dicere ad illos. Quia hodie impleta est
hec scriptura in auribus uris.

l. xxiiii
h. cxli
h. l
l. lxxiii

Et omnes testimonium illi dabant. et mirabantur
in uerbis gratie. que procedebant de ore ipsius. Et
dicebant. Nonne hic filius est ioseph.

l. xx
sol

Et ait illis. Utique dicetis mihi hanc similitudinem.
medico. curate ipsum. Quanta audiuiimus facta in
capharnaum. fac et hic in patria tua.

l. xxi
h. cxlii
h. lii
l. xxxv

Ait autem. Amen dico uobis. quia nemo propheta
acceptus est in patria sua.

l. xxii
sol

In ueritate dico uobis. Multe uidue erant in diebus
helie. in isrl. quando clausum est celum annis trib;
et mensibus sex. cum facta esset fames magna in omni
terra. et ad nullam illarum missus est helias. nisi in
sareptha sidonie. ad mulierem uiduam. Et multe leprosi
erant in isrl. sub heliseo propheta. et nemo eorū mundat.

est. nisi neeman syrus. Et repleti sunt omnes in syna-
goga ira. hec audientes. Et surrexer. et eiecer. illum
extra ciuitatem. et duxerunt illum usq. ad supeliu
montis. sup quem ciuitas eorum erat edificata. ut
precipitarent eum. Ipse autem transiens. p. mediu eoy ibat.

l. xxiii
m. viii
h. xii

Et descendit in capharnaum. ciuitate galilee. ibiq.
docebat illos sabbatis. / sermo ipsius.

l. xxiiii
m. ix
h. xiii

Et stupebant in doctrina eius. quia in potestate erat

l. xxv
m. x
h. xiiii

Et in synagoga erat homo habens demoniu inmundu.
et exclamauit uoce magna dicens. Sine quid nob. et
tibi ihu natarene. uenisti p. dere nos. Scio te. qui sis
scs d. Et increpauit illu ihs dicens. Obmutesce.
& exi ab illo. Et cum p. xiss. illum demoniu inmediu.
exit ab illo. nihilq. eum nocuit. Et factus est pauor
in omnibus. & conloquebantur ad inuice dicentes.
Quod est hoc uerbum. quia in potestate et uirtute
imperat inmundis spiribus et exeunt. Et diuulga-
batur fama de illo. in omni loco regionis.

l. xxvi
m. xi
h. xv

Surgens autem de synagoga. introiit in domu
simonis. Socrus autem simonis. tenebat. magnis

febris. Et rogauerit illum per ea. Et stans super illa.
imperauit febre. et dimisit illam. Et continuo surgens.
ministrabat illis. Cum sol autem occidisset. omnes
qui habebant infirmos uariis languoribus. ducebant
illos ad eum. Et ille singulis manus imponebat. cura
bat eos. Exiebant autem demonia a multis. clamantia
et dicentia. quia tu es filius dei. Et increpans. non
sinebat ea loqui. quia sciebant ipsum esse christum.

l. xxvii
m. xxvii

l. xxviii
m. xxviii

Facta autem die. egressus ibat in desertum locum.
Et turbe requirebant eum. et uenerunt usque ad ipsum.
et detinebant illum ne discederet ab eis. Quibus ille
ait. Quia aliis ciuitatibus oportet me euangelizare.
regnum dei. quia ideo missus sum. Et erat predicans.
in synagogis galilee.

l. xxviii
sol

Factum est autem cum turbe irruerent in ibidem. ut
audirent uerbum dei. et ipse stabat secus stagnum
genesareth. Et uidit duas naues stantes secus stagnum.
piscatores autem descenderant. et lauabant retia.
Ascendens autem in unam nauim que erat simo
nis. rogabat eum a terra reducere pusillum.

l. xxx
o. xlii
i. c. cxxxi
7. c. cxxviii

Et sedens. docebat de nauicula turbis. Ut cessa-
uit autem loqui. dixit ad symonem. Duo in altu.
et laxate retia ura in captura. Et respondens symon.
dixit illi. ^{preceptor} Per totam noctem laborantes nihil cepim.
in uerbo autem tuo laxabo rete. Et cum hoc fecis-
sent. concluderunt piscium multitudinem copiosam.
Rumpebatur autem rete eorum. Et annuerunt
socii qui erant in alio naui. ut uenirent. et adiu-
uarent eos. Et uenerunt. et impleuerunt ambas
nauiculas. ita ut mergentur ^{re}. Quod cum uideret
symon petrus. procipto ad ienua ihu dicens.
Exi a me. quia homo peccator sum dñe. Stupor
enim circumdederat eum. et omnes qui cum illo
erant in captura piscium quam ceperant.
Similiter autem iacobum & iohannem filios zebe-
dei. qui erant socii symonis. Et ait ad symonem
ih̄s. Noli timere. ex hoc iam homines eris capiens.
Et sub ductis ad terram nauib. relictis omnibus.
secuti sunt eum.

l. xxxi
o. l
501

l. xxxii
o. lxxi
d. x

l. xxxiii
o. lxxii
d. xxi

E I F A C T U M E S T C U M E S S E T I N

in una ciuitatum. et ecce uir plenus lepra et uidens
ih̄m. et procidens in faciem eius. rogauit eum dicens.
Dñe. si uis. potes me mundare. Et extendens manu.
tetigit illum dicens. Volo. mundare. Et confectus.
lepra discessit ab illo. Et ipse precepit illi. ut
nemini diceret. sed uade ostende te sacerdoti. et
offer pro emundatione tua sicut precepit moy-
ses in testimonium illis.

l. xxxiii
ch. xxiii
ch. xxviii
l. xliii

Perambulabat autem magis sermo de illo. & con-
ueniebant turbe multe. ut audirent. et curarent
ab infirmitatibus suis.

l. xxi.
ch. xliii
ch. lxxviii
l. xxxvii
ch. lliii
ch. lxxviii

Ipse autem secebat in desertum. et orabat.
ET FACTURA EST IN VNA DIERUM. ET
ipse sedebat docens. Et erant pharisei sedentes. et
legis doctores. qui uenerant ex omni castello galilee.
et iudee. et hierusalem. et uirtus erat dñi ad sanan-
dum eos. **E**t ecce uiri portantes in lecto hominem.
qui erat paralyticus. et querebant eum inferre. &
ponere ante eum. Et non inuenientes qua parte
eum inferrent pre turba. ascenderunt super tectum.

l. xxxvii
ch. lxx
ch. xx.
l. xxxviii

109

& p[er] regulas sub miserunt illum cum lecto in me-
 dium. ante ih̄m. Quorū fidē ut uidit. dixit.
 Homo. remittuntur tibi peccata tua. Et ceper[unt]
 cogitare scribe & pharisei. dicentes. Quis est hic.
 qui loquitur blasphemias. Quis potest dimittere
 peccata nisi solus d[eu]s. Ut cognouit autē ih̄c cogi-
 tationes eorum. respondens dixit ad illos. Quid
 cogitatis in cordibus ur̄is. Quid est facilius dicere
 dimittuntur tibi peccata. an dicere. surge et ambula.
 Ut autem sciatis. quia filius hominis. potestatem
 habet in terra dimittendi peccata. Atto paralytico.
 Tibi dico. surge. et tolle lectum tuum. et uade
 in domum tuam. Et confestim surgens coram illis.
 tulit in quo iacebat. et abiit in domum suam.
 magnificans d[eu]m. Et stupor apprehendit om̄s.
 et magnificabant d[eu]m. Et repleti sunt timore.
 dicentes. Quia uidimus mirabilia hodie.
Et post h[oc] exiit. Et uidit publican[us].
 nomine leui. sedentem ad teloneum. et ait illi.
 Sequere me. Et relictis omnibus. surgens. secut[us] ē eū.

L. xxxviii
M. lxxii
M. xxii

Et fecit ei conuiuium magnum leui in domo suo.
et erat turba multa publicanorum. et aliorum.
qui cum illis erant discumbentes. Et murmurabant
pharisei et scribe^{coru}. dicentes ad discipulos eius.
Quare cum publicanis et peccatoribus mandu-
catas et bibitis.

L. xl
M. lxxiii
M. xxiii

Et respondens ihs. dixit ad illos. Non egent
qui sani sunt medico. sed qui male habent.
Non enim ueni uocare iustos. sed peccatores in penitentia.
At illi dixerunt ad eum. Quare discipuli iohannis
ieiunant frequenter. et obsecrationes faciunt. simi-
liter et phariseorum. tui autem edunt et bibunt.
quibus ipse ait. Numquid potestis filios sponsi.
dum cum illis est sponsus. facere ieiunare. Venient
autem dies cum ablatu fuerit ab illis sponsus.
tunc ieiunabunt in illis diebus. Dicebat autem
et similitudinem ad illos. Quia nemo commisit
uestimento nouo. in mittit in uestimentum uetus.
Alioquin. et nouum rumpit. & ueteri non conuenit
commisura nouo. Et nemo mittit uinum nouum.

in utres ueteres. Noloquin. rumpit uinu nouu
utres. & ipsum effundatur. et utres peribunt.

Sed uinum nouum. in utres nouos mittendu est.

& utraque conseruantur. Et nemo bibens uetus
statim uult nouu. dicet enim. uetus melius est.

Factum est autem in sabbato secundo. primo. cum
transire p lita. uellebant discipuli eius spicas.
et manducabant. confricantes manibus. Quidam
autem phariseorum. dicebant illis. Quid facitis.
quod non licet in sabbatis. Et respondens ihs ad
eos. dixit. Nec hoc legistis. quod fecit dauid
cum esurire ipse. et qui cum eo erant. quo modo
intrauit in domum di. et panes p positionis sumisit
et manducauit. & dedit his qui cum eo erant.
quos non licebat manducare. nisi tantu sacerdotib;
Et dicebat illis. Quia dñs est filius hominis. etia sabbatq.

Factum est autem & in alio sabbato. ut intrare
in synagogam. et docere. Et erat ibi homo. &
manus eius dextera erat arida. Obseruabant aut
scribe et pharisei. si in sabbato curaret. ut inuenirent.

l. xli
ch. xxiii
h. xxiii

l. xli
ch. xxiii
h. xxiii

unde accusarent illum. Ipse uero sciebat cogitationes
eorum. et ait homini. qui habebat manū aridam.
Surge. et sta in medium. Et surgens. stetit. Ait
autem ad illos ih̄s. Interrogo uos. si licet sabbatis
beneficere an male. Anima saluam facere. an perdere.
Et circumspectis omnibus. in ira dixit homini.
Extende manum tuam. Et extendit. et restituta
est manus eius. Ipsi autem repleti sunt in sapientia
et conloquebantur adinuicem. quidnam facerent ih̄u.
Factum est autem in illis diebus. exiit in montem
orare. Et erat p̄noctans in oratione dñi. Et cum dies
factus esset. uocauit discipulos suos. et elegit duo
decim ex ipsis. quos et aptos nominauit.
Simonem quē cognominauit petru. & andream fr̄em ei.
Iacobū & Iohannē. philippum. & bartholomeum.
Thomā. & mattheū. et Iacobū alphei. et simonē. qui
uocatur zelotes. Iudam iacobi. & Iudā scarioth.
qui fuit proditor.

Et descendens cum illis. stetit in loco campestri.
et turba discipulorum eius. Et multitudo copiosa

l. xlvi
d. xlviii
f. lxxii

l. xlviii
d. lxx
f. xxx

l. xlv
d. xxviii
f. xxviii
l. xlv

plebis. ab omni iudea et hierlm. et martima: et
tiri. et sydonis. qui uenerunt ut audirent eum. et sana-
rentur a languoribus suis. Et qui uexabantur ab
spiritibus inmundis. curabantur. Et omnis turba
querabat eum tangere. quia uirtus de illo exiebat.
et sanabat omnes.

///

l. xlii
ch. xxv.

Et ipse eleuatis oculis in discipulos suos. dicebat
Beati pauperes. quia uos est regnum dei.

l. xlii
ch. xxviii.

Beati qui nunc esuritis. quia saturabimini.

l. xlii
ch. xxviii.

Beati qui nunc fleas. quia ridebitis.

l. xlii
ch. xxx.

Beati eritis. cum uos oderint homines. et cum sepa-
rauerint uos et exprobrauerint. et eixerint nomen
uos tamquam malum propter filium hominis.
Gaudete in illa die et exultate. ecce enim merces
uost. multa in celo. Secundum hec enim. facie-
bant prophetas patres eorum.

l. l
sol

Verumtamen ue uobis diuitibus. qui habetis con-
solationem uestram. Ne uobis qui saturati estis. quia
esurietis. Ne uobis qui ridetis nunc. quia luge-
bitis et flebitis.

l. 41
sol

Ve cum bene uobis dixerint omnes homines. secundum hec faciebant. ^{pseudo} prophetas patres eorum.

l. 42
m. xl

Sed uobis dico qui auditis. diligite inimicos uos. benefacite his qui oderunt uos. benedicite maledicentibus uos. orate pro calumniantibus uobis.

l. 43
m. xxxviii

Et qui te percussit in maxillam. prebe et alteram. Et ab eo qui aufert tibi uestimentum. etiam tunicam nolite prohibere. Omni autem petenti te. tribue. Et qui aufert que tua sunt. ne repetas.

l. 44
m. lxxv

Et pro ut uultis ut faciant uobis homines. et uos facite illis similiter.

l. 45
m. xli

Et si diligitis eos qui uos diligunt. que uobis est gratia. Nam et peccatores diligentes se diligunt. Et si bene feceritis his qui uobis benefaciunt. que uobis est gratia. siquidem et peccatores hoc faciunt. Et si mutuum dederitis. his quibus speratis recipere. que uobis est gratia. Nam et peccatores peccatoribus fenerantur. ut recipiant equalia. Verumtamen diligite inimicos uos. et benefacite. et mutuum date. nihil desperantes. et erit merces uestra multa. Et eritis

filii altissimi. quia ipse benignus est super ingratos et malos. //2

Estote ergo misericordes. sicut et pater vester misericors est.

Nolite iudicare. et non iudicabimini. Nolite
condemnare. et non condemnabimini. Dimittite.

et dimittetur vobis. Date. et dabitur vobis.

Mensuram bonam. et confertam. et coagitatam. et superfluentem.
dabunt in sinum vestrum. Eadem quippe mensura
qua mensi fueritis. remetietur vobis.

Dicebat autem illis et similitudinem. Numquid
potest cecus cecum ducere. nonne ambo in foveam cadunt.

Non est discipulus super magistrum. Perfectus autem
omnis erit. sicut magister eius.

Quid autem uides festucam in oculo fratris tui.
trabem autem que in oculo tuo est non consideras.

Et quomodo potes dicere fratri tuo. frater. sine eiciam
festucam de oculo tuo. ipse in oculo tuo trabem
non uidens. Propterea. eice primum trabem de oculo
tuo. et tunc perspicies. ut educaas festucam de oculo fratris tui.

Non est enim arbor bona. que facit fructus malos. neque
arbor mala. faciens fructum bonum. Unaquęque

enim arbor. de fructu suo cognoscitur. Neque enim despinis colligunt ficus. neque de rubo vindemiant uiam.

l. lxxii
ch. cxxxi

Bonus homo. de bono thesauro cordis sui. profert bonum. Et malus homo. de malo thesauro cordis sui profert malum. Ex abundantia enim cordis. os loquitur.

l. lxxiii
ch. cxxxii
l. lxxiiii
ch. lxxxi

Quid autem uocatis me dñe dñe. et non facitis que dico. **O**mnis qui uenit ad me. et audit sermones meos. et facit eos. ostendam uobis cui similis sit. Similis est homini edificanti domum. qui fodit in altum. et posuit fundamenta supra petram. Inundatione autem facto. illisum est flumen domui illi. et non potuit eam mouere. Fundata enim erat. supra petram. Qui autem audit. et non facit. similis est homini edificanti domum suam supra petram. sine fundamento. In quam illisus est fluuius. et continuo cecidit. et facta est ruina domus illius magna.

l. lxxv
ch. lxxxi
l. cxxxiii

Cum autem impleisset omnia uerba sua vii

113
in aures plebis. intrauit capharnaum. Centurionis
autem cuiusdam seruus male habens erat moriturus.
qui illi erat preciosus. Et cum audisset de ihu. misit
ad eum seniores iudeorum. rogans eum ut ueniret.
et saluaret seruum eius. At illi cum uenissent ad eum.
rogabant eum solliciti dicentes ei. Quia dignus est.
ut hoc illi prestes. Diligit enim gentem nostram. et syna-
gogam. ipse edificauit nobis. Ihs autem. ibat cum illis.
Et cum ^{iam} non longe esset ad domum. misit ad eum centurio
amicos dicens. Domine. noli uexari. Non enim dignus
sum. ut sub tectum meum intres. Propter quod
et me ipsum non sum dignum arbitratum. ut uenire
ad te. Sed dic uerbo. et sanabitur puer meus.
Nam et ego homo sum sub potestate constitutus.
habens sub me milites. Et dico huic uade. et uadit.
Et alio. ueni. et uenit. Et seruo meo. fac hoc. et
factum. Quo audito ihs miratus est. et conuersus.
sequentibus se turbis dixit. Amen dico uob. nec
in isrl tantam fidem inueni.

Et reuersi qui missi fuerant domum. inuenerunt

seruum qui languerat sanum.

l. lxxvii
sol

Et factum est deinceps. ibat in ciuitate que uocatur
naum. et ibant cum illo discipuli eius. et turba copiosa.
Cum autem appropinquarent porte ciuitatis. ecce
defunctus efferebatur. filius unicus matris sue.
Et hec uidua erat. et turba ciuitatis multa cum illa.
Quam cum uidisset ihs. misericordia motus super
illa dixit illi. Noli flere. Et accessit. et tetigit
loculum. Hi autem qui portabant. steterunt.
Et ait. Adolescens. tibi dico. surge. Et resedit
qui erat mortuus et cepit loqui. et dedit illum matri
sue. Accepit autem omnis timor. et magnificabant
dominum dicentes. Quia propheta magnus surrexit in
nobis. et quia deus. uisitauit plebem suam.

l. lxxviii
sol

Et exiit hic sermo in uniuersam iudeam de illo.
et omnem circa regionem.

l. lxxviii
ch. cii

Et nuntiauerunt iohanni discipuli eius. de omnibus his.
Et conuocauit duos de discipulis suis iohannes.
et misit ad ihm dicens. Tu es qui uenturus es. an alium
expectamus. Cum autem uenissent ad eum uiri.

114

dixerunt. Iohannes baptista. misit nos ad te dicens.
 Tu es qui uenturus es. an alium expectamus. in ipsa
 autem hora curauit multos a languoribus; et plagis.
 et spiritibus malis. et ceteris multis. donauit uisum.
 Et respondens. dixit illis. Euntes nuntiate io
 hanni. que uidistis et audistis. quia cecii uident.
 claudii ambulant. leprosi mundantur. Surdi audi
 unt. mortui resurgunt. pauperes euangelizant.
 Et beatus est. quiq; non fuerit scandalizatus in me.
 Et cum discessissent nunci iohannis. cepit dicere
 de iohanne ad turbas. Quid existis in desertum
 uidere. harundine uento moueri. Sed quid existis
 uidere. hominem mollibus uestimentis indutum.
 Ecce qui in ueste precioso sunt. et deliciis. in do
 mibus regum sunt. Sed quid existis uidere. pro
 phetam. Utique dico uobis. et plus quam propheta.
 Ille est. de quo scriptum est. Ecce mitto angelum
 meum ante faciem tuam. qui preparabit uiam tuam ante te.
 Dico enim uobis. maior inter natos mulierum.
 propheta iohannes baptista nemo est. Qui autem

l. lxx
 ch. ciii
 d. 1

l. lxxi
 ch. ciii

Qui autem minor est. in regno di maior est illo.

l. lxxii
sol

Et omnis populus audiens et publicani. iustificauerunt
dm. baptizati baptisma iohannis. Pharisei autem
et legis periti. consilium di spreuerunt in semetipso.
non baptizati ab eo.

l. lxxiii
h. lxxiii

Cui ergo similes dicam homines. generationis huius.
et cui similes sunt. Similes sunt pueris sedentibus in foro.
et loquentibus adinuicem et dicentibus. Cantauimus tibi
et non saltastis. Lamentauimus. et non plorastis.
Venit enim iohannes baptista neque manducans panem.
neque bibens uinum. et dicitis demonium habere.
Venit ^{enim} filius hominis manducans et bibens. et dicitis.
ecce homo uorator. et bibens uinum. amicus publicano
rum. et peccatorum. Et iustificata est sapientia. ab
omnibus filiis suis.

l. lxxiiii
h. cc. lxxiiii
dr. cxxiiii
l. xiiii

Rogauit autem illud quidam ex phariseis. ut manducaret cum illo.
Et ingressus domum pharisei. discubuit. Et ecce mu
lier que erat in ciuitate peccatrix. ut cognouit quod
accubuit in domo pharisei. attulit alabastrum unguenti.
et stans retro secus pedes eius. lacrimis cepit rigare

115
pedes eius. et capillis capitis sui tergebat. et oscula
batur pedes eius. et unguento unguebat.

Videns autem phariseus qui uocauerat eum. ait
intra se dicens. hic si esset propheta. sciret utique que
et qualis mulier esset que tangit eum. quia peccatrix est.
Et respondens ih̄s. dixit ad illū. Simon. habeo tibi
aliquid dicere. Duo debitor es erant cuidā feneratori.
unus debebat denarios quingentos. alius quinquaginta.
Non habentibus illis unde redderent. donauit utrisque.
Quis ergo eum plus diligit. Respondens simon. dixit.
Estimo. quia is. cui plus donauit. At ille dixit ei.
Recte iudicasti. Et conuersus ad mulierem. dixit simoni.
Vides hanc mulierem. Intraui in domum tuā. aquā
pedibus meis non dedisti. hec autem. lacrimis rigauit
pedes meos. et capillis suis tersit. Osculum mihi non
dedisti. hec autem. ex quo intraui. non cessauit oscu
lari pedes meos. Oleo caput meum non unxisti. hec
autē. unguento unxit pedes meos. propter quod dico
tibi. Remittuntur ei peccata multa. quia dilexit multū.
Cui autem minus dimittatur. minus diligit.

Dixit autem ad illam. Remittuntur tibi peccata. Et
ceperunt qui simul accumbebant. dicere intra se. Quis
est hic. qui etiam peccata dimittit. Dixit autem
ad mulierem. Fides tua te salua fecit. uade in pace.
Et factum est deinceps. et ipse iter faciebat per ciuitates.
et castellum predicans. et euangelizans regnum dei.
Et duodecim cum illo. et mulieres aliquae. quae erant
curatae. ab spiritibus malignis. et infirmitatibus. Maria
quae uocatur magdalena. de qua demonia septem exierant.
et iohanna uxor chuze procuratoris herodis. et susanna
et aliae multae. quae ministrabant eis de facultatibus suis.
Cum autem turba multa conueniret. et de ciuitatibus.
conueniret ad iherosolimam. dixit per similitudinem. Exiit qui
seminat. seminare semen suum. Et dum seminat.
aliud cecidit secus uiam et conculeatum est. et uolu
cres celi comederunt illud. Et aliud cecidit supra petram.
et natum aruit. quia non habebat humorem. Et aliud
cecidit inter spinas. et simul exorte spine. suffoca
uerunt illud. Et aliud cecidit in terram bonam.
et ortum fecit fructum centuplum. Haec dicens. clamabat.

1°. lxxxi
sol

1°. lxxxii
th. lxxxii

Qui habet aures audiendi. audiat. Interrogabant autem eum discipuli ei. que esset hec parabola.

^{l. lxxxvii}
^{ch. lxxxviii}
^{l. lxxxviii}
^{l. ciiii} **Q**uibus ipse dixit. Vobis datum est nosse mysterium regni dei. ceteris autem in parabolis. ut uidentes non uideant. et audientes non intellegant.

^{l. lxxxviii}
^{ch. lxxxix}
^{l. xxxviii} **E**st autem hec parabola. Semen. est uerbum dei.

Qui autem secus uiam sunt. hi sunt qui audiunt. Deinde uenit diabolus. et tollit uerbum de corde eorum. ne credentes salui fiant. Nam qui supra petram. qui cum audierint. cum gaudio suscipiunt uerbum. Et hi radices non habent. quia ad tempus credunt. et in tempore temptationis recedunt. Quod autem in spinis cecidit. hi sunt qui audier. et a sollicitudinibus et diuitiis. et uoluptatibus uite. euntes suffocantur. et non referunt fructum. Quod autem in bona terram. hi sunt qui in corde bono et optimo. audientes uerbum retineno. Et fructum afferunt in patientia.

^{l. lxxxviii}
^{ch. lxxxix}
^{l. xxxviii} **N**emo autem lucernam accendens. operit eam aut supertus lectum ponit. sed sup candelabrum ponit. ut intrantes uideant lumen.

l. lxxx
ch. lxxxii
f. xxxviii

Non enim est occultum. quod non manifestetur.
Nec absconditū qđ non cognoscatur. et in palā ueniat.

l. lxxxii
ch. lxxxii
f. xxxix

Videte ergo. quomodo auditis. Qui enī habet. da
bitur illi. Et quicumque non habet. etiā quod putat
se habere. auferetur ab illo.

l. lxxxii
ch. lxxxii
f. xxxix

Venerūt autē ad illū. mater et fr̄s eius. et non poterant
adire eum pr̄ turba. Et nuntiatum est illi. Mater
tua et fr̄s tui stant foris. uolentes te uidere. Qui
respondens. dixit ad eos. Mater mea et fr̄s mei hi sunt.
qui uerbum dī audiunt et faciunt.

l. lxxxiii
ch. lxxxiii
f. xl

FACTUM EST AUTEM IN QUODA DIE RVM.
et ipse ascendit in nauiculam. et discipuli ei'. Et ait
ad illos. Transfretemur trans stagnum. et ascenderē.
Nauigantib. autē eis. obdormiunt. Et descendit pro
cella uenti in stagnum. et complebant. et pericli
bantur. Accedentes autem. suscitauerunt eum dicentes.
Preceptor. perimus. Et ille surgens increpauit uentū.
et tempestatem aque. et cessauit. et facta est tranquil
litas. Dixit autem illis. Vbi ē fides ur̄a. Qui timen
tes. mirati sunt ad inuicem dicentes. Quis putas hic ē.

Quia et uentis imperat. & marj. et obediunt ei.

117

Et nauigauerunt ad regionem gerasenorum. que est
contra galileam. Et cum egressus esset ad terram. occurrit
illi uir quidam. qui habebat demonium. iam temporibus multis.
Et uestimento non induebatur. neque in domo manebat.
sed in monumentis. Is ut uidit ihm. prociuit ante illum.
& exclamans uoce magna dixit. Quid mihi et tibi est
ihu. fili di altissimi. Obsecro te. ne me torqueas. Scipi
ebat enim spui in mundo. ut exisset ab homine. Multis
enim temporibus arripiebat illum. et uinciebatur catenis.
et copedibus custoditus. et ruptis uinculis agebatur
ad demonio in deserto. Interrogauit autem illum ihs dicens.
Quid tibi nomen est. At ille dixit. legio. Quia intrauerant
demonia multa in eum. Et rogabant illum. ne impe
rarit illis. ut in abissum irent. Erat autem ibi grex
porcorum multorum pascentium in monte. et roga
bant eum. ut pmitteret eis in illos singredi. Et permisit
illis. Exierunt autem demonia ab homine. & intrauerunt
in porcos. Et impetu abiit grex p preceptum in stagnum.
et suffocatus est. Quod ut uideret factum qui pascebant.

fugerunt et nuntiauerunt in ciuitatem et in uillas.
 Exierunt autem uidere quod factum est. et uenerunt ad ihm.
 et inuenerunt hominem sedentem. a quo demonia exierant.
 uestitum. ac sana mentem. ad pedes eius. et timuerunt. Nuncia
 uerunt autem illis et qui uiderant. quomodo sanus factus
 esset a legione. Et rogauerunt illum omnis multitudo
 regionis gerasenorum. ut discederet ab ipsis. quia
 timore magno tenebantur. Ipse autem ascendens nauis.
 reuersus est. et rogauit illum uir. a quo demonia exierant.
 ut cum eo esset. Dimisit autem illum ihesus dicens.
 Redi domum tuam. et narra quanta tibi fecit deus.
 Et abiit per uersam ciuitatem predicans. quanta
 illi fecisset ihesus.

l. lxxxiii
 m. xliiii

l. lxxxv
 m. lxxxvi
 m. xliiii

FACTUM EST AUTEM CUM REDIRET IESUS.
 excepit illum turba. Erant enim omnes expectantes eum.
 Et ecce uir cui nomen iairus. et ipse princeps synagoge
 erat. Et cecidit ad pedes ihesu. rogans eum. ut intraret
 in domum eius. quia filia unica erat illi. fere annorum
 duodecim. et hec moriebatur. Et contigit dum ireretur.
 a turbis comprimebatur. Et mulier quedam. erat in

118
fluxu sanguinis ab annis duodecim. que in medicos
erogauerit omnem substantiam suam. nec ab ullo po-
tuit curari. Accessit retro. et tetigit fimbriam uestimenti
eius. et confestim cessat fluxus sanguinis^{eius}. Et ait ih̄s.
Quis est. qui me tetigit. Negantibus autem omnibus dixit
petrus. et qui cum illo erant. Preceptor. turbe te cernunt
& affligunt. et dicis. quis me tetigit. Et dixit
ih̄s. Tetigit me aliquis. Nam ego noui uirtutem. de
me exisse. Videns autem mulier quia non latuit
tremens uenit. et prostravit ante pedes eius. et ob quam
causam tetigerit eum. indicauit coram omni populo.
et quemadmodum confestim sanata sit. At ipse.
dixit illi. filia. fides tua te saluam fecit. uade in pace.
Adhuc illo loquente. uenit quidam ad principem
synagoge. dicens ei. Quia mortua est filia tua.
noli uexare illum. Ih̄s autem audito hoc uerbo.
respondit patri puellae. Noli timere. crede tantum.
et salua erit. Et cum uenisset domum. non permisit
intrare secum quemquam. nisi petrum. & iacobum.
et iohannem. et patrem. et matrem puellae. Flebant

autem omnes. et plangebant illam. Et ille dixit.
Nolite flere. non est mortua puella sed dormit. Et
deridebant eum. scientes quia mortua esset. Ipse
autem tenens manum ei. clamauit dicens. Puella
surge. Et reuersus est sps ei. et surrex continuo. Et
iussit dare illi manducare. Et stupuerunt parentes ei.
Quib; precepit ne aliquid dicerent. qd factum erat. **viii**

l. lxxxvii
ch. lxxxviii
h. xxviii

Conuocatis autem duodecim apostoli s. dedit illis
uirtute & potestatem sup omnia demonia. et ut
Languores curarent. Et misit illos predicare regnu
di. et sanare infirmos.

l. lxxxviii
ch. lxxxix
h. lxxxix

Et ait ad illos. Nihil tulertis in uia. neq; uirgam.
neq; peram. neq; panem. neq; pecunia. neq; duas
tunicas habeatis. Et in qua cumq; domu intraueritis.
ibi manete. et inde ne exeat.

l. lxxxviii
ch. lxxxix
h. lxxxix

Et quicumq; non receperint uos. exeuntes de ciui
tate illa. etiam puluerem pedum uorū. excutite in
testimoniū supra illos.

l. lxxxviii
ch. lxxxix
h. lxxxix

Egressi autem. circuibant p castella euangelizan
tes. et curantes ubique.

l. xxi
ch. xliii
f. lxi

119
Audiuit autem herodes tetrarcha omnia que fiebant
ab eo. et hesitabat. eo qđ diceretur a quibusdā. quia
iohannes surrexit a mortuis. Aliis uero. quia
helias apparuit. Ab aliis autem. quia ppheta unus
de antiquis surrex. Et ait herodes. Iohannē ego de
collaui. quis autem est iste. de quo ego audio talia.
Et querebat uidere eum.

l. xxi
ch. xliii
f. lxi

Et reuersi apti. narrauer. illi. quaecumq; fecerunt.

l. xxi
ch. xliii
f. lxi

Et ad sumptis illis. secessit seorsum in desertū locū.

qui est bethsaide. Quod cum cognouissent turbe.
secute sunt illum. Et excepit illos. et loquebatur
illis de regno dī. Et eos qui cura indigebant. sanabat.

l. xxi
ch. xliii
f. lxi

Dies autem ceperat declinare. Et accedentes duodeci.
dixer. illi. Dimitte turbas. ut euntes in castella uillasq;

que circa sunt. diuertant et inueniant escas. quia
hic in loco deserto sumus. Ait autē ad illos. Vos date
illis manducare. At illi dixer. Non sunt nob. plus
quam quinque panes. & duo pisces. nisi forte nos
eamus. ^{et emamus} in omne hanc turbā escas. Erant autē fere
uir quinq; milia. Ait autē ad discipulos suos.

Facite illos discumbere p conuiuia quinquagenos.
et ita fecer. Et discubuer omnes. Accepit autem
quinq; panibus et duob; piscib; respex in celum et be-
nedix illos. et fregit. et distribuit discipulis suis.
ut ponerent ante turbas. Et manducauer omnes.
et saturati sunt. Et sublitus est qd supfuit illis
fragmentoru. cophini duodeci.

l. xciii
f. clxvii
f. lxxxii
v. lxxiiii

Et factum est cum solus esset orans. erant cu illo
et discipuli. Et interrogauit illos dicens. Que me
esse dicunt turbe. At illi responder & dixer. Iohanne
baptistam. alii autem heliu. alii quia ppheta unus
de priorib; surrex. Dixit aute illis. Vos aute. quem
me esse dicitis. Respondens symon petrus. dixit. Xpm dñ.

l. xciv
f. clxxviii
f. lxxxiii

At ille increpans illos. precepit necui dicerent.
hoc dicens. quia oportet filiu hominis multa pati.
et repbari a senioribus. et principibus sacerdotum.
et scribis. et occidi. et tertia die resurgere.

l. xcvi
f. clxxx
f. lxxxv

Dicebat aute ad omes. Siquis uult post me uenire.
abneget semetipsum. et tollat crucem suam cotidie. et
sequatur me. Qui enim uoluerit animam suam

saluam facere. pder illam.

120

Nam qui pdiderit animam suam propter me. salua
faciet illam. Quid enim pficit homini. si lucretur uni
uersum mundu. se autem ipsum pdat. & detrimentu sui faciat.

le. xxviii
ch. lxxviii
ch. lxxviii

Nam qui me erubuerit. et meos sermones. hunc filius
hominis erubescet. cu uenerit in maiestate sua. et patris.
et scorum angtorum.

le. xxviii
ch. lxxviii
ch. lxxviii

Dico autem uobis. Vere sunt aliqui hic stantes. qui
non angustabunt mortem. donec uideant regnu dñi. viii

Factum e aute p hec uerba. fere dies octo. & adsumit
petrum. et iacobum. et iohanne. et ascendit in mon
tem. ut oraret. Et factum est dum oraret. species
uultus eius altera. et uestitus eius albus refulgens.
Et ecce duo uiri. loquebantur cum illo. Erant aute
moyses et helias uisi in maiestate. et dicebant exces
sum ei. que coplecturus erit in biertm. Petrus uero.
et qui cum illo grauiti erant somno. Et euigilantes.
uider maiestate ei. et duos uiros. qui stabant cu illo.
Et factu est dum discederent ab illo. ait petrus ad ihm.
Preceptor. bonu est nos hic ee. et faciam' tria tabernacula.

Unum tibi. et unum helie. et unum moris. nesciens
quid diceret. Hec autem illo loquente. facta est nubes.
et obumbravit eos. Et timuerunt intrantibus illis in nubem.
et uox facta est de nube dicens. Hic est filius meus
dilectus. ipsum audite. Et dum fieret uox. inuentus
est ih̄s solus. et ipsi tacuerunt. Et nemini dixerunt in illis
diebus quicquam. ex his que uiderant.

l. xxviii
ch. lxxiii
ch. xci

Factum est autem in sequenti die. descendentibus illis
de monte. occurrit illi turba multa. Et ecce uir de
turba exclamauit dicens. Magister. obsecro te. respice
in filium meum. quia unicus mihi est. Et ecce sp̄s ad
prehendit illū. et subito clamat. et elideo. et discipulat
eum cum spuma. et uix discedit. dilanians eum. Et rogauit
discipulos tuos. ut eicerent illum. et non potuerunt.
Respondens autem ih̄s. dixit. O generatio infidelis
et perversa. usquequo ero apud uos. et paciari uos.
Adduc huc filium tuum. Et cum accederet. elisit
illum demonium. & discipulauit. Et increpauit ih̄s
sp̄m inmundū. et sanauit puerum. et reddidit illū
patri eius. Stupebant autem om̄s in magnitudine dī.

l. c
ch. lxxx

le. et
J. clxxii
ch. xxi

Omnibusq; mirantib; in omnibus que faciebat. dixit
ad discipulos suos. Ponite uos in cordibus uestris. Ser-
mones istos. Filius enim hominis. futurus est. ut tra-
datur in manus hominum. Et illi ignorabant uer-
bum istud. et erat uelamentum ante eos. ut non sentirent
illud. Et timebant eum interrogare de hoc uerbo.

le. cxi
J. clxxiii
ch. xxi

Intrauit autem cogitatio in eos. quis eorum maior esset.
Et ih̄s uident cogitationes cordis eorum. adprehendens
puerum. statuit illum secus se. et ait illis. Quicumq;
susceperit puerum istum in nomine meo. me recipit.
Et quicumq; me receperit. recipit eum qui me misit.
Nam qui minor est inter omnes uos. hic maior est.

le. cxi
J. clxxiii
ch. xxi

Respondens autem iohannes. dixit. preceptor. ui-
dimus quendam in nomine tuo eicientem demonia.
et phibuius eum. quia non sequitur nobiscum.
Et ait ad illum ih̄s. Nolite phibere. Qui enim non est
aduersum uos. pro uobis est.

le. cxi
J. clxxiii
ch. xxi

Factum est autem dum complerentur dies assumpti-
onis eius. et ipse faciem suam firmavit. ut iret hierosolimam.
Et misit nuncios. ante conspectum suum. Et euntes.

intraverunt in civitatem samaritanorum. ut pararent illi.
et non receperunt eum. quia facies eius erat euntis hierusalem.

Cum uiderent autem discipuli eius iacobus et iohannes.
dixerunt. Domine. ius dicimus. ut ignis descendat de celo.
et consumat illos. Et conuersus. increpauit illos dicens.

Nescitis. cui spiritus estis. Filius hominis non uenit ani-
mas perdere. sed saluare. Et abiit in aliud castellum.

1^a. eu
h. lxxviii

Factum est autem ambulanti. illis in uia. dixit
quidam ad illum. Sequar te. quocumque ieris. Et
ait illi ihesus. Vulpes foueas habent. et uolucres celi
nidos. Filius autem hominis non habet. ubi caput reclinet.

Ait autem ad alterum. Sequere me. Ille autem
dixit. Domine. permitte mihi primum ire. et sepelire patrem
meum. Dixitque ei ihesus. Sine. ut mortui sepeliant
mortuos suos. Tu autem uade. adnuncia regnum dei.

1^a. eu
sol

Et ait alter. Sequar te domine. sed primum permitte
mihi renuntiare. his qui domi sunt. Ait ad illum ihesus.
Nemo mittens manum suam in aratrum. et aspiciens
retro. aptus est regno dei. x

1^a. eu
sol

Post hec autem designauit dominus et alios septuaginta.

duos. et misit illos binos ante facie sua. in omnem
 le. cxiii
 m. lxxxviii ciuitate et locum. quo erat ipse uentur^{us}. Et dicebat
 illis. Messis quide^m multa. operarii autem pauci.
 Rogate ergo dñm messis. ut mittat operarios in messe^m.

le. cxiiii
 m. lxxxix Ite. ecce ego mitto uos. sicut agnos inter lupos.

le. cxv
 m. lxxxix Nolite portare sacculum. neque peram. neque
 m. lxx calcamenta. et neminem per uiam salutaueritis.

le. cxvi
 m. lxxxix Inquamcumque domu^m intraueritis. primu^m dicite.
 huic pax domui. Et si ibi fuerit filius pacis. requiescit
 sup illa pax ura. Sin autem. ad uos reuertetur.

le. cxvii
 m. lxxxix In eadem autem domo manete. edentes et bibentes.
 que apud illos sunt. Dignus est enim operarius.
 mercede sua. le. cxviii
 m. lxxxix Nolite transire de domo in domum.

Et inquamcumq; ciuitatem intraueritis. et susce
 perint uos. manducate que apponuntur uob.
 Et curate infirmos qui in illa sunt. et dicite illis
 Adpropinquauit in uos regnum dñi.

le. cxix
 m. lxxxix Inquamcuq; ciuitate intraueritis. et non receperint
 uos. exeuntes in plateas ei^{us}. dicite. Etiam puluere^m
 qui adhesit nob^{is} de ciuitate ura extergim^{us} in uos.

Tamen hoc scitote. quia appropinquabit regnū dī.
Dico uobis. quia sodomis in die illa remissius erit.
quam illi ciuitatibz.

l. exxi
ch. cxi

Ve tibi corozain. uē tibi bethsaida. Quia si intro. &
sidone facte fuissent uirtutes que in uobz facte sunt.
olim in cilicio et cinere sedentes peniterent. Verūtam.
tyro et sidoni remissius erit in iudicio quam uobis. Et
tu capharnaum. usque ad celum exaltata. usq; in infernū dimergens.

l. exxi
ch. xcvi
f. xcvi
10. exxi

Qui uos audit. me audit. Et qui uos spernit. me spernit.

Qui autē me spernit. spernit eum qui me misit.

l. exxi
sol

Reuerſi ſunt autem ſeptuaginta duo cum gaudio. di
centes. Dñe. etiam demonia ſubiciunt nobz. in nomine
tuo. Et ait illis. Videbam ſatanan. ſicut fulgur de celo
cadentem. Ecce dedi uobis poteſtatē calcandi ſupra
ſerpentes. et ſcorpiones. et ſupra omne uirtutē inimicū.
et nihil uos nocebit. Verumtamen. in hoc nolite gau
dere. quia ſp̄s uobz ſubiciunt. Gaudete autem. qđ
nomina uĩa ſcripta ſunt in celis.

l. exxi
ch. ex

In ipſa hora exultauit ſp̄u ſcō et dixit. Confiteor
tibi pater dñe celi & terre. quia abſcondiſti hec a ſapi

entib. et prudentib. et reuelasti ea paruulis. Etia pater.

123

quia sic placuit ante te.

le. exxviii
ch. exxi
7 exxii
19. clxxxviii
7 exlxviii

Omnia mihi tradita sapientie meo. Et nemo scit. qui
scit filius nisi pater. et qui sit pater nisi filius. et cui
uoluerit filius reuelare.

le. exxe
ch. exxxviii

Et conuersus ad discipulos suos. dixit. Beati oculi.
qui uident que ^{uos} uideatis. Dico enim uob. qd multa pro
phete et reges uoluerunt uidere que uos uideatis. et non uiderunt.
Et audire que auditis. et non audierunt.

le. exxi
ch. exxxviii
ch. cxviii

Et ecce quidam legis peritus surrex. temptans illum
et dicens. Magister. quid faciendo. uitam eternam possi
debo. At ille dixit ad eum. In lege quid scriptum est.
quomodo legis. Ille autem respondens. dixit. Diliges
dominum deum tuum ex toto corde tuo. et ex tota anima tua
et ex omnibus uiribus tuis. et ex omni mente tua. Et
proximum tuum. sicut te ipsum. Dixitque illi. Recte
respondisti. hoc fac. et uiues.

le. exxii
sol

Ille autem uolens iustificare seipsum. dixit ad ihm.
Et quis est meus proximus. Suscipiens autem ihs. dixit.
Homo quidam descendebat ab hierosolymis in hiericho.

et incidit in latrones. Qui etiam despoliauerunt eum. et plagis
inpositis. abierunt semiuo relicto. Accidit autem ut sacer
dos quidam descenderet eadem uia. et uiso illo preterit.
Similiter et leuita cum esset secus locum. et uideret eum. pertransiit.
Samaritanus autem quidam iter faciens. uenit secus eum.
et uidens eum. misericordia motus est. Et appropinquans alligauit
uulnera eius. infundens oleum et uinum. Et inponens
illum in iumentum suum. duxit in stabulum. et curam eius egit.
Et altero die protulit duos denarios. et dedit stabulario.
Et ait. Curam illius habe. Et quodcumque super erogaueris.
ego cum redigero. reddam tibi. Quis horum trium uidetur tibi
proximus fuisse. illi qui incidit in latrones. At ille dixit.
Qui fecit misericordiam in illum. Et ait illi Iesus. Vade.
et tu fac similiter.

Factum est autem dum irent. et ipse intrauit in quoddam
castellum. et mulier quedam martha nomine. exce
pit illum in domum suam. Et huic erat soror. nomine
maria. Que etiam sedens secus pedes domini. audiebat uerbum
illius. Martha autem. satagebat circa frequens
ministerium. Que stetit. et ait. Domine. non est tibi

cure. qđ soror mea. reliquit me solā ministrare.

Dixit ergo illi. ut me adiuuaret. Et respondens. dixit illi dñs. Martha martha. sollicita es. et turbaris erga plurima. Sorro. unū ē necessarium. Maria autem optimā partem elegit. que n̄ auferet̃ ab ea. **xī**

l. cxxiii
ch. xliii

Et factum est cum eēt in loco quodā orans. ut cessauit. dixit unus ex discipulis eius ad eum. Dñe. doce nos orare. sic & iohannes docuit discipulos suos. Et ait illis et Cum oratis. dicite. later. scificet̃ nom̄ tuū. Adueniat regnum tuū. panem nr̄m cotidianū da nob̄ cotidie. Et dimitte nob̄ debita nr̄a. siquidē et ipsi dimittam̄ omni debenti nob̄. Et ne nos inducas in tēptationē.

l. cxxiiii
sol

Et ait ad illos. Quis ur̄m habebit amicū. et ibit ad illum media nocte. et dicet illi. Amice. cōmoda mihi tres panes. quō amicus meus uenit de uia ad me. et non habeo quod ponam ante illum. Et ille deint̄ respondens. dicit. Noli mihi molestus eē. iam ostiū clausum est. et pueri mei mecū sunt incubili. non possum surgere. et dare tibi. Et ille si pseuera uerit pulsans. dico uobis. Et si non dabit illi surgens

eo quod amicus ei sit. propter inprobritatem tamen surgat.
et dabit illi quotquot habet & necessarios.

l. cxxxi
ch. lxxii

Et ego dico uobis. Petite. et dabitur uobis. Querite. et inuenietis. Pulsate. et aperietur uobis. Omnis enim qui petit accipit. et qui querit inuenit. et pulsanti aperietur. Quis autem ex uobis patrem petit panem. numquid lapidem dabit illi. Aut piscem. numquid pro pisce. serpentem dabit illi. Aut si petierit ouum. numquid porriget illi scorpionem. Si ergo uos cum sitis mali. nostis bona data dare filiis uestris. quanto magis pater uestrus de celo. dabit spiritum bonum. petentibus se.

l. cxxxi
ch. cxxiii

Et erat eiciens demonium. et illud erat ~~mutu~~ mutum. Et eiecisset demonium locum est mutus. & ammirante turba.

l. cxxxi
ch. cxxxi
ch. cxxxi

Quidam autem ex eis dixerunt. In beelzebub principe demoniorum. eicit demonia.

l. cxxxi
ch. cxxxi

Et alii temptantes. signum de celo querebant ab eo.

l. cxxxi
ch. cxxxi
ch. cxxxi

Ipse autem ut uidit cogitationes eorum. dixit eis. Omne regnum in seipsum diuisum desolatur. et domus super domum cadit. Si autem & satanas in seipsum diuisus est. quomodo stabit regnum eius. quia dictus in beelzebub

principe demoniorum eicere me demonia. Si autē
 ego in beelzebub eicio demonia. filii uiri. in quo eiciunt.
 Ideo ipsi iudices uiri erunt. Porro si indigito di eicio
 demonia. pfecto puenit in uos regnū dī. Cum fortis
 armatus custodit atrium suū. in pace sunt ea que possidet.
 Si autem fortior illo supueniens uicerit eum. uniuersa
 arma ei aufert in quibus cōfidebat. et spolia ei distribet.
 Qui non est mecum. aduersum me est. Et qui non
 colligit mecum. dissipat.

l. cxxx
 ch. cxxviii

Cum immundū sps exierit ab homine. pambulat
 p loca inaquosa. querens requiē. et non inueniens dicit.
 Reuertar in domū meā. unde exiui. Et cū uenerit.
 inuenit scopis mundatā. Et tunc uadit. et assumit
 septē alios sps nequiores se. et ingressi habitant ibi.
 Et snouissima hominis illius. peiora prioribus.

l. cxxxi
 Sol

Factum ē autē cū hec diceret. extollens uocē quedam
 mulier de turba dixit illi. Beat' uenter qui te portauit.
 et ubera que suxisti. Et ille dixit. Quinimo beati
 qui audiunt uerbū dī. et custodiunt illud.

l. cxxxii
 ch. cxxviii

Turbis autē cōcurrentib; cepit dicere. Generatio

generatio nequā ē. Signū querit. et signū non dabit
ei nisi signum iōne. Nā sic fuit iōnās signū nīnīūtīs.
ita erit et filius hominis generationi istī. Regina austrī
surgat in iudicio. cū uiris generationis hui. et condēp
nabit illos. quia uenit a finib. terre. audire sapientiā
salomonis. Et ecce plus salomone hic. Viri nīnīūte
surgent in iudicio cū generatione hac. et condēpnabunt
illā. quia penitentiā egerat ad p̄dicationē iōne. Et
ecce plus quā iōnā hic.

l. cccxiii
ch. cccxii
ch. cccxiiii

Nemo lucernā accendit. et in abscondito ponit.
neq. sub modio. sed supra candelabrū. ut qui ingre
diunt lumen uideant.

l. cccxiii
ch. cccxii

Lucerna corporis tui. est oculus tuus. Si oculus tuus
fuerit simplex. totum corp' tuū lucidū erit. Si autē
nequā fuerit. etiā corp' tuū tenebrosū erit. Vide ergo.
nē lumen quod in te ē. tenebrę sint. Si ergo corp' tuū
lucidū totū fuerit. nō habens aliquā partē tenebrarū.
erit lucidū totum. Et sicut lucerna fulgoris. inluminat te.

l. cccxv
ch. cccxvi

Et cū loqueret. rogauit illū quidā phariseus. ut
pbanderē apud se. Et ingressus. recubuit. Phariseus

autē cepit intra se reputans dicere. quare n̄ baptizat
 eet ante phandriū. Et ait dñs ad illum. Nunc uos
 pharisei qđ de foris ē calicis & catini mundatis. Quod
 autē int̄ ē ur̄m. pleniū ē rapina et iniquitate. Stulti.
 Nonne qui fecit qđ de foris ē. etiā qđ de int̄ est fecit.
 Verū tamen quod sup̄ est. date elemosinam. & ecce
 omnia munda s̄ uob̄.

l. cxxxvi
 h. cxxxviii

Sed ue uob̄ phariseis. quia decimatis mentā et rutā
 et omne olus. et p̄teritis iudicium. et caritatē dī.
 hec autē oportuit facere. et illa non omittere.

l. cxxxvii
 h. cxxxviii
 h. cxxxix

Ue uob̄ phariseis. qui diligitis primas cathedras in
 sinagogis. et salutationes in foro.

l. cxxxviii
 h. cxxxviii

Ue uob̄ qui estis in monum̄ta que n̄ apparent. et ho
 mines ambulantes supra nesciunt.

l. cxxxix
 h. cxxxix

Respondens autem quidā ex legis peritis. ait illi.
 Magister. hec dicens. etiā nob̄ c̄tumeliā facis. At ille
 ait. Et ue uob̄ legis peritis. quia honoratis homines
 onerib; que portari n̄ possunt. Et ipsi digito uno uro.
 n̄ tangitis sarcinas. Dicebat ih̄s turbis phariseorum
 et principibus sacerdotum.

l. cxi
h. cxxxviii

Ve uob. qui edificatis monum̃ta pphetarũ. Patres autẽ
ur̃i. occider̃ illos. Profecto testificamini. qđ cõsentis
operibus patrũ ur̃orũ. Quõ quidẽ ipsi eos occider̃.
uos autẽ edificatis eorũ sepulchra.

l. cxli
h. cxi

Propterea et sapientia dixit. Mitti ad illos pphetas
et apostolos. et ex illis occident. et psequant̃. ut in
quirat̃ sanguis omnĩũ pphetarũ. qui effusus est a consti
tutione mundi. a generatione ista. A sanguine abel.
usque ad sanguinẽ Zacharie. qui perit int̃ altare
et edem. Ita dico uob. requirẽt ab hac generatione.

l. cxlii
h. cxxxix

Ve uob legis peritis. quia tulistis clauẽ scientie. Ipsi
non introistis. et eos qui intrabant. phibulistis. **XII**

l. cxliii
h. cxi

Cum hec ad illos diceret. ceper̃ pharisei et legis p̃i
grauius insistere. & os ei opprimere. de multis in
sidentes ei. Et querentes capere aliquid ex ore ei. ut
accusarent eum. Multis autẽ turbis circũstantib;
ita ut se inuicẽ conculerent. cepit dicere ad discipulos suos

l. cxliiii
h. cxliiii
l. cxliiii
h. cxliiii

Atendite a sermõto phariseorũ. qđ est hỹpochr̃isis.
Nihil optũ qđ non reuelat̃. neq; absconditũ. qđ ñ sciãt̃.
Quõ quẽ intenebris dixistis. in lumine dicentur.

Et qđ in aures locuti estis in cubiculis. p̄dicite in tectis.
 Dico autē uob̄ amicis meis. nē terreamini ab his qui occi-
 dunt corp⁹. et p̄ hec n̄ habent amplius quod faciant.
 Ostendā autē uob̄. quē timeatis. Timeate eū. qui p̄ quā
 occiderit. habet potestatem mittere in gehennā. Ita
 dico uob̄. hunc timeate. Nonne quinque passerēs
 ueniunt di pondio. et un⁹ ex illis. n̄ est in obliuione
 corā dō. Sed et capilli capitis ur̄i. om̄s numerati sunt.
 Nolite ergo timere. multis passerib; pluris estis.
 Dico autē uob̄. Omnis qui cūq; cōfessus fuerit me corā
 hominib;. et filius hominis cōfitebit̄ illū corā anḡlis dī.
 Qui autē negauerit me corā hominib;. denegabit̄ corā anḡlis dī.
 Et omnis qui dicit uerbū in filiū hominis. ^{mi}rettet̄
 illi. Qui autē in sp̄m sc̄m blasphemauerit. n̄ remittet̄.
 Cum autē inducent uos in sinagogas. et ad magistrat⁹
 et potestates. nolite solliciti eē. qualiter aut quid respon-
 deatis. aut quid dicatis. Sp̄s enim sc̄s. docebit uos in
 ipsa hora. que oportet dicere.

l. ex lvi
ch. lxxvii
f. lxxviii

l. ex lvi
ch. lxxvii
f. lxxviii

l. ex lvi
ch. lxxvii
f. lxxviii

l. ex lvi
Sol

At autē ei quidā deturba. Magister. dic fratri meo.
 ut diuidat meū hereditatē. At ille dixit ei homo.

Quis me constituit iudicem. aut diuisorē supra uos.
Dixq; ad illos. Videte et caute ab omni auaritia.
quia n̄ habundantia cuiusquā uita eius est. ex his que
possidet. Dix aut similitudinē ad illos dicens. homi
nis culdā diuitis uberes fructū ager attulit. et cogitabat
intra se dicens. Quid faciā. qđ n̄ habeo quo cōgregē fructū
meos. Et dix. hoc faciā. Destruā horrea mea. et ma
iora faciam. et illuc congregabo omnia que nata sū mihi.
Et bona mea. et dicā anime meae. Anima. habes
multa bona posita. in annos plurimos. Requiesce.
comede. bibe. epulare. Dix aut illi dñs. Stulte. hac
nocte. animā tuā repetunt a te. Que aut parasti. cui
erit. Sic ē qui sibi thesaurizat. et n̄ ē in dñm diues.

l. el
m. xliiiii

Dixque ad discipulos suos. Ideo dico uob. Nolite solli
citi ēē anime. quid manducetis. neq. corpori. quid
uestiamini. Anima plus ē quā esca. et corp. quā uesti
mentū. Considerate coruos. quia n̄ seminant. neq;
metunt. quib. n̄ ē cellariū neq. horreū. et dñs pascit
illos. Quanto magis uos pluris estis illis. Quis aut
ur̄m cogitando. potest adicere ad staturā suā. cubitū

unum. Si ergo neque quod minimū ē potestis. Quid decet
 ris solliciti estis. Considerate lilia quomodo crescunt.
 nō laborant. nō nent. Dico autē uob. nec salomon in omni
 gloria sua uestiebat. sic unū existis. Si autē fenū qđ
 hodie in agro ē. et cras in clibanū mittit. dñs sic uestit.
 quāto magis uos pusille fidei. Et uos nolite querere.
 quid manducetis aut quid bibatis. et nolite ⁱⁿ sublime
 tolli. hec enim omnia. gentes mundi querūt. Pater autē
 ur̄ scit. quō his indigeatis. Verumtām. querite regnū
 dñi. & hec omnia adicient uob.

l. eli
sol

Nolite timere pusillus grex. quia cōplacuit patri
 ur̄o dare uob regnum.

l. eli
ch. xcvi
ch. ciii

Vendite que possidetis. et date elemosinam.

l. eli
ch. xlii

Facite uob sacculos. qui nō uetescunt. thesaurū nō defi
 cientem in celis. Quo sub nō adp̄piat. neq. tinea cor
 rumpit. Vbi enī thesaur̄ ur̄ ē. ibi & cor ur̄m erit.

l. eliii
sol

Sint lūbi ur̄i p̄cincti. et lucerne ardentes. Et uos simi
 les hominib; expectantibus dñm suū. quando reuer
 tatur anuptus. Ut cū uenerit et pulsauerit. c̄ festi aperiant q̄.

l. eli
ch. cclxvi

Betti serui illi. quos cum uenerit dñs. inuenerit uigilantes.

Amen dico uob. qđ p̄cinget se. et faciet illos discubere.
et transiet ministrabit illis. Et si uenerit in secunda uigi-
lia. et si in tertia uigilia uenerit. et ita in uenerit. beati serui illi.

l. clxi
m. clxiii
m. clxi

Hoc autem scitote. quō si sciet pater familias. qua
hora fur ueniet. uigilare utique. & nō sinere p̄fodi do-
mum suā. Et uos estote parati. quia quā hora nō putatis.
filius hominis ueniet.

l. clxii
m. clxx

Ait autē ^{et} petrus Dñe. ad nos dicis hanc parabolam.
an et ad omnes. dixit autē dñs. Quis putas ē fidelis dispen-
sator et prudens. quē cōstituit dñs supra familiā suā.
ut dāe illis in tempore t̄ritaci mensurā. beatus ille seruus.
quē cū uenerit dñs. in uenerit ita facientē. Vere dico
uob. quia supra omnia quē possidet. cōstituet illū.

l. clxiii
m. clxxii

Quod si dixerit seruus ille in corde suo. morā facit dñs m̄s
uenire. et cepit p̄cutere pueros. & ancillas. & edere.
& bibere. et inebriari. ueniet dñs serui illius in die qua
nō sperat. et hora qua nescit. Et diuidet eū. partēq; ei.
cū infidelib; ponet.

l. clxiiii
sol

Ille autē seruus. qui cognouit uoluntatē dñi sui. et nō p̄-
parauit. & nō fecit scdm uoluntatē ei. uapulabit multis.

Qui autē cognouit. et fecit digna. plagis uapulabit paucis.
Omni autē cui multū datū ē. multū queret ab eo. Et cō
mendauit multū. plus petere ab eo.

l. c. lxx
m. lxx

Ignē ueni mittere in terrā. et qd uolo. nisi accendat.
Baptisma autē habeo baptizari. Et quomodo coartor.
usq; dū perficiat. putatis quia pacē ueni dare in terrā. non.
Dico uob. sed separationem. Er enī ex hoc quinq; in
domo una diuisi. tres in duo. & duo in tres diuident.
Pater in filiū. et filius in patre suū. Mater in filiā. &
filia in matrem. Socrus in nurū suā. & nur in socerū suā.

l. c. lxxi
m. lxxii

Dicebat autem et ad turbas. Cum uideritis nubē orient
ab occasu. statim dicatis. Nib; uenit. et ita fit. Et cum
austorū flante. dicatis. quia est uersit. et fit. h; poebrite.
faciē celi et terre. nō fas p̄bare. hoc autē tēp. quomodo
n̄ p̄batis. Quid autē & auob; ipsis n̄ iudicatis. qd iustū ē

l. c. lxxii
m. lxxiii

Cum autem uadis cū aduersario tuo ad principem
in uia. da operā liberari ab illo. Ne forte trahat te
apud iudicem. et iudex tradat te exactori. et exactor
mittat te in carcerem. Dico tibi. n̄ exies inde. donec
etiā nouissimū minutū reddas.

l. cxxiii
sol

Aderant autē quidā ipso intēpore. nuntiantes ei de galil^{xiii}

leis. quorū sanguinē pilatū miscuit cū sacrificiis eorū.
Et respondens. dixit illis. Putatis quā hī galilaei. p̄ omnib;
galileis peccatores fuer. quia talia passi sunt. Non;
Dico uob. sed nisi penitentia habueritis. om̄s similiter
peribitis. Sic illi decē & octo. supra quos cecidit trīs
in siloā. & occidit eos. putatis quia & ipsi debitores
fuer. p̄ter om̄s homines. habitantes in hierl'm. Non.
Dico uob. sed si n̄ penitentia egeritis. om̄s similiter pibitis

l. cxxiiii
sol

Dicebat autē hanc similitudinē. Arborē fici habebat
quidam plantatā in uinea sua. & uenit querens fructū
in illa. & n̄ inuenit. Dixit autē ad cultorē uinea.
Ecce anni tres s̄. ex quo uenio. querens fructū in fi
culnea hac. & n̄ inuenio. Succide ergo illā. Ut qd
trā occupat. At ille respondens. dixit illi. Dñe.
dimitte illā et hoc anno. usq. dū fodia circa illā
et mitte stercorea. Et siquidē fecerit fructū. sin autē
in futurū succides eā. Erat autē docens. in sinagoga
eorū sabbatis. Et ecce mulier que habebat sp̄m in
firmitatis. annis decē & octo. erat inclinata. nec

omnino poterat sursū respicere. Qui cū uideret ih̄s
uocauit ad se. et ait illi. Mulier. dimissa es ab infirmi-
tate tua. Et inposuit illi manū. Et ē festi et ceta ē. &
glorificabat dñm.

l. c. lxxi
m. c. xxi

Respondens autē archisynagog⁹ indignans. quia in sab-
bato curasset ih̄s. dicebat turbis. Sex dies s̄. in quib;
oportet operari. In his ergo uenite et curamini. & n̄
indie sabbat⁹. Respondens autē ad illū dñs. et dixit.
h̄i pochorita. unusquisq; ur̄m sabbato n̄ soluit bouē
suū. aut asinū ap̄ sepio. & ducē ad aquare. Hanc autē
filia abrahe. quā alligauit satanas. ecce decē & octo
annis. n̄ oportuit solui a uinculo. isto die sabbat⁹.

l. c. lxxii
sol

Et cum hec diceret. erubescerant om̄s aduersarij.
Et om̄s populus gaudebat in uniuersis. quę gloriose fieb̄ ab eo.

l. c. lxxiii
m. c. xxviii
m. c. lxxiii

Dicebat ergo. Cui simile ē regnū dī. & cui simile eē
existimabo illud. Simile ē grano sinapis. qđ acceptū
homo misit in hortū suū. et creu. et factū ē in arbore
magnā. & uolucres celi. requieuer̄ in ramis ei.

l. c. lxxiiii
m. c. xxxviii

Et iterū dixit. Cui simile existimabo regnū dī. Simile
ē fermento. qđ acceptū mulier abscondit in farine lata tria.

donec fermentaret totū

l. clxxviii
f. lxxvii
h. lxxviii
l. clxx
h. lxx

Et ibat per ciuitates et castella docens. et ite faciens in bierlm.

Att aut illi quidā dñe. si paci s. qui saluant. ipse aut.
dix ad illos. Contendite intrare per angustā portā. quia
multi dico uob querē intrare. & n̄ poter.

l. clxxi
h. lxx

Cū aut intrauerit paterfamilias. et cluserit ostiū. & in
cipietis foris stare. et pulsare ostiū dicentes. dñe. aperir nob.
Et respondens dicet uob. nescio uos unde sitis. Tunc inci
pietis dicere. Manducauim corā te & bibim. et in pla
teis nr̄is docuisti. & dicet uob. nescio uos unde sitis.
Discedite amo om̄s operari iniquitatis. ibi erit flet.
et stridor dentium.

l. clxxii
h. lxxi

Cū uideritis abrahā et isaac & iacob. et om̄s pphetas
in regno dī. uos aut expelli foras. Et uenient ab oriente
& occidente. et aquilone et austro. et recubent in regno dī.

l. clxxiii
h. clxxiii
h. clxx

Et ecce s̄ nouissimi. qui er̄ primi. et s̄ primi q̄ er̄ nouissimi.

l. clxxiiii
h. clxxiiii
h. clxx

In ipsa die accesser̄ quidā phariseorū. dicentes illy.

Exi et uade hinc. quia berodes. uult te occidere.

Et ait illis. Ite. et dicite uulpi illy. Ecce eicio demonia.
et sanitates p̄ficio hodie et cras. et tertio die c̄sumor.

Veritatem. oportet me hodie et cras. et sequenti
ambulare. quia non capite prophetam perire. extra hierusalem.

Is. c. lxxxi
Ch. c. xli

Hierusalem. hierusalem. qui occidis prophetas. et lapidas eos.
qui mittunt ad te. Quotiens uolui congregare filios tuos.
quemadmodum avis nidum suum sub pennis. et noluit.
Ecce relinquet uos domus uestra.

Dico autem uobis. quia non uidebitis me. donec ueniat
cum dicetis. Benedictus qui uenit in nomine domini. **xiiii**

Is. c. lxxxi
Sol

Et factum est cum intraret in domum cuiusdam principis pha-
riseorum sabbato manducare panem. et ipsi observa-
bant eum. Et ecce homo quidam idropicus. erat ante illum.

Is. c. lxxxi
Ch. c. xxi
Sol

Et respondens ihesus. dixit ad legis peritos et phariseos
dicens. Si licet sabbato curare. Nulli. tacuerunt. Ipse
uero adprehensum. sanauit eum et dimisit. Et respondens
ad illos. dixit. Cur uirum a sinu aut bos. in puteum cadit.
et non continuo extrahit illum die sabbati. et non poterant ad hec
respondere illi.

Is. c. lxxxi
Sol

Dicebat autem et ad inuitatos parabola. intendens. quo
modo primos accubitus eligerent. dicens ad illos.
Cum inuitatus fueris ad nuptias. non discubas in primo loco.

Nefore honoratior te sit inuitat ab eo. et ueniens is
qui te et illu uocauit. dicit tibi. Da hunc locu. Et
tunc incipias cu rubore. nouissimu locu tenere.
Sed cu uocat fueris. uade recube in nouissimo loco.
Ut cu uenerit qui te inuitauit. dicit tibi. Amice.
ascende superius. Tunc erit tibi gloria. cori simul discubentib;

l. clyxxviii
m. cxxxix

Quia omnis qui se exaltat. humiliabit. et qui se humi
liat. exaltabitur.

l. clyxxx
sol

Dicebat aut etia qui se inuitauerat. Cu facis prandiu
aut cena. noli uocare amicos tuos. neque frs tuos.
neq; cognatos. neq; uicinos; ^{diuites} ne forte et ipsi te reuiu
tent. et fiat tibi retributio. Sed cu facis cinu. ^{diuites}
uoca pauperes. debiles. claudos. cecos. Et beat' eris.
quia n' habent retribuere tibi. Retribuet enim tibi.
in resurrectione iustoru. hec cu audisset quidam
desimul discubentib. dix' illi. Beatus qui mandu
cabit panem in regno d'i.

l. clyxxxi
m. cxxx

At ipse dix' ei. ho quida fec' cena magna. et uocau
multos. Et misit seruu suu hora cene. dicere inui
tatis ut uenirent. quia iam parata sunt omnia.

Et ceperunt simul omnes excusare. Primus dixit illi. Villam
 enim. et necesse habeo exire. et uidere illam. Rogo te.
 habere me excusatum. Et alter dixit. Iugabo enim quinque
 et eo probare illam. Rogo te. habere me excusatum. Et alius
 dixit. uxorem duxi. et ideo non possui uenire.
 Et reuersus seruus. nuntiavit hec domino suo. Tunc iratus
 paterfamilias. dixit seruo suo. Exi cito in plateas. &
 uicos ciuitatis. et pauperes ac debiles. et cecos & claudos.
 introduce huc. Et ait seruus. Domine. factum est ut impe
 rasti. et adhuc locus est. Et ait dominus seruo. Exi in
 uias et sepes et compelle intrare. ut impleatur domus mea.
 Dico autem uobis. quod nemo uirorum illorum qui uocatus est.
 gustabit cenam meam.

l. c. lxxxii
 h. de ut

Ibant autem turbe multe cum eo. et conuersi. dixit ad illos.
 Siquis uenit ad me. et non odit patrem suum et matrem.
 & uxorem. & filios. et fratres et sorores. adhuc autem
 et animam suam. non potest meus esse discipulus. Et qui
 non baiulat crucem suam et uenit pro me. non potest me
 us esse discipulus.

l. c. lxxxiii
 901

Quis enim ex uobis uolens turrim edificare. non prius

sedens cōputat sūptus. qui necessarij sunt. si habet
ad p̄ficiendum. Ne postea quā posuerit fundamētū.
et non potuerit p̄ficere. omnes qui uident. incipiunt
inludere ei dicentes. Quia hic homo cepit edificare.
et n̄ potuit cōsummare. Aut quis rex itur cōmittere
bellum aduersus aliū regem. n̄ sedens prius cogitat.
si possit cū decem milibus occurrere ei. qui cum uiginti
milibus uenit ad se. Alioquin. adhuc illo longe agente.
legationē mittens. rogat ea quę pacis sunt.

l. clxxxiii
ch. xxi

Sic ergo omnis ex uob. qui n̄ renunciat omnib; quę pos
sides. n̄ potest meus esse discipulus. xv

l. clxxxv
ch. lxxxi
ch. cii

Bonum ē sal. Si autē sal quoq; euanuerit. in quo ē di
erur. neq. interā. neq. in sterquiliniū utile ē. sed
foras mittet. Qui habet aures audiendi. audiat.

l. clxxxvi
ch. lxxxi
ch. cxii

Erant autē adppinquantes ad ih̄m publicani et pec
catores. ut audirent illū. Et murmurabant pharisei
et scribe. dicentes. Quia hic peccatores recipit. &
manducat cum illis.

l. clxxxvii
ch. clxxxii

Et ait ad illos parabolā istā dicens. Quis ex uob homo.
qui habet centum oues. et si pdiderit unā ex ipsis.

nonne dimittit nonaginta nouē in deserto. et aduadit
ad illā quę perierat. donec inueniat illā. & cum
inuenierit eā. imponit in humeros suos gaudens. Et ue
niens domū. euocat amicos et uicinos. dicens illis.
Congratulamini mihi. quia inueni ouē meā quę
perierat. Dico uob. quāta gaudiū erit in celo. sup
uno peccatore penitentiā agente. quā sup nonaginta
nouē iustis. qui nō indigent penitentiam.

le. clxxxviii
sol

Aut quę mulier. habens dragmas decē. Si p diderit
dragmā unā. nonne accendit lucernā. et euerit domū.
et querit diligenter. donec inueniat. Et cū inuenierit.
euocat amicas et uicinas dicens. Congratulamini mihi.
quia inueni dragmā quā p didera.

le. clxxxviii
sol

Ita dico uob. gaudiū erit corā angīs dī sup uno pec
catore. penitentiā agente.

le. cxc
sol

Aut autē. homo quidā habuit duos filios. et dixit
adolescentior ex illis patrī. Pat. da mihi portionē
substantie. quę me ctingit. Et diuisit illis substan
tiā. Et nō p multos dies. congregatis omnibus ado
lescentior filius. peregre pfectus ē in regionem

longinquā et ibi dissipauit substantiā suā uiuendo
luxuriose. Et postquā omnia cōsumasset. facta ē fames
ualida in regione illa. Et ipse cepit egere. Et abiit.
et adhefit uni ciuium regionis illius. et misit illū
inuillā suā. ut pasceret porcos. Et cupiebat implere
uentrē suū. de siliquis. quos porci manducabant.
et nemo illi dabat. In se autē reuersus. dixit. Quanta
mercennari in domo patris mei habundant panib;
ego autē hic fame pereō. Surgā et ibo ad patrē meū.
et dicā ei. Pat. peccaui in celū et corā te. et iā nō sum
dignus uocari filius tuus. fac me sic unū de mercenna-
riis tuis. Et surgens. uenit ad patrē suū. Cū autē
adhuc longe eēt. uidit illū pater ipsius. misericordia
mōt est. Et accurrens. cecidit sup collū ei. et oscu-
lat est illum. Dixq; ei filius. Pat. peccaui in celū
et corā te. iā nō sum dignus uocari filius tuus. Dixit autē
pater ad seruos suos. Cito pferite stolā primā. et in-
duite illum. et date anulū in manū ei. et calcia-
menta in pedes. Et adducite uttulū signatū. et
occidite. et manducem. et epulemur. Quia hic

134
filius meus mortuus erat et reuixit. perierat. et inuentus
est. Et cepit epulari. Erat autem filius eius senior in agro.
Et cum ueniret. et appropinquaret domum. audiuit sym-
phonia et chorum. Et uocauit unum de seruis. et interrogauit
que hec essent. Isque dixit illi. Frater tuus uenit. et occi-
dit patrem tuum utulum saginatum. quia sanum illum recepit.
Indignatus est autem. et nolebat introire. Patrem autem illius
egressus. cepit rogare illum. At ille respondens. dixit
patri suo. Ecce tot annis seruo tibi. et numquam man-
datum tuum preterui. Et nunquam dedisti mihi edum.
ut cum amicis meis epularer. Sed pro qua filius tuus
hic. qui de uorum substantia sua cum meretricibus uenit.
occidisti illum utulum saginatum. At ipse dixit illi. Fili-
us tu semper mecum es. et omnia mea tua sunt. Epulari
autem et gaudere oportebat. quia frater tuus hic mortuus
fuerat. et reuixit. perierat. et inuentus est.
Dicebat autem et ad discipulos suos. Homo quidam erat
diues. qui habebat uilicem. Et hic diffamatus est apud
illum. quasi dissipasset bona ipsius. Et uocauit
illum. et ait illi. Quid hoc audio de te. redde

rationem uilicationis tue. id enim non poteris uilicare.
At autem uilic' intra se. Quid facia'. quod dominus meus
aufert a me uilicatione'. fodere non ualeo. mendicare
erubesco. scio quid facia'. Ut cum amos fuero a uili
catione. recipiant me in domos suos. Conuocatis itaque
singulis debitoribus domini sui. dicebat primo. Quantum
debes domino meo. At ille dixit. Centum cados olei.
Dixitque illi. Accipe cautionem tuam. & sede cito scribe
quingenta. Deinde alio dixit. Tu uero. quantum debes.
Qui ait. Centum cheros tria. At illi. Accipe litte
ras tuas. et scribe octoginta. Et laudauit dominus
uilicum iniquitatis. quia prudenter fecisset. Quia
filii huius seculi. prudentiores filiis lucis. in generati
one sua sunt. Et ego uobis dico. facite uobis amicos de
ma'ona iniquitatis. ut cum defeceritis recipiant
uos in eterna tabernacula. Qui fidelis est in minimo.
in maiore fidelis est. Et qui in modico iniquus est. in
maiore iniquus est. Si ergo in iniquo ma'ona fideles
non fuistis. Quod uerum est. quis credet uobis. Et si in alieno
fideles non fuistis. quod uerum est. quis dabit uobis.

l. exxi
h. exliiii

Nemo seruus potest duob; dominis seruire. Aut enim unū odiet. et alterū diliget. Aut uni adherebit. et alterū contempnet. Non potestis dō seruire et māmonē.

l. exxi
sol

Audiebant autem omnia hec pharisei. qui erant auari. & deridebant illum. Et ait illis. Vos estis qui iustificatis uos coram hominibus. dñs autem nouit corda ur̃a. Quia qđ hominib; altū est. abhominatio ē apud dñm.

l. exxi
h. lxxv

Lex et prophete. usq; ad iohannem. Et eo regnū dī euangelizatur. et omnis in eum uim facit.

l. exxi
h. lxxviii

Facilius autē est celum et terram preterire. quā de lege unum apicem cadere. Et qui dimissam auro ducit. mechatur.

l. exxi
h. lxxxi
h. lxxxi
l. exxi
sol

Omnis qui dimittit uxorem suam. et ducit alteram. mechatur. **H**omo quidā erat diues. et induebatur purpura et bisso. et epulabatur cotidie splendide. Et erat quidā mendicus nomine litar. qui iacebat ad ianuā ei⁹ ulceribus plenus. cupiens saturari de micis quę cadebant de mensa diuitis. Sed & canes ueniebant. et lungebant ulcera ei⁹. Factum est autem ut moreretur mendicus. et portaretur ab anglis. in sinum abrahe. Mortuus est autem et diues. et sepultus ē in inferno.

Cleuans autem oculos suos cum eēt in tormentis. uidit
 Abraham a longe. et lazarus insinuatus. Et ipse clamans
 dixit. Pater abraham miserere mei. et mitte lazarus ut in
 tinguat extremum digiti sui in aqua. ut refrigeret lin
 guam meam. quia crucior in hac flamma. Et dixit illi
 abraham. Fili. recordare quia recepisti bona in uita tua.
 et lazarus similiter mala. Nunc autem hic consolatur.
 tu uero cruciaris. Et in his omnib. inter nos et uos chaos
 magnum firmatum ē. ut hi qui uolunt hinc transire
 ad uos non possint. neq. inde huc transire. Et ait.
 Rogo ergo te pater. ut mittas eum in domum patris mei.
 Habeo enim quinque frs. ut testetur illis. ne et ipsi ueniant
 in locum hunc tormentorum. Et ait illi abraham. Ha
 bent moysen et prophetas. audiant illos. At ille dixit.
 Non pater abraham. sed si quis ex mortuis ierit ad eos.
 paenitentiam agent. Ait autem illi. Si moysen et pro
 phetas non audiunt. neq. si quis ex mortuis resurrexerit.
 credent. Et ad discipulos ait. Inpossibile ē. ut non ueni
 ant scandala. Uae autem illi pro quem ueniunt. Utilius
 est illi. si lapis molaris imponatur circa collum eius. et

lo. lxxvii
 ch. lxxviii
 di. lxxviii

136
proiciatur in mare. quam ut scandalizet unum de pusillis

*Le. xxviii
ch. lxxviii* **I**stis. Attendite uobis. Si peccauerit frater tuus. increpa illū.

Et si penitentiam egerit. dimitte illi.

*Le. xxviii
ch. lxxviii* **E**t si septies in die peccauerint in te. et septies in die conuer-

sus fuerit ad te dicens. penitet me dimitte illi.

*Le. cc
ch. lxxv* **E**t dixerunt apti dño. Adauge nobis fidem. Dixit autem

dñs. Si habueritis fidem sicut granum sinapis. diceretis

huic arbori mozo eradicare et transplantare in mare. et oboediret uobis.

*Le. cxi
Sol*

Quis autem ur̃m habens seruum arantem aut pascentē

qui regresso de agro. dicat illi statim. transi recumbe. et

non dicit ei. Para quod cenem et pręunge te. et ministra

mibi donec manducem et bibam. et post haec tu mandu-

cabis et bibes. Numquid gratiam habet seruo illi. quia

fecit quę ei imperauerat. Non puto. Sic et uos cum fece-

ritis omnia quę pręcepta sunt uobis. dicite. Serui in

utiles sumus. quod debuimus facere fecimus. Et factum ē.

dum iret in hierlm. transiebat p̃ mediam samariam et

galileam. Et cum ingrederetur quoddam castellum.

occurrerunt ei decem uiri leprosi. Qui steterunt a longe.

et leuauerunt uocem dicentes. Ihu preceptor. miserere nri.
Quos ut uidit. dixit. Ite. ostendite uos sacerdotibus. Et fac
tum ē. dum irent. mundati sunt. Unus autem ex illis ut
uidit quia mundatus ē. regressus ē. cum magna uoce mag
nificans dñm. Et cecidit in faciem ante pedes eius. gratias
agens. et hic erat samaritanus. Respondens autem ihc. dix.
Nonne decem mundati sunt. et nouem ubi sunt. Non ē.
inuentus qui rediret et daret gloriam dō. nisi hic alienigena.
Et ait illi. Surge uade. quia fides tua. te saluum fecit.

l. ceni
m. cclv

Interrogatus autem a pharisæis. quando uenit regnū dī.
Respondit eis. et dix. Non uenit regnum dī cum obseruati
one. neq. dicent. ecce hic. aut ecce illic. Ecce enim regnū
dī. intra uos ē.

l. ceni
sol

Et ait ad discipulos suos. Uenient dies quando desideretis
uidere unum diem filii hominis. et non uidebitis.

l. ceni
m. cclvi
m. cclvii
l. ceni
m. cclvi

Et dicent uobis. Ecce hic. ecce illic. nolite ire neq. secutimini.
Nam sicut fulgur coruscans de sub cælo in ea que sub cælo sūt.
fulget. ita erit filius hominis in die sua.

l. ceni
m. cclviii
m. lxxxiii

Primum autem oportet illum multa pati. et reprobari age
neratione hac.

l. cccvii
ch. cclxi

Et sicut factum ē. in dieb. noe. ita erit et in dieb. filii hominis.
Edabant et bibebant. uxores ducebant. et dabantur ad nuptias.
usq. in diem qua intrauit noe in arcam. et uenit diluuium.
et perdidit omnes.

l. cccviii
Sol

Similiter sicut factum ē. in dieb. loth. edabant et bibebant.
emebant et uendebant. plantabant et aedificabant. Quae die
autem exiit loth a sodomis. pluit ignem et sulphur de celo.
et omnes perdidit. Secundum hoc erit. quae die filius hominis reuelabitur.

l. cccviii
ch. cclxi
h. cclxi

In illa hora. qui fuerit in tecto. et uasa eius in domo. ne descen
dat tollere illa. Et qui in agro. similiter non redeat retro.

l. ccc
Sol

Memores estote uxoris loth.

l. ccc
ch. cclxi
i. cclxi

Quicumq. querierit animam suam saluam facere. perdet illam.
Et quicumq. perdidit illam. uiuificabit eam.

l. ccc
ch. cclxi

Dico uobis. In illa nocte erunt duo in lecto una. unus assumet
et alter relinquetur. Due erunt molentes in unum. una as
sumetur. et altera relinquetur. Duo in agro. unus assumetur.
et alter relinquetur.

l. ccc
ch. cclxi

Respondentes dicunt illi. Ubi dñe. Quid dixit eis. Ubicumq.

l. ccc
Sol

fuerit corpus. illuc congregabuntur aquile. Dicebat autem
et parabolam ad illos. quod oportet semper uigilare et non deficere dicens.

Iudex quidam erat in quadam ciuitate. quidam non time-
bat. et hominem non uerebatur. Vidua autem quedam erat
in ciuitate illa. et ueniebat ad eum dicens. Vindica me de ad-
uersario meo. Et nolebat per multum tempus. Post hec autem
dixit intra se. Et si dominum non timeo nec hominem reuereo. tam-
quam molesta est mihi hec uidua. uindicare illam. ne inno-
uissimo ueniens suggillet me. At autem dominus. Audite quid
iudex iniquitatis dicit. Dominus autem non faciet uindictam
electorum suorum clamantium ad se die ac nocte et pa-
cientiam habebit in illis. dico uobis. quia cito faciet
uindictam illorum. Verum tamquam filius hominis ue-
niens. putas inueniet fidem interea. Dixit autem ad
quosdam qui in se confidebant tamquam iusti. et asper-
nabatur ceteros parabolam istam. Duo homines ascen-
derunt in templum. ut orarent. Unus phariseus. et
alter publicanus. Phariseus stans. haec apud se orabat.
Domine. gratias ago tibi. quia non sum sicut ceteri hominum.
Raptores. iniusti. adulteri. uelut etiam hic publicanus.
ieiuno bis in sabba. decimas do omnium que possideo.
Et publicanus a longe stans. nolebat nec oculos ad celum

leuare. sed percussit eum pettus suum dicens. Dñs. propitius
esto mihi peccatori. Dico uobis. descendit hic iustificatus
in domum suam ab illo. Quia omnis qui se exaltat humili
abitur. et qui se humiliat. exaltabitur.

Afferebant autē ad illum et infantes. ut eos tangeret.
Quodcum uiderent discipuli. increpabant illos. Ihesus autē
conuocans illos. dix. Sinite pueros uenire ad me. et no
lite eos uetare. Talium ē enim regnū dñi. sicut puer. [†] Am
dico uobis. quicūq. non acceperit regnū dñi sicut puer.
non intrabit in illud.

ET interrogauit eum princeps dicens. Magister bone.
quid faciens uitā aeternā possidebo. Dix autē ei ihc.
Quid me dicis bonū. Nemo bonus. nisi solus dñs. Manda
ta nosti. Non occides. Non moechaberis. Non furtum
facies. Non falsum testimonium dices. Honora patrem
tuum et matrem. Qui ait. Haec omnia custodiui a iuuen
tute mea. Quo audito ihc. ait ei. Adhuc unum
tibi de ē. Omnia quaequq. habes uende et da pauperibus. et
habebis thesaurū in celo. et ueni sequere me.

Is ille auditis contristatus ē. quia diues erat ualde.

quidā

Uidens autē ihs illum tristem factū. dix. quā difficile
qui pecunias habent in regnū dī intrabunt. Facilius ē.
enim camelum p foramen acus transire. quā diuitē in
trare in regnū dī. Et dixerunt qui audiebant. Et quis
potest saluus fieri. At illis. Quę impossibilia sunt apud
homines. possibilia sunt apud dñ. At autē petrus.
Ecce nos dimisimus om̃a. et secuti sumus te. Quid dix
eis. Amen dico uobis. Nemo ē. qui reliquid domū. aut
parentes. aut fr̃s. aut uxorem. aut filios. propter regnū
dī. et non recipiat multo plura in hoc tempore. Et in
seculo uenturo. uitam æternam. **XVII**

Assumpsit autē xii. et ait illis. Ecce ascendimus hie
rosolimā. et consumabuntur om̃a quę scripta sunt p pro
phetas de filio hominis. Tradetur enim gentib. et illudet̃
et flagellabitur et conspuetur. Et post quā flagellaue
rint occident eū. et die tertia resurget.

Et ipsi nihil horum intellexerunt. Et erat uerbū istud
absconditū ab eis. et non intellegebant quę dicebantur.

Factum ē. autē cum appropinquaret hiericho. caecus quidā
sedebat secus uiam mendicans. Et cū audiret turbam pre

l. cccxi
m. cccxiii
m. cx

l. cccxii
m. ccc
m. cxii

l. cccxi
sol

l. cccxiii
m. ccc
m. cxvi

ter eunte. interrogabat quid hoc eēt. Dixerunt autē ei.
 quod ihc nazarenus transiret. Et clamauit dicens. ihu fili
 dauid. miserere mei. Et qui preibant. increpabant eum
 ut taceret. Ipse uero. multo magis clamabat. fili dauid
 miserere mei. Stans autē ihc. iussit illum ^{ad} duci ad se.
 Et cum appropinquasset. interrogauit illum dicens. Quid
 tibi uis faciam. At ille dix. Dñe. ut uideam. Et ihc
 dix illi. Respice. fides tua. te saluum fecit. Et confestim
 uidit. et sequebatur illū magnificans dñm. Et omnis plebs
 ut uidit. dedit laudem dō. Et ingressus pambulabat
 hiericho. et ecce uir nomine tacheus. Et hic erat prin
 cept publicanorum. et ipse diues. Et querebat uidere ihm
 quis eēt. et non poterat precurba. quia statura pusillus erat.
 Et precurrens ascendit in arborem sicomorum ut uideret
 illū. quia inde erat transiturus. Et cū uenisset ad locum.
 suspiciens ihc uidit illum. et dix ad eū. Tache. festinans
 descende. quia hodie in domo tua. oportet me manere.
 Et festinans descendit. et excepit illum gaudens. Et cū
 uiderent. omnes murmurabant dicentes. quod ad ho
 minē peccatorem diuertisset. Stans autē tacheus.

l. cccxii
 Sol

dix ad ihm. Ecce dimidium bonorum meorum dñe
do pauperib. et si quid aliquē defraudaui. reddo quad
ruplum. At ibe adeum. Quia hodie salus domui
huic facta ē. eo quod ipse filius sit abrahae.

l. cccxvi
m. clxiii

l. cccxvii
sol

Venit enim filius hominis querere et saluum facere.
quod perierat. Haec illis audientib. adiciens dix
parabolam. eo quod eet prope hierlm. et quia ex
istimarent quod confestim regnū dī manifestaret.

l. cccxviii
m. clxxviii
m. clxiii

Dix ergo. Homo quidam nobilis abiit in regionem
longinquā. accipere sibi regnū et reuerti.

l. cccxviiii
m. clxx

Vocatis autē decē seruis suis. dedit illis decem
mnas. et ait illis. Negotiamini dum uenio. Cives
autē ^{ei} oderant illum. et miserunt legationē post
illum dicentes. Nolumus hunc regnare sup nos.
Et factum ē. ut rediret accepto regno. et iussit uocari
seruos suos quib. dedit pecuniam. ut sciret quantum
quisq. negotiatus eet. Venit autē primus dicens.
Dñe. mna tua. decē mnas adquisiuit. Et ait illi.
Euge bone serue. quia in modico fidelis fuisti. eris
potestate habens sup decē ciuitates. Et alter uenit

140
dicens. Dñe. mna tua. fecit quinq. mnas. Et huic
ait. Et tu esto supra quinq. ciuitates. Et alter uenit
dicens. Dñe. ecce mna tua. quā habui repositam in
sudario. Timui enim te. quia homo auferis es.
Tollis quod non posuisti. et metis quod non seminasti.
Dicit ei. De ore tuo dei iudico serue nequā. Sciebas
quod ego auferis homo sum. tollens quod non posui.
et metens quod non seminaui. Et quare non dedisti
petuniam meā ad mensam. et ego ueniens cū usuris
utiq. exegissem illud. Et astans. dix. Aufer te
ab illa mna. et date illi quid ecce mna habet. Et dix
erunt illi. Dñe. habet decem mnas.

l. cccxxx
m. cccxxx
m. xli

Dico autē uobis. quia omni habenti dabitur. Ab
eo autē qui non habet. et quod habet. auferet^r ab eo.

l. cccxxxi
m. cccxxxi
m. cccxxxi

Uerū tamen. inimicos meos illos qui nolunt^{et} me reg
nare super se. adducite huc. et interficite ante me.
Et his dictis. præcedebat ascendens hierosolimam.

l. cccxxxi
m. cccxxxi
m. cccxxxi

ET factū ē. cum appropinquasset ad bethfage et betha
niam. ad montē qui uocatur oliueti. misit duos disci
pulos suos dicens. Ite. in castellum quod contra est.

In quod introeuntes. inuenietis pullum a sine alligatum. cui nemo umquam hominum sedt. Soluite illum. et adducite. Et si quis uobis interrogauerit. quare solutis. sic dicetis ei. quia dominus operam eius desiderat.

l. cccxxxiii
f. cccxiii
ch. xxviii

Abierunt autem qui missi erant. et inuenerunt sicut dix illis stantem pullum. Soluentibus autem pullum. dixerunt domini eius ad illos. Quid solutis pullum. At illi dixerunt. Quia dominus eum necessarium habet. Et duxerunt illum ad ihm. Euntem autem illos. substernebant uestimenta sua in uia.

l. cccxxxiiii
f. cccxiiii
ch. xxviii
l. c.

Et cum appropinquaret iam ad descensum montis oliueti. coeperunt omnes turbe discipulorum gaudentes laudare dominum uoce magna. super omnibus quas uiderant uirtutibus. dicentes. Benedictus qui uenit rex in nomine domini. pax in celo et gloria in excelsis.

l. cccxxxv
f. cccxv

Et quidam phariseorum de turbis. dixerunt ad illum. Magister. increpa discipulos tuos. Quibus ipse ait. Dico uobis. quia si bitacuerint. lapides clamabunt.

l. cccxxxvi
f. cccxvi
sul

Et cum appropinquauit. uidens ciuitatem. fleuit super illam dicens. Quia sic cognouisses et tu. et quidem in hac

die tua que ad pacem tibi. Nunc autē abscondita sunt
ab oculis tuis. Quia uenient dies inte. et circū dabunt
te inimici tui uallo. et circū dabunt te et coangustabunt
te undiq. et ad terrā prosterment te. et filios tuos q̄ intest.

<sup>l. cccxxvii
ch. cccxlii
f. cccxxviii</sup> **E**T non relinquent in te lapidem sup lapidem. eo quod
non cognoueris tempus uisitationis tue.

<sup>l. cccxxviii
ch. cccxlii
f. cccxxviii
l. xxvi</sup> **E**T ingressus in templum. coepit eicere uendentes et
ementes in illo. dicens illis. Scriptum ē. quia domus mea
domus orationis ē. Uos autē. fecistis illam speluncā latronū.

<sup>l. cccxxviii
ch. cccxlii
f. cccxxviii
l. xxvii</sup> **E**T erat docens cotidie in templo. Principes autē sacerdo
tū et scribe et principes plebis querebant illum p̄dere. et
non inueniebant quid facerent illi. Omnis enim popu
lus suspensus erat. audiens illum.

<sup>l. cccxli
ch. cccxlii
f. cccxxviii</sup> **E**T factum ē. in una dierum. docente illo populum in
templo et euangelizante. conuenerunt principes sacer
dotum et scribe cū seniorib. et aiunt dicentes ad illum.
Dic nobis in qua potestate hec facis. aut quis ē. qui dedit
tibi hanc potestatem. Respondens autē. dixit ad illos. Inter
rogabo uos et ego unū uerbū. respondete mihi. Baptis
mū iohannis de celo erat. an ex hominibus. At illi.

cogitabant inter se dicentes. Quia si dixerimus
de celo. ^{nobis} dicet. Quare ergo non credidistis ei.
Si autem dixerimus ex hominibus. plebs uniuersa
lapidabit nos. Certi sunt enim iohannem
prophetam esse. et responderunt se nescire unde
esset. Et ihc ait illis. Neque ego dico uobis. in
qua potestate haec facio.

l. cexli
m. cexxiiii
n. cexxviii

Coeptit ergo dicere ad plebem. parabolam hanc.
Homo plantauit uineam. et locauit eam colonis.
et ipse peregre fuit multis temporibus. Et in tem
pore misit ad cultores seruum. ut de fructu uineae
darent illi. Qui cesum. dimiserunt inanem.
Et addidit alterum seruum mittere. Illi autem hunc
quoque cedentes. et afficientes contumelia. dimiserunt
inanem. Et addidit tertium mittere. qui et illum
uulnerantes eiecerunt. Dixit autem dominus uineae.
Quid faciam. mitte filium meum dilectum. forsitan cum
hunc uiderint uerebuntur. Quae cum uidissent coloni.
cogitauerunt inter se dicentes. Hic est. heres. occidamus
illum ut nostra fiat hereditas. Et eiecunt illum extra ui

neam. occiderunt. Quid ergo faciet illis dominus
uinee. ueniet et pdes colonos istos. et dabit uineam
aliis. Quo audito. dixerunt illi. Absit. Ille autem
aspiciens eos ait. Quid ē. ergo hoc quod scriptum est.
Lapidem quē reprobauerunt aedificantes. hic fac
tus ē. in caput anguli. omnis qui ceciderit sup illū
lapidem. conquassabitur. Supra quē autem ceci
derit. comminuet illum.

l. cxxxi
ch. cxxx
l. cxxxii

Et querabant principes sacerdotū et scribe. mit
tere in illum manus illa hora. et timuer² populum.

Cognouer² enim. qd ad ipsos diceret similitudine istā. **XVIII**

l. cxxxi
ch. cxxx
l. cxxxii

Et obseruantes miserunt insidiatores qui se iustos
simularent. ut caperent eū in sermone. ut traderet
illum principatui. et potestate presidis. Et interro
gauerunt illum dicentes. Magister. scimus quia
recte dicis et doces. et non accipis psonam. sed in ueri
tate uiam dī doces. Licet nobis dare tributum cesari.
annon. considerans autē dolum illozum. dixit ad eos.
Quid me temptatis. ostendite mihi denarium.
cuius habet imaginē. et in inscriptione. Respon

dentes dixerunt. Cēsaris. Et ait illis. Reddite ergo
quę cēsaris sunt cēsari. et quę dī sunt dō. Et non potu-
erunt uerbum eius reprehendere coram plebe. et mi-
rati in responsis eius tacuerunt. Accesserunt autem
quidam sadduceorum qui negant eē resurrectionem.
et interrogauerunt eum dicentes. Magister. moyses
scripsit nobis. si frater alicuius mortuus fuerit habens ux-
orem. et hic sine filio fuerit. ut accipiat eam frater eius
uxorem. et suscitet semen fratri suo. Septem ergo fr̄s erant.
Et primus accepit uxorem. et mortuus ē. sine filio.
Et sequens accepit illam. et ipse mortuus ē. sine filio.
Et tertius accepit illam. Similiter et om̄s septem. et
non reliquerunt semen. et mortui sunt. Nouissime
omnium. mortua ē. et mulier. In resurrectione ergo.
cuius eorum erit uxor. Siquidem septem habuerunt
eam uxorem. Et ait illis ih̄c. Filii seculi huius nubunt.
et traduntur ad nuptias. Illi uero quidigni habebunt
seculo illo et resurrectione ex mortuis. neq. nubunt
neq. ducunt uxores. neq. enim ultra mori poterunt.
Aequales enim angelis sunt. et filii sunt dī. cum sint

filii resurrectionis. Quia uero resurgant mortui. et moyses
ostendit setus rubum. sicut dicit. Dñm dñm abraham
et dñm isaac. et dñm iacob. Dñs autē non ē. mortuorum.
sed uiuorum. Omnes enim uiuunt ei. Respondentes autē
quidam scribarum. dixerunt. Magister. benedixisti.

Et amplius non audebant eum quicquā interrogare.

Dixit autē ad illos. Quomodo dicunt xpm filium da
uid ēē. et ipse dauid dicit in libro psalmozum. Dixit
dñs dño meo sede ad dextris meis. donec ponam inimi
cos tuos scabellum tuorum. Dauid ergo dñm illū
uocat. et quomodo filius eius ē.

Audiente autē omni populo. dixit discipulis suis.

Attendite a scribis. qui uolunt ambulare in stolis.
et amant salutationes in foro. et primas cathedras
in synagogis. et primos discubitos in conuiuiis.

Qui deuorant domos uiduarum. simulantēs. longam
orationē. hi accipient damnationē maiorem. Respi
ciens autē. uidit eos qui mittebant munera sua in
gazofilatium diuites. Vidit autē. et quandam uidu
am paupculam mittentē aera minuta duo. et dixit.

l. cexlun
ch. lxxxvi
ch. cxxxiii

l. cexla
ch. lxxxvi
ch. cxxxiii

l. cexlun
ch. lxxxvi
ch. cxxxiii

l. cexlun
ch. lxxxvi

Uere dico uobis. quia uidua haec paup plus qua omnis
misit. Nam om's hi. ex abundanti sibi miserunt in
munera di. Haec aute. ex eo quod de e. illi. omnem
uictum suum qua habuit misit.

l. cccxlii
ch. cccxlii
di. cccxlii

ET quibusdam dicentib. de templo. quod lapidibus
bonis et domus ornatum eet. dix. Haec que uidetis.
uenient dies in quibus non relinquetur lapis super
lapidem. qui non destruat.

l. cccxlii
ch. cccxlii
di. cccxlii

Interrogauerunt aute illum dicentes. Praeceptor.
quando haec erunt. et quod signum cum fieri inci
pient. Quid dix. Videte. ne seducamini. Multi enim
uenient in nomine meo dicentes. quia ego sum. et
tempus adpropinquabit. Nolite ergo ire post illos.
Cum aute audieritis proelia et seditiones. nolite
terreni. Oportet primum haec fieri. sed non dum
statim finis. Tunc dicebat illis. Surget gens contra
gentem et regnum aduersus regnum. et terremotus
magni erunt. proelia et pestilentie et fames. terroresq.
de celo et signa magna erunt.

l. cccxlii
ch. cccxlii
di. cccxlii

Sed ante haec omnia. incipient uobis manus suas

et persequentur. Tradentes in synagogas et custodias. tra-
hentes ad reges et presides. propter nomen meum. Contin-
get autem vobis testimonium.

l. celi
m. xxxviii
n. xli

Ponite ergo in cordibus vestris non premeditari. quem
admodum respondeatis. Ego enim dabo vobis os et sapi-
entiam. cui non poterunt resistere et contra dicere.
omnes adversarii vestri. Tradimini autem a parentibus. et
fratribus. et cognatis et amicis. et morte afficient ex vobis.
Et eritis odio omnibus. propter nomen meum. Et capillus
de capite vestro non peribit. In patientia vestra. posside-
bitis animas vestras

l. celi
sot

Cum autem videritis circumdari ab exercitu hierusalem.
tunc scitote. quia appropinquabit desolatio eius.

l. celi
m. xlii
n. xliii

Tunc qui in iudea sunt fugiant in montes. et qui in
medio eius discedant. et qui in regionibus. non intrent
in eam. quia dies ultionis hi sunt. ut impleantur
omnia que scripta sunt.

l. celi
m. xliii
n. xliii

l. celi
m. celi
n. xliii
sot

Vae autem pregnantibus. et nutriendibus. in illis diebus.
Erit enim pressura magna super terram. et ira populo
huic. Et cadent in ore gladii. et captivi ducuntur

in om̃s gentes. Et hierlm calcabit^r agentib. donec
impleant tempora nationū.

le. celum
m. celum
ch. el

Eterunt signa in sole et luna et stellis. et interitis
pressura gentium. preconfusione sonitus maris et fluc
tuū. arescentib. hominib. pre timore et expectatione
que supuenient uniuerso orbi. Nam uirtutes celorum
mouebuntur. Et tunc uidebunt filiū hominis ueni
entē in nube. cū potestate magna et maiestate. His
autē fieri incipientib. respicite et leuate capita ur̃a.
quō appropinquat redemptio ur̃a. Et dix illis simili
tudine. Videte ficulneam et om̃s arbores cū producant
iam ex se fructū. scitis quō ppe ē. aestas. Ita et uos cū ui
deritis hec fieri. scitote quō ppe ē. regnū dī. Amen dico
uobis. quia non preteribit generatio hec. donec om̃a
fiant. Celum et terra transibunt. uerba autē mea.
non transibunt.

le. celum
m. celum
ch. el

le. celum
X
Sot

At tendite autē uob. ne forte grauentur corda ur̃a
in crapula et ebrietate. et curis huius uite. et super
ueniat in uos repentina dies illa. Tamquā laqueus
enim supueniet in om̃s. qui sedent sup faciem om̃is terre.

Vigilate itaq. omnitempore. orantes ut digni habea-
mini fugere ista omnia que futura sunt. et stare antesi-
lium hominis. Erat autē diebus docens in templo.
noctibus uero exiens. morabatur in monte qui uocat^r
oliuetq. Et omnis populus manebat ad eū in templo.
audire eum.

XVIII

AD PROPINQUABAT ANTĒ DIES FESTVS
AZIMORVM. qui dicitur pascha.

Et querēbant principes sacerdotū et scribe. quo
modo eū interficerent. Timebant uero plebem.

Intrauit autē satanas in iudam qui cognominabat^r
scharioth. unum de duodecim.

Et abiit et locutus ē. cum principib. sacerdotum
et magistratibus. quē admodum illum traderet eis.
Et gauisusunt. et pacti sunt pecuniam illi dare. Et
spopondit. Et querēbat oportunitatē. ut traderet
illum sine turbis. Venit autē dies azimorum. in qua
necesse erat occidi pascha. Et misit petrum et iohannē.
dicens. Cūntes parate nobis pascha. ut manducemus.
At illi dixerunt. Ubi uis paremus. Et dixit ad eos.

le. cclx
m. cclxxiii
m. cclvi
lo. xx

le. cclxi
m. ccxx
m. cclxxiii
lo. lxxvii

le. cclxii
m. cclxxiii
lo. cclxxiii
le. cclxxiii

le. cclxxiii
m. cclxxiii
lo. cclxx

uob

Ecce intrantib; in ciuitate. occurreret uobis homo
amphoram aque portans. Sequimini eum in domum in
qua intrat. et ducetis patrem familias domus. Dicit tibi
magister. Ubi est diuersorium. ubi pascha cum discipulis
meis manducet. Et ipse uob ostendet cenaculum magnum
stratum. et ibi parate. Eunt autem. inuenerunt sicut
dix illis. et parauerunt pascha. Et cum facta esset hora dis
cubunt. et duodecim apti cum illo.

le. cclxxiii
Sot

Et ait illis. Desidero desideravi hoc pascha mandu
care uobiscum. antequam patiar.

le. cclxxv
m. cclxxxv
m. clxxv

Dico enim uobis. quia ex hoc non manducabo illud.
donec impleatur in regno dei. Et accepto calice. gratias
egit. et dixit. Accipite et diuite inter uos. Dico enim
uobis. quod non bibam de generatione ustris. donec
regnum dei ueniat.

le. cclxxvi
m. cclxxxviii
m. clxxv
lo. lxxv
7 lxxvii

Et accepto pane. gratias egit et fregit. et dedit eis dicens.
Hoc est corpus meum quod pro uobis datur. hoc facite in
meam commemorationem.

le. cclxxvii
m. cclxxxix
m. clxxvi

Similiter et calicem. postquam cenauit dicens. Hic est
calix noui testamenti in sanguine meo. qui pro

uobis fundetur.

le. cclxxviii
ch. cclxxx
ch. cclxxviii

Uerumtamen. ecce manus tradentis me mecum est inmissa.
Et quidem filius hominis. secundum quod definitum est. uadit.
Uerumtamen. uae homini illi pro quo tradetur.

le. cclxxviii
ch. cclxxx
ch. cclxxviii
le. cclxxviii

Et ipsi ceperunt querere inter se. quis eorum ex eis qui hoc
facturus esset.

le. cclxxx
ch. cclxxviii
ch. cclxxviii

Facta est contentio inter eos. quis eorum uideretur esse
maior. Dixit autem eis. Reges gentium
dominantur eorum. et qui potestatem habent super
eos benefici uocantur. Vos autem. non sic.
Sed qui maior est in uobis. fiat sicut iunior.
Et qui precessor est. sicut ministrator.

le. cclxxx
ch. cclxxviii
ch. cclxxviii

Nam quis maior est. qui recumbit. an qui ministrat.
Nonne qui recumbit. Ego autem in medio uestrum sum.
sicut qui ministrat. Vos autem estis. qui permansistis me
cum in temptationibus meis. Et ego dispono uobis sicut
disposuit mihi pater meus regnum. ut edatis et bibatis
super mensam meam in regno meo.

le. cclxxx
ch. cclxxviii
ch. cclxxviii

Et sedent super thronos. iudicantes xii tribus israel.
At autem dominus. Simon. Simon. ecce satanas expen

uit uos. ut cribaret sicut triticū. Ego autē rogavi pte.
ut non deficiat fides tua.

le. cclxxviii

lo. cclxxviii

le. cclxxviii

le. cclxxviii

ch. cclxxviii

ch. cclxxviii

lo. cclxxviii

le. cclxxviii

Sot

Et tu aliquando conuersus. confirma fratres tuos.

Quid dixit ei. Dñe. tecū paratus sum. et incarcerem et
in mortem ire. Et ille dixit. Dico tibi petre. non canta
bit hodie gallus. donec ter abneget nosse me.

Et dixit eis. Quando misi uos sine sacculo et pera et cal
ciamētis. Numquid aliquid defuit uobis. At illi dix
erunt. Nihil. Dixit ergo eis. Sed nunc qui habet sacculū.
tollat. similiter et peram. Et qui non habet. uendat tu
nicam suam. et emat gladium.

le. cclxxviii

ch. cclxxviii

Dico enim uobis. quō adhuc hoc quod scriptū ē. oportet
impleri in me. et quodcumque iniquis deputatus ē. Et enim
ea quę sunt de me. finem habent.

le. cclxxviii

Sot

At illi dixerunt. Dñe. ecce gladii duo hic. At ille
dixit eis. Satest.

le. cclxxviii

ch. cclxxviii

ch. cclxxviii

lo. cclxxviii

Et egressus. ibat scdm consuetudinē in montē oli
uarum. Secuti sunt autē illum et discipuli.

le. cclxxx

Sot

Et cū uenisset ad locū. dixit illis. Orate. ne intreatis
in temptationē.

Le. cclxxxix
Th. cccxviii
Ch. cclxxv
Jo. cclxi

Et ipse auulsus ē. ab eis. quantum iactus ē. lapidis.

Le. cclxxxvii
Th. cccxvi
Ch. cclxxiii
Jo. cclxi

Et positus genibus. orabat dicens.

Pater. si uis transfer calicem istum a me. Uerum ta-
men. non mea uoluntas. sed tua fiat.

Le. cclxxxviii
Sot

Apparuit autē illi angelus de celo confortans eum.
et factus in agonia prolixius orabat. Et factus ē. su-
dor eius. sicut gutte sanguinis decurrentis in terrā.

Le. cclxxxviii
Th. cccxviii
Ch. cclxxviii

Et cum surrexisset ab oratione et uenisset ad discipu-
los suos. inuenit eos dormientes pro tristitia. Et ait illis.
Quid dormitis. surgite. orate. ne intretis in temptationē.

XX
Le. cclxxxviii
Th. ccc
Ch. cclxxxix
Jo. cclxxviii

Adhuc eo loquente. ecce turba et qui uocabatur iu-
das unus de duodecim. antecedebat eos. et adpropin-
quauit ihu ut oscularetur eum.

Le. cclxxxviii
Th. ccc
Ch. cclxxxix
Jo. cclxxviii

Ihē autē. dixit illi. Iuda. osculo filium hominis tradis.

Le. cclxxxviii
Th. ccc
Ch. cclxxxix
Jo. cclxxviii

Uidentes autē hi qui circa ipsum uenerant. quod
futurum erat. dixerunt ei. Dñe. si percutimus
in gladio. Et percussit unus ex illis seruum prin-
cipis sacerdotum. et amputauit auriculam eius dextrā.

Le. cclxxxviii
Sot

Respondens autem ihē. ait. Sinite usque huc.

Et cum tetigisset auriculam eius. sanauit eum.

le. cclxxxviii
m. cccxiii
m. cclxxxviii
lo. clxxx

Dixit autē ih̄c ad eos qui uenerant ad se principes sa-
cerdotū et magistratus templi. et seniores. Quasi ad la-
tronem existis cum gladiis et fustibus. cum cotidie
uobiscū fuerim in templo. Non extendistis manus in
me. Sed hec ē. hora ur̄a. et potestas tenebrarū.

le. cccx
m. cccxii
m. cclxxxviii
lo. clviii

Comprehendentes autē eū. duxerunt ad domum
principis sacerdotum.

le. cccxi
m. cccxiii
m. cccxii
lo. cccxiii

Petrus uero. sequebatur a longe. Accenso autē igni
in medio atrio. et circū sedentib. illis erat petrus in me-
dio eorum. Quē eū uidisset ancilla quedam sedente
ad lumen et eū fuisset intuta. dix. Et hic cū illo erat.

le. cccxii
m. cccxv
m. cccxv
lo. cccxv

At ille. negauit eum dicens. Mulier. Non noui illū.
Et post pusillum. alius uidens eū dixit. Et tu de illis ē.
Petrus uero. att. O homo. Non sum. Et inter uallo
facto quasi hore unus. alius quidam affirmabat
dicens. Uere. et hic cū illo erat. Nam et galileus ē.
Et att petrus. Homo. nescio quid dicis. Et continuo.
adhuc illo loquente. cantauit gallus.

le. cccxiii
m. cccxv
m. cccxv
lo. cccxv

Et conuersus dñs. respex petrum. Et recordatus ē.
petrus uerbi dñi sicut dixerat. quia prius quā gallus

canter. ter menegabis. Et egressus foras petrus. fleuit
amare.

le. cccxviii
m. cccxviii
m. cccxviii

Et uiri qui tenebant illū. illudebant ei cedentes. Et
uelauerunt eū et percutebant faciem eius. et interrogauerunt
eū dicentes. Prophetiza. quise. quare percussit. et alia
multa blasphemantes. dicebant in eū.

le. cccxv
m. cccxv
m. cccxv

Et ut factus ē. dies. conuenerunt seniores plebis. et
principes sacerdotū et scribe. et duxerunt illū in conciliū
suum dicentes. Scitues xpc. dic nobis.

le. cccxvii
m. cccxvii
m. cccxvii

Et ait illis. Si uobis dixerō. Non credetis mihi. Si
autē et interrogauerō. Non respondebitis mihi. neque
dimittetis.

le. cccxviii
m. cccxviii
m. cccxviii
m. cccxviii

Ex hoc autē. erit filius hominis sedens ad dextris
uirtutis dī.

le. cccxviii
m. cccxviii
m. cccxviii

Dixerunt autē omēs. Tu ergo es filius dī. Qui ait.
Uos dicetis. quia ego sum. At illi dixerunt. Quid
adhuc desideramus testimoniū. Ipsi enim. audiui
mus de ore eius.

le. ccc
m. ccc
m. ccc
m. ccc

Exsurgens omnis multitudo eorum. duxerunt
illum ad pilatum.

l. cccii
m. cccxx
h. cc
lo. lxxviii

l. ccciii
lo. c lxxxvi

l. ccciiii
Sot

Pilatus autē. in interrogauit eū dicens. Tu es rex iu
daeorum. At ille respondens. ait. Tu dicis.

At autē pilatus ad principes sacerdotū et turbas.
Nihil inuenio causę in hoc homine.

At illi. inualescebant dicentes. Commouit populum
docens p̄ uniuersam iudaeam. et incipiens a galilea
usq. huc. Pilatus autē audiens galileam. interrogauit
si homo galileus eēt. Et ut cognouit quod de herodis
potestate eēt. remisit eum ad herodem. qui et ipse
hierosolymis erat illis dieb. Herodes autē uiso ihu.
gausus ē. ualde. Erat enim ex multo tempore cupi
ens uidere eū. eo quod audiret multa de illo. et spera
bat signū aliquot ab eo fieri. Interrogabat autē illū
multis sermonibus.

At ipse. nihil illi respondebat.

l. cccv
m. cccxiii
h. c lxxxviii

l. cccvi
Sot

Stabant etiam principes sacerdotū et scribe. constant
accusantes eū.

Sp̄reuit autē illū herodes cū exercitu suo. et inlustr
indutū ueste alba. et remisit ad pilatū. Et facti sunt
amici herodes et pilatus. in ipsa die. Nam antea

149
inimici eratⁿ abin uicem.

le. ccc viii
viii
lo. clxxxvi

Pilatus autē conuocatis principib; sacerdotū et magis-
tratib; et plebe. dix ad illos. Obtulistis mihi hunc
homine. quasi auertente populū. Et ecce ego coram
uobis interrogans. nullam causam inuenio in homine
isto. ex his in quibus eum accusatis.

le. ccc viii
Sot

Sed neq. herodes. Nam remisi uos ad illū. ecce nihil
dignū morte actum ē. ei.

le. ccc viii
viii
ch. cccxxii
ch. cccii

Emendatū ergo illū dimittā. Necesse autē habebat.
dimittere eis per diem festum unum.

le. ccc x
ch. cccxxv
ch. cc iiii
lo. clxxxviii

Exclamauit autē simul uniuersa turba. dicens.
Tolle hunc. et dimitte nobis barabbā. Qui erat ppter
seditionē quandam factam in ciuitate et homicidiū
missus in carcerem.

le. ccc xi
ch. cccxxvi
ch. cc v
lo. clxxxviiii

Iterū autē pilatus locutus ē. ad illos. uolens dimit-
tere ihm. At illi. succlamabant dicentes. Crucifige.
Crucifige illū.

le. ccc xii
viii
lo. clxxxix
le. ccc xii
le. ccc xii

Ille autē. tertio dix ad illos. Quidenī malī fecit iste.
Nullam causam mortis inuenio in eo. Corripiam
ergo illum et dimittam.

le. ccc. xiii
fi. ccc. xxvii
ch. cc. vi

At illi instabant uocibus magnis. postulantes ut cruci
figeretur. Et inualecebant uoces eorum.

le. ccc. xiiii
Sot

Et pilatus adiudicauit fieri petitione eorum. Di
misit autem illis eum qui propter homicidium et seditionem
missus fuerat in carcerem. quem petebant. Ihesum uero
tradidit uoluntati eorum.

le. ccc. xv
fi. ccc. xxxi
ch. cc. viii
lo. c. xvi

Et cum ducerent eum. apprehenderunt simonem quen
dam cyrenensem uenientem de uilla. et imposuerunt
illi crucem portare post ihesum.

le. ccc. xvi
Sot

Sequebatur autem illum multa turba populi et muli
eru. que plangebant et lamentabantur. Conuersus
autem ad illas ihesus dixit. Filie hierusalem. nolite flere super
me. sed super uos ipsos flete. et super filios uros. Quo ecce
uenient dies. in quibus dicent. Beate steriles et uentres
qui non genuerunt. et ubera que non lactauerunt.
Tunc incipient dicere montibus. cadite super nos. et
collibus operite nos. Quia si in uiridiligno hec faciunt.
in arido quid fiet.

le. ccc. xvii
fi. ccc. xxxii
le. ccc. xviii
Sot

Ducebantur autem et alii duo nequa cum eo. ut interficerent.

Et postquam uenerunt in locum qui uocatur caluaria.

ibi crucifixerunt eum. Et latrones. unū adextreis
et alterum a sinistris.

Ihē autē. dicebat. Pater. dimitte illis. non enim
sciunt quid faciunt.

Diuidentes uero uestimenta eius miserunt sortes. Et
stabat populus expectans.

Et deridebant illum principes cū eis dicentes. Alios
saluos fecit. se saluum facere. sibi ē. xp̄e dī electus.

Illudebant autē ei et milites. accedentes et acetum
offerentes illi dicentes. Sit ues rex iudeorum. saluū te fac.

Erāt autē et sup̄ scriptio scripta sup̄ eum. litteris
grecis et latinis et hebraicis. hic ē. rex iudeorum.

Unus autē de his qui pendebant latronibus. blasphemabat eum dicentes. Sit ues xp̄e. saluū fac te metipsum et nos.

Respondens autē alter. increpabat illum dicens.

Neq. tutius es dīm. quod in eadem dampnatione es.

Et nos quidem iuste. nam digna factis recipimus.

Hic autē. nihil mali gessit. Et dicebat ad ihm̄. Dñe.
memento mei. cum ueneris in regnū tuum.

Et dixit illi ihē. Amen dico tibi. hodie mecum uenis in
paradiso.

le. cccxxvii
m. cccxl
ch. cccxx

Erat autē fere hora sexta. Et tenebre factę sunt in uni
uersa terra. usq. in horam nonam. Et obscuratus ē. sol.
et uelum templi scissum ē. medium.

le. cccxxviii
Sot

Et clamans uocem magna ihc. att. Pater. in manus tuas
commendo spm meū. Et hęc dicens. expirauit.

le. cccxxx
m. cccxli
ch. cccxi

Uidens autē centurio quod factū erat. glorificauit dñm
dicens. Uere. hic homo iustus erat.

le. cccxxxi
Sot

Et omnis turba eorum qui simul aderant ad spectaculū
istud. et uidebant quę fiebant. percutientes pectora sua re
uertebantur. Stabant autē omēs notitius a longe. et
mulieres quę secute erant eū a galilea. hęc uidentes.

le. cccxxxii
m. cccxlii
ch. cccxiii
lo. cc xii

Et ecce uir nomine ioseph. qui erat decurio uir bonus
et iustus. hic non consenserat consilio et actibus eorum
a barimathia ciuitate iudeę. qui expectabat et ipse reg
nū dñi. Hic accessit ad pilatū. et petit corpus ihu.

le. cccxxxiii
m. cccxliiii
ch. cc xxxiiii
lo. cc xiii

Et depositum in uoluit sñdone. et posuit eū in monu
mento exciso. In quo nondum quisquā. positus fuerat.

le. cccxxxiiii
Sot

Et dies erat parasceues. et sabbatum illucescebat.

Subsecute autē mulieres quę cū ipso uenerant de galilea.
uiderunt monumentū. et quę admodum positū erat corp. ei.

le. cccxxxvi
 viii
 di. cc xxx

Et reuertentes parauerunt aromata et unguenta.
 et sabbato quidē siluerunt. scdm mandatum.

le. cccxxxvii
 i
 di. ccc lvi
 di. cc xxxxi
 lo. cc xiiii

Una autē sabbati ualde diluculo. uenerunt ad monu-
 mentū portantes quę parauerunt aromata. et inuenerunt
 lapidem reuolutū a monumento. Et ingressę. non inue-
 nerunt corpus dñi ihu. Et factum ē. dum mente conster-
 nate eēnt de isto. ecce duo uiristeterunt secus illas.

in ueste fulgenti.

le. cccxxxviii
 ii
 di. ccc lvii
 di. cc xxxii

Cum timerent autē et declinarent uultū in terrā. dixerunt
 ad illas. Quid queritis uiuentē cū mortuis. Non ē. hic.
 sed resurrex. Recordamini qualiter locutus ē. uobis.
 cum adhuc in galilea eēt. dicens. Quia oportet filiū ho-
 minis tradi in manus peccatorum hominū et crucifigi.
 et die tertia resurgere.

le. cccxxxix
 iii
 di. ccc lviii
 di. cc xxxiii

Et recordate sunt uerborum eius. et regressę a monu-
 mento. nuntiauerunt hęc omnia illis undecim. et ceteris omib.

le. cccxl
 x
 sot

Erat autē maria magdalena et iohanna et maria iacobi.
 et ceterę quęcū eis erant quę dicebant ad aptos haec. Et uisę
 sunt ante illos sicut deliramentū uerba ista. et non crede-
 bant illis. Petrus autē surgens cucurrit ad monumentū

et p̄cumbens uidit lintamina sola posita. et abiit secu-
mi rans quod factum fuerat.

ET ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum. quod
erat in spacio stadiorum lx ab hierlm. nomine emmaus.
Et ipsi loquebantur ad inuicē. de his omnib; que acce-
derant. Et factum ē. dum fabularentur et secuquere-
rent. et ipse ih̄c app̄p̄inquans ibat cum illis. Oculi
autē illorum tenebantur. ne eum agnoscerent. Et ait
ad illos. Quisunt hi sermones. quos confertis ad inuicem
ambulantes. et estis tristes. Et respondens unus cui nom̄
cleopas. dixit ei. Tu solus peregrinus es in hierlm. et non
cognouisti que facta sunt in illa his diebus. Quibus
ille ait. Que. et dixerunt. De ih̄u nazareno. qui fuit
uir p̄pheta potens in opere et sermone. coram dō et om̄i
populo. Et quomodo eum tradiderunt summi sacerdotes.
et principes nr̄i in dampnatione mortis. et crucifixer̄
eum. Nos autē sperabamus. quia ipse eēt. redemptu-
rus isrl̄. Et nunc sup̄ hec om̄a. tertia dies ē. hodie.
quod hec facta sunt. Sed et mulieres quedam ex nr̄is
terruerunt nos. que antelucē fuerunt admonumtu.

Et non inuento corpore eius. uenerunt dicentes. se etiam uisionem an-
 golorum uidisse. qui dicunt eum uiuere. Et abiit quidam ex illis
 ad monumentum. et ita inuenit. sicut mulieres dixerunt. Ipsi uero.
 non uiderunt. Et ipse dixit ad eos. O stulti et tardi ad credendum.
 in omnibus. que locuti sunt prophetę. Nonne hec oportuit
 pati christum. et ita intrare in gloriam suam? Et incipiens a moysi
 et omnibus prophetis. interpretabatur illis in omnibus scripturis.
 que de ipso erant. Et appropinquauerunt castello quo ibant.
 et ipse finxit longius ire. Et coegerunt illum dicentes. Mane
 nobiscum quia ad uesperas est. et inclinata est iam dies.
 et intrauit cum illis. Et factum est dum recumberet cum
 eis. accepit panem. et benedixit ac fregit. et porrigebat illis.
 Et aperti sunt oculi eorum. et cognouerunt eum. et ipse euauit
 ex oculis eorum. Et dixerunt ad inuicem. Nonne cor nostrum ardens
 erat in nobis. dum loqueretur in uia. et aperiret nobis scriptu-
 ras? Et surgentes eadem hora. regressi sunt in hierosolimam. et in-
 uenerunt congregatos undecim. et eos qui cum ipsis erant di-
 centes. Quod surrexerit dominus uere. et apparuit simoni.
 Et ipsi narrabant. que gesta erant in uia. Et quomodo cogno-
 uerunt eum. in fractione panis.

Dum hec autem locuti. Iesus stetit in medio eorum. et dixit
 eis. Pax uobis. Ego sum. nolite timere. Conturbati uero et con-
 territi. existimabant se spiritum uidere. Et dixit eis. Quid
 turbati estis. et cogitationes ascendunt in corda uestra. Audete

manus meas et pedes. quia ipse ego sum. salpate et uidete.
quia spiritus carnis et ossa non habet. sic me uidetis habere.
Et cum hoc dixisset. ostendit eis manus et pedes.

le. cccxli
s. et xxi

Adhuc autem illis non credentibus. et mirantibus. per gaudium.
dixit. Habetis hic aliquid quod manducetur. At illi obtu-
lerunt ei partem piscis assi. et fenum mellis. Et cum manducassent
coram eis. Sumens reliquias dedit eis.

le. cccxlii
s. et

Et dixit ad eos. Hec sunt uerba que locutus sum ad uos cum adhuc
essem uobiscum. quoniam necesse est impleri omnia que scripta sunt
in lege moysi et prophetis. et psalmis de me. Tunc aperuit
illis sensum ut intellexerent scripturas. et dixit eis. Quomodo sic
scriptum est. et sic oportebat christum pati. et resurgere a mortuis.
die tertia. Et predicari in nomine eius penitentiam et remissionem
peccatorum in omnes gentes. incipientes ab hierosolyma. Uos
autem estis testes horum. et ego mittam promissum patris mei in uos.
Uos autem sedete in ciuitate. quoad usque induamini uirtute
ex alto. Eduxit autem eos foras in bethaniam. et eleuatis ma-
nibus suis. benedixit eis. Et factum est dum benediceret illis.
recessit ab eis. et ferebatur in celum. Et ipsi adorantes. regressi
in hierusalem cum gaudio magno. et erant semper in templo. laudantes
et benedicentes dominum.

S^{CS}. IOHANNES. EV^{GV}.

In principio
erat verbum
Et erat apud
deum facti
erant verba

INCIPIT ARGUMENTUM SCOMIOHANNEM.

Hic est iohannes euangelista. unus ex discipulis dñi. qui uirgo electus adō est. quem de nuptiis uolentem nubere uocauit dñs. Cui uirginitatis in hoc duplex testimonium in euangelio datur. quod et preteritis dilectus adō dicitur. et huius matrem suam de cruce commendauit dñs ut uirginē uirgo seruariet. Deniq. manifestans euangelio quod erat ipse incorruptibilis uerbi opus inchoans. solus uerbum carnem factū ēē. nec lumen tenebris comprehensum fuisse testatur. Primum signum ponens quod in nuptiis fecit dñs ut ostendens quod ipse erat legentibus demonstraret. Quod ubi dñs in uitatis deficere nuptiarum uinum debeat. ut et ueteribus in mutatis. noua omnia que xpo in situ uirtutū appareant. Hoc autem euangelium scripsit in asia. postea quam in pathmos in sula apocalypsin scripserat. Ut cui in principio canonis incorruptibile principium in genesi. etiam incorruptibilis finis p uirginem in apocalypsi redderetur. dicente xpo. Ego sum. A et ω. et hic est iohannes qui sciens sup uenisse diem recessus sui. Conuocatis discipulis suis in epheso. p multa signorum experimenta promens xpm. descendens in defossum sepulture sue locum. facta oratione positus ē. ad patres suos. Tam extraneus ad uolentem mortis quam a corruptione carnis inuenit alienus. tamen post omnes euangelium scripsit. et hoc uirgini debebatur. Quorum tamen uel scriptorū tempore dispositio. uel librorum ordinatio. ideo per singula nobis non exponitur. ut scienti desiderio conlocatio. et querentibus fructus laboris. et dō magistrum doctrina seruetur A m et — | . .

EXPLICIT ARGUMENTUM.

154

VERB̄VERAT

APVD D̄m.

ET D̄SERAT

VERB̄;

Hoc erat in principio apud dñm. Omnia p̄ ipsum facta
sunt. et sine ipso factum est nihil. Quod factum ē. in
ipso uita erat. Et uita erat lux hominum. et lux inte
nebris lucet. et tenebre eam non cōphēderunt.

Fuit homo missus ad dō. cui nomen erat iohannes.
Hic uenit in testimonium. ut testimonium p̄hibe
ret de lumine. ut omnes crederent p̄ illum. Non
erat ille lux. sed ut testimonium p̄hiberet
de lumine.

Erat lux uera. quę inluminat omnem hominē
uenientem in mundum. In mundo erat. et mun
dus p̄ ipsum factus ē. et mundus eū non cognouit.

Ipsa propria uenit. et suū eum non receperunt.
Quot quot autem receperunt eum. dedit eis
potestatem filios dī fieri. his qui credunt in no
mine eius. Qui non ex sanguinibus. neq. ex
uoluntate carnis. neq. ex uoluntate uiri. sed ex
dō nati sunt. Et uerbum caro factum ē. et habi
tauit in nobis. Et uidimus gloriā eius. gloriā
quasi unigeniti a patre. Plenum gratię. et ueritatis.

l. xl
ch. xi
h. iiii
le x

Iohannes testimonium phibet de ipso. et clamat dicens.
Hic erat quem dixi. qui post me uenturus ē. ante
me factus ē. quia prior me erat.

l. xii
Sot

Et de plenitudine eius. nos omnes accepimus. et gra-
tiam pro gratia. Quia lex per moysen data ē. gratia et
uentas per ih̄m xp̄m facta est.

l. xiii
ch. xii
le xiiii

Om̄. nemo uidit umquam. Nisi unigenitus filius
qui est in sinu patris ipse narrauit. **I.**

l. xiiii
Sot

Et hoc est testimonium iohannis. quando miserunt
iudei ab hierosolimis sacerdotes et leuitas ad ioh̄an^{eum}
ut interrogarent eum. Tu quis es. et confessus ē.
et non negauit. Et confessus est. quia non sum ego
xp̄c. Et interrogauerunt eum. Quid ergo helias
estu. et dixit. non sum. Propheta estu. et respon-
dit. non. Dixerunt ergo ei. Quis es. ut responsū
demus his. qui miserunt nos. Quid dicis. de te
ipso. ait.

l. x
ch. iiii
le xiii

Ego uox clamantis in deserto. dirigite uiam dñi.
sicut dixit isaias propheta.

l. xi
Sot

Et qui missi fuerant. erant ex pharisais. Et inter

rogauerunt eum. et dixerunt ei. Quid ergo bapti-
 zas. scitu non es xpc. neq. helias. neq. propheta.

l. xii
 ch. xi
 ch. iiii
 l. x

Respondit eis iohannes dicens. Ego baptizo in aqua.
 mediūsq. autem ur̃m. quem uos non scitis. Ipse est
 qui post me uenturus est. qui ante me factus est.
 cuius ego non sum dignus. ut soluiam eius corrigiā
 calciamenti.

l. xiii
 ch. x
 ch. iiii
 l. x

Haec in bethania facta sunt transiordanen. ubi erat
 iohannes baptizans. Altera die. uidit iohannes
 ih̃m uenientem ad se. et ait. Ecce agnus dī. ecce qui
 tollit peccata mundi.

l. xiiii
 ch. xi
 ch. iiii
 l. x

Hic est de quo dixi. post me uenit uir qui ante me
 factus ē. quia prior me erat. et ego nesciebam eū.
 Sed ut manifestetur isrl̃. ppter ea ueni ego in aqua
 baptizans.

l. xv
 ch. xiiii
 ch. v
 l. xiii

Et testimonium p̃hibuit iohannes dicens. Quia
 uidi sp̃m dī descendentem quasi columbam de
 celo et mansit super eum. et ego nesciebam eum.
 Sed qui misit me baptizare in aqua. ille mihi
 dix. Sup̃ quem uideris sp̃m descendentem et

manentem super eum. hic est qui baptizat in spiritu sancto.

Et ego uidi et testimonium perhibui. quia hic est filius dei.

i. xvi
sot

A Altera die. stabat iohannes. et ex discipulis eius duo. Et respiciens iherosolimam ambulantem. dicit. Ecce agnus dei. Et audierunt eum duo discipuli loquentem. et secutisunt iherosolimam. Conuersus autem iherosolimitanus. et uidens eos sequentes se. et dixit eis. Quid queritis. Quid dixerunt ei. Rabbi. quod est interpretatum magister. Ubi habitas. Dicit eis. Venite. et uidete. Venerunt et uiderunt ubi maneret. et apud eum manserunt die illa. Hora autem erat quasi decima. Erat autem andreas frater simonis petri. unus ex duobus qui audierant ab iohanne. et secuti fuerant eum.

i. xvii
d. lxxvi
d. lxxvii
e. xxi

I Hic uenit hic primum fratrem suum simonem. et dixit ei. Inuenimus messiam. quod est interpretatum christus. Et adduxit ^{eum} ad iherosolimam. Intuitus autem eum iherosolimitanus. et dixit. Tu es simon filius iohanna. tu uocaberis cephas. quod est interpretatum petrus.

i. xviii
sot

I Hic crastinum autem uoluit exire in galileam. et inuenit philippum. et dixit ei iherosolimitanus. Sequereme. Erat autem

158
philippus ab ethsaida ciuitate andree et petri. Inue-
nit philippus nathanael. et dicit ei. Quem scripsit
moyses et prophete. inuenimus ihm filium ioseph
anatareth. Et dixit ei nathanael. Anatareth potest
aliquid bonie. Dicit ei philippus. Veni. et uide.
Uidit ihc nathanael uenientem ad se. et dicit deo.
Ecce uere israhelita. in quo dolus non e. Dicit ei nathana-
el. Unde menosti. Respondit ihc. et dixit ei. Prius
quam te philippus uocaret cum esses sub ficu. uidi te.
Respondit ei nathanael. et ait. Rabbi. tu es filius
di. tu es rex isrl. Respondit ihc. et dixit ei. Quia dixi
tibi uidi te sub ficu credis. maius his uidebis. Et dicit ei.
Amen dico tibi. uidebitis celum apertum et angelos
di ascendentes et descendentes. supra filium hominis.

II **E**t die tertia. nuptie facte sunt in chana galilee. et
erat mater ihu ibi. Vocatus e. autem et ihc. et
discipuli eius ad nuptias. Et deficiente uino. dicit
mater ihu ad eum. Vinum non habent. Et dicit
ei ihc. Quid mihi et tibi est mulier. Non dum uenit
hora mea. Dicit mater eius ministris. Quod cumq.

dixerunt uobis. facite. Erant autem ibi lapidee hîdrîe sex
positæ scdm purificationem iudeorum. capientes singule
metretas binas et ternas. Dicit eis ih̄c. Implete hîdrîas
aqua. Et impleuerunt eas. usq. ad summū. Et dicit eis
ih̄c. Haurite nunc. et ferte architriclino. Et tulerunt.
Ut autem gustauit architriclinus aquam uinum
factam et non sciebat unde eēt. ministri autem sciebant
qui hauserant aqua. Vocat sponsum architriclinus.
et dicit ei. Omnis homo. primum bonum uinum ponit.
Et cum inebriati fuerint. tunc id quod deterius est.
Tu autem. seruasti uinum bonum. usq. adhuc. Hoc fecit
initium signorum ih̄c in chana galilee. et manifesta
uit gloriam suam. Et crediderunt in eum. discipuli ei.

l. xxiii
ch. xiiii

Post hæc descendit capharnaum. ipse et mater eius et fr̄s
eius et discipuli eius. et ibi manserunt sim̄ltis diebus.

l. xx
ch. cxxiii
ch. el. vi
l. cix.

Et prope erat pascha iudeorum. et ascendit hierosolimam ih̄c.

l. xxi
ch. cxxi
ch. cxxi
l. cxxxviii

Et inuenit in templo uendentes et boues et oues
et columbas. et mensas nummularios sedentes. Et cum
fecisset quasi flagellam de funiculis. omnes eiecit de
templo. Oues quoq. et boues. et nummulariorum ef

fudit es. et mensas subuertit. Et his qui columbas uende-
bant. dix. Auferte ista hinc. et nolite facere domum
patris mei. domum negotiationis.

lxxii
Sot

Recordati uero sunt discipuli eius quia scriptum est.
Telus domus tue comedit me.

lxxiii
Sot
lxxiiii

Responderunt ergo iudei. et dixerunt ei. Quod signum
ostendis nobis. quia hec facis.

lxxiiii
Sot

Respondit ihc. et dix eis. Soluite templum hoc. et in trib.
diebus excitabo illud. Dixerunt ergo iudei. Quadraginta
et sex annis aedificatum e. templum hoc. et in tribus
diebus excitabis illud. Ille autem. dicebat de templo
corporis sui. Cum ergo resurrexisset a mortuis. recordati
sunt discipuli eius. quia hoc dicebat. et crediderunt
scripturę. et sermoni quem dix ihc. Cum autem eēt.
hierosolimis in pascha in die festo. multi crediderunt
in nomine eius. uidentes signa que faciebat. Ipse autē
ihc ꝑ credebatur semet ipsum eis. eo quod ipse nosset omēs
et quia opus ei ꝑ erat. ut quis testimonium ꝑhiberet
de homine. Ipse enim sciebat. quid eēt in homine.

Erat autem homo ex phariseis nichodemus nomine.

princeps iudeorum. Hic uenit ad eum nocte. et dixit ei.
Rabbi. scimus quia ad deum uenisti magister. Nemo enim
potest hec signa facere que tu facis. nisi fuerit deus cum eo.
Respondit ihesus. et dixit ei. Amen amen dico tibi. nisi quis natus
fuerit denuo. non potest uidere regnum dei. Quod natum est.
ex carne. caro est. Et quod natum est. ex spiritu. spiritus est. Non mi-
reris quia dixi tibi. oportet uos nasci denuo. Spiritus uiuunt
spirat. et uocem eius audis. sed non scis unde ueniat. et
quo uadat. Sic est. omnis. qui natus est. ex spiritu. Respon-
dit nichodemus. et dixit ei. Rabbi. quomodo possunt
hec fieri. Respondit ihesus. et dixit ei. Tu es magister in israel.
et hec ignoras. Amen amen dico tibi. quia quod scimus.
loquimur. et quod uidimus testamur et testimonium
nostrum non accipitis. Si terrena dixi uobis et non creditis.
quomodo si dixero uobis celestia credetis. Et nemo
ascendit in celum. nisi quia et descendit de celo. filius
hominis qui est in celo. Et sicut moyses exaltauit
serpentem in deserto. ita exaltari oportet filium ho-
minis. Ut omnis qui credit in ipso non pereat.
sed habeat uitam aeternam.

Sic enim dilexit deus mundum. ut filium suum unigenitum daret.
 Ut omnis qui credit in eum non pereat. sed habeat vitam eternam.
 Non enim misit deus filium suum in mundum ut iudicet
 mundum. sed ut saluetur mundus per ipsum. Qui credit in
 eum. non iudicatur. Qui autem non credit iam iudicatus est.
 quia non credidit in nomine unigeniti filii dei. Hoc est autem
 iudicium. quia lux venit in mundum. et dilexerunt
 homines magis tenebras quam lucem. Erant enim eorum
 mala opera. Omnis enim qui male agit odit lucem et
 non venit ad lucem. ut non arguantur opera eius. Qui
 autem facit veritatem. venit ad lucem. Ut manifestentur
 opera eius. quia in deo sunt facta. .III.

Post hec venit ihesus et discipuli eius in iudeam terram. et illic
 demorabatur cum eis. et baptizabat.

Erat autem et iohannes baptizans in enon iuxta salim
 quia aquae multe erant illic. et veniebant. et baptizabantur.

Nondum enim missus fuerat in carcerem iohannes.

Facta est ergo questio ex discipulis iohannis cum iudeis.
 de purificatione. et venerunt ad iohannem. et dixerunt ei.
 Rabbi. quidam dicunt te trans iordanem. cui tu testimo

lxxxv
 d. xlii
 l. xlii

lxxxvi
 d. xliii
 l. xliii
 lxxxvii
 sot

num phibuiſti. ecce hic baptizat. et omnes ueniunt ad eum.
Respondit iohannes et dixit. Non poteſt homo accipere
quicquam. niſi fuerit ei datum de celo.

<sup>l. xxviii
h. xi
ch. iiii
l. x</sup>
Ipsi uos mihi teſtimonium phibetis. quod dixerim. ego
non ſum xp̄c. ſed quia miſſus ſum ante illum.

<sup>l. xxviii
Sot</sup>
Qui habet ſponſam. ſponſus eſt. Amicus autem ſponſi.
qui ſtat et audit eum. gaudio gaudet. propter uocē ſponſi.
hoc ergo gaudium meum impletum eſt. Illum oportet
crescere. me autem minui. Qui de ſurſum uenit. ſuper
omnes eſt. Qui eſt de terra. de terra eſt. et de terra loquitur.
qui de celo uenit. ſupra om̄s eſt. Et quod uidit et audi
uit hoc teſtatur. et teſtimoniū ei nemo accipit. Qui
accipit ei teſtimoniū. ſignauit quia d̄s uerax eſt.
quem enim miſit d̄s. uerba d̄i loquitur. Non enim
ad meſurā. dat d̄s ſp̄m.

<sup>l. xxx
h. xxi
ch. exiiii
l. xxxi
Sot</sup>
Pater diligit filium. et omnia dedit in manu eius.
Qui credit in filium. habet uitā eternam. Qui autem
incredulus eſt filio. non uidebit uitam.
Sed ira d̄i. manet ſup eum.

III V t ergo cognouit ih̄c. quia audierunt phariſei.

161
quia ih̄c plures discipulos facit. et baptizat quā iohann̄.
quam quā ih̄c non baptizaret sed discipuli eius.

Reliquid iudeam. et abiit iterum in galileam.

Oportebat autē eum transire p̄ samariam. Venit ergo
in ciuitatē samarie que dicitur sicchar. iuxta p̄dium qđ
dedit iacob ioseph filio suo. Erat autē ibi fons iacob.
Ih̄c ergo fatigatus extinere. sedebat sic sup fontem.
Hora erat quasi sexta. Venit mulier de samaria. hau
rire aquā. Dicit ei ih̄c. Da mihi bibere. Discipuli eius
abierant in ciuitatē. ut cibos emerent. Dicit ergo ei
mulier illa samaritana. Quomodo tu iudeus cū sis
bibere a me possis. quesum mulier samaritana.
non enim coueniuntur iudei samaritanis. Respondit
ih̄c. et dixit ei. Si scires donum dī et quis ē. qui dicit
tibi da mihi bibere. tu forsitan petis ses a beo. et
dedisset tibi aquā uiuā. Dicit ei mulier. Dñe.
neq. in quo haurias habes. et puteus altus ē. Unde
ergo habes aquā uiuā. Numquid tu maior es pa
tre nr̄o iacob. qui dedit nobis puteū. et ipse ex eo
bibit. et filii eius et pecora eius. Respondit ih̄c.

et dixit ei. Omnis qui biberit ex aqua hac. sitiet iterum.
Qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei. non sitiet
in eternum. Sed aqua quam dabo ei. fiet in eo fons aque
salientis in uitam eternam. Dicit ad eum mulier. Dne.
da mihi hanc aquam. ut non sitiam. neq; ueniam huc
haurire. Dicit ei ihc. Vade. uoca uirum tuum. et ueni
huc. Respondit mulier & dixit. Non habeo uirum.
Dicit ei ihc. Benedixisti. quia non habeo uirum.
Quinq; enim uiros habuisti. et nunc quem habes. non
est tuus uir. Hoc uere dixisti. Dicit ei mulier. Dne.
uideo quia propheta es tu. Patres nri in monte hoc
adorauer. et uos dicitis. quia hiero solymis est loc.
ubi adorare oportet. Dicit ei ihc. Mulier. crede
mihi. quia uenit hora quando neq; in monte hoc
neq; in hiero solymis. adorabitis patrem. Nos adora
tis quod nescitis. nos adoramus quod scimus. quia
salus ex iudeis est. Sed uenit hora et nunc est. quan
do ueni ad uos. adorabunt patrem in spu et ueritate.
Nam et pater tales querit. qui adorent eum. Spus
est dñs. et eos qui adorent eum. in spu et ueritate

162
oportet adorare. Dicit ei mulier. Scio quia messias ue-
nit. quid dicitur xpc. Cum ergo uenerit. ille adnunti-
abit omnia. Dicit ei ihc. Ego sum. qui loquor tecum.
Et continuo uenerunt discipuli eius. et mirabantur.
quia cum muliere loquebatur. Nemo tamen dixit.
quid queris. aut quid loquens cum ea. Reliquit ergo
hydrum suam mulier. et abiit in ciuitatem. et die
illis hominibus. Venite et uidete hominem. quid dixit
mibi omnia quecumq. feci. Numquid ipse e. xpc. Ex-
ierunt de ciuitate. et ueniebant ad eum. Interea roga-
bant eum discipuli. dicentes. Rabbi. manduca. Ille aut.
dixit eis. Ego cibum habeo manducare. que uos nescitis.
Dicebant ergo discipuli ad inuicem. Numquid aliquis
attulit ei manducare. Dicit eis ihc. Meus cibus est
ut faciam uoluntatem eius qui misit me. ut perficiam
opus eius. Nonne uos dicitis. quod adhuc quattuor
menses sunt et messis uenit. Ecce dico uobis. Leua-
te oculos uros et uidete regiones. quia albesunt iam
ad messem. Et qui metit mercedem accipit. et con-
gregat fructum in uitam aeternam. Ut et qui seminat

simul gaudet. et qui metit. In hoc enim ē. uerbū uerū.
quia aliū ē. qui seminat. et aliū ē. qui metit. Ego misi
uos metere. quod uos non laborastis. Alii laborauerunt.
et uos in labores eorum introistis. Ex ciuitate autē illa.
multi crediderunt in eum samaritanorum. ppter uer
bū mulieris testimonium p̄bientis. quia dixit mihi
om̄a quęcūq. feci. Cum uenissent ergo ad illud sama
ritani. rogauerunt eum ut ibi maneret. et mansit
ibi duos dies. Et multo plures crediderunt ppter ser
monem eius. et mulieri dicebant. quia iam si ppter tuā
loquelam credimus. Ipsi enim audiui mus et scimus.
quia hic est uere saluator mundi.

^{l. xxxiii}
^{fr. xiiii} **P**ost duos autem dies. exiit inde. et abiit in galileā.

^{l. xxxv}
^{fr. lxi}
^{fr. lxi} **I**pse enim ih̄c testimonium p̄buit. quia p̄pheta
in patria sua honorem non habet.

^{l. xxxvi}
^{fr. lxi}
^{fr. lxi} **C**um ergo uenisset in galileā. excoeperunt illum
galilei. cum om̄a uidissent quę fecerat hierosolimis
in die festo. Et ipsi uenerant in diem festum. Venit
ergo iterū in chana galilee. ubi fecit aqua uinū.

^{l. xxxvii}
^{fr. lxi}
^{fr. lxi} **E**rat quidam regulus. cuius filius infirmabatur

capharnaum. Hic cum audisset quia ih̄c adueniret
 a iudea in galileam. abiit ad eum. et rogabat eum ut
 descenderet et sanaret filium eius. Incipiebat enim mori.
 Dixit ergo ih̄c ad eum. Nisi signa et prodigia uideritis. non
 creditis. Dicit ad eum regulus. Dñe. descende priusquam
 moriatur filius meus. Dicit ei ih̄c. Vade. filius tuus uiuit.
 Credidit homo sermoni quē dixit ei ih̄c. et ibat. Iam autē
 eo descendente. serui occurrerunt ei. et nuntiauerunt di
 centes. quia filius eius uiueret. Interrogabat ergo horam
 ab eis. in qua melius habuisset. Et dixerunt ei. quia bene
 hora septima. reliquit eum febris. Cognouit ergo pater
 quia illa hora erat in qua dixit ei ih̄c. filius tuus uiuit.
 Et credidit ipse. et domus eius tota. Hoc iterū scdm
 fecit signū ih̄c. cum uenisset a iudea in galileam.

lxxxviii
 filii
 dñi. xx
 lxxxviii

Post hec erat dies festus iudeorum. et ascendit ih̄c
 hierosolimā. Est autem hierosolimis probatica piscina
 que cognominabatur hebraice bethsaida. quinque por
 ticus habens. In his iacebat multitudo magna lan
 gentiū. cecorum. claudorum. expectantium aque
 motū. Angelus autē dñi scdm tempus descendebat

in piscinam. et mouebatur aqua. Et qui prior descendisset in
piscinam post motionem aque. sanus fiebat. aqua cuq. detine-
batur infirmitate. Erat autē quidam ibi homo. triginta et
octo annos habens in infirmitate. ^{sua} Hunc cum uidisset
ihc iacentē et cognouisset quia iam multū tempus
haberet. dixit ei. Vissanus fieri. Respondit ei lan-
guidus. Dñe. hominē non habeo. ut cum turbata
fuerit aqua. mittat me in piscinā. Dum uenio enī
ego. alius antea descendit. Dicit ei ihc. Surge
tolle crabbatum tuum. et ambula. Et statim sanus
factus ē. homo. et sustulit crabbatum suum. et am-
bulabat. Erat autē sabbatum in illo die. Dicebant
ergo iudei. illi qui sanatus fuerat. Sabbatū ē. non
licet tibi tollere crabbatum tuum.

^{lxxxviii}
^{Sot} **R**espondit eis. Qui me sanum fecit. ille mihi dixit ^{ago}
tolle crabbatū tuū et ambula. Interrogauerunt eum.
quis ē. ille homo qui dixit tibi. tolle crabbatū tuū
et ambula. Is autē qui sanus fuerat effectus.
nesciebat quis eēt. Ihc autē declinauit a turba.
constituta in loco. Postea inuenit eū ihc in templo.

164
et dixit ei. Ecce sanus factus es. iam noli peccare. ne de
terius tibi aliquid contingat. Abiit ille homo et nun
tiauit iudeis. quia ihc eet. qui fecit eum sanum.
Propterea persequabantur iudei ihm. quia hec
faciebat in sabbato. Ihc autem respondit eis. Pater
meus usq. modo operatur. et ego operor. Propterea
ergo magis querebant eum iudei interficere. quia
non solum soluebat sabbatum. sed et patrem suum
dicebat dm. aequalem se faciens do. Respondit
itaq. ihc. et dixit eis. Amen amen dico uobis. non
potest filius facere a se quicquam. nisi quod uiderit
patrem facientem. Quicquid enim ille fecerit. hec
et filius similiter facit. Pater enim diligit filium et
omnia demonstrat ei. que ipse facit. Et maiora his
demonstrabit ei opera. ut uos miremini. Sicut eni
pater suscitatur mortuos et uiuificat. sic et filius quos
uult uiuificat. Neq. pater iudicat quemqua. sed iu
diciu omne dedit filio. Ut omnes honorificent filiu.
sicut honorificant patrem. qui misit illum.

Quoniam non honorificat filium. non honorificat patrem.

l. xli
sot

Amen amen dico uobis. quia qui uerbum meum audit. et credit ei qui misit me. habet uitam aeternam. Et in iudicium non uenit. sed transit a morte in uitam. Amen amen dico uobis. quia uenit hora et nunc est. quando mortui audient uocem filii dei. et qui audierint uiuent. Sicut enim pater habet uitam in semet ipso. sic dedit et filio. uitam habere in semet ipso. Et potestatem dedit ei et iudicium facere. quia filius hominis est. Nolite mirari hoc. quia uenit hora. in qua omnes qui in monumentis sunt. audient uocem eius. Et pcedunt qui bona fecerunt. in resurrectionem uitae. Qui uero mala egerunt. in resurrectionem iudicii. Non possum ego a me ipso facere quicquam. Sicut audio iudico. et iudicium meum iustum est.

l. xlii
c. cxxxi
c. cxxxii
l. xlii
sot

Quia non quero uoluntatem meam. sed uoluntatem eius qui misit me.

Si ego testimonium perhibeo de me ipso. testimonium meum non est. uerum. Alius est. qui testimonium perhibet de me. et scio quia testimonium eius uerum est. quod perhibet me. Vos misistis ad iohannem. et testimonium perhibuit ueritati. Ego autem non ab homine testimo

165
nium accipio. Sed ego dico ut salui sitis. Ille erat lucerna
ardens et lucens. uos autem uoluistis ad horam exultare
in luce eius. Ego autem habeo testimonium maius
iohanne. Opera enim que dedit mihi pater ut perficiam
ea. ipsa opera que ego facio. testimonium perhibent de
me. quia pater meminit. Et qui misit me pater. ipse
testimonium perhibuit me.

Neq. uocem eius umquam audistis. neq. speciem eius uidistis.

Et uerbum eius non habetis in uobis manens. quia quem
misit ille. huic uos non creditis. Scrutamini scripturas.
quia uos putatis in ipsis uitam habere. Et ille sunt qui
testimonium perhibent de me. Et non uultis uenire ad
me. ut uitam habeatis. Claritate ab hominibus. non ac
cipio. Sed cognoui uos. quia dilectionem dei non habetis
in uobis. Ego ueni in nomine patris mei. et non accepis
tis me. Si alius uenerit in nomine suo. illum accipietis.
Quomodo potestis uos credere. qui gloriam ab inuicem ac
cipitis. et gloriam que a solo est. deo non queritis. Nolite
putare. quia ego accusaturus sum uos apud patrem.
Est qui accuset uos moyses. in quo uos speratis. Si enim

l. xliii

l. xliii

l. ex xliii

l. xliii

Sot

crederetis moysi. credetis forsitan et mihi. Deme enim
ille scripsit. Si autem illius litteris non creditis. quomodo
uerbis meis credetis.

MI

l. xlvii
m. xxviii
m. xxviii
l. xlvii

POST HEC ABIIT IHC TRANSMARE GALILEE.

quod est tribenadis. Et sequebatur eum multitudo magna.
quia uidebant signa que faciebat. super his qui infirmabant.

Subit ergo in montem ihe. et ibi sedebat cum discipulis suis.

Erat autem proximum pascha. dies festus iudeorum.

Cum subleuasset ergo oculos ihe et uidisset quia multi-
tudo maxima uenit ad eum. dicit ad philippum. Unde
ememus panes. ut manducent hi. hoc autem dicebat.
temptans eum. Ipse enim sciebat. quid esset factururus.

Respondit ei philippus. Ducentorum denariorum panes
non sufficiunt eis. ut unusquisque modicum quid accipiat.

Dicit ei unus ex discipulis eius. andreas frater simonis
petri. Est puer unus hic. qui habet quinq. panes bordea-
ceos. et duos pisces. Sed hec quid sunt inter tantos.

Dixit ergo ihe. Facite homines discumbere. Erat autem
fenum multum in loco. Discubuerunt ergo uiri. numero
quasi quinq. milia. Accepit ergo ihe panes. et cum gratias

l. xlvii
m. xxviii
l. xlvii
l. xlvii
m. xxviii
l. xlvii
m. xxviii
l. xlvii

egisset. distribuit discumbentib. Similiter et ex piscib.
quantum uolebant. Ut autem impleti sunt. dixit
discipulis suis. Colligite que superauerunt fragmenta.
ne pereant. Collegerunt ergo. et impleuerunt duodeci
cophinos fragmentorum. ex quinque panib. hordeaceis.
que super fuerunt his qui manducauerant.

l. 1
x
Sot

Illi ergo homines cum uidissent quod fecerat signum.
dicebant. Quia hic est. uere propheta. qui uenturus est. in
mundum. Ihesus ergo cum cognouisset quia uenturi essent
ut raperent eum. et facerent eum regem.

l. 1
l. 1
m. 1
Sot

Fugit iterum in montem ipse solus. Ut autem sero
factum est. descenderunt discipuli eius ad mare. Et cum
ascendissent nauem. uenerunt trans mare in caphar
naum. Et tenebre iam facte erant. et non uenerat ad
eos Ihesus. Mare autem. uento magno flante. exsurgebat.
Cum remigassent ergo quasi stadia xxv. aut xxx. ui
dent Ihesum ambulantiem super mare. et proximum nauis fieri.
et timuerunt. Ille autem dicit eis. Ego sum. nolite timere.
Voluerunt ergo in nauem accipere eum. et statim fuit
nauis ad terram quam ibant.

1. Lii
Sot

Altera die turba quæstabat transmare. uidit quia nauicula
alia non erat ibi nisi una. et quia non introisset cū discipulis
suis ih̄c in nauem. sed soli discipuli eius abissent. Alij uero
sup uenerunt naues atribeniade. iuxta locum ubi
manducauerant panem. gratias agentes dn̄o. Cum
ergo uidisset turba quia ih̄c non eet ibi. neq. discipuli
eius. ascenderunt in nauiculas. et uenerunt caphar
naum. querentes ih̄m. Et cum inuenissent eum trans
mare. dixerunt ei. Rabbi. quando huc uenisti.
Respondit eis ih̄c. et dix. Amen amen dico uobis. que
ritis me non quia uidistis signa. sed quia manducauistis
ex panib. et saturati estis. Operamini. non cibū qui perit.
sed qui pmanet in uitam æternam. quem filius hominis
dabit uobis. Hunc enim. pater signauit d̄s. Dixerunt
ergo ad eum. Quid faciemus. ut operemur opera d̄i.
Respondit ih̄c. et dix eis. Hoc ē. opus d̄i. ut credatis in eum.
quem misit ille.

1. Liii
Sot
ch. lxxvii

Dixerunt ergo ei. Quod ergo tu facis signū. ut uideamus
et credamus tibi. Quid operaris.

1. Liiii
Sot

Patres nr̄i manna manducauerunt in deserto. sicut scrip

tum est. Panem de celo dedit eis manducare. Dixit ergo eis ihc.
Amen amen dico uobis. non moyses dedit uobis panem de
celo. sed pater meus dat uobis panem de celo uerum. Panis
enim dei est. qui descendit de celo. et dat uitam mundo.
Dixerunt ergo ad eum. Domine. semper da nobis panem hunc.

l. lvi
m. cclxxxiii
m. cclxxv
l. cclxxvi

Dixit autem eis ihc. Ego sum panis uitae. Qui uenit ad me
non esuriet. et qui credit in me non sitiet umquam. Sed
dixi uobis. quia et uidistis me. et non creditis.

l. lvi
x
sot

Omne quod dat mihi pater ad me ueniet. et cum qui
uenit ad me. non eiciam foras.

l. lvi
m. cclxxv
m. cclxxvi
l. cclxxvii

Quia descendi de celo. non ut faciam uoluntatem meam
sed uoluntatem eius qui misit me.

l. lvi
x
sot

Haec est autem uoluntas eius qui misit me patris. ut omne
quod dedit mihi non perdam ex eo. sed resuscitem illud in
nouissimo die. Haec est enim uoluntas patris mei qui
misit me. ut omnis qui uidet filium et credit in eum
habeat uitam eternam. Et resuscitabo ego eum. in nouissimo die.

l. lvi
m. cclxxviii
m. cclxxix
m. l.
l. cclxxx

Murmurabant ergo iudei de illo qui dixisset. ego sum
panis qui de celo descendi. et dicebant. Nonne hic est ihc
filius ioseph. cuius nos nouimus patrem et matrem.

quomodo ergo dicit hic. quia de celo descendi.

l. lx
Sot

Respondit ergo ihc. et dixit eis. Nolite murmurare in inuicem. Nemo potest uenire ad me nisi pater qui mi sit me traxerit cum. et ego resuscitabo eum in nouissi modie. Est scriptum in prophetis. erunt omnes docibiles di. Omnis qui audiuit a patre et didicit. uenit ad me.

l. lxi
Sot
l. lxii
l. lxiii

Non quia patrem uidit quisquam. nisi is qui est ad d. hic uidit patrem.

Aeternam.

l. lxii
Sot
l. lxiii
l. lxiiii
l. lxv
Sot

Amen amen dico uobis. qui credit in me habet uitam.

Ego sum panis uitae.

Patres ur̃i manducauerunt in deserto manna. et mortui sunt. Hic e. panis de celo descendens. ut si quis ex ipso manducauerit. non moriatur.

l. lxvi
Sot
l. lxvii
l. lxviii
l. lxix

Ego sum panis uiuus. qui de celo descendi. Siquis manducauerit ex hoc pane. uiuet in eternum. Et panis quem ego dabo caro mea est. pro mundi uitae.

l. lxvi
Sot

Litigabant ergo iudei. ad inuicem dicentes. Quo modo potest hic nobis carnem suam dare ad manducandum. dixit ergo eis ihc. Amen amen dico uob. nisi manducaueritis carnem filii hominis. et bibe

itis sanguinem eius. non habebitis uitam in uobis.

Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem. habet uitam aeternam. Et ego resuscitabo eum. in nouissimo die. Potus.

Caro enim mea. uere est erbus. et sanguis meus uere est.

Qui manducat meam carnem. et bibit meum sanguinem. in me manet. et ego in illo. Sicut misit me uiuens pater. et ego uiuo propter patrem. Et qui manducat me. et ipse uiuet propter me. Hic est panis qui de celo descendit. Non sicut manducauerunt patres ur̄i manna. et mortui sunt. Qui manducat hunc panem. uiuet in eternum. Hec dixit in synagoga. docens in capharnaum. Multi ergo audientes ex discipulis eius. dixerunt. Durus est hic sermo. quis potest audire eum. Sciens autem ih̄s apud semet ipsum. quia murmurarent de hoc discipuli eius. dixit eis. Hoc uos scandalizat. Sed prius

Si ergo uidertis filium hominis ascendente. ubi

Sp̄s est. qui uiuificat. caro non prodest. quicquam.

Uerba quę ego locutus sum uobis. sp̄s et uita sunt.

l. lxvii
m. cclxxxvii
d. cclxxvii
l. cclxxvii
l. lxviii
Sot

l. lxviii
m. cccx
d. cccxi
l. cccxi
l. lxx
m. cccxviii
d. cccxviii
l. lxxi
Sot

Sed sunt quidam ex uobis. qui non credunt.

l. lxxii
m. lxxviii
m. clxi

Sicbat enim ab initio ih̄c. qui eēnt non credentes.
et quis traditurus eēt eum.

l. lxxiii
x
Sot

Et dicebat. Propterea dixi uobis. quia nemo potest
uenire ad me nisi fuerit ei datum a patre meo. Ex hoc
multi discipulorum eius. abierunt retro. et iam cum
illo ambulabant. Dixit ergo ih̄c ad duodecim. Numquid
et uos uultis abire.

l. lxxiiii
m. clxvi
m. lxxxii
l. xciii

Respondit ergo symon petrus. Dñe. ad quem ibimus.
uerba uite eterne habes. et nos credidimus et cognoui
mus quia tu es xpc filius dī.

l. lxxv
x
Sot

Respondit ei ih̄c. Nonne ego uos duodecim elegi. et
unus ex uobis ē. diabolus. Dicebat autem dei uda symonis
scariothis. Hic enim erat traditurus eum. cum esset
unus ex duodecim.

VII **P**OST HEC AMBULABAT IH̄C IN GALILEAM.
non enim uolebat in iudeam ambulare. quia querebant
eum iudei interficere. Erat autem in proximo dies festus
iudeorum. sceno phegia. Dixerunt autem ad eum fratres
eius. Transi hinc et uade in iudeam. ut et discipuli

169
tui uideant operatua que facis. Nemo quippe in occulto
quid facit. et querit ipse in palam in esse. Si hec facis. ma-
nifestas te ipsum mundo. Neq. enim fratres eius. crede-
bant in eum. Dicit ergo eis ihc. Tempus meum non dum
aduenit. tempus autem ur̄m semp est paratum. Non
potest mundus odisse uos. me autem odit. quia ego tesu-
monium phibeo de illo. quia opera eius mala sunt. Vos
ascendite ad diem festum istum. quia tempus meum
non dum impletum ē. Hec cum dixisset. ipse mansit
in galilea. Ut autem ascenderunt fratres eius. tunc et
ipse ascendit ad diem festum. non manifeste. sed quasi
in occulto. Iudei ergo querebant eum in die festo. et
dicebant. Vbi est ille. Et murmur multus de eo erat
in turba. Quidam enim dicebant. quia bonus ē. alii
autem dicebant non. sed seducit turbas. Nemo tam̄
palam loquebatur de illo. ppter metum iudeorum.
I autē ^{autē} die festo mediante. ascendit ihc in templum.
et docebat. Et mirabantur iudei dicentes. Quomodo
hic litteras scit. cum non didicerit. Respondit eis ihc.
et dix. Mea doctrina non ē. mea. sed eius qui misit me.

Siquis uoluerit uoluntatem eius facere. cognoscat de
doctrina. utrum ex dō sit. an ego autem ipso loquar. Qui
a semet ipso loquitur. glām ppriam querit. Qui autē
querit gloriā eius qui misit illum. hic uerax ē. et in
iusticia in illo non ē. Nonne moyses dedit uobis legē.
et nemo ex uobis facit legem. Quid me queritis inter
ficere. Respondit turba. et dixit. Demonium habes.
Qui te querit interficere. Respondit ihc. et dixit eis.
Unum opus feci. et omnes miramini. Propterea moyses
dedit uobis circumcisionem. non quia ex moyse est sed ex
patribus. et in sabbato circumciditis hominem. Si cir
cumcisionem accipit homo in sabbato ut non soluitur
lex moysi. mihi indignamini. quia totum hominē
sanum feci in sabbato. Nolite iudicare scdm faciem.
sed iustum iudicium iudicate. Dicebant ergo quidā
ex hierosolimis. Nonne hic ē. quem querunt interfi
cere. Ecce palam loquitur. et nihil ei dicunt. Num
quid uero cognouerunt principes. quia hic est xp̄s.
Sed hunc scimus unde sit. xp̄s autem cum uenerit.
nemo scit unde sit.

l. lxxvi
m. cxxii
le. cxxiiii

Clamabat ergo docens in templo ih̄c. et dicens. Et me
scitis. et unde sim scitis. et a me ipso non ueni. sed est
uerus qui misit me. quem uos nescitis. Ego scio eum.
quia ab ipso sum. et ipse memisit.

l. lxxvii
m. cxxiii
le. cxxv

Querabant ergo eum app̄bendere. et nemo misit in illū
manus. quia nondum uenerat hora eius.

l. lxxviii
m. cxxvi
le. cxxviii

Deturbata autem. multi crediderunt in eum. et dicebant.
Xp̄c cum uenerit. numquid plura signa faciet. quā
que hic facit. Audierunt pharisei turbā murmu
rantem de illo hec.

l. lxxix
m. cxxvii
le. cxxix

Etmiserunt principes et pharisei ministros. ut app̄
benderent eum.

l. lxxx
m. cxxx
le. cxxxii

Dixit ergo ih̄c. Ad huc modicum tempus uobiscum
sum. et uado ad eum qui misit me.

l. lxxxi
m. cxxxiii
le. cxxxv

Queratis me. et non inuenietis. Et ubi sum ego. uos
non potestis uenire. Dixerunt ergo iudei ad semet
ipsos. Quo hic iturus ē. quia non inueniemus eum.
Numquid in dispersionem gentium iturus ē. et doc
turus gentes. Quis ē. hic sermo quem dixit. queratis
me et non inuenietis. et ubi sum ego. uos non potestis

uenire. In nouissimo autem die magno festiuitatis.
stabat ih̄c et clamabat dicens. Siquis sitit. ueniat ad
me et bibat. Qui credit in me. sicut dicit scriptura.
flumina de uentre eius fluent aque uiue. Hoc autē
dixit de sp̄u quem accepturi erant. credentes in eū.
Nondum enim erat sp̄s datus. quia ih̄c. nondum fuerat
glorificatus.

l. lxxxii
m. viii
m. xxx

Ex illa ergo turba cum audissent hos sermones eius.
dicebant. Hic ē. uere ppheta. Alii dicebant. hic ē. xp̄c.

l. lxxxiii
m. viii
m. u.

Quidam autem dicebant. Numquid a galilea xp̄c
uenit. Nonne scriptura dicit. quia ex semine dauid.
et de bethleem castello. ubi erat dauid uenit. xp̄c.

l. lxxxiiii
m. x
Sot

Dissensio itaq. facta ē. in turba propter eum.

l. lxxxv
m. l. cc. xx
m. cxxviii

Quidam autem ex ipsis uolebant adprehendere eum.
sed nemo misit super illum manus.

l. cxxlii
l. lxxxvi
m. x
Sot

Uenerunt ergo ministri ad pontifices et phariseos. et
dixerunt eis illi. Quare non adduxistis eum. Respon
derunt ministri. Numquā sic locutus ē. homo. sicut
hic homo. Responderunt ergo eis pharisei. Numquid
uos seducti estis. Numquid aliquis ex principibus

171
credidit in eum. aut ex phariseis. Sed turba hæc quæ
non nouit legem. maledicti sunt. Dicit nichodemus
ad eos. ille qui uenit ad eum nocte. qui unus erat ex ip
sis. Numquid lex nostra iudicat hominem. nisi audierit
ab ipso prius. et cognouerit quid faciat. Responder
et dixerunt ei. Numquid et tu galileus es. Scrutare
et uide. quia propheta a galilea non surgit. Et reuersi
sunt unusquisque in domum suam.

Ih̄c autem. prexit in montem oliueti. et diluculo ite
rum uenit in templum. Et omnis populus uenit ad eum.
et sedens. docebat eos. Adducunt autem scribæ et phari
sei mulierem in adulterio deprehensam. et statuerunt
eam in medio. et dixerunt ei. Magister. hæc mulier.
modo deprehensa est. in adulterio. In lege autem. moyses
mandauit nobis huiusmodi lapidare. Tu ergo quid
dicis. Hæc autem dicebant temptantes eum. ut possent
accusare eum. Ih̄c autem inclinans se deorsum digito
scribebat in terra. Cum autem perseuerarent interro
gantes eum. erexit se. et dixit eis. Quis sine peccato est.
uostri. primus in illam lapidem mittat. Et iterum

se inclinans. scribebat in terra. Audientes autem. unus
post unum exiebant. incipientes a seniorib. Et reman
sit ihc solus. et mulier in medio stans. Erigens autem
se ihc. dixit ei. Mulier. ubi sunt qui te accusabant.
Nemo te condempnauit. Quod dixit. Nemo dñe. Dixit
autem ihc. Nec ego te condempnabo. Vade. et am
plius iam noli peccare.

Iterum ergo locutus ē. eis ihc dicens. Ego sum lux
mundi. Qui sequitur me non ambulabit in tenebris.
sed habebit lucem uitę. Dixerunt ergo ei pharisei.
Tu dēte ipso testimonium phibes. Testimonium tuū
non ē. uerum. Respondit ihc. et dixit eis. Et si ego
testimonium phibeo de me ipso. uerum ē. testmoni
um meum. quia scio unde uenio. et quo uado. Vos
autem. nescitis unde uenio. aut quo uado. Nō scdm
carnem iudicatis. ego non iudico quemquam. Et
si iudico ego. iudicium meum uerum ē. quia solus
non sum. sed ego. et qui memisit pater. Et in lege
urā scriptum ē. quia duorum hominū testimoniū
uerum ē. Ego sum qui testimonium phibeo de me ipso.

et testimonium perhibet de me qui misit me pater. Dicebant

ergo ei. Vbi est pater tuus.

<sup>l. lxxxviii
d. lxxii
l. cxxviii</sup> **R**espondit ih̄c. Neque me scitis. neque patrem meum. Sime
scitis. forsitan et patrem meum scitis.

<sup>l. lxxxviii
d. lxxii
l. cxxviii
l. cxxviii
l. cxxviii</sup> **H**aec uerba locutus est ih̄c in gazophylatio. docens in
templo. Et nemo apprehendit eum. quia nondum
uenerat. hora eius.

VIII

<sup>l. lxxxviii
d. lxxii
l. cxxviii</sup> **DIXIT ERGO ITERUM EIS IH̄C**

Ego uado et queretis me. et in peccato uro morie
mini. Quo ego uado. uos non potestis uenire. Dice
bant ergo ei iudei. Numquid interficiet semet ipsum
quia dicit. quo ego uado uos non potestis uenire.
Et dicebat eis. Vos de deorsum estis. ego de supernis sum.
Vos de mundo hoc estis. ego non sum de hoc mundo.
Dixi ergo uobis. quia moriemini in peccatis uestris.
Si enim non credideritis quia ego sum. moriemini
in peccato uro. Dicebant ergo ei. Tu quis es. Dixit
eis ih̄c. Principium. qui et loquor uobis. Multa
habeo de uobis loqui et iudicare. sed qui misit me
uerax est. et ego que audiui ab eo. hec loquor in mundo.

Et non cognouerunt. quia patrem eis dicebat dñm.
Dixit ergo eis ih̃c. Cum exaltaueris filium homi-
nis. tunc cognosceas quia ego sum. et a me ipso
facio nihil. Sed sicut docuit me pater. hec loquor.
Et qui me misit m̃m̃um est. non relinquit me
solum. Quia ego que placita sunt ei. facio semp̃.
hec illo loquente. multi crediderunt in eum.
Dicebat ergo ih̃c ad eos qui crediderunt ei iudeos.
Si uos manseritis in sermone meo. uere discipuli
mei eritis. Et cognosceas ueritatem. et ueritas
liberabit uos. Responderunt ei. Semen abrahe
sumus. et nemini serui uimus umquam. Quomodo
tu dicis. liberi eritis. Respondit eis ih̃s. Amen
amen dico uob. quia omnis qui facit peccatum.
seruus est peccati. Seruus autem non manet in
domo in eternum. filius manet in eternu. Si ergo
filius uos liberauerit. uere liberi eritis. Scio quia
filii abrahe estis. sed queritis interficere. quia
sermo meus non capit in uob. Ego quod uidi apud
patrem^{meum} loquor. et uos que uidistis apud patrem

173
uim facitis. Responderunt et dixerunt ei. Pater noster
abraham est. Dixit eis Ihesus. Si filii abrahe estis. opera abrahe
facite. Nunc autem queritis me interficere hominem qui
ueritatem locutus sum uobis quia audiui a deo. Hoc abraham
non fecit. Vos facitis opera patris uiri. Dixerunt itaque ei.
Nos ex fornicatione non sumus nati. unum patrem habemus.
deum. Dixit ergo eis Ihesus. Si deus pater uir esset. diligere uos me
utique. Ego enim. ex deo processi et ueni. Neque enim
a me ipso ueni. sed ille me misit. Quare loquelam
meam non cognoscitis. quia non potestis audire ser
monem meum. Vos ex patre diabolo estis. et desideria
patris uiri uultis facere. Ille homicida erat ab initio
et in ueritate non stetit. quia non est ueritas in eo.
Cum loquitur mendacium. ex propriis loquitur.
quia mendax est. et pater eius. Ego autem quia ueri
tatem dico. non creditis mihi.

Quis ex uobis arguit me de peccato. si ueritatem dico.
quare uos non creditis mihi. qui est ex deo. uerba dei
audit. Propterea uos non auditis. quia ex deo non
estis. Responderunt igitur iudei. et dixerunt ei.

Nonne benedicimus nos. quia samaritanus es tu.
et demonium habes. Respondit ihc. Ego demonium
non habeo. sed honorifico patrem meum. et uos in
honorastis me. Ego autem non quero gloriam meam. est
qui querat et iudicet. Amen amen dico uob. si quis
sermone meum seruauerit. mortem non uidebit in eternum.
Dixerunt ergo iudei. Nunc cognouimus. quia
demonium habes. Abraham mortuus est. et propheta.
et iudicis. si quis sermone meum seruauerit. mortem
non gustabit in eternum. Num quid tu maior es patre
pro Abraham qui mortuus est. et propheta mortuus est.
quem te ipsum facis. Respondit ihc. Si ego glori-
fico me ipsum. gloria mea nihil est. Est pater meus
qui glorificat me. quem uos dicatis quia deus noster est.
et non cognouistis eum. Ego autem. noui eum. Et
si dixero quia non scio eum. ero similis uob mendax.
Sed scio eum. et sermonem eius seruo. Abraham
pater uer exultauit ut uideret diem meum. et uidit
et gauisus est. Dixerunt ergo iudei ad eum. Quin-
quaginta annos nondum habes. et abraham uidisti.

174
dixit ih̄c. Amen amen dico uob. antequā abrahā
fieret. ego sum. Tulerunt ergo lapides. ut iacerent
in eum. Ih̄c autem abscondit se. et exiit de templo.

Et preteriens uidit hominē cecum a natiuitate. et in
terrogauerunt eum discipuli sui. Rabbi. quis pecca
uit. hic an parentes eius ut cecus nasceretur. Resp
ondit ih̄c. Neq. hic peccauit neq. parentes eius. sed
ut manifestentur opera dī in illo. Me oportet ope
rari opera eius qui misit me. donec dies est. Venit
nox. quando nemo potest operari. Quamdiu in mun
do sum. lux sum mundi. Hec cū dixisset. exiit in
terram. et fecit lutum ex spū. et liniuit sup oculos
eius. et dixit ei. Vade laua in natatoria siloe. qđ
interpretatur missus. Abiit ergo et lauit. et uentē
uidens. Itaq. uicini et qui uidebant eum prius quia
mendicus erat. dicebant. Nonne hic ē. qui sedebat
et mendicabat. Alii dicebant quia hic ē. alii autē
nequaquā. sed similis ē eius. Ille uero dicebat. quia
ego sum. Dicebant ergo ei. Quomodo apti sunt
tibi oculi. Respondit. Ille homo quid dicitur ih̄c

lutum fecit et unxit oculos meos. et dixit mihi. Vade ad natatonum
siloe. et laua. Et abi. et laui. et uidi. Et dixerunt ei. Ubi est
ille. ait. Nescio. Adducunt eum ad phariseos. qui cecus
fuerat. Erat autem sabbatum quando lutum fecit ihc. et
aperuit oculos eius. Iterum ergo interrogabant eum pha-
risei. quomodo uidisset. Ille autem. dixit. Lutum posuit
mihi super oculos. et laui et uideo. Dicebant ergo ex phari-
saeis quidam. Non est hic homo ad deum. qui sabbatum non
custodit. Alii dicebant. Quomodo potest homo pecca-
tor haec signa facere. et scisma erat in eis. Dicunt ergo
ceteri iterum. Tu quid dicis de eo qui aperuit oculos tuos.
Ille autem dixit. quia propheta est. Non crediderunt
ergo iudei de illo quia cecus fuisset et uidisset. do-
nec uocauerunt parentes eius. ^{qui uiderat.} et interrogauerunt
eos dicentes. Hic est filius uester quem uos dicitis quia
cecus natus est. quomodo ergo nunc uidet. Respon-
derunt parentes eius. et dixerunt. Scimus quia hic est
filius noster et quia cecus natus est. quomodo autem
nunc uideat nescimus. aut quis eius aperuit oculos
nos nescimus. Ipsum interrogate. aetate habet.

175
ipse de se loquatur. Haec dixerunt parentes eius. quia
timebant iudaeos. Iam enim conspirauerant iudei.
ut si quis eum confiteretur xpm. extra synagogam
fieret. Propterea parentes eius dixerunt. quia aetate
habet. ipsum interrogate. Vocauerunt ergo rursu
hominem qui fuerat cecus. et dixerunt ei. Da glam
do. Nos scimus. quia hic homo peccator e. Dixit ergo
ille. Si peccator e nescio. unum scio. quia cecus cu
essem modo uideo. Dixerunt ergo illi. Quid fecit
tibi. quomodo aperuit tibi oculos. Respondit eis
Dixi uobis iam et audistis. quid iteru uultis audire.
numquid et uos uultis discipuli eius fieri. male
dixerunt ei. et dixerunt ei. Tu discipulis illius sis. nos
autem moysi discipuli sumus. Nos scimus. quia moysi
locutus e. ds. Hunc autem. nescimus unde sit.
Respondit ille homo. et dixit eis. In hoc enim mirabile e.
quia uos nescitis unde sit. et aperuit oculos meos.
Scimus autem. quia peccatores ds non audit. Sed
si quis di cultor e. et uoluntate eius facit. hunc
exaudit. Nemo enim e. auditum. quia aperuit

quis oculos cecinati. Nisi erit hic adō. non poterat facere
quicquā. Responderunt et dixerunt ei. In peccatis
natus es totus. et tu doces nos. et eiecerunt eū foras.
Audiuit ih̄c quia eiecerunt eum foras. et cū inuenisset
eum. dixit ei. Tu credis in filium dī. Respondit
ille et dixit. Quis ē. dñe ut credam in eū. et ih̄c dixit ei.
Et uidisti eum. et qui loquitur tecū ipse ē. At ille ait.
Credo dñe. Et proiciens. adorauit eū. Et dixit ei ih̄c.
In iudicium ego in hunc mundū ueni. ut qui non
uident uideant. et qui uident ceci fiant. Et au
dierunt ex pharisaeis quicum ipso erant. et dixerunt ei.
Numquid et nos ceci sumus. dixit eis ih̄c. Si ceci
essetis. non haberetis peccatum. Nunc uero dictis
quia uidemus. peccatum ur̄m manet. **VIIII.**

Amen amen dico uobis. qui non intrat per ostium
in ouile ouium sed ascendit aliunde. ille fur est
et latro. Qui autē intrat per ostium. pastor ē ouīū.
Huic ostiarius aperit. et oues uocē eius audiunt.
Et proprias oues uocat nominatim. et educit eas.
Et cum proprias oues emisert ante eas uadit. et

oues illum secuntur quia sciunt uocem eius. Ali
enum autē non secuntur sed fugiunt ab eo. quia
non nouerunt uocē alienorum. Hoc prouerbum
dixit eis ihc. Illi autem non cognouerunt. quid
loqueretur eis. Dixit ergo iterum eis ihc. Amen
amen dico uobis. quia ego sum ostium ouium.
Omnes quotquot uenerunt fures sunt et latrones.
sed non audierunt eos oues. Ego sum ostium. Et me
siquis introierit saluabitur. et ingredietur et
egredietur. et pascua inueniet. Fur non uenit.
nisi ut furetur et mactet et pdat. Ego ueni ut uitā
habeant. et abundantius habeant.

Ego sum pastor bonus. Bonus pastor. animam suā
dat pro ouibus. Mercennarius et qui non ē pastor.
cuius non sunt oues proprie. uidet lupū uenientē.
et dimittit oues et fugit. Et lupus rapit. et dispergit
oues. Mercennarius autē fugit quia mercennarius ē.
et non pertinet ad eum de ouibus. Ego sum pastor bonus.
Et cognosco meas. et cognoscunt me mee. Sicut
nouit me pater et ego agnosco patrem. et animā

meam pono. pro ouibus meis. Et alias oues habeo que
 non sunt ex hoc ouili. et illas oportet me adducere
 et uocē meam audient. Et fiet unū ouile. et unus
 pastor. Propterea me pater diligit. quia ego pono
 animā meā ut iterum sumam eam. Nemo tollit
 eam a me. sed ego ponam eam a meipso. Potestatem
 habeo ponendi animā meā. et potestatem habeo iterū
 sumendi eam. Hoc mandatum accepi a patre meo.

Dissensio iterum facta ē inter iudeos. ppter sermones
 hos. Dicebant autē multi ex ipsis. Daemonium
 habet et insinit. quidem auditis. Alii dicebant.
 Haec uerba. non sunt daemonium habentis. Nūquā
 daemonium potest caecorū oculos aperire.

Facta sunt autem encenia in hierosolimis. et hiems
 erat. Et ambulabat ihc in templo. in porticu salo
 monis. Circumdederunt ergo eum iudei. et dix
 erunt ei. Quo usq. animam nostrā tollis. si tu es xpc.
 dic nobis palam. Respondit eis ihc. Loquor uobis
 et non creditis. Opera que ego facio in nomine pa
 tris mei. hec testimonium phibent de me. Sed

177
uos non creditis. quia non estis ex ouib. meis. Oues
mee uocem meam audiunt. et ego cognosco eas et secunt^r
me. Et ego uitam aeterna do eis. et non peribunt
in aeternum. et non rapiet eas quisqua de manu
mea. Pater mis qd dedit mihi maius omnibus e.
et nemo potest rapere de manu patris mei. Ego et pat.
unum sumus. Sustulerunt ergo lapides iudei. ut
lapidarent eum. Respondit eis ihc. Multa opera
bona ostendi uobis ex patre meo. ppter quod eoru
opus me lapidatis. Responderunt ei iudei. De
bono opere non lapidabimus te. sed de blasphemia.
Et quia tu homo cum sis. facis te ipsum dm. Respon
dit eis ihc. Nonne scriptum e. in lege ura quia ego
dixi deus. fillos dixi deos ad quos sermo di factus e.
et non potest solui scriptura. que pater sci ficauit et misit
in mundum. uos dicitis quia blasphemas. quia dixi
di filius sum. si non facio opera patris mei. nolite
credere mihi. Si autem facio. et si mihi non uultis
credere. operibus credite. Ut cognoscatis et cre
datis. quia in me e pater. et ego in patre.

l. xciii
iii
m. xciii
d. xxvii

Querabant ergo eum apprehendere. et exiit de manib.
eorum. Et abiit iterum trans iordanem in eundem locum
ubi erat iohannes baptizans primum. et mansit illic.

l. xciii
x
Sat

Et multi uenerunt ad eum et dicebant. quia
iohannes quidem signum fecit in illum. Omnia
autem quaecumque dixit iohannes de hoc ueraciter.
et multi crediderunt in eum.

Donē!

Erat autem quidam languens lazarus a bethania
de castello marie et marthe sororis eius. Maria
autem erat que unxit dominum unguento. et extersit
pedes eius capillis suis. cuius frater lazarus in
firmabatur. Miserunt ergo sorores eius ad
Iesum dicentes. Ecce quem amas. infirmatur.
Audiens autem Iesus. dixit eis. Infirmitas hec
non est ad mortem. sed pro gloria dei ut glorificetur
filius dei per eam. Diligebat autem Iesus martham
et sororem eius mariam. et lazarus. Ut ergo
audiuit quia infirmabatur. tunc quidem
mansit in eodem loco. duobus diebus. Deinde
post hec. dixit discipulis suis. Eamus in iudeam

iterum. Dicunt ei discipuli eius. Rabbi. nunc que-
 rebant te iudei lapidare. et iterum uadis illuc.
 Respondit ihc. Nonne duodecim hore sunt diei.
 Siquis ambulauerit in die non offendit. quia lucem
 huius mundi uidet. Quia autem ambulauerit nocte
 offendit. quia lux non est in eo. Hec ait. et post hec
 dicit eis. Lazarus amicus noster dormit. sed uado
 ut a somno ex suscitarem eum. Dixerunt ergo discipuli
 eius. Domine. si dormit. saluus erit. Dixerat autem ihc
 de morte eius. Illi autem putauerunt. quia de dormi-
 tione somni diceret. Tunc ergo dixit eis ihc manifeste.
 Lazarus mortuus est. et gaudeo propter uos ut credatis
 quoniam non eram ibi. sed eamus ad eum. Dixit ergo
 thomas quid dicatur didimus. ad condiscipulos. Eamus
 et nos. ut moriamur cum eo. Venit itaque ihc et in-
 uenit eum quattuor dies iam in monumento ha-
 bentem. Erat autem bethania iuxta hierosolimam.
 quasi stadiis quindecim. Multi autem ex iudeis
 uenerant ad martham et mariam. ut consolarentur
 eas de fratre suo. Martha ergo ut audiuit quia ihc

uenit. occurrit illi. Maria autem. domi sedebat.

Dixit ergo martha ad ihm̄. Dñe. si fuisset hic. frater meus
non fuisset mortuus. Sed et nunc scio. quia quicumq.
poposcens adō. dabit tibi dñs. Dicit illi ih̄c. Resurget
frater tuus. Dicit ei martha. Scio quia resurget in resur
rectione. in nouissimo die. Dicit ei ih̄c. Ego sum re
surrectio et uita. qui credit in me. etiam si mortuus
fuerit uiuet. Et omnis qui uiuit et credit in me.
non morietur in aeternum. Credis hoc. ait illi.
Atq. dñe. Ego credidi quia tu es xp̄c filius dī. qui
in hunc mundum uenisti. Et cum hoc dixisset. abiit
et uocauit mariam sororem suam silentio dicens.
Magister adest. et uocat te. Illa ut audiuit. surgit
cito et uenit ad eum. Nondum enim uenerat ih̄c in
castellum. sed erat adhuc in illo loco. ubi occurrerat
ei martha. Iudei igitur qui erant cum ea in domo
et consolabantur eam. cum uidissent mariam quia
cito surrex et exiit. secuti sunt eam dicentes. Quia
uadit ad monumentum. ut ploret ibi. Maria ergo
cum uenisset ubi erat ih̄c. uidens eum. cecidit ad

179
pedes eius. et dixit ei. Domine. si fuisset hic. non esset mortuus
frater meus. Ihesus ergo ut uidit eam plorantem. et iudeos
qui uenerant cum ea plorantes. fremuit spiritu. et tur-
bavit semet ipsum et dixit. Ubi posuisti eum. Respondit
ei. Domine. ueni et uide. Et lacrimatus est. Ihesus Dixerat
ergo iudei. Ecce. quomodo amabat eum. Quidam
autem ex ipsis dixerunt. Non poterat hic qui aperuit
oculos cecis. facere ut et hic non moreretur. Ihesus ergo
rursum fremens in semet ipso. uenit ad monimentum.
Erat autem spelunca. et lapis super positus erat illi.
At Ihesus. Tollite lapidem. Dicit ei martha. soror eius
qui mortuus fuerat. Domine. iam fetet. quattuor uisus
enim est. Dicit ei Ihesus. Nonne dixi tibi. quod si credideris
uidebis gloriam dei. Tulerunt ergo lapidem. Ihesus autem
elevatis sursum oculis. dixit. Pater. gratias ago tibi.
quod audis me. Ego autem sciebam. quia semper me
audis. Sed propter populum qui circumstat dixi. ut
credant quia tu memisisti. Hec cum dixisset. uoce
magna clamauit. Lazare. ueni foras. Et statim
prodiit qui fuerat mortuus ligatus pedes et manus

in facis. et facies illius sudario erat ligata. Dicit eis ih̄c.
Solutte eum. et sinite abire. Multi ergo ex iudeis
qui uenerant ad martham et mariam et uiderant
que fecit. crediderunt in eum. Quidam autē ex ipsis
abierunt ad phariseos. et dixerunt eis quæ fecit ih̄c.
ollegerunt ergo pontifices et pharisei concilium.
et dicebant. Quid facimus. quia hic homo multa
signa facit. Si dimittimus eum sic. om̄s credent
in eū. Et uenient romani. et tollent nr̄m locum
et gentem. Unus autē ex ipsis cayphas cum eēt
pontifex anni illius. dixit eis. Nos nescitis quicquid
neccogitatis. quia expedit nobis ut unus moriatur
homo pro populo. et non tota gens pereat. Hoc autē
a semet ipso nondixit. sed cum eēt pontifex anni il-
lius pphetauit. quia ih̄c mortuus erat pro gente.
Et non tantum pro gente. sed ut filios dī qui erant
dispersi congregaret in unum.

A b illo ergo die. cogitauerunt ^{ut} interficere ^{nt} eum.
Ih̄c ergo iam non in palam ambulabat apud iu-
deos. sed abiit in regionem iuxta desertū. in ciui-

l. xxi
m. lxxii
m. lxxiii

tatem. que dicitur effrem. Et ibi morabatur. cum discipulis suis.
roximum autem erat pascha iudeorum.

Et ascenderunt multi h'i: ierosolymam de regione ante pascha
ut scificarent se ipsos. querebant ergo ihm. et conloque
bantur adinuicem. in templo stantes. quid putatis. quia
non ueniet ad diem festum. Dederant autem pontifi
ces et pharisei mandatum. ut si quis cognouero ubi sit
indiceret. ut adprehendant eum. Ihc ergo ante sex dies
pasce. uenit bethaniam. ubi fuerat lazarus mortuus.
quem suscitauit ihc.

Fecerunt autem ei cenam ibi. et matha ministrabat.
Lazarus uero unus erat ex discumbentibus; cum eo.
Maria ergo accepit libram unguenti nardi pistaci p'ci
osi. et unxit pedes ihu. et extersit capillis suis pedes
ei. et domus impleta est ex odore unguenti. Dicto
ergo unus ex discipulis ei. iudas scariothis. qui erat
eum traditurus. Quare hoc unguentum non uenit
trecentis denariis. et datum est egenis. Dixit autem
hoc. non quia de egenis p'nebat ad eum. sed quia
fur erat. et loculos habens. ea que mittebantur portabat.

Dixit ergo ih̄c. Sine illam. ut in diem sepulture mee
seruet illud. Pauperes enim semp habetis uobiscum. me
autem non semp habetis.

^{l. xciiii}
^{SOL} **C**ognouit ergo turba multa ex iudeis. quia illic est. et
uenerunt. non propter ih̄m tantū. sed ut lazaru uide
rent. quem suscitauit a mortuis. Cogitauerunt autē
principes sacerdotum. ut lazarus interficerent. quia
multi ppter illum abibant ex iudeis. et credebant in ih̄m.

^{l. c}
^{l. ccciiii}
^{l. cccviii}
^{l. cccxxiiii} **I**n crastinum autem turba multa que uenerat ad diē
festum. cum audissent quia uenit ih̄c hierosolymam.
acceperunt ramos palmarum. et processerunt
obuiam ei. et clamabant. Osanna benedictus qui
uenit in nomine dñi. rex israel.

^{l. ci}
^{l. cccviii} **E**t inuenit ih̄c asellum. et sedit sup eum. sicut scrip
tum est. Noli timere filia syon. ecce rex tuus
uenit. sedens super pullum asine.

^{l. cii}
^{SOL} **H**ec non cognouerunt discipuli ei' primū. sed quan
do glorificatus est ih̄c. Tunc recordati sunt
quia hec erant scripta de eo. et hec fecerunt ei'.
Testimoniū ergo phibebat turba que erat cum eo

quando latarum uocauit demonumento. et suscitauit
 eum a mortuis. Propterea et obuiam uenit ei turba
 quia audierat eum fecisse hoc signum. Pharisei
 ergo. dixerunt ad semetipsos. Videtis quia nihil
 proficimus. ecce mundus totus post ipsum abijt.
 Erant autem gentiles quidam ex his qui ascenderant.
 ut adorarent in die festo. hi ergo accesserunt ad
 philippum. qui erat abethsaida galilee. et roga-
 bant eum dicentes. Domine. uolumus ihesum uidere.
 Venit philippus et dicit andree. andreas rursus
 et philippus dixerunt ihesu.

l. ciii
 d. cccxiiii
 f. clxxx

Ihesus autem respondit eis dicens. Venit hora. ut
 clarificetur filius hominis.

l. ciii
 d. cccxv
 f. clxx

amen amen dico uob. nisi granum frumenti cadens
 in terram mortuum fuerit. ipsum solum manet.
 Si autem mortuum fuerit. multum fructum affert.

l. ciii
 d. cccxvi
 f. clxxi

Qui amat animam suam. perdet eam. Et qui odit ani-
 mam suam in hoc mundo. in uitam eternam custodit eam.

l. ciii
 d. cccxvii
 f. clxxii

Siquis mihi ministrat. me sequatur. Et ubi sum
 ego. illic et minister meus erit. Siquis mihi ministra

uerto. honorificabit eum pater meus.

i. ex
h. ex
of. ch. ex

Nunc anima mea turbata est. Et quid dicam. Pater. Saluifica me ex hora hac.

i. ex
Sal

Sed propterea ueni in hora hanc. Pater. clarifica tuum nomen. Venit ergo uox de celo. et clarificaui. et iterum clarificabo. Turba ergo que stabat et audierat. dicebat tonitruum factum esse. Alii dicebant. angelus ei locutus est. Respondit ihs. et dixit. Non propter me uox hec uenit. sed propter uos. Nunc iudicium est mundi. nunc princeps huius mundi ^{eiectur foras} iudicatus est. Et ego si exaltatus fuero a terra. omnia traham ad me ipsum. Hoc autem dicebat. significans. qua morte esset mortuus. Respondit ei turba. Nos audiuiumus ex lege. quia xpc manet in eternum. Et quomodo tu dicis. oportet exaltari filium hominis. Quis est iste filius hominis. Dixit ergo eis ihs. Ad huc modicum lumen in uobis est. Ambulate dum lucem habetis. ut non tenebre uos comprehendant. Et qui ambulat in tenebris. nescit quo uadat. Dum lucem

habetis credite in lucem. ut filii lucis sitis. Hec
locutus est et abiit. et abscondit se ab eis. Cum
autem tanta coram eis. non credebant in eum. ut ser-
mo isaie prophete impleretur quem dixit Dñe.
quis credidit auditui nro. et brachiū dñi cui reuelatū ē.

^{i. c. xxi}
^{h. c. xxi}
^{h. c. xxi}
^{l. c. xxi} **P**ropterea non poterant credere. quia iterum dixit
isaia. Excecauit oculos eorum. et indurauit eoru
cor. ut non uideant oculis. et intellegant corde.
et conuertantur et sanem eos.

^{i. c. xxi}
^{h. c. xxi}
^{h. c. xxi}
^{l. c. xxi} **H**ec dixit isaia. quando uidit gloriam ei. et locutus
est de eo. Verum tamen. ^{multi} multi ex principib; credi-
derunt in eum. Sed propter phariseos non confite-
bantur. ut desinagoga non eicerentur. Dilexerunt
enim gloriam hominū. magis quam gloriam dñi.

^{i. c. xxi}
^{h. c. xxi}
^{h. c. xxi}
^{l. c. xxi} **I**h̄c autem. clamauit et dixit. Qui credit in me. non
credit in me. sed in eum qui misit me. Et qui uidet
me. uidet eum qui misit me. Ego lux in mundum
ueni. ut omnis qui credit in me. in tenebris non ma-
neat. Et si quis audierit uerba mea et non custodierit.
ego non iudico eum. Non enim ueni ut iudicem

mundum. sed ut saluificem mundum. Qui spernit
me. et non accipit uerba mea. habet qui iudicet eum.
Sermo quem locutus sum. ille iudicabit eum in no
uissimo die. quia ego ex me ipso non sum locutus.
Sed qui misit me pater. ille mihi mandatum de
dit. quid dica. et quid loquar. Et scio quia man
datum ei. uita eterna est. Que ergo ego loquor.
sicut dixit mihi pater. sic loquor. **XI**

Ante diem autem festi pascere. sciens ihc quia
uenit ei hora. ut transiret ex hoc mundo ad patre.
Cum dilexisset suos qui erant in mundo. in fine dilex

^{o. xxiii}
^{h. xli}
f. cclxxi

Et cena facta. cum diabolus iam misisset in eos.
cor. ut traderet eum iudas symonis scariothis.

^{o. xxiii}
^{h. xli}
f. cclxxii

ciens quia omnia dedit ei pater in manus. et
quia ad d. exiit. et ad d. m. uadit.

^{o. xxiii}
^{h. xli}
f. cclxxiii

Surgit a cena. et ponit uestimenta sua. Et cu accep
pisset linteam. precinxit se. Deinde misit aqua
in peluem. et cepit lauare pedes discipulorum.
et extergere linteo. quo erat precinctus. Venit
ergo ad symonem petru. et dicit ei petrus. Dne.

tum mihi lauas pedes. Respondit ih̄c.
 et dicit ei. Quod ego facio. tu nescis modo.
 Scies autem postea. Dicit ei petrus. Non lauabis
 mihi pedes in eternum. Respondit ei ih̄c. Sinon la-
 uero te. non habebis partem mecum. Dicit ei si-
 mon petrus. Dñe. non tantum pedes meos. sed et manus
 et caput. Dicit ei ih̄c. Qui lotus est. non indiget.
 nisi ut pedes lauet. sed est mundus totus. Sed uos
 mundi estis. sed non omnes. Sciebat enim quis n̄
 esset qui traderet eum. propterea dixit. non estis
 mundi omnes. Postquam ergo lauit pedes eorum.
 et accepit uestimenta sua. cum recubuiisset iterum.
 dixit eis. Scitis quid fecerim uobis. etenim
 Vos uocatis me magister et dñe. et benedicitis. sum
 Si ergo ego laui uros pedes dñs et magister. et uos
 debetis alter alterius lauare pedes. Exemplū enī
 dedi uobis. ut quemadmodum ego feci uobis. ita
 et uos faciatis.

Amen amen dico uobis. Non est seruus maior
 domino suo. neque apostolus maior eo qui misit

l. exxi
 f. lxxii
 l. lxxiii
 l. exxi
 Sol

l. exxi
 f. lxxii
 l. lxxiii

l. cxxvii
Sol

illum. Si hec scitis. beati eritis si feceritis ea.
Non de omnibus uobis dico. ego scio quos

elegerim. Sed ut adimpleatur scriptura. qui man-
ducit meum panem. leuabit contra me calcaneum
suum. Amodo dico uobis. prius quam fiat. ut cum
factum fuerit credatis quia ego sum.

l. cxxx
h. cxxviii
h. cxxvii
l. cxxvi

Amen amen dico uobis. qui accipit si quem misero.
me accipit. Qui autem me accipit. accipit eum qui
memisit.

l. cxxxi
h. cclxxviii
h. cclxxvii

Cum hec dixisset. ^{i. ihc} turbatus est spiritu. et prestatatus est
et dixit. Amen amen dico uobis. quia unus ex uobis tradet
M. spiciebant ergo ad inuicem discipuli. hesitan- ^{(me}
tes de quo diceret.

l. cxxxii
h. cclxxix
h. cclxxviii
l. cclxxvii

l. cxxxiii
Sol

Erat ergo recumbens unus ex discipulis eius in sinu ihu.
quem diligebat ihc. Innuit ergo huic symon petrus.
et dicit ei. Quis est. de quo dictum est. Itaque cum recubu-
isset ille supra pectus ihu. dicit ei. Domine. quis est.
Respondit ihc. Ille est. cui ego intinctum panem porrexero.

l. cxxxiiii
l. cclxx

Et cum intinxisset panem. dedit iude symoni
scariothis. Et post buccellam. tunc introiit in

trouit in eum satanas.

184

i. xxv
sol

Dicit ei ihc. Quotl facis. fac citius. Hoc autem nemo sciuit discumbentium ad quid dixerit ei. Quidam enim putabant quia loculos habebat iudas quia dicit ei ihc. eme ea que opus sunt nobis ad diem festu. aut egenis ut aliquid daret. Cum ergo accepisset ille buccellam. exiit continuo. Erat autem nox. Cum ergo exisset. dixit ihc. Nunc clarificatus est filius hominis. et ds clarificatus est in eo. Si ds clarificatus est in eo. et ds clarificabit eum in semetipso. Et continuo. clarificabit eum. filioli. adhuc modicum uobiscum sum. Queratis me. et sicut dixi iudeis. quo ego uado. uos non potestis uenire. Et uobis dico modo. mandatum nouu do uobis. ut diligatis inuicem sicut dilexi uos. et ut uos diligatis inuicem. In hoc cognoscent omnes. quia mei estis discipuli. si dilectionem habueritis ad inuicem.

i. xxv
In celis
In celis
In celis

Dicit ei si non petrus. Dne. Quo uadis. Respondit ihc. Quo ego uado. non potes me modo sequi. sequeris autem postea. Dicit ei petrus. Anima

meam pte pono. Quare non possum te sequi modo.
Respondit ihc. Anima tua p me ponis. Amen am
dico tibi. non cantabit gallus. donec ter me neges.

^{o. cxxxi}
^{Sol} Et ait discipulis suis. Non turbetur cor urum.
Creditis indm. et in me credite. In domo patris mei
mansiones multe sunt. Si quominus dixissem uobis.
quia uado parare uobis locum. Et si abiero. et pre
parauero uobis locum. iterum uenio. et accipiam
uos ad me ipsum. ut ubi sum ego. et uos sitis. et quo
ego uado scitis. et uiam scitis. Dicit ei thomas. Dne.
nescimus quo uadis. et quomodo possumus uiam
scire. Dicit ei ihc. Ego sum uia. et ueritas et uita.
Nemo uenit ad patrem. nisi p me. Si cognouissetis
me. et patrem meum utiq. cognouissetis. Et amo
do cognoscetis eum. et uidistis eum. Dicit ei phi
lippus. Dne. ostende nobis patrem. et sufficit nob.
Dicit ei ihc. Tanto tempore uobiscum sum. et non
cognouistis me philippe. Qui uidet me. uidet et
patrem. Quomodo tu dicis. ostende nob patrem.
Non credis. quia ego in patre. et pater in me est.

Verba que ego loquor uobis. a me ipso non loquor.

Pater autem in me manens. ipse facit opera. Non creditis. quia ego in patre. et pater in me est. Alioquin. propter opera ipsa credite. Amen amen dico uobis. qui credit in me. opera que ego et ipse faciet. et maiora horum faciet. quia ego ad patrem uado.

Et quodcumque petieritis in nomine meo. hoc faciam. ut glorificetur pater in filio. Siquid petieritis in nomine meo. hoc faciam.

Si diligatis me. mandata mea seruato. Et ego rogabo patrem. et alium paraclitum dabit uobis. ut maneat uobiscum in eternum. spiritum ueritatis. quem mundus non potest accipere. quia non uidet eum. nec scit eum. Vos autem cognoscetis eum. quia apud uos manebit. et in uobis erit. Non relinqua uos orphanos. ueniam ad uos. Adhuc modicum. et mundus me iam non uidet. Vos autem uidetis me. quia ego uiuo. et uos uiuetis. In illo die uos cognoscetis. quia ego in patre meo. et uos in me. et ego in uobis. Qui habet mandata mea et seruat ea. ille est qui diligit me.

l. cxxxviii
f. cxxxviii
h. cxxxviii
l. cxxxviii

Qui autem diligit me. diligetur a patre meo. Et ego diligam eum. et manifestabo ei. me ipsum.

l. cxxxix
sol

Dicit ei iudas. non ille scariothis. Dñe. quid factū est. quia nobis manifestaturus es te ipsum. et non mundo. Respondit ih̄c. et dixit ei. Siquis diligit me. sermonem meum seruabit. Et pater meus diliget eum. et ad eum ueniet. et mansione apud eū faciemus.

l. cxxxix
h. cxxxix
l. cxxxix

Qui non diligit me. sermones meos non seruat. Et sermonem quem audistis. non est meus. sed ei qui misit me patris. Hec locutus sum uobis. apud uos manens.

l. cxxxix
sol

Paraclytus autem sp̄s sc̄s. quē mittet pater in nomine meo. ille uos docebit omnia. et suggeret uobis omnia. quaecumq. dixerō uobis; Pacem relinquo uobis. pacem meam do uobis. Non quomodo mundus dat. ego ^{do} uobis. Non turbet cor ur̄m. neq. formidet. Audistis quia ego dixi uobis. uado. et uenio et uenio ad uos. Si diligeretis me. gauderetis utiq. quia ad patrem uado. quia pater maior me est. Et nunc dixi uobis. prius quam fiat. ut cum factū fuerit credatis. Iam non multa loquor uobiscum. Venit

enim princeps mundi huius. et in me non habet quicquam.
 Sed ut cognoscat mundus. quia diligo patrem.
 Et sicut mandatum dedit mihi pater. sic facio.
 Surgite. eam^{xii} hinc. Ego sum uitis uera. et pater
 meus agricola est. Omnem palmitem in me. non
 ferentem fructum. tollet eum. Et omnem qui fert
 fructum purgabit eum. ut fructum plus afferat.
 Iam uos mundi estis. propter sermonem quem locu-
 tus sum uobis. Manete in me. et ego in uobis. Sicut
 palmes non potest ferre fructum a semetipso. nisi man-
 serit in uita. sic nec uos. nisi in me manseritis. Ego
 sum uitis. uos palmites. Qui manet in me. et ego
 in eo. hic fert fructum multum. quia sine me nihil
 potestis facere. Siquis in me non manserit. mittet
 foras sicut palmes et aresecit. et colligent eum. et
 in ignem mittent et ardet.

Si manseritis in me. et uerba mea in uobis manserint.
 quodcumque uolueritis petetis. et fiet uobis.

In hoc clarificatus est pater meus. ut fructum plurimum
 afferatis. et efficiamini mei discipuli. Sicut dilex

l. cccxiii
 d. cccxiii
 d. cccxiii

l. cccxiii
 d. cccxiii

me pater et ego dilexi uos. Manete in dilectione mea.
Si precepta mea seruaueritis. manebitis in dilectione
mea. sicut et ego patris mei precepta seruaui. et maneo
in ei' dilectione. Hec locutus sum uob. ut gaudiu' meu'
in uob' sit. Et gaudium ur'm. impleatur.

Hoc est preceptum meum. ut diligatis inuice' sic dilexi uos.

l. cxxxv
m.
ch. cxxv
f. cxxv

Maiorem hac dilectionem nemo habet. ut anima sua
quis ponat p' amicis suis.

l. cxxxvi
m.
sol

os amici mei estis. si feceritis. que ego precipio uob'.
Iam non dico uos seruos. quia seruus nescit. quid fa-
ciat dominus ei'. Vos autem dixi amicos. quia o'ma
quecumq'. audiui a patre meo. nota feci uobis.
Non uos me elegistis. sed ego elegi uos. et posui uos.
ut eratis. et fructu' afferatis. et fructus ur' maneat.

l. cxxxvii
m.
ch. cxxvi
f. cxxvi
sol

Et quodcumq'. petieritis patrem in nomine meo. det uob'.
Hec mando uob'. ut diligatis inuicem. Si mund' uos
odit. scitote. quia me priorem uobis odio habuit.
Si de mundo fuissetis. mund' quod suu' erat diligere't.
Quia uero de mundo non estis. sed ego elegi uos de
mundo. propterea odit uos mundus.

Mementote sermonis mei quem ego dixi uobis. non est seruus maior
Si me persecuti sunt. et uos persequentur. Si sermone (domino suo
meum seruauerunt. et uerbum seruabunt.

Sed hec omnia facient uobis propter nomen meum.

Quia nesciunt eum qui misit me.

Si non uenissem. et locutus fuisset eis. peccatum non habe
rent. Nunc autem. excusationem non habent de peccato suo.

Qui me odit. et patrem meum odit.

Si opera non fecissem in eis. que nemo alius fecit. peccatum
non haberent. Nunc autem. et uiderunt. et oderunt.
et me. et patrem meum. Sed ut impleatur sermo. qui
in lege eorum scriptus est. quia odio habuerunt me gratis.

Cum autem uenerit paraclitus. quem ego mittam uob
a patre. spiritum ueritatis. qui a patre procedit. ille testimo
nium perhibebit de me. Et uos testimonium perhibetis.
quia ab initio mecum estis. Hec locutus sum uob. ut
non scandalizemini. absque synagogis facient uos.

Sed uenit hora. ut omnis qui interficit uos. arbitretur
obsequium se prestare deo. Et hec facient uobis. quia
non nouerunt patrem neque me. Sed hec locutus su

uobis. ut cum uenerit hora eorum. reminiscamini.
quia ego dixi uobis.

i. ex lau
sol

Hec autem ab initio uobis non dixi. quia uobiscum eram.
et nunc uado ad eum qui me misit. et nemo ex uobis.
interrogat me quo uadis. Sed quia hec locutus sum
uobis. tristitia impleuit cor uestrum. Sed ego ueritate
dico uobis. Expediit uobis. ut ego uadam. Si enim
non abiero. paracletus non ueniet ad uos. Si autem
abiero. mittam eum ad uos. Et cum uenerit. ille
arguet mundum de peccato. et de iusticia. et de
iudicio. De peccato quidem. quia non credunt in
me. De iusticia uero. quia ad patrem uado. et iam
non uidetis me. De iudicio autem. quia princeps
mundi huius iudicatus est. Adhuc multa habeo
uobis dicere. sed non potestis portare modo.
Cum autem uenerit ille spiritus ueritatis. docebit uos
omnem ueritatem. Non enim loquetur a seipso.
sed quecumque audierit loquetur. et que uentura sunt. ad
nunciabit uobis. Ille me clarificabit. quia de
meo accipiet. et adnunciabit uobis.

Omnia quaecumque habet pater mea sunt.

Propterea dixi quia de meo accipiet et adnuntiabit uobis.

Modicum etiam non uidebitis me. et iterum modicum et uidebitis me. quia uado ad patrem. Dixerunt ergo ex discipulis eius ad inuicem. Quid est hoc quod dicit nob. modicum et non uidebitis me. et iterum modicum et uidebitis me. et quia uado ad patrem. Dicebant ergo. Quid est hoc quod dicit modicum. nescimus quid loquitur. Cognouit autem ihc. quia uolebant eum interrogare. et dixit eis. De hoc queritis inter uos quia dixi. modicum et non uidebitis me. et iterum modicum et uidebitis me. Amen amen dico uobis. quia plorabitis et flebitis uos. mundus autem gaudebit. Vos autem contristabimini. Sed tristitia uera uertetur in gaudium. Mulier cum parit tristitia habet. quia uenit hora eius. Cum autem pepererit puerum. iam non meminit pressurę propter gaudium. quia natus est homo in mundum. Et uos igitur. nunc quidem tristitia habetis. Iterum autem uidebo uos. et gaudebit cor ur̃m. Et gaudium ur̃m. nemo tollet a uob. Et in illo die. me non rogabitis quicquam.

l. cl
ch. cccc
di. cccc

men amen dico uobis. siquid petieritis patrem in nomine
meo. dabit uobis. Usq. modo. non petistis quicquā in nomine
meo. Petite et accipietis. ut gaudium ur̄m sit plenum.
ecce in prouerbis locutus sum uobis. Uenit hora. cum iam non
in prouerbis loquar uobis. sed palam de patre adnuntiabo uob.
Illo die in nomine meo petetis. et non dico uob. quia ego
rogabo patrem de uob. Ipse enim pater amat uos. quia uos
me amatis. et credidistis. quia ego ad dō exiui. Exiui a patre.
et ueni in mundum. Iterum relinquo mundum. et uado
ad patrem. Dicunt ei discipuli eius. Ecce nunc palam lo
queris. et prouerbum nullum dicis. Nunc scimus quia
scis omnia. et non opus est tibi. ut quis te interroget.
In hoc credimus. quia ad dō existis.

l. cl
ch. cccc
di. cccc

Respondit eis ih̄c. Modo creditis. ecce uenit hora etiam
uenit. ut disspgami unusquisq. in propria. et me solū
relinquat. Et non solum solus. quia pater mecum est.

l. cl
sol

Hec locutus sum uobis. ut in me pacem habetis. In mun
do pressuram habebitis. Sed confidite. ego uici mundū.
Hec locutus est ih̄c. et subleuatis oculis in celum dixit.
Pater. uenit hora. clarifica filium tuum. ut filius

tuus clarificet te. Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis.
 ut omne quod dedisti ei det eis uitam eternam. Hec est
 autem uita eterna. ut cognoscant te solum uerum dñm.
 et quem misisti ih̄m xp̄m. Ego te clarificaui sup̄ terrā.
 opus consummaui. quod dedisti ^{mibi} ut faciam. Et nunc cla
 rifica me tu pater apud te metipsum. claritate quam ha
 bui. prius quam mundus esset apud te. Manifestaui no
 men tuum hominibus. quos dedisti mihi de mundo.
 Tui erant. et mihi eos dedisti. et sermonem tuum serua
 uerunt. Hunc cognouerunt. quia omnia quae dedisti
 abs te sunt. quia uerba quae dedisti mihi. dedi eis. Et
 ipsi acceperunt. et cognouerunt uere. quia a te exiui.
 et crediderunt. quia tu me misisti. Ego pro eis rogo. non pro
 mundo rogo. sed pro his quos dedisti mihi. quia tui
 sunt. Et mea omnia tua sunt. et tua mea sunt. et clari
 ficatus sum in eis. Et iam non sum in mundo. et hi in
 mundo sunt. et ego ad te uenio. Pater sc̄s. serua eos
 in nomine tuo quos dedisti mihi. ut sint unū sicut
 et nos. Cum essem cum eis. ego seruabam eos in no
 mine tuo. Quos dedisti mihi custo diui. et nemo

ex his perit nisi filius perditionis. ut scriptura impleatur.
Nunc autem ad te uenio. et hec loquor in mundo. ut habeant
gaudium meum impletum in semet ipsis. Ego dedi eis ser
monem tuum. et mundus eos odio habuit. quia non sunt
de mundo. sicut et ego non sum de mundo. Non rogo. ut
tollas eos de mundo. sed ut serues eos ex malo. De mundo
non sunt. sicut ego non sum de mundo. Sanctifica eos in
ueritate. Sermo tuus. ueritas est. Sicut me misisti in
mundum. et ego misi eos in mundum. Et pro eis rogo.
Sanctifica me ipsum. ut sint et ipsi sanctificati in ueritate.
Non pro his autem rogo tantum. sed et pro his qui credi
turi sunt per uerbum eorum in me. ut omnes unum sint.
sicut tu pater in me et ego in te. ut et ipsi in nobis unum
sint. ut mundus credat. quia tu me misisti. Et ego cla
ritatem quam dedisti mihi dedi eis. ut sint unum. sicut
et nos unum sumus. Ego in eis. et tu in me. ut sint con
summati in unum. Et cognoscat mundus. quia tu me
misisti. et dilexisti eos. sicut et me dilexisti. Pater.
quos dedisti mihi. uolo. ut ubi ego sum. et illi sint
mecum. ut uideant claritatem meam quam dedisti mihi.

190
quia dilexisti me a constitutione mundi.

Jo. iiii. 19. Ex. xii. 19. Ex. xii. 19. Ex. xii. 19.
Pater iuste. et mundus te non cognovit. ego te cognovi.

Jo. iiii. 20. Ex. xii. 20. Ex. xii. 20. Ex. xii. 20.
Et hic cognouerunt. quia tu me misisti. et notum feci
eis nomen tuum. et notum faciam. Ut dilectio qua dilexisti
me in ipsis sit. et ego in ipsis.

Jo. iiii. 21. Ex. xii. 21. Ex. xii. 21. Ex. xii. 21.
Hec cum dixisset ihc. Egressus est cum discipulis suis
trans torrentem cedron. ubi erat ortus. In quem intro
iuit ipse. et discipuli ei. Sciebat autem et iudas qui trade
bat eum locum. quia frequenter ihc conuenerat illuc.
cum discipulis suis.

Jo. iiii. 22. Ex. xii. 22. Ex. xii. 22. Ex. xii. 22.
Iudas ergo cum accepisset cohortem. et a pontificibus et pha
riseis ministros. uenit illuc cum lanternis. et facibus et armis.

Jo. iiii. 23. Ex. xii. 23. Ex. xii. 23. Ex. xii. 23.
Ihc itaq. sciens omnia que uentura erant sup eum. pces
sit. et dicit eis. Quem queritis. Responderunt ei. ihm
nazarenum. Dicit eis ihc. Ego sum. Stabat autem et iu
das qui tradebat eum cum ipsis. Ut ergo dixit eis ego sum.
Abierunt retrorsum. et ceciderunt in terram. Iterum
ergo eos interrogauit. Quem queritis. Illi autem dixer.
ihm nazarenum. Respondit ihc. Dixi uob. quia ego
sum. Si ergo me queritis. sinite hos abire. Ut impleret

sermo quem dixit. quia quos dedisti mihi. n̄ p̄didi ex eis quēquā.

l. clx.
ff. cccii.
ff. clxxxii.
le. cclxxxviii.

Simon ergo petrus habens gladium eduxit eum. et percussit pontificis seruum. et absceidit eius auriculā dextrā.

Erat autem nomen seruo malchus.

l. clxi.
ff. cccxviii.
ff. clxxv.
le. cclxxxv.

Dixit ergo ih̄c petro. Mitte gladium in uaginam. Calicem quem dedit mihi pater. non bibam illum.

l. clxii.
ff. cccxviii.
ff. clxxxviii.
le. cccxc.

Cohors ergo et tribunus. et ministri iudeorum. cōprehenderunt ih̄m. et ligauerunt eum.

l. clxiii.
sot

Et adduxerunt eum ad annam primum. Erat enim socer caiphe. qui erat pontifex anni illius. Erat autē caiphas. qui consilium dederat iudeis. quia expedit unū hominem mori p̄ populo.

l. clxiiii.
ff. cccxviii.
ff. clxxxviii.

Sequēbatur autem ih̄m simon petrus. et alius discipulus.

l. clxv.
sot

Discipulus autem ille erat notus pontifici. et introiit cum ih̄u in atrium pontificis.

l. clxvi.
ff. cccxviii.
ff. cccxv.
le. cccxi.

Petrus autem. stabat ad hostium foris. Exiit ergo discipulus alius qui erat notus pontifici. et dixit hostiari. et introduxit petrum.

l. clxviii.
sot

Dicit ergo petro ancilla hostiaria. Numquid et tu ex discipulis es hominis istius.

191

Dicit ille non sum. Stabant autem serui et ministri ad prunas. quia frigus erat. et calefiebant. Erat autem cum eis et petrus. stans et calefaciens se. Pontifex ergo interrogauit ihm de discipulis suis. et de doctrina ei.

lxx.
ccc.iii.
lxxxiii.
ccc.iiii.
Respondit ei ihc. Ego palam locutus sum mundo. ego semper docui in synagoga et in templo. quo omnes iudei conueniunt. et in occulto locutus sum nullum. Quid me interrogas. Interroga eos qui audierunt. quid locutus sum ipsis. Ecce hi sciunt. que dixerim ego.

lxxii.
at
Hec autem cum dixisset. unus assistens ministrorum dedit alapam ihu dicens. Sic respondes pontifici.

lxxiii.
at
Respondit ei ihc. Si male locutus sum. testimonium phibe de malo. Si autem bene. quid me cedis.

Et misit eum annas ligatum. ad caiphan pontificem.

Erat autem symon petrus. stans et calefaciens se.

Dicit ergo ei. Numquid et tu ex discipulis eius es. Negauit ille et dixit. Non sum. Dicit unus ex seruis seruis pontificis. cognatus eius cui absceidit petrus auriculam. Nonne ergo te uidi in hoc cum illo. Iterum ergo negauit petrus. et statim gallus cantauit.

lxxii.
innun.

l. c lxxviii.
m. ccc xiiii.
d. ccc xiiii.
le. ccc.

Adducunt ergo ihm ad caipha in pretorium. **XIIII.**

Erat autem mane. Et ipsi non introierunt in pretorium. ut non contaminarentur. sed manducarent pasca. Exiit ergo pilatus ad eos foras. et dixit. Quam accusationem affertis aduersus hominem hunc. Responderunt et dixerunt ei. Si non esset hic malefactor. non tibi tradidissimus eum. Dixit ergo eis pilatus. Accipite eum uos. et secundum legem uestram iudicate eum. Dixerunt ergo ei iudei. Nobis non licet interficere quemquam. Ut sermo ihu impleretur quem dixit. Significans. quia esset mortuus mortuus.

l. c lxxviii.
m. ccc xxi.
d. cc.
le. ccc n.

Introiit ergo iterum in pretorium pilatus. et uocauit ihm. et dixit ei. Tu es rex iudeorum. Et respondit ihc. Atmetipso hoc dicis. an alii tibi dixerunt de me.

l. c lxxviii.
Sat

Respondit pilatus. Numquid ego iudeus sum. gens tua et pontifices. tradiderunt te mihi. Quid fecisti. Respondit ihc. Regnum meum. non est de hoc mundo. Si ex hoc mundo esset regnum meum. ministri mei utique decertarent. ut non traderet iudeis. Nunc autem regnum meum non est hinc.

Dixit itaq. ei pilatus. Ergo rex es tu. Respondit ih̄c. Iudicis
quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum. et ad hoc ueni
in mundum. ut testimonium p̄hibeam ueritat. Omnis
qui est ex ueritate. audit meam uocem. Dicit ei pilatus.
quid est ueritas. Et cum hoc dixisset. iterū exiit ad iudeos et dicit
Ego nullam inuenio in eo causam.

Est autem consuetudo uobis. ut unū dimittā uobis in pascha.
Vultis ergo dimittam uobis regem iudeorum.

Clamauerunt rursus omnes dicentes. Non hunc. sed
barabbā. Erat autem barabbas latro.

Tunc ergo apprehendit pilatus ih̄m. et flagellauit.
Et milites plectentes coronam de spinis. imposuerunt
capiti ei. Et ueste purpura circumderunt eum. et ue
niebant ad eum et dicebant. Aue. rex iudeorum.
Et dabant ei alapas.

Exit iterum pilatus foras. et dicit eis. Ecce adduco uob
eum foras. ut cognoscatis. quia in eo nullam causā inuenio.

Exit ergo ih̄c portans spineam coronam. et purpureum
uestimentū. Et dicit eis. Ecce homo.

Cum ergo uidissent eum pontifices et ministri. clama

l. c. lxxxviii.

sol

l. c. xc.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. xc.

sol

l. c. xc.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

bant dicentes. Crucifige. crucifige eum. Dicit eis pilatus.

Accipite eum uos. et crucifigite. Ego enim. non inuenio in eo causa

Responderunt ei iudei. Nos legem habemus. et secundum legem
debet mori. quia filium dei se fecit.

Cum audisset pilatus hunc sermonem. magis timuit. Et in
gressus est pretorium iterum. et dicit ad ihm. Unde es tu.
Ihesus autem. responsum non dedit ei.

Dicit ergo ei pilatus. Mihi non loqueris. nescis quia potesta
tem habeo crucifigere te. et potestate habeo dimittere te.

Respondit ihesus. Non haberes potestatem aduersum me ulla.
nisi tibi esset datum desuper. Propterea qui tradidit me
tibi. maius peccatum habet. Exinde querebat pilatus

dimittere eum. Iudei autem. clamabant dicentes. Si hunc
dimittis. non es amicus cesaris. Omnis qui se regem facit.
contradictio cesari. Pilatus ergo cum audisset hos sermo

nes. adduxit foras ihm. et sedit per tribunali. in loco qui dicitur
lithostrotos. hebraice autem gabatha. Erat autem parasceue
pasche. hora quasi sexta. Et dicit iudeis. Ecce. rex uestrum.

Illi autem clabant. Tolle tolle. crucifige eum.

Dicit eis pilatus. Regem uestrum crucifigam. Responder

l. c. xc.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

l. c. cccviii.

193
pontifices. Non habemus regem. nisi cesarem.

Tunc ergo tradidit eis illum. ut crucifigeretur

Susceperunt autem ihm et eduxerunt. & baiulans sibi crucem exiit in eum quid dicitur caluarie locum. hebraice golthotha: ubi eum crucifixerunt.

Et cum eo alios duos. hinc et hinc. medium autem ihm.

Scripsit autem et titulum pilatus. et posuit sup crucem.

Erat autem scriptum. Ihesus nazarenus. rex iudeorum.

Hunc ergo titulum multi legerunt iudeorum. quia prope ciuitatem erat locus. ubi crucifixus est ihc. Et erat scriptum.

hebraice. grece. et latine. Dicebant ergo pilato pontifices iudeorum. Noli scribere rex iudeorum. sed quia ipse dixit rex sum iudeorum. Respondit pilatus. Quod scripsi. scripsi.

Milites autem cum crucifixissent eum. acceperunt uestimenta ei. et fecerunt quattuor partes. unicuique militi partem et tunicam. Erat autem tunica inconsutilis. desup contexta p totum. Dixerunt ergo adinuicem. Non scindamus eam. sed sortiamur de illa. cui sit. Ut scriptura impleretur dicens. Partiti sunt uestimenta

sibi. et in uestem meam miserunt sortem. Et milites
quidem. hec fecerunt.

l. cxi.
sot

Stabant autem iuxta crucem ihu. mater ei. et soror
matris ei. maria cleope. et maria magdalena. Cum ui
disset ergo ihc matrem et discipulum quem diligebat.
dicit matri sue. Mulier. ecce filius tuus. Deinde dicit
discipulo. ecce mater tua. Et ex illa hora acce
pit eam discipulus in sua.

l. cxi.
m. lxxxiii.
th. cc. xiii.

Postea sciens ihc. quia iam omnia consummata sunt.
ut consummaretur scriptura. dicit. Sitio. Vas ergo po
situm erat aceto plenum. Illi autem spongia plena
aceto. hi sopo circumponentes. obtulerunt ori ei.

l. cxi.
m. lxxxiii.
th. cc. xiii.

Cum ergo accepisset ihc acetum. dixit. Consummatum est.
Et inclinato capite. tradidit spm.

l. cxi.
sot

Iudei ergo quo parasceue erat. ut non remanerent in
cruce corpora sabbato. erat autem magnus dies ille
sabbati. rogauerunt pilatum. ut frangerentur eoru
crura. et tollerentur. Venerunt ergo milites. et primi
quidem fregerunt crura. et alterius qui crucifixus est cumeo.
Ad ihm autem cum uenissent. et uiderunt eum iam

mortuum. non fregerunt ei crura. sed unus militum lancea
 latus aperuit. et continuo exiit sanguis et aqua. Et qui uidit
 testimonium phibuit. et ille scit quia uera dicit. ut et uos
 credatis. facta sunt enim hec. ut scriptura impleatur.
 Os non cōminuetis ex eo. Et iterum alia scriptura dicto.
 Videbunt in quem trans fixerunt.

^{l. cccxi}
^{ch. cccxlii}
^{di. cccxlii}
^{l. cccxlii}
Post hec autem rogauit pilatum ioseph abarimathia. eo
 quod esset discipulus ihu. occultus autem propter metum
 iudeorum. ut tolleret corpus ihu. Et p̄misit pilatus.
 Venit ergo. et tulit corpus ihu.

^{l. cccxi}
^{sol}
 Venit autem et nichodemus. qui uenerat ad ihm nocte
 primum. ferens mixturam myrræ et aloes. quasi librascenti.

^{l. cccxi}
^{ch. cccxlii}
^{di. cccxlii}
^{l. cccxlii}
Acceperunt ergo corpus ihu. et ligauerunt eum linteis.
 cum aromatis; sicut mos iudeis est sepelire. Erat autem
 in loco ubi crucifixus est ortus. et in orto monumentum
 nouum. in quo nondum quisquam positus erat. Ibi ergo
 propter parasceuen iudeorum. qui iuxta erat monu-
 mentum. posuerunt ihm.

^{l. cccxi}
^{ch. cccxlii}
^{di. cccxlii}
^{l. cccxlii}
Vna autem sabbati. maria magdalena uenit mane. cū
 adhuc tenebre essent ad monumentum. et uidit lapide

sublatum a monumento

• uenit et uenit ad simonem petrum. et ad alium discipulu.
• quem amabat ihc: et dicit eis. Tulerunt dñm de monumento.
• et nescimus ubi posuerunt eum. Exit ergo petrus. et ille ali
us discipulus. et uenerunt ad monumentum. Currebant autē
duo simul. et ille alius discipulus præcucurrit citius petro.
et uenit primus ad monumentum. Et cum se inclinasset.
uidit posita lintamina non tamen introiit. Uenit ergo
simon petrus sequens eum. et introiit in monumentum.
Et uidit lintamina posita. et sudarium quod fuerat sup
caput eius. non cum lintaminib. positum. sed separatim
inuolutum in unum locum. Tunc ergo introiit et ille disci
pulus. qui uenerat primus ad monumentum. et uidit. et
credidit. Nondum enim scripturam. quia oportuerat eū
a mortuis resurgere. Abierunt ergo iterum ad semetipsos discept
aria autem stabat ad monumentum foris. plorans. Dū
ergo fleret. inclinauit se. et prospexit in monumentum.
Et uidit duos anglos in albis sedentes. unum ad caput.
et unum ad pedes. ubi positum fuerat corpus ihu. Dicunt
ergo illi. Mulier. quid ploras. dicit eis. quia tulerunt

sciebant

dnm meum. et nescio ubi posuerunt eum
et cum dixisset. conuersa est retrorsum. et uidit ihm stan-
tem. et nesciebat quia ihc est. Dicit ei ihc. Mulier. quid
ploras. quem queris. Illa existimans quia ortulanus esset.
dicit illi. Dne. si tu sustulisti eum. dicte mihi ubi posuisti
eum. et ego eum tollam. Dicit ei ihc. Maria conuersa illa.
dicit ei. Rabbuni. quod dicitur magister. Dicit ei ihc. Noli
me tangere. nondum enim ascendi ad patrem meum. Uade
autem ad frs meos. et dic eis. Ascendo ad patrem meum. et
patrem urm. Ad dnm meum. et ad dnm urm. Uenit maria mag-
dalena aduertiens discipulis. quia uidi dnm. et hec dixit mih
um ergo eet sero die illa una sabbatorum. et fores essent clau-
se. ubi erant discipuli congregati. propter metum iudeoru.
uenit ihc. et stetit in medio. et dicit eis. Pax uobis. Et cum
hoc dixisset. ostendit eis manus et latus.
auisi sunt ergo discipuli. uiso dno. Dixit ergo eis iteru.
Pax uobis. Sicut misit me pater. et ego mitto uos. Hoc
cum dixisset. insufflauit et dicit eis. Accipite spm scm.
Quorum remiseras peccata. remittuntur eis. Et quoru
retinueras. retenta sunt.

thomas autem unus ex duodecim qui dicitur didimus. non erat cum eis quando
uenit ihesus. Dixerunt ergo ei alii discipuli. Vidimus dominum. Ille autem dixit eis.
Nisi uidero in manibus eius figuram clauorum. et mittam digitum meum in
locum clauorum. et mittam manum meam in latus eius non credam.
et post dies octo iterum erant discipuli eius intus. et thomas cum eis. Venit
ihesus ianuis clausis. et stetit in medio et dixit. Pax uobis. Deinde dicit
thome. Infer digitum tuum huc. et uide manus meas. et affer
manum tuam. et mitte in latus meum. et noli esse incredulus. sed fidelis.
Respondit thomas. et dixit ei. Domine meus. et deus meus. Dicit ei ihesus.
Quia uidisti me credidisti. beati qui non uiderunt et crediderunt.
Multa quidem et alia signa fecit ihesus in conspectu discipulorum suorum.
que non sunt scripta in libro hoc. hec autem scripta sunt. ut
credatis. quia ihesus est christus filius dei. Erant credentes uicem habentes. in no
stra manifesta uisum se iterum ihesum. ad mare tiberiadis. (mine ei)
simul manifesta uisum sic. Erant autem symon petrus. et thomas
qui dicitur didimus. et nathanahel qui erat acana galilee.
et filii zebedei. et alii ex discipulis eius duo. Dicit eis symon
petrus. Vado piscari. Dicunt ei. Venimur et nos tecum. Et exierunt
et ascenderunt in nauem. et illa nocte nihil prendiderunt. Mane
autem iam facto. stetit ihesus in litore. non tamen cognouerunt discipuli.

196
quia ihc est. Dicit ergo eis ihc. Sueri. numquid pulmentum
habeas. Responderunt ei non dixit eis. Mittite in dexteram
nauique rete. et inuenietis. Miserunt ergo. etiam non ualebant
illud trahere. a multitudine piscium.

icit ergo discipulus ille. quem diligebat ihc petro. Dñs est.
Si ~~mon~~ petrus cum audisset quia dñs est. tunica succinxit
se. erat enim nudus. et misit se in mare. Alii autē discipuli
uigilio uenerunt. Non enim longe erant a terra. sed quasi cubitis
ducentis. trahentes rete piscium.

et ergo descenderunt in terram. uiderunt prunas postas.
et piscem suppositum et panem. Dicit eis ihc. Afferte de
piscibus. quos prendidistis nunc.

scendit si mon petrus. et traxit rete in terram. plenū mag
nis piscibus; centum quinquaginta tribus; Et cū tam eēt. nō ē scissū rete;
icit eis ihc. Venite. prandete.

quonia dñs est.
et nemo audebat discubentium interrogare eū. tu quis es. scientes.

et uenit ihc et accepit panē. et dat eis. et pisce similiter.

oc autem tertio manifestat ē ihc discipulis suis. cū resurrexisset

ū ergo prandissent dixit si moni petro ihc. Si mon ^(amorem)

iohannis diligis me plus his. Dicit ei.

tiam dñe. tu scis quia amo te. Dicit ei. lasce agnos meos.

icit ei iterū. Si mon iohannis diligis me. At illi. Etia dñe.

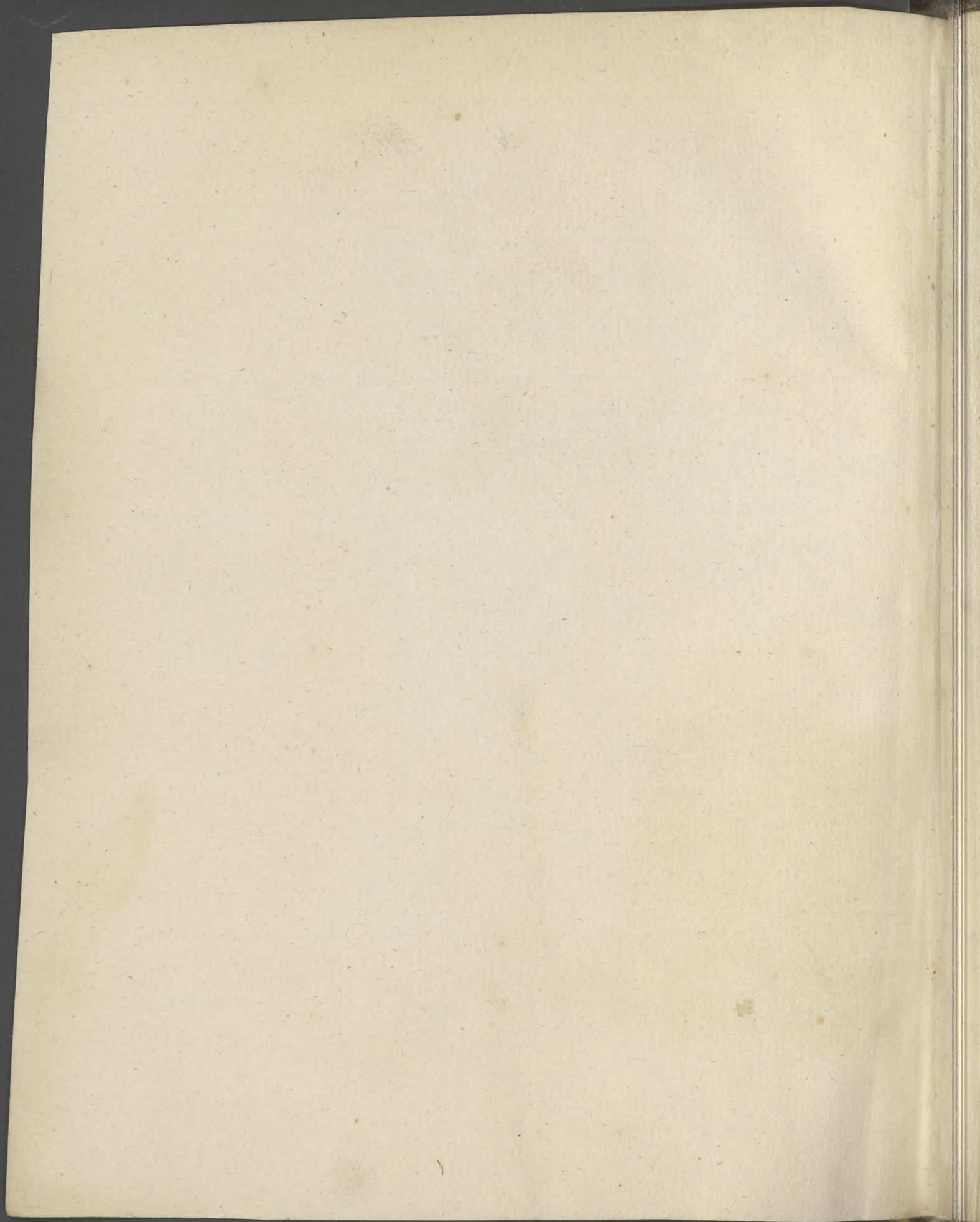
scis. quia amo te. Dicit ei. Pasce agnos meos.
Icit ei tertio. Simon iohannis amas me. Contristatus. Petrus
quia dixit ei tertio amas me. et dicit ei. Domine. tu omnia scis. tu scis quia
icit ei. Pasce oues meas. Amote
men amen dico tibi. cum es iunior. cingebas te. et ambulabas
ubi uolebas. Cum autem senueris. extendes manum tuam. et alius te
cinget. et ducet quo non uis. hoc autem dixit. significans quia
morte clarificaturus esset dominum. Et hoc cum dixisset. dicit ei.
Sequere me. Conuersus petrus. uidit illum discipulum quem
diligebat ihesus sequente. qui et recubuit in cena suppositus
ei. et dixit. Domine. quis est qui tradet te. Hunc ergo cum uidisset
petrus. dicit ihesu. Domine. hic autem quid. Dicit ei ihesus. Si sic
eum uolo manere donec ueniam. quid ad te. tu me sequere.
Exiit ergo sermo iste inter fratres. quia discipulus ille non
mortitur. Et non dixit ei ihesus quia non mortitur. sed si eu
uolo manere donec ueniam. quid ad te. hic est discipulus
ille qui testimonium perhibet de his. et scripsit haec.
Et scimus quia uerum est testimonium eius. Sunt autem
et alia multa quae fecit ihesus. quae si scribantur per singula.
nec ipsum arbitror mundum capere eos qui scribendi
sunt libros. Amen.

III

196 *all*

